

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Poe, Edgar Allan.; Edgar Poe ; overs. af Jakob Hansen ; ill. af Arild Rosenkrantz.

Hemmelighedsfulde Fortællinger

Vol. 2

København : Gyldendal, 1907-08

2 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

EDGAR POE

**HEMMELIGHEDSFULDE
FORTÆLLINGER**

OVERSAT AF JAKOB HANSEN

ILLUSTR. AF ARILD ROSENKRANTZ

II. BIND

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK FORLAG

KØBENHAVN

KRISTIANIA

HEMMELIGHEDSFULDE
FORTÆLLINGER

1409. h. 683.

EDGAR POE

HEMMELIGHEDSFULDE
FORTÆLLINGER

OVERSAT AF
JAKOB HANSEN

ILLUSTRERET AF ARILD ROSENKRANTZ

ANDET BIND

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1908

FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

Huset Ushers Fald.

Son coeur est un luth suspendu;
Sitôt qu'on le touche il résonne.

De Beranger.

Det var en dump, lysfattig og lydløs Dag ud paa Efteraaret, og Himlens Skyer hang knugende lavt; jeg havde redet lige fra Morgenstunden og var kommet gennem et saare øde Landstrøg og nu, da Aftenens Skygger begyndte at længes, fik jeg endelig Øje paa Ushers dystre Landsæde. Jeg ved ikke hvorfor — men saa snart jeg skimtede Huset, følte jeg mig gennemtrængt af ulideligt Tungsind. Ja, ulideligt; ti det mildnedes ikke af den æstetiske og derfor delvis behagelige Følelse, der plejer at opstaa i os ved Synet af den ydre Natur selv i dens barskeste og frygteligste Skikkelse. Jeg stirrede paa den foran mig udbredte Scene — paa selve Huset og de yderst enkle landskabelige Omgivelser, paa de gustne Vægge og de tomme, øjenlignende Vinduer, paa en Gruppe stinde Siv og nogle faa hensmuldrende, hvide Træstammer, og min Sjæl følte sig gennemtrængt af en saa usigelig Forladthed, at der kun i Opiums-Rusens Eftervirkning findes noget tilsvarende, i hin bitre Tilbagevenden til Hverdagslivet, hint forfærdelige Øje-

blik, da Sløret atter drages til Side. Mit Hjærte knugedes sammen og gennemisnedes, og alle mine Tanker var prægede af en Trøstesløshed, der ikke af Fantasien lod sig piske op til at antage et Skær af det ophøjede. Hvad var det, grublede jeg, hvad var det, der saaledes berøvede mig mine Nervers Styrke ved Synet af Huset Usher? Det var en uløselig Gaade; i hvert Fald formaaede jeg ikke at finde Rede i de vage Fantasier, der strøg gennem min Hjerne. Jeg maatte nøjes med at tage min Tilflugt til den lidet tilfredsstillende Forklaring: at hvorvel der utvivlsomt er Grupper af naturlige Fænomener, der formaar at skabe en saadan Sindstilstand, saa er vi endnu ikke naaet til at kunne definere Aarsagen. Jeg ansaa det for muligt, at en Omordning af Sceneriet, en Omgruppering af Enkelthederne i Billedet vilde være i Stand til at svække, ja maaske helt tilintetgøre dets Evne til at skabe Tungsind. Ledet af denne Tanke styrede jeg min Hest hen til den stejle Bred af en sort, spejlglat Dam, der laa ved Huset, stirrede ned paa det ændrede og omvendte Billede af de graa Siv, de gustne Stammer og Vinduernes tomme Øjne — og følte en Gysen, der skar sig ind til Ben og Marv.

Og dog besluttede jeg mig til et Ophold paa flere Uger i denne Uhyggens Bolig. Dens Ejer, Roderick Usher, havde været min gode Ven i Drengesaarene, men mange Aar var henrundne siden vort sidste Møde. Fornylig havde imidlertid et Brev fundet Vej til mig i en fjærn Afkrog af Landet, og det Brev var af en saadan Art, at det udelukkede enhver skriftlig Besvarelse. Skriften forraadte nervøs Ophidselse. Brevskriveren berettede om legemlig Sygdom og om en foruroligende Svækkelse af de aandelige Evner og ønskede indtrængende at se mig hos sig,

maaske mit behagelige Selskab kunde bedre hans sørgelige Tilstand, jeg var jo hans bedste, i Virkeligheden hans eneste Ven. Det var den Maade, hvorpaa alt dette og meget andet fremsattes, den Inderlighed, han lagde i sin Begæring, der ikke tillod mig nogen Betænkning, og jeg fulgte derfor ufortøvet hans Opfordring, som jeg ikke des mindre fandt meget besynderlig.

Skønt vi havde været gode Kammerater som Dreng, kendte jeg i Virkeligheden kun grumme lidt til min Ven. Han havde alle Dage været yderst tilbageholdende. Jeg vidste imidlertid, at hans Familie, hvis Oprindelse tabte sig i den graa Fortid, i umindelig Tid havde haft Ry for en stærkt udviklet Føl-somhed, der tidligere var kommet til Udtryk i ophøjede Kunstværker, og i den senere Tid dels havde givet sig Udslag i en storslaet men skjult Godgørenhed, dels forraadt sig som lidenskabelig Kærlighed til Musik, maaske endda mere til dens forborgne end til dens aabenbare, af alle anerkendte Skønheder. Jeg havde endvidere erfaret den ejendommelige Kendsgerning, at Usher-Slægts Stamme, hvor gammel den end var, aldrig havde skudt nogen varig Gren; med andre Ord: Familien bestod kun af Efterkommere i lige Linie, og saaledes havde det altid været Tilfælde paa betydningsløse og kortvarige Undtagelser nær. Det var denne Mangel — tænkte jeg, mens jeg i Tankerne dvælede ved den fuldkomne Harmoni mellem Besiddelsens og Besiddernes Karakter, og mens jeg grundede over den Indflydelse, hin mulig i Aarhundredernes lange Løb kunde have øvet paa denne, — det var maaske netop denne Mangel paa Sidelinier og den deraf flydende ubeskaarne Overgang af Ejendommen sammen med Navnet fra Fader til Søn, der tilsidst havde faaet

disse to Bestanddele til at smelte sammen i den Grad, at Godsets oprindelige Navn var blevet udslettet og erstattet med den besynderlige og mistydige Benævnelse „Huset Usher“, en Benævnelse, der brugtes af Bondebefolkningen saa vel om Familien som om Familiesædet.

Jeg har omtalt, at den eneste Virkning, mit temmelig barnlige Experiment med at stirre ned i Dammen frembragte, var at uddybe det første besynderlige Indtryk. Utvivlsomt har Bevidstheden om den hastige Væxt af min Overtro, — ja, jeg ved intet bedre Navn, — bidraget sit til at fremskynde selve denne Væxt. Saaledes er, som jeg længe har vidst, den paradoxale Lov, der gælder for alle de Følelser, der har Rædsel til Udspring. Og det var vel ogsaa derfor, at der, da jeg paany løftede mit Blik fra Billedet i Sumpen til Huset selv, opstod en sær Indbildning i min Hjerne, en ganske latterlig Indbildning, som jeg kun nævner for at vise, i hvilken Grad jeg var i mine Stemmingers Vold. Min Fantasi var virkelig kommet i saa stærk Bevægelse, at jeg bildte mig ind, at Huset med Tilliggende var udstyret med en særskilt Atmosfære, som ikke blandede sig med Himlens Luft, og som var dunstet ud af de visne Træer, den graa Mur og den tavse Sump — en Atmosfære, der bredte sig dorsk og doven, blyfarvet og knap skelnelig, en mystisk, forpestet Dunst.

Dog dette maatte jo være en Drøm; jeg rystede den af mig og underkastede Husets virkelige Udseende et nøjere Eftersyn. Det syntes først og fremmest præget af umaadelig høj Alder. Det grønnedes af Ælde. Et fint Væv af Svampe bredte sig over Murene og hang som tjavset Spindelvæv ned fra Tagskæget. Og dog forraadtes intet Forfald i det Ydre. Ingen Del af Murværket var styrtet sammen, en vild Disharmoni herskede mellem den endnu ubrudte Helhed

og de enkelte Stenes hensmuldrende Tilstand. Der var i dette meget, der mindede mig om den rumlige Uskadthed, der kan iagttages hos gammelt Træværk, der har faaet Lov at raadne uforstyrret af Lufttilførsel udefra i en eller anden afsides Hvælving. Men bortset fra dette altomfattende Forfald frembød Bygningen ingen Tegn paa Usoliditet. Maaske en opmærksom iagttagers Øje dog vilde have opdaget en ganske ubetydelig Revne, der fra Taget strakte sig i Zigzaglinie ned over Husets Façade for at forsvinde i Sumpens dystre Vande.

Jeg red op ad en kort Allé, der førte til Boligen. En Tjener tog mod min Hest, og jeg traadte ind i den gotisk hvælvede Forhal. En Kammertjener, der bevægede sig med lydløse Skridt, førte mig derpaa i Tavshed gennem mange mørke og indviklede Gange til sin Herres Studereværelse. Meget af det, jeg fik Øje paa undervejs, bidrog paa en uforklarlig Maade til at forstærke de ubestemmelige Følelser, jeg allerede har omtalt. Medens Genstandene omkring mig, medens Lofternes Snitværk, Væggenes mørke Tapeter, de ibentræssorte Gulve, de fantastisk arrangerede Vaaben, der klirrede, naar jeg satte Foden mod Gulvet, var saadanne, som jeg var vant til fra Barnsben af, og mens de strax gjorde et hjemligt, et fortroligt Indtryk paa mig, maatte jeg vel undres over de usædvanlige Fantasibilleder, som Synet af de kendte Genstande frembragte. Paa en af Trapperne mødte jeg Familiens Læge. Hans Ansigt, forekom det mig, forraadte paa en Gang Overraskelse og lav Snuhed. Han hilste ængsteligt og gik videre. Tjeneren aabnede nu en Dør og førte mig ind til sin Herre.

Det Værelse, jeg nu stod i, var meget stort, og der var meget højt til Loftet. Vinduerne var høje,

smalle og spidsbuede, og de sad saa langt fra det sorte Egetræs Gulv, at de ikke var tilgængelige indefra. En svag rødlig Lysglans trængte sig gennem Ruderne og tillod saa nogenlunde at skelne de mere iøjnefaldende Genstande i Værelset, mens Øjet forgæves søgte at gennemskue de fjærnere Kroge eller trænge ind i det udskaarne Lofts Hvælv. Mørke Draperier skjulte Væggene. Bohavet var rigeligt, gammeldags, umageligt og medtaget. Talrige Bøger og Musikinstrumenter laa spredte omkring men formaaede ikke at fylde Totalbilledet med Liv. Jeg følte, at Luften var gennemtrængt af Sorg. Et tungt, knugende og uimodstaaeligt Mørke rugede overalt, gennemtrængte alt.

Da jeg traadte ind, rejste Usher sig fra en Sofa, hvor han havde ligget udstrakt, og hilste mig med en Varme, der i første Øjeblik forekom mig altfor hjærtelig, noget i Smag med den fremtvungne Elskværdighed, den „livstrætte“ Verdensmand lægger for Dagen. Et Blik paa hans Ansigt var tilstrækkeligt til at overtyde mig om hans fulkomne Oprigtighed. Vi satte os ned; han tav en Stund, og jeg stirrede paa ham med en Blanding af Medlidenhed og Gru. Intet Menneske har sikkert undergaaet en saa frygtelig Forandring i Løbet af saa kort Tid som Roderick Usher havde! Det var med Vanskelighed, at jeg fik mig selv til at tro, at den gustne Skabning, der sad overfor mig, og min Kammerat fra Drengenaarene var én og samme Person. Og dog havde hans Ydre altid været ejendommeligt. Et ligblegt Ansigt, store, klare, vidunderligt lysende Øjne, Læber, der var tynde og meget blege men overordentlig smukt buede, en Næse af udsøgt jødisk Form med meget stor Næseborvidde, en fint formet Hage, hvis lidet markante Træk talte om Mangel paa Karakter,

og et Haar, der udmærkede sig ved mer end Spindelvævs- Blødhed og Finhed, disse Træk i Forbindelse med en usædvanlig Tindingebredde udgjorde et Ansigt, som det ikke var saa let at forglemme. Men alene den Omstændighed, at de havde udviklet sig yderligere, at det Udtryk, der laa over dem, var blevet mere udpræget, fremkaldt en saadan Forandring, at jeg tvivlede om, hvem jeg havde for mig. Ansigtets forfærdende Hvidhed, Øjnenes underfulde Glans var det især, der betog mig, ja fyldte mig med Gru. Det silkebløde Haar havde faaet Lov at voxe vildt, det faldt ikke ned om Ansigtet, omflagrede det snarere som flyvende Edderkoppespind, hvis Arabesker jeg forgæves søgte at give en menneskelig Udtydning.

Min Vens Væsen slog mig strax ved sin Mangel paa Ligevægt og Prægnans; og jeg opdagede snart, at det skrev sig fra en stedse fornyet, svag og frugtesløs Kamp for at vinde Bugt med en kronisk Skælven, et Overmaal af nervøs Ophidselse. Jeg havde været forberedt paa noget lignende ikke blot ved Brevet men ogsaa ved Erindringen om visse Træk hos min Ven som Dreng og ved de Slutninger, der lod sig drage ud fra hans særlige Konstitution og Temperament. Han var afvexlende livlig og træg. Hans Stemme sprang hurtig fra skælvende Vaghed (i Øjeblikke, hvor hans animalske Livsaander syntes at svinge ham helt) til den Art energiske Fyndighed, — den abrupte, vægtige, rolige, hult klingende Udtale, — den blytunge, i sig selv hvilende, fuldkomment modulerede, gutturale Udtryksform, som findes hos den forhærdede Drukkenboldt eller Opiums-Spiser i Perioder, hvor hans Ophidselse er stærkest.

Paa denne Maade talte han om Formaålet med mit Besøg, om sin hæftige Længsel efter mit Selskab og om den Trøst, han haabede, jeg skulde yde ham.

Han udviklede ret indgaaende sin egen Opfattelse af den Sygdom, der hærgede ham. Sygdommen var konstitutionel, et Familie-Onde, og han mistvivlede om at finde et Middel mod den; i næste Nu tilføjede han, at det jo kun drejede sig om en nervøs Lidelse, der nok vilde fortage sig af sig selv. Den gav sig Udslag i et Mylder af unaturlige Sansefølelser. Hans Beskrivelse af nogle af dem baade interesserede og foruroligede mig, men det skyldtes vel ogsaa den Maade, hvorpaa han fremstillede dem. Han led meget under en sygelig Overudvikling af Sanserne; han formaaede kun at nyde de simpleste Spiser; han kunde kun bære Klæder af ganske bestemt Vævning; al Blomsterduft var ham en Plage; selv svagt Lys pinte hans Øjne; og der var kun ganske enkelte Lyde, Toner frembragte af Strænginstrumenter, der ikke indjog ham Angst.

Jeg fandt ham fuldstændig besat af en ganske abnorm Rædsel. „Jeg maa gaa til Grunde af denne beklagelsesværdige Forrykthed,“ sagde han. „Ja, saaledes og ikke anderledes. Jeg frygter ikke de kommende Begivenheder i og for sig, jeg frygter kun deres Følger. Jeg frygter selv den ubetydeligste Hændelse, fordi den kan indvirke paa min utaaleligt ophidsede Sjælstilstand. Jeg frygter i Grunden ikke Faren men kun dens Virkning: Rædselen. Og i min nervesvækkede, ynkværdige Tilstand føler jeg, at det Tidspunkt før eller senere maa komme, da jeg paa en Gang mister Liv og Forstand indviklet i Kamp med det grumme Fantom: Frygten.“

Jeg stiftede efterhaanden gennem Antydninger og halve Udtalelser Bekendtskab med et andet Træk, der var karakteristisk for min Vens aandelige Tilstand. Han var lænkebundet af visse overtroiske Forestillinger om den Bolig, han beboede, og som han ikke

havde vovet sig ud af i mange Aar grundet paa en Indflydelse, hvis formodede Indvirken fremskyggedes saa vagt, at en Gengivelse er umulig, en Indflydelse, der efter Ushers Paastand skrev sig fra visse Ejendommeligheder ved selve Boligens Form og Emne, og som han var bukket under for paa Grund af sine langvarige Lidelser, en Indflydelse, som de graa Mures og Taarnes Natur og i lige Maade Søen, hvori de spejlede sig, havde vundet over hans Handlinger.

Han indrømmede — om end nølende — at meget af det Tungsinds Mørke, der rugede over ham, kunde føres tilbage til en mere naturlig og langt mere fattelig Aarsag, nemlig den haardnakkede og langvarige Sygdom, der hærgede hans ømt elskede Søster og truede hende med snarlig Opløsning, hun som i mange Aar havde været hans eneste Selskab, hun som var hans sidste og eneste Slægtning paa Jorden. „Hendes Død,“ sagde han med en Bitterhed, som jeg aldrig vil forglemme, „vil lade mig, der er haabløs og elendig, tilbage som den sidste af Ushernes ældgamle Slægt.“ Som han talte, gik Lady Madeline — (saaledes hed den unge Pige) — langsomt gennem Værelset og forsvandt uden at have lagt Mærke til min Nærværelse. Jeg betragtede hende med en Forbavselse, der ikke var uden Gru — og dog formaaede jeg slet ikke at gøre Rede for disse Følelser. Et underligt Tryk lagde sig over mig, som jeg fulgte hende med Øjnene, da hun fjærnede sig. Da Døren omsider lukkede sig efter hende, søgte mit Blik instinktmæssigt og ivrigt Broderens Ansigt; han havde skjult det mellem sine Hænder; jeg saa kun, at en mer end almindelig Bleghed havde bredt sig over hans magre Fingre, mellem hvilke mange og hede Taarer piblede frem.

Lady Madelines Sygdom havde længe trodset Lægernes Snille. Rodfæstet Træghed, gradvis Henvisnen, hyppige men forbigaaende Symptomer af kataleptisk Art, saaledes lød den usædvanlige Diagnose. Hidtil havde kun holdt Sygdommen Stangen og endnu ikke endeligt begivet sig til Sengs, men Aftenen for min Ankomst maatte hun bukke under for Ødelæggerens stærke Haand, fortalte Broderen mig ud paa Natten i en Tilstand af den yderste Ophidselse; jeg erfarede, at det Glimt, jeg havde set af den unge Dame, sandsynligvis ogsaa vilde blive det sidste; jeg vilde i al Fald næppe faa hende at se mere i levende Live.

Der gik nu adskillige Dage, uden at hverken Usher eller jeg nævnte hendes Navn; jeg gjorde imidlertid alt for at mildne min Vens Tungsind. Vi malede og læste sammen, jeg lyttede som i Drømme til de vilde Improvisationer, han udførte paa sin Guitar. Under dette fortrolige Samliv fik jeg Lejlighed til at se til Bunds i hans Sjæl og med Sorg iagttagelse, hvor frugtesløse alle Bestræbelser maatte blive paa at bringe det til at lysne i denne Aand, fra hvilken Mørke udstrømmede over hele den synlige og usynlige Verden som en eneste ustanselig Udstrømning af et indre, iboende Mørke.

Jeg vil for stedse bevare Erindringen om de alvorstunge Timer, jeg tilbragte alene med Herren til Huset Usher. Dog vil det falde mig vanskeligt nøjere at angive de Studier og Sysler, han førte mig ind i. En højtspændt, flimrende Idealisme overstraaledede alt med sin Svovlglans. Hans langtrukne improviserede Klagesange vil for bestandig ringe i mine Øren. Blandt andet mindes jeg smerteligt en Omformning og videre Udvikling af den vilde Melodi i von Webers sidste Vals. Om de Malerier, der havde

deres Udspring i hans højt kultiverede Fantasi, og som for hvert Penselstrøg fortonede sig mere og mere ind i en Vaghed, der ængstede mig saa meget mere, som jeg ikke fattede Grunden til min Ængstelse, — om disse Malerier vil jeg kun være i Stand til at udtrykke saare lidt i Ord, hvorvel de staar levende for min Erindring. Ved sin storslaaede Simpelhed og Nøgenhed i Tegningen skabte han Opmærksomhed og vakte Gru. Hvis der nogen Sinde har levet et Menneske, der har malet en Idé, saa er det Menneske Roderick Usher. I mig opstod i hvert Fald under de daværende Omstændigheder en ulidelig Gru ved Synet af de Abstraktioner, den sjælesyge, henkastede paa sit Lærred, en Gru, hvoraf jeg aldrig sporede Skygge ved Betragtningen af Fuselis ganske vist glødende men altfor konkrete Drømmerier.

En af min Vens Frembringelser, der var noget mindre abstrakt, lader sig om end kun svagt gengive i Ord. Et lille Maleri forestillede det Indre af en umaadelig lang, firkantet Gang eller Tunnel, hvis Vægge var lave, glatte og hvide uden nogen Art Udsmykning. Visse andre Træk i Billedet tjente til at vække Forestillingen om, at denne Udhuling var at finde dybt nede under Jordens Overflade. Den var uden nogensomhelst Aabning i hele sin lange Udstrækning; der saas ingen Fakkell eller anden kunstig Lyskilde, og dog gennemstrømmedes den af en Lysflod, der badede alt i en magisk og unaturlig Glans.

Jeg har omtalt den sygelige Tilstand i Hørenerven, der gjorde al Musik uudholdelig for Patienten med Undtagelse af visse Udførelser paa Strægeinstrumenter. Det var maaske netop de snævre Grænser, bag hvilke han tyede ind, der gjorde hans

Guitarspil saa fantastisk. Men den fængende Lethed, hvormed han improviserede, maatte have en anden Aarsag. Hans fantastiske Impromptuer saavel i Ord som Melodier (ti han ledsagede tit sit Spil med versificerede Improvisationer) maatte have sit Udspring i den Samlethed, den Concentration, som jeg tidligere har hentydet til som afhængig af den højeste kunstige Ophidselse. Jeg husker en af disse Rhapsodier udenad. Den gjorde maaske saa meget des stærkere Indtryk paa mig, som dens skjulte Mening lod mig formode, at Usher selv var klar over, at hans høje Fornuft vaklede paa sin Trone. Versene, som han kaldte „Spøgelsesslottet“, lød saaledes eller meget nær saaledes:

„I den grønneste af Dale,
gode Engles Hjem!
stod en Gang en prægtig Borg
og rejste Taarn og Spir mod Sky.
Det var i Kong Tankes Rige,
at den laa,
Ingen Seraf løfted Vingen
over halv saa skønt et Bo.

Over Taget gyldne Faner
højt paa Luftens Bølger flød.
(Men den Tid, da dette skete,
længst er død!)
Vindene, der leged i
hin klare Dag,
som lette, vingede Dufte
strøg bort langs Murens hvide Bryn.

Vandringsmænd i hin skønne Dal
gennem to klare Vinduer saa
Aander harmonisk i Runddans
rundt om en Trone gaa;

der sad han i al sin Glans,
 Herren til Land og Slot,
 den purpurbaarne!
 Rigets Hersker og Drot.

Funklende som Perler
 og glødende Rubin
 var Slottets skønne Port;
 den aabned sig, der dansed ud
 en herlig Ekko-Skare
 med Lovsang paa Læben,
 Lovsang over deres Konges
 Vid og Visdom.

Men Ulykken kom i muldsorte Klæder,
 løb Storm mod Kongens Rige.
 (Lad Sorgen kun raade
 for stedse hans Lykke er død!)
 Den Fryd, der blussed og blomstred
 rundt om hans Hjem,
 er nu kun en dunkelt mindet Saga
 om ældgammel Tid i Gravens Gem.

Vandringsmænd i Dalen nu
 gennem rødt tændte Vinduer se
 Skikkelser skride fantastisk
 til en sønderbrudt Melodi,
 og ud af den hvide Dør
 der glider en hæsleg Skare,
 Genfærd af svundne Timer,
 en hæsleg vildt leende Skare.

Jeg husker godt, at visse Ideer inspirerede af
 denne Ballade bragte os ind paa Tanker, der fik
 Usher til at fremsætte en Anskuelse, som jeg om-
 taler ikke for dens Nyheds Skyld; — ti andre
 Mænd¹⁾ har fremsat den før — men paa Grund af

¹⁾ Watson, Dr. Percival, Spallanzani og især Biskoppen af
 Llandaff. Se „Kemiske Essays“, Bind V.

den Haardnakkethed, hvormed han klamrede sig til den. Denne Anskuelse gik i al Almindelighed ud paa at tillægge Planterne Bevidsthed. Men i Ushers forstyrrede Fantasi havde den antaget dristigere Former og udstraktes under visse Betingelser ogsaa til den uorganiske Verden. Der fattes mig Ord til at tolke Inderligheden i hans Overbevisning til Fulde. Hans Tro var imidlertid — som tidligere antydet — knyttet til de graa Stene i hans fædrene Bolig. Han indbildte sig, at Betingelserne for Bevidsthed her var tilstede i den Maade, hvorpaa Stenene var anbragte, i Svampene, som groede hen over dem, i de visne Træer, der omgav dem — og fremfor alt i denne Samstillings uforstyrrede Varighed og dens Fordobling i Søens stille Vande. Et Vidnesbyrd om Bevidstheden kunde ses — sagde han, og jeg fo'r sammen ved hans Ord — i den langsomme men dog sikre Fortætning af en egen Atmosfære omkring Vandene og Murene. Og en Følge af den, tilføjede han, kunde ses i den tavse men uafvendelige og frygtelige Indflydelse, der Aarhundreder igennem havde formet hans Families Skæbner og nu gjorde ham til det, jeg saa', han var bleven. Saa-danne Tanker behøver ingen Kommentar, og jeg skal heller ingen fremsætte.

Vore Bøger — de Bøger, der i Aarevis havde udgjort den Syges væsentligste aandelige Næring — stod som rimeligt i nøje Samklang med hans Hang til det fantastiske. Vi gennempløjede Værker som Gressets „Vervet et Chartreuse“, Machiavellis „Belphegor“, Swedenborgs „Himlen og Helvede“, Holbergs „Niels Klims underjordiske Rejse“, Robert Fluds, Jean d'Indaginės og de la Chambres kiro-mantiske Værker, Ticks „Rejsen ud i det Blaa“ og Campanellas „Solens Stad“. Et af hans Yndlings-

bind var en lille Octav-Udgave af Dominikaneren Eymeric de Gironnes „Directorium Inquisitorium“; og der var hos Pomponius Mela Sider om de gamle afrikanske Satyrer og Øgipaner, over hvilke han kunde sidde og drømme i Timevis. Men sin største Glæde havde han af at læse i en overordentlig sjælden og løjerlig Bog i gotisk Kvartbind — en længst glemt Kirkes Liturgi —: „Vigiliæ Mortuorum secundum Chorum Ecclesiæ Maguntinæ“.

Jeg kunde ikke lade være at tænke paa dette Værks vilde Ritual og dets sandsynlige Indflydelse paa den Sjælesyge, da han en Aften efter kort at have meddelt mig Madelines Afgang ved Døden erklærede at ville opbevare Liget i fjorten Dage (forud for den endelige Begravelse) i en af de talrige Hvælvinger, der fandtes i Bygningens Grundmure. Den verdslige Grund, han anførte for denne besynderlige Fremgangsmaade, mente jeg mig imidlertid ikke berettiget til at gøre Indsigelse imod. Han anførte som Bevæggrund: den ejendommelige Sygdom, Afdøde havde lidt af, visse paatrængende og indgaaende Forespørgsler, som hendes Læge havde gjort, og endelig Familie-Begravelsespladsens afsides og udsatte Belliggenhed. Jeg skal ikke nægte, at jeg med Tanken henvendt paa hin skummelt udseende Person, som jeg ved mit Komme mødte paa Trappen, ingen Lyst følte til at gøre Indvendinger mod, hvad jeg i bedste Fald betragtede som en uskadelig og en i og for sig naturlig Forsigtighedsforanstaltning.

Paa Ushers Anmodning hjalp jeg ham personlig med at ordne den midlertidige Gravlægning. Da Liget var lagt i Kisten, bar vi det alene til dets Hvilested. Den Hvælving, hvori vi anbragte det, havde været uaabnet i saa lang Tid, at vore Fakler kun

brændte døsigt i den beklumrede Luft og ikke til-
lod os at se meget af Omgivelserne; den var lille,
fugtig og uden nogen som helst Tilgang for Lyset,
da den laa dybt nede umiddelbart under den Del af
Bygningen, hvor jeg havde mit Soveværelse. Den
var aabenbart i fjærne Lenstider blevet brugt som
Fangehul og senere hen som Oplagsrum for Krudt
eller et andet let forbrændeligt Stof, eftersom en
Del af dens Gulv var beklædt med Kobber, hvilket
ogsaa var Tilfældet med hele Indersiden i den lange
hvælvede Gang, der førte til Hvælvingen. Døren,
der var af massivt Jærn, var beskyttet paa samme
Vis. Den var umaadelig tung og drejede sig paa
sine Hængsler med en stærkt skurende Lyd.

Da vi havde anbragt vor sørgelige Byrde paa
dette Uhyggens Sted, skød vi det endnu ikke fast-
skruede Kistelaag til Side og betragtede den Dødes
Ansigt. En slaaende Lighed mellem Broder og Søster
vakte først nu min Opmærksomhed, og Usher, der
maaske gættede mine Tanker, mumlede nogle Ord,
hvoraf jeg erfarede, at han og afdøde havde været
Tvillinger og altid været knyttede sammen af Sym-
patier, for hvilke der knap lod sig gøre Rede. Vi
betragede dog ikke længe den Døde; ti vi kunde
ikke gøre det uden Gru. Den Sygdom, der havde
røvet den unge Pige Livet just som hun var mod-
net til Kvinde, havde, som det sædvanlig er Tilfæl-
det med Lidelser af kataleptisk Art, efterladt en
falsk svag Rødme paa hendes Ansigt og Barm og
hint mistænkeligt dvælende Smil, der er saa frygte-
ligt i Døden. Vi anbragte Laaget paany og skruede
det fast, vi lukkede Jærndøren og slæbte os afsted
til de kun lidet lysere Værelser i den øvre Del af
Huset.

Efter nogle Dage henrundne i bitter Sorg foregik

der en betydelig Forandring i min Vens abnorme aandelige Tilstand. Hans Væsen var forvandlet. Han forsømte eller glemte sine vante Sysler. Han flakkede fra Værelse til Værelse med hastige, usikre, formaalsløse Skridt. Hans hvide Ansigt var om muligt endnu hvidere end før; men hans Øjnes Glans var fuldstændig udslukt. Hans Stemme fik aldrig mere den ru Klang, han talte skælvende som i den yderste Angst. Ja, der var Tider, hvor jeg troede, at hans Sjæl vaandede sig under Byrden af en Hemmelighed, som han kun savnede Mod til at aabenbare. Til andre Tider saa jeg mig nødsaget til at opfatte alt som Udslag af Galskabens uforklarlige Luner; ti jeg kunde se ham sidde Timer igennem og stirre ud i det tomme Rum med anspændt Opmærksomhed, som om han lyttede til indbildte Lyde. Intet Under, at hans Tilstand slog mig med Rædsel, smittede mig. Jeg følte, at hans fantastiske men suggestive forrykte Forestillinger nærmede sig krybende og lidt efter lidt udstrakte deres Indflydelse ogsaa over mig.

Især en Aften silde — det var syvende eller ottende Dagen efter at vi havde anbragt Madeline i Borgfængslet — gjorde disse Følelser sig stærkt gældende hos mig. Søvnens nærmede sig ikke til mit Leje, skønt Time efter Time lakkede til Ende. Jeg søgte at bortræsonere den nervøse Ophidselse, der havde bemægtiget sig mig. Jeg prøvede paa at tro, at meget, om ikke alt hvad jeg følte, skyldtes Værelsets mørke Bohave og de dunkle, slidte Drape-rier, der sattes i Bevægelse af Vinden (det blæste op til Storm) og svajede hid og did langs Væggene og omkring min Seng. Men mine Bestræbelser var frugtesløse. Jeg kom til at ryste over hele Kroppen, og den grundløseste Uro satte sig rugende over mit

Hjærte som en Nattemare. Jeg stønnede og stred for at frigøre mig, jeg fik sat mig over Ende i Sengen og stirrede ud i Stuens tætte Mørke lyttende — drevet af en instinktmæssig Tilskyndelse — til visse svage, ubestemte Lyde, der med lange Mellemrum naaede mit Øre under Pauser i Stormen, uden at jeg vidste hvor de kom fra. Overvældet af en Rædsel, der var lige saa uudholdelig som uforklarlig, klædte jeg mig hurtigt paa; ti jeg var klar over, at jeg ikke vilde komme til at sove mer den Nat, og gav mig til at vandre op og ned ad Gulvet i Haab om at genvinde noget af min Fatning.

Jeg havde ikke gaaet ret længe, før jeg hørte sagte Trin paa den Trappe, der førte op til Værelset. Jeg genkendte strax Ushers Gang; og i næste Nu bankede han let paa Døren og traadte ind bærende en Lampe i Haanden. Hans Ansigt var som sædvanlig ligblegt, men i hans Øjne var der kommet et Skær af forrykt Lystighed, hele hans Væsen bar Præg af tilbagetrængt Hysteri. Hans Udseende forfærdede mig; men alt var at foretrække for den Ensomhed, jeg havde lidt under; selv hans Tilsynkomst var mig kærkommen.

„Du har ikke set det?“ spurgte han kort, efter først i Tavshed at have stirret tomt omkring sig i nogle Øjeblikke. „Du har ikke set det? Men du skal faa det at se!“ Derpaa stillede han Lampen i Skygge, ilede hen til Vinduet og aabnede det for Stormen.

Det indtrængende Vindstød havde i sin Vælde nær revet os omkuld. Natten var visselig stormfuld men ikke uden barsk Skønhed, en sælsom Enhed af Gru og Skønhed. En Hvirvelstorm havde aabenbart sit Centrum i vort Nabolag; ti der var hyppige og voldsomme Forandringer i Vindretningen, og Skyernes umaadelige Tæthed (de hang iøvrigt saa lavt,

at de naaede ned til Borgens Taarne) hindrede os ikke at se, at de med stor Hast slyngedes mod hinanden fra alle Himmelhjørner uden atter at fjærne sig.

Jeg siger, at deres umaadelige Tæthed ikke hindrede os i at se dette; og dog skimtede vi hverken Maane eller Stjærner, ej heller lynede det. Men Underfladen af de uhyre roterende Dampmasser og alle Genstande paa Jorden i vor umiddelbare Nærhed glødede i den unaturlige Glans fra en svagt lysende og tydeligt synlig Gasuddunstning, der indhyllede Bygningen som i et Liglin.

„Du maa ikke, du skal ikke se paa dette,“ sagde jeg gysende til Usher og førte ham blidt men bestemt bort fra Vinduet og bragte ham til Sæde. „Disse Foreteelser, som ængster dig, er ikke andet end ret almindelige elektriske Fænomener, eller ogsaa skyldes de maaske Dammens Overdaadighed paa Miasmer. Lad os lukke Vinduet; Luften er isende og skadelig for din Sundhed. Her er en af dine Yndlingsromaner. Jeg vil læse og du skal lytte; saaledes vil vi faa Ende paa denne skrækkelige Nat.“

Det gamle Bind, jeg havde grebet, var Sir Launcelot Cannings „Tosse-Trist“; jeg havde kaldt det hans Yndlingslektüre i melankolsk Spøg og ikke for ramme Alvor; ti dets klodsede og fantasiløse Vidtløftighed kunde i Virkeligheden ikke frembyde stort af Interesse for min intelligente og ideelt anlagte Ven. Men det var den eneste Bog, der var ved Haanden, og desuden nærede jeg et ubestemt Haab om, at netop Fortællingens uendelige Taabelighed skulde udløse noget af den stærke Spænding, hvori den Syge befandt sig; Sindssygehistorien er fuld af lignende tilsyneladende Urimeligheder. Hvis jeg kunde

bygget min Dom paa den ivrigt anspændte Lytten, hvormed han fulgte Beretningens Ord — eller lod som om han fulgte dem — da havde jeg haft al Anledning til at lykønske mig til mit Held.

Jeg var naaet til det velkendte Sted i Historien, hvor Ethelred, Bogens Helt, efter forgæves at have søgt fredelig Adgang til Eremitens Bolig, gaar over til at bane sig Vej med Magt. Her lyder, som det vil erindres, Fortællingens Ord saaledes:

„Og Ethelred, som af Naturen var et tappert Hjærte og tilmed følte sig kraftig af den Vens Kraft, som han havde drukket, lod sig ikke længer holde hen af Eremiten, der visselig ogsaa var af en stædig og ondskabsfuld Karakter, men der han følte Regnen paa sine Skuldre og frygtede, at Stormen skulde rejse sig, løftede han flux sin Kølle og hug løs paa Dørens Planker at skaffe Plads for sin strids-handskede Haand, og med den rykkede han nu kraftigen, flækkede, sønderflængede og sønderbrød alt, saa Larmen af det tørre, hult bragende Træ buldrede og klang gennem Skoven.“

Da jeg kom til Ende med denne Sætning, fo'r jeg sammen og holdt inde; ti det forekom mig (skønt jeg strax drog den Slutning, at min opskræmte Fantasi havde spillet mig et Puds), at der fra en langt borteliggende Del af Huset var naaet en Lyd til mine Øren, der godt kunde være som et Ekko — men ganske vist et dumpt og tilsløret Ekko — af den bragende Lyd, Sir Launcelot saa omstændeligt havde beskrevet. Det var utvivlsomt alene det besynderlige Sammentræf, der havde vakt min Opmærksomhed; ti Lyden i og for sig var ikke skikket til at gøre Indtryk; Vinduerne knagede i Blæsten og den stedse voxende Storm fyldte jo Luften med et Utal af Lyde. Jeg gik videre:

„Men den gæve Ridder Ethelred, som nu traadte ind ad Døren, blev meget forbitret og undrede sig saare, da han intet saa til den onskabsfulde Eremit men derimod en skællet, underbar, ildtunget Drage, der sad og vogtede et Guldslet med Gulve af Sølv; og paa Muren hang der et skinnende Messingskjold med disse Ord indskrevne:

Sejer vandt den, som sig viser her inde;
dræber han Dragen, han Skjoldet skal vinde.

Og Ethelred hævede sin Kølle og slog paa Dragens Hovede, saa den faldt ned foran ham og opgav sin forpestede Aande med et Skrig, der var saa grufuldt, saa skærende og gennemtrængende, at Ethelred maatte holde Hænderne for Ørerne til Værn mod den skrækkelige Larm, hvis Mage ingen Sinde før var hørt.“

Her stansede jeg paany brat og denne Gang yderst bestyrtet; ti der kunde ingensomhelst Tvivl være om, at jeg nu — skønt jeg ikke kunde afgøre hvorfra — virkelig hørte en sagte, aabenbart fjærmen gennemtrængende, langedrukken og højest usædvanlig skrigende eller skærende Lyd, nøjagtigt svarende til den Lyd, med hvilken min Fantasi allerede havde gengivet Dragens unaturlige, af Romanforfatteren beskrevne Skrig.

Et Mylder af modstridende Tanker og Følelser stormede ind paa mig ved dette nye højest besynderlige Sammentræf; fremfor alt gennemtrængtes jeg af Forundring og dyb Rædsel, men jeg bevarede dog tilstrækkelig Aandsnærværelse til ikke at fremkomme med nogen Bemærkning, der kunde ophidse min nervøst saarbare Ven. Det var jo ingenlunde givet, at han havde hørt de omtalte Lyde, hvorvel der i de sidste Minutter var foregaaet en stor Forandring

med hans Opførsel. Fra først af havde han siddet lige overfor mig, men lidt efter lidt havde han drejet sin Stol, saa han nu sad med Ansigtet vendt mod Værelsets Dør, og hvorvel hans Træk kun tildels var mig synlige, lagde jeg dog Mærke til, at han bevægede Læberne, som hviskede han ganske sagte hen for sig. Hans Hovede var sunket ned paa Brystet, men det stod mig klart, at han ikke sov; ti jeg skimtede hans ene Øje i Profil, og det var vidt aabent og stift stirrende. Heller ikke holdt han sig stille; ti han gyngede og rokkede sagte og jævnt fra den ene Side til den anden. Da jeg med et hastigt Overblik havde forvissat mig om alt dette, genoptog jeg Sir Launcelots Beretning, som følger:

„Og da nu Ridderen lykkeligt og vel var undsluppen Dragens vilde Raseri, vendte han sine Tanker mod Malm-Skjoldet, at han maatte bryde dets Trolddom; ti kastede han Aadselet, som spærrede ham Vejen, til Side og skred mandelig hen over Borgens Sølvfliser mod Skjoldet, som hang paa Væggen; og dette ventede saa sandelig ikke, til han naaede helt hen til det, men faldt ham til Fode paa det sølverne Gulv med mægtigt larmende Bulder.“

Disse Ord var aldrig saa snart sluppet over mine Læber, før jeg hørte en tydelig, hul, metalklingende og dog ligesom tilsløret Klang, — ganske som var et Metal-Skjold virkelig i det Øjeblik faldet tungt mod et Gulv af Sølv. Helt ude af mig selv sprang jeg op; men Usher ænsede ingenting, rokkede kun sagte hid og did. Jeg styrtede hen til hans Stol. Hans Blik var stift og stirrende, hans Ansigt ligesom forstenet. Men da jeg lagde min Haand paa hans Skulder, skælvde han fra Isse til Fod; et sygt Smil dirrede om hans Læber; og jeg saa, at han mumlede sagte, ilfærdigt og hakkende — som var

han slet ikke klar over min Nærværelse. Jeg bøjede mig ned over ham, og mit Øre inddrak hans Ords grufulde Indhold.

„Om jeg hører det? vel hører jeg det, har hørt det! Længe, længe, mange Minutter, mange Timer, mange Dage har jeg hørt det, og dog vovede jeg ikke — o hav Medlidenhed med mig arme elendige! — jeg vovede ikke at tale, vovede det ikke. Vi har lagt hende levende i Graven! Fortalte jeg dig maaske ikke, at jeg havde skarpe Sanser? Jeg siger dig, at jeg hørte hendes første svage Bevægelser i Kisten. Jeg hørte dem for mange, mange Dage siden, men jeg vovede ikke — vovede ikke at tale. Og nu i Nat — Ethelred — ha, ha, — Ethelred, der sønder slog Eremitens Dør, Dragens Dødsskrig og Skjoldets Brag — lad os dog hellere sige: Kisten, der sønderbrødes, Fængselets Dør, der peb paa sine Hængsler, og hendes trælsomme Vandring gennem den kobberbeslagne Hvælving. Oh hvor skal jeg fly hen? Vil hun kanske ikke være her i næste Nu? Iler hun ikke hid for at bebrejde mig mit Hastværk? Har jeg ikke allerede hørt hendes Skridt paa Trappen? Hører jeg ikke hendes Hjertes dumpe forfærdelige Slag? Afsindige! —“ han sprang rasende op og skreg Ordene ud, som skulde han kvæles: „Afsindige, jeg siger dig jo, at hun nu staar udenfor Døren!“

Som havde der ligget en Troldom i hans overmenneskeligt energiske Udbrud, aabnede den antike Fløjdør, mod hvilken den Talende pegede, langsomt sine tunge Ibentræs Kæber. Det skyldtes den ilende Vind — men udenfor Døren stod Lady Madeline Ushers høje, ligklædte Skikkelse. Der var Blod paa hendes hvide Klædebon, og hendes udtærede Legem bar Vidnesbyrd om udstaaede Lidelser.

Et Øjeblik stod hun vaklende paa Dørtærskelen, derpaa faldt hun med et klagende Skrig tungt over mod Broderen og drog ham med ind i sin frygtelige Dødskamp, saa ogsaa han faldt om paa Gulvet som Lig, dræbt af de forfærdelige Sindsbevægelser, han havde gennemlidt.

Fra hint Værelse og fra hin Bolig flygtede jeg forfærdet. Udenfor rasede Stormen endnu bestandig i al sin Vælde, som jeg ilede hen ad den gamle Allé. Pludselig faldt et sælsomt Lys over Vejen; jeg vendte mig forbavset om; ti jeg havde kun den vidtstrakte Bygning og dens Skygger i Ryggen. Lysglansen skrev sig fra den blodrøde synkende Fuldmaane, der nu skinnede klart gennem den knapt skelnelige Revne, der som før fortalt i Zigzag-Linie gennemskar Husets Mur fra øverst til nederst. Mens jeg stirrede, udvidedes Spalten mere og mere, og under et voldsomt Udbrud af Orkanen saa' jeg med et Maanens fulde Skive, saa' i knugende Rædsel, hvorledes de mægtige Mure sønderbrødes med et Brøl som af Tusinde Vande, saa' den dybe, dunkle Sø, ved mine Fødder i barsk Tavshed lukke sig over Ruinerne af Huset Usher.

„Du er Manden.“

Jeg vil ikke spille den blinde Mands Rolle med Hensyn til Rattleborough-Mysteriet. Jeg er den eneste der kan, og jeg vil ogsaa forklare det skjulte Maskineri, der bevirkede Rattleborough-Mirakelet, — det eneste, det sande, det anerkendte, det uomtvistede, det uomtvistelige Mirakel, der omvendte de kødeligsindede, der hidtil havde vovet at tvivle, til de gamle Tanter Ortodoxi og for alle Tider gjorde Ende paa Vantroen blandt Rattleboroughs Indvaanere.

Denne Begivenhed, som jeg nødigst af alt vil omtale i en letfærdig Tone, indtraf i Sommeren 18... Hr. Barnabas Shuttleworthy, en af de rigeste og mest agtbare Borgere i Flækken havde i adskillige Dage været savnet under Omstændigheder, der maatte vække Mistanke om, at der var tilstødt ham noget slemt. Hr. Shuttleworthy var en Lørdag Morgen tidlig redet hjemmefra for at tage ind til Byen C., der laa godt og vel 3 Mil borte; og det var hans Hensigt at vende tilbage endnu samme Aften. To Timer senere vendte imidlertid Hesten tilbage uden sin Rytter og uden Sadelposer; den var saaret og tilsolet med Dynd. Disse Omstændigheder vakte selvfølgelig megen Bekymring blandt den savnedes Ven-

ner; og da han endnu ikke havde indfundet sig Søndag Morgen, begav samtlige Byens Borgere sig ud for at søge efter ham.

Den ivrigste og mest energiske for Iværksættelsen af denne Eftersøgning var Shuttleworths Hjærtensven, en vis Hr. Charles Goodfellow, eller som han i Almindelighed kaldtes „gamle Charles Goodfellow“. Det er aldrig gaaet op for mig, om det skyldes et mærkeligt Træf, eller om selve Navnet har en ubegribelig Indflydelse paa Karakteren, men det er sikkert og vist, at enhver, der hedder Charles, ogsaa har en aaben, mandig, godmodig og frejdig Karakter, en kraftig og klar Røst, som det gør en godt at høre paa, og et Par Øjne, der ser en lige ind i Ansigtet, som om de vilde gøre en opmærksom paa, at man her staar overfor en Mand, „der har sin Samvittighed i Orden, ikke frygter nogen, og for øvrigt er ganske ude af Stand til at begaa en gemen Handling“.

Alle Scenens ædle Helte gaar jo ogsaa omkring under Navnet Charles.

Skønt gamle Charles Goodfellow ikke havde opholdt sig i Rattleborough mere end et halvt Aars Tid, og skønt ingen kendte det bitterste til hans Fortid, saa havde det dog ikke voldt ham mindste Vanskelighed at stifte Bekendtskab med alle pæne Folk i Byen. Der var ikke en Mand, uden at han jo vilde taget hans blotte Ord gyldigt for Tusinder naarsomhelst; og hvad Kvinderne angaar, saa er det slet ikke til at sige, hvad de ikke vilde have gjort for at være ham til Behag, — og alt dette, bare fordi han i Daaben havde faaet Navnet Charles, og fordi han følgelig havde et af disse frimodige Ansigter, der som Ordet gaar er den „bedst mulige Anbefalingsskrivelse“.

Jeg har allerede omtalt, at Hr. Shuttleworthy var en af de mest agtværdige Borgere, og han var utvivlsomt den rigeste Mand i Rattleborough, og gamle Charles Goodfellow stod paa en saa fortrolig Fod med ham, som om de kunde været Brødre. De to gamle Herrer boede Dør om Dør, og skønt Hr. Shuttleworthy sjælden eller aldrig besøgte „gamle Charles“ og aldrig nød noget hos ham, det man vidste af, saa hindrede det aldeles ikke de to Venner i at staa paa en særdeles fortrolig Fod; ti der gik ikke en Dag, uden at gamle Charles tre-fire Gange kiggede ind for at se, hvordan det stod til hos Naboen, og han blev meget ofte til Frokost eller Te og næsten altid til Middag; og da blev der drukket en ugudelig Masse Vin af de to gamle Knage. Gamle Charles' Yndlingsdrik var Château-Margaux, og det syntes at fryde Hr. Shuttleworthys Hjærte at se den gamle Knark bælte den i sig i Pottevis; i hvert Fald sagde han en Dag, da Vinen var inde og Forstanden som Følge deraf ude, til sin gode Ven, idet han daskede ham paa Ryggen: „Jeg vil sige dig en Ting, gamle Charles, du er den sjoveste Snegl, jeg nogen Sinde er kommet paa tværs af i mit Livs skabte Dage, og siden det morer dig at bælte i dig, saa skal Pokker tage mig, om jeg ikke forærer dig en stor Kasse Château-Margaux. Søren hente mig“ — (Hr. Shuttleworthy havde den sørgelige Vane at bande, skønt han sjælden gik videre end til Udtrykkene: „Søren hente mig“, „sgu“ eller „ved den søde Grød“) — „Søren hente mig“, sagde han altsaa, „om jeg ikke endnu i Eftermiddag sender en Ordre til Byen paa en hel Kasse af bedste Slags; og jeg vil forære dig den, jeg vil! — nu ikke et Ord, jeg vil! og dermed Basta. Nu kan du jo kigge efter den; den skal nok vise sig en skønne

Dag, naar du allermindst venter den.“ Jeg meddeler dette Udslag af Hr. Shuttleworthys Gavmildhed netop for at vise, paa hvor fortrolig Fod de to Venner stod med hinanden.

Nuvel, den Søndag Morgen da det blev klart for alle, at der maatte være tilstødt Hr. Shuttleworthy en Ulykke, lagde gamle Charles Goodfellow en Sorg for Dagen, saa jeg aldrig har set noget lignende. Da han hørte, at Hesten var vendt tilbage uden Rytter og uden Sadelposer og tilsølet af Blod efter et Pistolskud, der havde gennemboret det stakkels Dyrs Bryst uden dog helt at dræbe det, da blev han saa bleg, som om den savnede Mand kunde have været hans egen kære Broder eller Fader og han kom til at ryste og skælve over hele Kroppen, som havde han faaet et Anfald af Koldfeber.

Han var først altfor overvældet af Sorg til at kunne foretage sig noget som helst eller lægge nogen Slags Plan, saa han søgte længe at afholde Hr. Shuttleworthys øvrige Venner fra at foretage sig noget i Sagen; man maatte heller vente — maaske en Uge eller to, maaske en Maaned eller to — og se, om ikke noget skulde vise sig, om ikke Hr. Shuttleworthy skulde indfinde sig og forklare, hvorfor han egentlig havde sendt Hesten i Forvejen. En saadan Trang til at opsætte og trække i Langdrag er jo saare almindelig hos Folk, der knuges til Jorden af en tung Sorg. Deres Aandsevner synes sunkne i Dvale, saa de nærer Rædsel for al Handling og intet heller vil end lægge sig til Sengs og „pleje deres Sorg“, som de gamle Damer siger, det vil sige: fordybe sig i den og ruge over den.

De gode Folk i Rattleborough havde i Virkeligheden saa stor Respekt for gamle Charles' Visdom og Dømmekraft, at største Parten af dem samstem-

mede med ham i ikke at foretage sig noget i Sagen, „før noget viste sig“, som den gamle Hædersmand sagde; og jeg tror, at alle, naar det kom til Stykket, havde sluttet sig til ham, hvis ikke Hr. Shuttleworths Nevø paa en meget mistænkelig Maade havde blandet sig i Debatten; samme Nevø var i øvrigt en temmelig udsvævende Person, hvis Ry var alt andet end godt. Han hed Pennifeather, og han vilde aldeles ikke tage imod Ræson og „ligge stille“, han forlangte, at man ufortøvet skulde eftersøge den „myrdede Mands Lig“. Det var netop det Udtryk, han anvendte; og Hr. Goodfellow bemærkede træffende dertil, „at det mildest talt var et højst besynderligt Udtryk“. Denne Bemærkning af gamle Charles gjorde i øvrigt stærkt Indtryk paa de tilstedeværende, og en af dem spurgte skarpt: „Hvor det kunde være, at den unge Hr. Pennifeather var saa nøje inde i alt, hvad der stod i Forbindelse med hans rige Onkels Forsvinden, at han følte sig berettiget til klart og utvetydigt at paastaa, at hans Onkel var „en myrdet Mand“. Derefter opstod noget Kævl og Klammeri mellem forskellige af de tilstedeværende, især mellem gamle Charles og Hr. Pennifeather — det sidste var nu for Resten ikke noget nyt; ti der havde været et meget daarligt Forhold mellem de to Mænd de sidste tre-fire Maaneder, det var endogsaa kommet dertil, at Hr. Pennifeather havde slaaet sin Onkels Ven til Jorden paa Grund af en utilbørlig Frihed, som han skulde have taget sig i Onkelens Hus, hvor ogsaa Nevøen havde sin Bopæl. Ved denne Lejlighed skal gamle Charles have opført sig med stort Maadehold og sand Kristenkærlighed. Han rejste sig op, bragte sin Klæde- dragt i Lave, gjorde ikke mindste Forsøg paa at øve Gengæld, men gik sin Vej, idet han mumlede, „at

han skulde hævne sig til Gavns ved den første den bedste Lejlighed“, — et højst naturligt og undskyldeligt Vredesudbrud, der sikkert ikke betød noget og vel nok var glemt i samme Øjeblik, som det kom til Orde.

Hvordan det nu end forholder sig hermed, — og det har jo heller intet med den foreliggende Sag at skaffe —, saa er det vist, at de Rattleborough-Folk hovedsagelig paa Hr. Pennifeathers Tilskyndelse tilsidst blev enige om at sprede sig i Omegnen og søge efter den savnede Hr. Shuttleworthy. Jeg siger, at de blev enige herom. Da man først havde besluttet sig til at iværksætte Efterforskningen, blev det vel næsten betragtet som en Selvfølge, at de søgende skulde sprede sig — det vil sige: fordele sig i Smaaflokke — for saa meget des bedre at kunne afsøge Omegnen. Jeg kan ikke i Øjeblikket huske, hvad det var for skarpsindige Betragtninger gamle Charles gjorde gældende, men det lykkedes ham i hvert Fald til syvende og sidst at overbevise alle — alle saa nær som Hr. Pennifeather — om, at det bedste de kunde gøre var at begive sig ud allesammen i Flok og Følge og afsøge Egnen fra Ende til anden under hans Førerskab.

For øvrigt kunde ikke let tænkes en bedre Fører end gamle Charles, der som enhver vidste havde Øjne som en Los; men skønt han førte Flokken til alle mulige Krinkelkroge og ad Veje, hvis Tilværelse ingen havde anet i Forvejen, og skønt Efterforskningen blev drevet baade ved Dag og ved Nat en hel Uge igennem, saa fandt man dog intet Spor af Hr. Shuttleworthy. Naar jeg siger „intet Spor“, maa det ikke tages for bogstaveligt; ti paa en vis Maade fandtes der Spor nok. Hans Hests Sko udmærkede sig ved deres ejendommelige Form, og man kunde

følge dens Spor ad Hovedvejen, der fører fra Flækken ind til Byen. $\frac{3}{4}$ Mil Øst for Flækken førte de ind paa en smal Sti, der som Genvej skærer sig gennem en Skov og et Stykke længere fremme atter løber sammen med Landevejen. Den søgende Skare fulgte nu Sporene ad Stien og naaede derved til en Dam, der laa til Højre for den halv skjult af Buske og Krat. Længere førte Sporene ikke; men man kunde se, at en Kamp havde fundet Sted her, og at et stort, tungt Legem — meget større og tungere end et Menneske! — var blevet slæbt fra Stien ned til Dammen. Denne blev nu afsøgt gentagne Gange men uden Resultat, og Mændene var ved at opgive Efterforskningen og vilde forføje sig bort, da Forsynet indgav Hr. Goodfellow den Ide at tørlægge Dammen. Forslaget blev modtaget med meget Bifald og mange Komplimenter til gamle Charles for hans Kløgt og Omtanke. Da mange af Borgerne havde medbragt Spader i den Tanke, at der muligvis kunde blive Brug for dem til at grave Hr. Shuttleworthys Lig op med, saa var det en let Sag at tørlægge Dammen; og aldrig saa snart var Bunden synlig, før man midt i Mudderet opdagede en sort Fløjls Vest, der af næsten alle genkendtes som Hr. Pennifeathers Ejendom. Vesten var itureven og tilsølet med Blod; og adskillige af de tilstedeværende kunde tydeligt huske, at dens Ejer havde baaret den selvsamme Morgen, som Hr. Shuttleworthy begav sig afsted til Byen; mens der var andre, der — om det forlangtes — med Ed vilde bekræfte, at han ikke havde haft omtalte Klædningsstykke paa hele Resten af hin mindeværdige Dag; og der var ingen, der kunde sige overhovedet at have set Vesten siden Hr. Shuttleworthys Forsvinden.

Begivenhederne havde nu udviklet sig paa en for

Hr. Pennifeather højst alvorlig Maade, og den vakte Mistanke bekræftedes yderligere af hans Blegnen og hans totale Maalløshed, da man spurgte ham, hvad han havde at sige til sit Forsvar. De faa Venner, hans tøjlesløse Livsvandel havde ladet ham beholde, svigtede ham nu alle som en; de forlangte endog-saa mere højrøstet end hans gamle og erklærede Fjender, at han skulde arresteres paa Stedet. Paa den anden Side lagde Hr. Goodfellow en Højsindethed for Dagen, der var saa meget mere iøjnefaldende som den var enestaaende. Han forsvarede Hr. Pennifeather med Varme og indtrængende Veltalenhed, hvorved han lejlighedsvis hentydede til sin egen oprigtige Tilgivelse af den unge, ubesindige Herre, „den brave Hr. Pennifeathers Arving“, for den Fornærmelse som han (den unge Herre) utvivlsomt i Lidenskabens Hede havde ladet sig henrive til at tilføje ham (Hr. Goodfellow). „Han tilgav ham af sit inderste Hjærte; han vilde saa langt fra tillægge de Omstændigheder, der jo desværre talte til Ugunst for Hr. Pennifeather, en altfor overvættes Betydning; han (Hr. Goodfellow) vilde gøre alt, hvad der stod i hans Magt, han vilde anvende hele sin Smule Veltalenhed for at neddæmpe, for at — at udglatte de værste Træk i denne ganske vist overordentlig indviklede Affære, for saa vidt det lod sig forene med hans Samvittighed.

Hr. Goodfellow blev ved paa den Maner en god halv Times Tid, hvad der tjente saavel hans Hovede som hans gode Hjærte til megen Ære; men disse entusiastiske Mennesker er nu én Gang kun sjælden heldige i deres Betragtninger; de forvilder sig ind i alskens Bommerter, Selvmodsigelser og Kluntetheder i deres Iver for at være en god Ven til Tjeneste; og derfor hænder det tit, at de med den

bedste Vilje af Verden kommer til at skade hans Sag uendeligt mere end de gavner den.

Saaledes gik det her. Skønt gamle Charles opbød al sin Veltalenhed til Gunst for den mistænkte, saa blev dog Resultatet, at hvert eneste Ord, der ikke tjente til at hæve den talende selv i hans Tilhøreres Omdømme, havde den Virkning at uddybe Mistanken mod den Person, hvis Sag han forsvarede, og opvække Hobens Raseri imod ham.

En af de mest utilgivelige Bommerter, han begik, var Omtalen af den mistænkte som „den gamle Hædersmand Hr. Pennifeathers Arving“. Det havde man ikke skænket en Tanke. Det var en kendt Sag, at Onkelen, der ikke havde andre Arvinger end Pennifeather, for et eller to Aar siden havde truet med at gøre ham arveløs, og man betragtede derfor Arveløsheden som en Kendsgerning, — saa jævne og enfoldige var nu en Gang de gode Folk i Rattleborough, men gamle Charles' Bemærkning fik dem til at spekulere over Sagen og bragte dem paa den Tanke, at Truslerne maaske dog ikke havde været andet og mere end Trusler. Og strax derpaa gjorde de sig det saare naturlige Spørgsmaal *cui bono*? — et Spørgsmaal, der bidrog mer end selve Vesten til at lade Mistanken for den frygtelige Forbrydelse falde paa den unge Mand. For at undgaa Misforstaaelse maa det maaske være mig tilladt et Øjeblik at skeje ud fra Texten og henlede Opmærksomheden paa, at det overordentlig korte og simple latinske Udtryk, som jeg nys anvendte, altid bliver misforstaaet og forkert oversat. „*Cui bono*“ bliver i alle Knaldromaner lige fra Bulwers og Dickens' til Turnapennys og Ainsworths — og andetsteds oversatte med „i hvad Øjemed“ eller (som om der stod *quo bono*) „til hvad Nytte“. Ikke des mindre er deres

virkelige Betydning „til hvis Fordel“. Udtrykket er strængt juridisk og anvendeligt i Tilfælde som det foreliggende, hvor Sandsynligheden for at have begaaet en Forbrydelse staar i Forhold til Gerningsmandens sandsynlige Udbytte af Misgerningen. I det foreliggende Tilfælde maatte Spørgsmaalet cui bono absolut implicere Hr. Pennifeather. Der forelaa et Testamente til Fordel for ham, men Onkelen havde truet med at gøre ham arveløs. Hvis Testamentet var blevet forandret, kunde den mistænkte ene og alene have begaaet Mordet af Hævnfølelse, et Motiv, der endda kraftigt modvirkedes af Udsigten til atter at kunne indynde sig hos Onkelen. Men hvis Testamentet ikke var blevet forandret, mens Truslen derom stadig svævede over Nevøens Hoved, saa forelaa der et yderst stærkt Motiv til at begaa Forbrydelsen — og det var de brave Rattlebourghere kløgtige nok til at regne ud.

Hr. Pennifeather blev følgelig arresteret paa Stedet, og efter at have anstillet endnu nogle Efterforskninger vendte Mængden hjem med ham i Forvaring. Paa Vejen skete der imidlertid noget, der bidrog til yderligere at bekræfte Mistanken. Hr. Goodfellow, hvis Iver altid bragte ham et godt Stykke forud for de andre, saas at gøre 3-4 hastige Skridt fremad, bøje sig ned og tage en eller anden lille Genstand op fra Græsset. Efter en hastig Undersøgelse gjorde han et vagt Forsøg paa at skjule den i sin Frakkelomme, hvad man hindrede ham i, og det viste sig nu, at den fundne Genstand var en spansk Kniv, der, som en halv Snes af de Tilstedeværende kunde bevidne, tilhørte Hr. Pennifeather. I øvrigt var Begyndelsesbogstaverne til hans Navn indgraverede i Skaftet. Kniven var aaben, og Knivsbladet besmurt med Blod.

Nu var ikke mindste Tvivl tilbage om Nevøens Skyld, og ved Hjemkomsten til Rattleborough blev han strax overgivet i Øvrighedens Hænder og underkastet Forhør.

Og Sagen stillede sig værre og værre for ham. Paa Spørgsmaalet om, hvor han havde opholdt sig, den Morgen Hr. Shuttleworthy forsvandt, havde Fangen den Dristighed at svare, at han havde været ude paa Dyrejagt med sin Riffel i Nærheden af den Dam, hvor man takket være Hr. Goodfellows Skarp-sindighed fandt den blodbestænkte Vest.

Hr. G. indfandt sig nu og anmodede med Taarer i Øjnene om at blive taget i Forhør. Han forsikrede, at hans Pligt saa vel mod hans Skaber som mod hans Medmennesker nu forbød ham længere at tie stille. Hans oprigtige Hengivenhed for den unge Mand havde faaet ham til at godkende enhver optænkelig Forklaring heller end bøje sig for de Kendsgerninger, der ophobede Mistanke paa Mistanke mod Mr. Pennifeather, men nu var Beviserne blevet for overvældende, for domfældende, han kunde ikke tøve længere, han maatte sige alt hvad han vidste, om saa hans Hjærte skulde briste derved. Han erklærede derpaa, at han Dagen før Hr. Shuttleworthys Afrejse til Byen havde hørt ham meddele sin Nevø, at han agtede sig til Byen for at anbringe en meget stor Pengesum i „Landmands- og Industribanken“, og at omtalte Hr. Shuttleworthy ved samme Lejlighed klart og tydeligt havde meddelt omtalte Nevø, at det var hans urokkelige Beslutning at omstøde det Testamente, han havde gjort, og gøre ham fuldkommen arveløs. Vidnet blev nu konfronteret med den anklagede og spurgte ham højtideligt, om det ikke i alt væsentligt forholdt sig som han havde

sagt. Og hertil svarede Hr. Pennifeather til stor Forbavselse for alle Tilstedeværende frimodigt jo.

Øvrigheden ansaa sig nu forpligtet til at sende et Par Betjente hen og undersøge Anklagedes Værelse i Onkelens Hus. De vendte næsten umiddelbart efter tilbage med den velkendte staalbeslagne, brune Læder-Tegnebog, som i mange Herrens Aar havde været i den gamle Herres Besiddelse. Dens værdifulde Indhold var imidlertid borte, og Øvrigheden søgte forgæves at fravriste Fangen Tilstaaelse om, hvortil han havde brugt Pengene, eller hvor han havde skjult dem. Han nægtede haardnakket at kende noget til Sagen. Betjentene fandt tillige skjult i den ulykkelige Mands Seng en Skjorte og et Halsklæde; de var begge mærkede med Begyndelsesbogstaverne til hans Navn, og de var begge fælt tilsølede af Offerets Blod.

Paa dette Tidspunkt blev det meddelt, at den myrdedes Hest just nu var død af sit Saar i Stalden, og Hr. Goodfellow foreslog, at man skulde obducere den for om muligt at finde Kuglen. Det gjorde man. Og som om den anklagedes Skyld skulde hæves over al Tvivl, lykkedes det Hr. Goodfellow efter indgaaende Undersøgelse af Brysthulen at opdage og fremdrage en Kugle af usædvanlig Størrelse, som viste sig at passe nøje i Løbet paa Hr. Pennifeathers Riffel, mens den var meget for stor til de Skydevaaben, der ejedes af Flækkens og Omegnens Beboere. Til yderligere Vished opdagede man, at denne Kugle havde en Revne eller Fordybning, der under rette Vinkler skar sig ned gennem de sædvanlige Riller, og ved foretagen Undersøgelse viste det sig, at denne Fordybning paa det nøjeste svarede til en ophøjet Rand i et Par Støbeforme, som Anklagede maatte indrømme tilhørte ham. Da

denne Kugle var blevet fundet, gav Øvrigheden Afkald paa yderligere Vidnesbyrd, indstillede Fangen til Domfældelse og afslog paa det bestemteste at tage mod Kaution, hvorvel Hr. Goodfellow gjorde hæftige Indvendinger mod denne Strængthed og tilbød at stille et hvilket som helst Beløb som Sikkerhed. Gamle Charles' Offervillighed stod i god Samklang med den Elskværdighed og Ridderlighed, han altid havde lagt for Dagen under sit Ophold i Rattleborough. I det foreliggende Tilfælde lod den brave Mand sig i den Grad rive med af sin Medfølelse, at han, da han tilbød at kautionere for sin unge Ven, rent forglemte, at han hverken ejede Penge eller Penges Værd paa Guds grønne Jord.

Resultatet af Domshandlingen er let at forudse. Hr. Pennifeathers Sag kom for paa de nærmest følgende Retsdage, og Beviskæden — hvortil den altid samvittighedsfulde Hr. Goodfellow havde føjet endnu nogle Led — befandtes saa stærk og saa fuldkomment i Orden, at Nævningene uden at trække sig tilbage for at raadslaa ufortøvet udfærdigede Kendelsen: „Skyldig i overlagt Mord“. Kort efter forkyndtes Dødsdommen for den arme Forbryder, og han blev ført tilbage til Fængslet for at afvente Lovens ubøjelige Hævn.

Gamle Charles' noble Optræden havde imidlertid gjort ham dobbelt kær for Byens brave Borgere. Han blev en velset Gæst alle vegne, og det saa ud, som om den Gæstfrihed, han overalt nød godt af, ligesom tvang ham til at gøre Gengæld og i nogen Grad mindske den strænge Økonomi, som hans Fatigdom hidtil havde tvunget ham til at iagttage; han afholdt ofte smaa Gilder hjemme hos sig selv, hvor Gækken rigtig blev slaaet løs — hvorvel selvfølgelig Lystigheden i nogen Grad dæmpedes af Tanken

om den sørgelige Skæbne, der ventede Hr. Pennifeather, den ædle Værts nylig begrædte Hjærtensvends Nevø.

En skønne Dag blev nævnte gamle Hædersmand behageligt overrasket ved at modtage følgende Skrivelse:

Hr. Charles Goodfellow, Rattleborough.
Fra H. F. B. & Co.
Chât. Mar. A — Nr. 1 — 6 Dus. Fl. ($\frac{1}{2}$ Gros.)

Hr. Charles Goodfellow.

I Følge Ordre indløbet til vort Firma for ca. 2 Maaneder siden fra en af vore højt-agtede Forbindelser, Hr. Barnabas Shuttleworthy, har vi den Ære Dags Dato at sende Dem en Helkasse Château-Margaux af Antilope-Mærket, violet Segl. Kassen er adresseret som vedføjet i Margenen.

Med Højagtelse
ærbødigst

Hoggs, Frogs, Bogs & Co.

21de Juni 18..

P. S. — Kassen vil naa Dem pr. Bane Dagen efter Modtagelsen af denne Skrivelse. Vi forbliver til Tjeneste

Deres H. F. B. & Co.

I Virkeligheden havde Hr. Goodfellow efter Hr. Shuttleworthys Død opgivet ethvert Haab om nogen Sinde at modtage den lovede Château-Margaux, han blev derfor behageligt overrasket over dette Udslag af Forsynets Styrelse, og i sit Overmaal af Glæde inviterede han en Mængde Venner hjem til sig næste Aften for at de kunde sætte Smag paa Hr. Shuttleworthys Foræring. I øvrigt omtalte han slet ikke den „rare gamle Hr. Shuttleworthy“ ved den Lejlighed. Han havde tænkt meget over det og be-

sluttet at tie stille. Han omtalte heller ikke, om jeg mindes ret, at han havde modtaget en Foræring af Château-Margaux. Han bad blot sine Venner, om de vilde komme og hjælpe ham med at drikke et særlig fint og buketrigt Mærke, som han havde bestilt fra Byen for et Par Maaneder siden og som vilde indtræffe næste Dag. Jeg har ofte brudt mit Hoved med at finde Grunden til, at gamle Charles besluttede at tie med, at han havde faaet Vinen i Foræring af sin gamle Ven; jeg kunde ikke blive klar over hans Bevæggrund, men en saadan — og naturligvis oven i Købet en yderst fortræffelig og højhjærtet Bevæggrund — har han naturligvis haft.

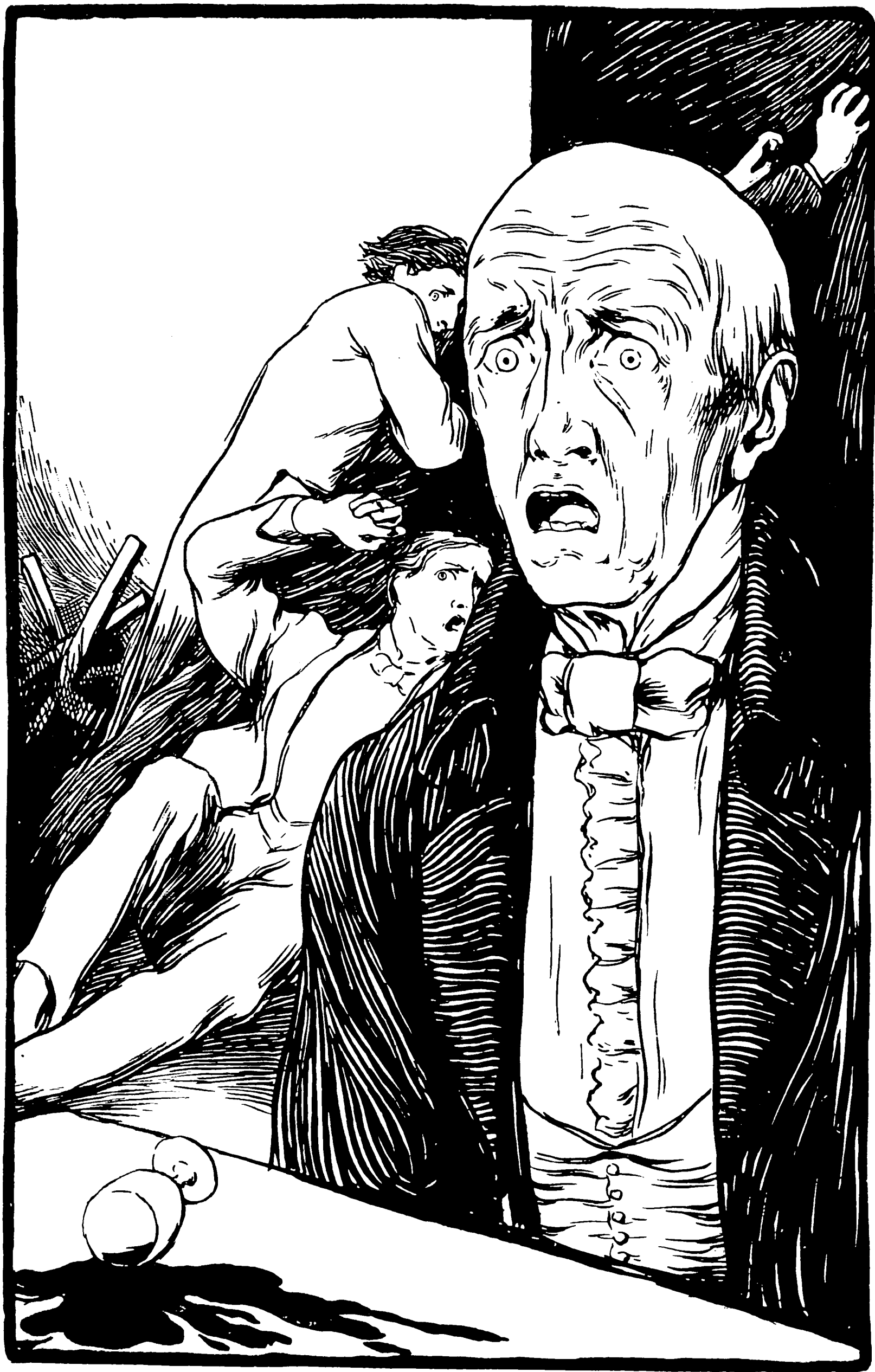
Næste Dag kom, og et anseligt og højst respektabelt Selskab indfandt sig hos Hr. Goodfellow. Halve Byen var der — ogsaa jeg —, men til stor Ærgrelse for Værten indtraf Vinen først meget sent, da Gæsterne allerede havde gjort kraftige Indhug paa det overdaadige Aftensbord, som gamle Charles bød paa. Vinen kom imidlertid, det var en vældig stor Kasse, og de oprømte Gæster vedtog enstemmigt at løfte den op paa Bordet og strax skille den af med dens Indhold.

Som sagt saa gjort. Jeg rakte en hjælpende Haand og en, to, tre havde vi Kassen oppe paa Bordet mellem Flasker og Glas, hvoraf adskillige gik i Skuddermudder. Gamle Charles, der var godt fuld og blussede stærkt over hele Ansigtet, tog nu med megen skrømet Værdighed Plads for Bordenden, bankede rasende i Bordpladen med en Karaffel, idet han opfordrede Selskabet til at iagttage sømmelig Ro og Orden, „mens man gravede Skatten ud“.

Efter at man en Tidlang havde raabt og skreget i Munden paa hinanden blev der endelig Stilhed, og som det næsten altid gaar ved slige Lejligheder:

dyb, betagende Stilhed. Jeg blev anmodet om at aabne Laaget og indvilligede selvfølgelig med „største Fornøjelse“. Jeg anbragte en Mejsel, og da jeg havde givet den nogle faa lette Slag med en Hammer, sprang Laaget pludseligt og voldsomt af, og den myrdede Hr. Shuttleworths mishandlede, blodige og halvvejs opløste Lig rejste sig op i siddende Stilling vendt mod Værten. Det stirrede en kort Stund med sine henfaldende, glansløse Øjne ufravendt og bedrøvet ind i Hr. Goodfellows Ansigt og sagde langsomt men tydeligt og indtrængende disse Ord: „Du er Manden“. Derpaa faldt det ud over Kassens Kant, som om alt var fuldbragt, og lagde sig med rystende Lemmer til Hvile paa Bordet.

Den Scene, der nu paafulgte, trodser enhver Beskrivelse. Gæsterne flygtede i vild Rædsel mod Vinduer og Døre; store og stærke Mænd faldt om besvime af Skræk. Men efter det første sanseløse, skrigende Udbrud af Rædsel rettedes alles Øjne mod Hr. Goodfellow. Om jeg saa skulde leve og blive Tusind Aar gammel, vil jeg aldrig kunne glemme den mer end dødelige Rædsel, der afspejlede sig i hans uhyggeligt fordrejede Ansigt, der endnu for et Øjeblik siden havde blusset af Vin og hoverende Glæde. I adskillige Minutter sad han stiv og ubevægelig som forvandlet til en Støtte af Sten, og hans fuldstændig udtryksløse Blik syntes rettet indad og fortabt i Beskuelsen af hans egen elendige, morderiske Sjæl. Langt om længe syntes hans Øjne med lynsnar Hast paany at tage Farve af Yderverdenen, han sprang op fra Stolen, tumlede forover med Overkrop og Hovede mod Bordet, saa han kom til at ligge henover Liget, og han aflagde nu Tilstaaelse af den afskyelige Forbrydelse, for hvilken Hr. Pennifeather sad i Fængsel dømt til Døden.

Hans Tilstaaelse gik i alt væsentligt ud paa følgende: Han listede sig efter sit Offer, til de naaede hen til Dammen. Der skød han Hesten med sin Pistol og slog Rytteren ihjel med Kolben, bemægtigede sig Lommebogen og slæbte med stor Møje Hesten, som han ansaa for død, hen i Krattet ved Dammens Bred. Han slængte Hr. Shuttleworths Lig over sin egen Hest og førte det langt bort gennem Skovene til et sikkert Skjulested.

Vesten, Kniven, Lommebogen og Kuglen havde han selv anbragt, hvor de blev fundne, i den Hensigt at hævne sig paa Hr. Pennifeather. Ligeledes havde han sørget for Opdagelsen af det blodstænkte Halsklæde og Skjorten.

Henimod Fuldendelsen af denne grufulde Beretning svigtede Misdæderens Stemme ham. Da han var kommet til Ende med den, rejste han sig, vaklede tilbage fra Bordet, faldt om og var død.

Den Maade, hvorpaa denne yderst betimelige Bekendelse blev fremtvunget, var saamænd ligesaa simpel som virkningsfuld. Hr. Goodfellows paatrængende Tilforladelighed havde fra først af irriteret mig og vakt min Mistanke. Jeg var tilstede, da Hr. Pennifeather slog ham til Jorden; jeg saa det djævelske Udtryk, der om end kun for et Øjeblik glimtede frem i hans Ansigt, og jeg følte mig forvisset om, at hans Trusel om Hævn vilde blive fuldbyrdet til Punkt og Prikke. Jeg saa derfor med helt andre Øjne end de brave Borgere i Rattleborough paa gamle Charles' Manøvrer. Jeg saa, at alle de mistænkeliggørende Opdagelser havde deres direkte eller indirekte Udspring fra ham. Men det, der fuld-

stændig aabnede mine Øjne for, hvordan Sagen forholdt sig, var den Kugle, som af Hr. G. blev fundet i Hestens Aadsel. Jeg havde ikke — som Rattlebourgherne — forglemt, at der var et Hul, hvor Kuglen var trængt ind i Hesten, og et andet, hvorigennem den var trængt ud. Naar der alligevel blev fundet en Kugle, saa maatte den være blevet anbragt af den, som fandt den. Den blodstænkte Skjorte og Halsklædet bestyrkede den Formodning, som Kuglen havde vakt hos mig; Blodet viste sig ved nærmere Undersøgelse at bestaa af fortræffelig Rødvind og intet mere. Da jeg tog alt dette i Betragtning — saavel som den Gæstfrihed og flotte Levemaade, Hr. Goodfellow i den sidste Tid havde lagt sig til, saa kunde jeg ikke andet end nære en Mistanke, der ikke var mindre stærk, fordi jeg beholdt den for mig selv.

Imidlertid brugte jeg min Tid til at foranstalte en ihærdig, privat Efterforskning efter Hr. Shuttleworths Lig; af gode Grunde søgte jeg alle andre Steder end der, hvor Hr. Goodfellow havde ført sine Ledsagere hen. Resultatet blev, at jeg efter nogle Dages Forløb stødte paa en gammel, udtørret Brønd, hvis Aabning næsten helt skjultes af Buske, og her paa Bunden fandt jeg, hvad jeg søgte.

Nu havde jeg tilfældigvis hørt Samtalen mellem de to Venner ved den Lejlighed, da Hr. Goodfellow sleskede sig saaledes ind hos sin Vært, at denne lovede at forære ham en Kasse Château-Margaux, og deraf besluttede jeg at benytte mig. Jeg skaffede mig et stærkt Stykke Fiskeben, som jeg pressede ned gennem Ligets Strube; jeg anbragte derpaa Liget i en gammel Vinkasse og sørgede for, at saavel det som Fiskebenet kom til at indtage en bøjet Stilling. Jeg maatte derfor med al Magt trykke Laa-

get ned, mens jeg fæstede det med Sømmene, og jeg gjorde Regning paa at det, saa snart de blev fjærnede, vilde flyve til Side og Liget rejse sig op.

Da jeg nu havde forsynet Kassen med dens Indhold, mærkede, nummererede og adresserede jeg den som allerede fortalt; derpaa afsendte jeg en fingeret Skrivelse fra det Vinfirma, som Hr. Shuttleworthy handlede med, og gav min Karl Ordre til paa et givet Signal af mig at trille Kassen i en Trillebør hen foran Hr. Goodfellows Dør. Hvad angaar de Ord, som jeg havde til Hensigt at lade Liget sige, saa stolede jeg fuldt ud paa mine Evner som Bugtaler; og med Hensyn til deres Virkning stolede jeg paa Morderens onde Samvittighed.

Nu er der vist ikke mere, der trænger til at forklares. Hr. Pennifeather blev ufortøvet løsladt; han arvede sin Onkels Formue, drog Lære af sine bitre Erfaringer, blev et bedre Menneske og levede siden hen saare lykkeligt.

Kong Pest.

En Allegori.

Saadan omkring ved Tolvtiden en Nat i Oktober, den Gang da den ridderlige Kong Edvard den Tredie stod for Styret, sad to Matroser i Skænkestuen i en Beværtning i St. Andreas Kirkesogn i London og undrede sig storlig over, at de i Grunden var sluppet der ind. De hørte til Besætningen i Skonnerten „Rap“, der sejlede mellem Themsen og Sluys og i Øjeblikket laa forankret paa nævnte Flod. Værtshuset havde som Skilt Billedet af en „lystig Matros.“

Skænkestuen var ikke videre hyggelig at se til; den var lavloftet og røgsværtet og lignede i øvrigt alle andre Skænkestuer paa den Tid, hvad der ikke hindrede dens Gæster i at anse den for god og tjenlig til sit Brug.

Blandt disse Gæster dannede de to Matroser en højst interessant Gruppe.

Den ene, den ældste og tillige paa langt nær den højeste af de to, blev af sin Kamerat tituleret med den karakteristiske Benævnelse „Bén“. Han maalte saadan noget som $6\frac{1}{2}$ Fod, og hans stærkt foroverludende Holdning syntes at være den nødvendige Følge af en saa usædvanlig Højde. Hvad han havde i Højden, manglede han til Gengæld paa alle

Omraader. Han var overordentlig tynd; hans Kamerater sagde om ham, at han kunde bruges til Vimpel, naar han var fuld, og til Klyverbom, naar han var ædru. Men disse og lignende Vittigheder havde sikkert aldrig nogen Sinde sat hans Lattermuskler i Bevægelse. Han udmærkede sig ved fremstaaende Kindben, en stor Ørnenæse, tilbagetrukken Hage, hængende Underkæbe og uhyre store, fremspringende, blege Øjne; hans Ansigtsudtryk havde ganske vist et Anstrøg af indædt Ligegyldighed for alt og alle, men det var fremfor alt opfyldt af en Alvor og Højtidelighed, som trodser enhver Beskrivelse.

Den yngste af de to Sømænd var i det Ydre en fuldstændig Modsætning til sin Fælle. Han var sikkert ikke mere end 4 Fod høj. Et Par stumpede Hjulben bar hans firskaarne, uhandelige Person; og hans korte, tykke Arme, der endte i nogle højst mærkelige Næver, hang og dinglede som en Havskildpaddes Luffer. Et Par smaa Øjne af ubestemmelig Farve blinkede langt inde i hans Hovede. Hans Næse laa begravet i de Kødmasser, der omsluttede hans fulde, runde, purpurfarvede Ansigt; hans tykke Overlæbe hvilede paa den endnu tykkere Underlæbe med et Udtryk af velbehagelig Selvtilfredshed, der yderligere højnedes, naar dens Ejerman nu og da slikkede sig om Munden, som han havde for Vane. Han betragtede øjensynlig sin lange Makker med en Følelse, der var en Blanding af Forundring og Sarkasme; nu og da stirrede han ham op i Ansigtet som den røde, synkende Sol stirrer paa Ben Nevis Klipper.

De to brave Sømænds Vandringer tidligere paa Aftenen fra det ene Værtshus til det andet i Nabolaget havde været rig paa Tilskikkelser. Selv den største Formue kan faa Fødder at gaa paa; og i

den Kro, hvor de nu havde vovet sig ind, sad de med tomme Lommer.

De sad med Haand ved Kind, Bén og hans gode Ven Hugh Tarpaulin; de hvilede tungt mod det Egetræsbord, der stod midt paa Gulvet. De sad bagved en mægtig, ubetalt Flaske Mumme og skævede op til de uheldsvangre Ord: „Ingen Kridt“, der til deres usigelige Harme og Forbavselse var kradset op oven over Døren med det selvsamme Miniranium, hvis Tilstedeværelse de fornægtede. Selvfølgelig vilde det være uretfærdigt at beskyldes de to „Havets Sønner“ for at kunne læse, en Kunst som den Gang af Menigmand ansaas for noget nær ligesaa mirakuløs som at kunne skrive; men der var sandt at sige et vist Sving over Bogstaverne, en ubeskrivelig Overhaling til Læ i hele Udtrykket, der efter begge Matrosers Mening varslede ondt Vejr og fik dem til — som Bén allegorisk udtrykte sig — „at pumpe Skuden, fire paa Skøderne og lænse for Vinden.“

Følgelig skyllede de Resten af Øllet i sig, hev godt op i Buxerne og gjorde et dristigt Udfald for at naa ud paa Gaden. Rigtignok rullede Tarpaulin et Par Gange ind i Skorstenen, som han fejlagtigt antog for Gadedøren, men til syvende og sidst slap vore to Helte dog ud i det fri, og ved Halvettiden løb de det bedste de havde lært ned ad en skummel Smøge i Retning af St. Andrews Stair skrappt forfulgte af Værtinden i den „lystige Matros.“

Paa den Tid, som her er Tale om, og for Resten mange Aar baade før og efter genlød hele England men især Hovedstaden af det frygtelige Raab: „Pesten!“ Byen var for en stor Del affolket, fremfor alt de uhyggelige Distrikter, der grænsede til Themsens; i deres smudsige, snævre og skumle Gyder

og Smøger, mente man, at Sygdommens Dæmon var kommen til Verden; og nu henlaa de øde og forladte, kun gæstede af Angst, Rædsel og Overtro.

Paa Kongens Bud var disse Distrikter blevet be-
lagt med Ban; og det var under Dødsstraf blevet
forbudt alle og enhver at trænge ind paa deres Om-
raade. Men hverken Kongens Bud eller de mægtige
Skranker, der rejstes ved Indgangene til Gaderne,
eller Udsigten til den lede Død, der med næsten
usvigelig Sikkerhed indhentede den usalige, der ikke
lod sig skræmme af Faren, hindrede at de umøble-
rede og ubeboede Huse blev udplyndrede af natlige
Ransmænd for enhver Genstand, der paa nogen
Maade lod sig omsætte i Penge, som f. Ex. Jærn,
Messing og Bly-Beslag.

Fremfor alt saa man ved den aarlige Aabning af
Skrankerne, som fandt Sted ved Vintertid, at Laase,
Bolte og Kælder-Skjul kun i ringe Grad havde for-
maaet at yde Beskyttelse til de rige Oplag af Vine
og Spirituosa, som mange af de talrige Købmænd,
der havde deres Boder i Nabolaget, paa Grund af
Risikoen og Ulejligheden ved Flytning havde beslut-
tet sig til indtil videre at betro til en saa lidet be-
tryggende Sikkerhed.

Men der var meget faa af den rædselslagne Be-
folkning, der troede, at disse natlige Bedrifter øvedes
af Mennesker. Almuen antog at det var Pest-Aander,
Feber-Dæmoner og Pest-Spøgelser, som her drev
deres Spil, og et Utal af haarrejsende Historier sat-
tes i Omløb, saa de forladte Kvarterer tilsidst som
indhylledes i et Ligklæde af Skræmsel, saa selv
Ransmændene ofte lod sig kyse bort af de Skræm-
mebilleder, som deres egne Bedrifter havde opfyldt
Fantasien med, hvorpaa hele det store banlyste

Distrikt hjemfaldt til Øde, Tavshed, Mørke, Pest og Død.

Béns og den brave Hugh Tarpaulins rasende Løb gennem en snæver Gyde stansedes brat af en af de omtalte, frygtelige Afspærringer, der tilkendegav, at Kvarteret bagved henlaa under Pest-Bannet. Det var umuligt at vende tilbage, og der var ingen Tid at spille; ti Forfølgerne var allerede i Hælene paa dem. For to veltjente Sømænd var det imidlertid en let Sag at klatre over det raat sammentømrede Plankeværk, og de to Venner sprang — ophidsede som de var saa vel af den udstaaede Anspændelse som af Drik — uden at betænke sig ind i Indhegningen, fortsatte deres drukne Løb under Hylen og Raaben og forvildede sig snart i det forladte Distrikts snavsede Krinkelkroge.

Hvis de ikke havde været helt fra Sans og Samling af Drik, var deres vaklevorne Bevægelser sikkert blevet helt lammede af de frygtelige Omgivelser, som de nu befandt sig i. Luften var kold og taaget. Brostenene var løsnede og laa hulter til bulter mellem det alenhøje, frodige Græs. Gaderne var blevet gjort ufremkommelige af sammenstyrtede Huse. En raadden og giftig Stank opfyldte allevegne Luften. Og ved Skæret af det uhyggelige Lys, der selv ved Midnatstid udstraaler fra en fugtig og pestsvanger Atmosfære, kunde man skelne Ligene af adskillige natlige Røvere, hvem Pestens Haand havde stanset midt under Udøvelsen af deres Røverier, og som nu laa henslængte i Gyder og Slipper eller laa og raadnede op i de vindusløse Boliger.

Men saadanne Syner, saadanne Iagttagelser, saadanne Hindringer var ganske ude af Stand til at stanse de to Sømænd, der var tapre af Naturen og i øvrigt i Øjeblikket bredfulde af Mod og Mumme, saa de

gærne vilde dinglet lige lukt ind i Dødens Gab, saa hurtigt deres Ben under de forhaandenværende Omstændigheder havde formaaet at bære dem. Fremad, stedse fremad stolprede den barske Ben, og fremad, fremad rullede den klumpede Tarpaulin, der maatte hage sig fast i Skøderne paa sin hurtigere Kamerat for at følge med; men saa var han til Gengæld langt den dygtigste i de vokale Præstationer; det var sande Tyrebrøl, der udgik fra hans Stentor-Lungers Dyb.

De havde nu øjensynlig naaet Pestens Hovedkvarter. Deres Vej blev for hvert Skridt (eller Fald) mer og mer smudsig og modbydelig, Stierne snævrere og mere krinklede. Mægtige Stene og Bjælker faldt nu og da ned i Gaden og vidnede ved deres Falds dumpe og tunge Brag om de omliggende Huses store Højde; det blev efterhaanden vanskeligt at bane sig Vej over de talrige Hobe af Murbrokker, og det skete ikke saa sjældent at Haanden stødte paa et Skelet eller sank ned paa et Lig, der endnu til Dels havde sit Muskelvæv i Behold.

Pludselig tumlede de to Sømænd mod Døren til en høj, dyster Bygning; og af den oprømte Béns Strube udgik et Hyl, der var endnu mere skingrende end de, han hidtil havde givet fra sig, og det besvaredes indefra af en hel Kaskade af vilde, infernalske Skrig, der halvvejs mindede om Latter. Disse Lyde, der paa denne Tid og dette Sted kunde have faaet Hjærtet til at stanse sine Slag i den modigste Mands Bryst, formaaede ikke at slukke den Brand, der rasede i det drukne Pars Blod; de styrtede uforfærdet fremad, slog Døren op og tumlede indenfor under en Salve af Eder.

Det viste sig, at de var sluppet ind i en Bedemands Forretningslokale. Men en aaben Lem i et Hjørne af Gulvet nærved Døren førte ned til en

lang Række Vinkældere, der ikke manglede deres tilbørlige Indhold, at dømme efter Knaldet af nu og da springende Flasker. Midt i Værelset stod et Bord, og midt paa Bordet stod en mægtig Bolle Punch. Og rundt om den saas en Mængde Flasker med Vine og andre Drikkevarer, samt Krus og Kander af enhver Form og Størrelse. Rundt om Bordet befandt sig et Selskab paa sex Personer; de sad paa Ligkiste-Bukke. Jeg vil forsøge at skildre dem en for en.

Lige overfor Indgangen og en Del højere til Vejrs end det øvrige Selskab sad en Person, der syntes at præsidere ved Bordet. Hans Skikkelse var høj og mager; Ben blev meget forbløffet ved i ham at se en Person, der endogsaa var mere udtæret end han selv. Hans Ansigtifarve var gul som Safran; hans Træk i øvrigt ret almindelige — paa et nær. Hans Pande var nemlig saa unaturligt og hæsseligt høj, at det saa ud, som om der var anbragt en Hat eller Krone af Kød ovenpaa hans rigtige Hoved. Hans Mund var rynket sammen til et Udtryk af grum Elskelighed; og hans Øjne var ganske fortin-nede af Raseri; det sidste var i øvrigt Tilfældet med hele Selskabet. Nævnte Person var fra Hoved til Fod indhyllet i et rigt broderet, sort, silkefløjls Ligklæde; han bar det kastet skødesløst over Skuldrene, som man bærer en spansk Kappe. Hans Hoved var prydet med sorte Fjerbuske af den Slags, som man ser paa Ligvogne, og han rystede dem nu og da med koket Sirlighed; i højre Haand holdt han Laarbenet af et Menneske; det kunde se ud, som om han med det lige havde opmuntret en af Selskabet til at synge.

Lige overfor ham og med Ryggen til Døren sad en Dame, der var lige saa mærkelig at se til som

han. Hun havde hans Højde, men hun havde ikke Spor af Grund til at beklage sig over hans unaturlige Magerhed. Hun befandt sig aabenbart i det sidste Stadium af Vattersot; hun havde omtrent samme Façon som den mægtige Tønde October-Øl, der med udslaaet Bund stod i hendes Nærhed i et Hjørne af Stuen. Hendes Ansigt var særdeles rundt, rødt og fyldigt, og det udmærkede sig ved den samme Ejendommelighed — eller rettere sagt Mangel paa Ejendommelighed — som gjorde sig gældende hos Bordets Præsident, det vil sige: kun et eneste af hendes Ansigtstræk var karakteristisk nok til at fortjene en nærmere Beskrivelse; den samme Mærkelighed frembødes i øvrigt, som den klarhovedede Tarpaulin strax opdagede, af hele Selskabet; der var ikke én af dem, uden at han jo syntes at have Eneret paa en enkelt meget ejendommelig Ansigtsdel. Den her omtalte Dame udmærkede sig ved sin Mund. Den gabede som en frygtelig Kløft fra det ene Øre til det andet; de smaa Ørelokker, som hun bar, forvildede sig hvert Øjeblik ind i dens grufulde Afgrund. Hun gjorde sig imidlertid al hæderlig Umage for at holde Munden lukket og se værdig ud i sin nystivede og nystrøgne Ligdragt, der helt oppe under Hagen endte i en rynket Pibekrave af fint Musselin.

Til højre for hende sad en meget lille ung Dame, over hvem hun syntes at holde sin beskyttende Haand. Denne sarte lille Skabning forraadte ved enhver Bevægelse af sine skælvende, hentærede Fingre, ved sine Læbers gustne Farve og ved de to røde Pletter paa Kinderne i det iøvrigt blyfarvede Ansigt, at hun led af galoperende Svindsot. Imidlertid prægedes hendes hele Fremtræden af den yderste Grad af Fornemhed; hun bar skødesløst og yndefuldt et

Liglagen af den fineste indiske Kammerdug om sine Skuldre; hendes Haar purlede sig ned over Halsen; et blidt Smil spillede om hendes Læber; men hendes Næse var overordentlig lang, tynd, bugtet og bøjelig og overfyldt af Filipenser, og den hang langt ned over Munden, hvilket til Trods for den sirlige Maade, hvorpaa hun nu og da skød den til Side med Tungen, gav hendes Ansigt et noget tvetydigt Udtryk.

Lige overfor hende og til venstre for den vattersotige Dame sad en lille, oppustet, gispende og podagristisk gammel Herre, hvis Kinder hvilede paa deres Ejermands Skuldre som to uhyre Portvins-Blærer. Han havde foldet Armene over Brystet og lagt sit ene indbundne Ben op paa Bordet; han optraadte i det Hele, som om der skyldtes ham visse Hensyn. Han gjorde sig aabenbart meget til af sit Ydre, men syntes især at ville henlede Opmærksomheden paa sin pragtfulde Overklædning. Den maatte ogsaa sandt at sige have kostet ham mange Penge, og den sad fortræffeligt; den var forfærdiget af et af de sært broderede Silkehylstre, der hører til de prægtige Vaabenskjolde, som i England og andetsteds anbringes et iøjnefaldende Sted paa Boliger, der er forladte af Aristokratiet.

Næst efter ham og til højre for Præsidenten sad en Herre i lange, hvide Strømper og Bomulds Underbuxer. Hans Legem rystede paa en ganske latterlig Maade; han led af „Rystelser“, som Tar-paulin sagde. Hans frisk barberede Kæber var bundet forsvarligt sammen med et Bind af Musselin; hans Arme var ligeledes bundet sammen ved Haandleddene, hvad der hindrede ham i at tage altfor rigeligt til sig af Bordets Drikkevarer; en Forsigtighedsforanstaltning, der efter Bens Mening nok

kunde gøres nødig, naar man tog Mandens fjottede, vinkære Ansigtsudtryk i Betragtning. Et Par vidunderlige Øren, som man upaatvivlelig havde fundet det umuligt at holde Styr paa, ragede imidlertid højt til Vejrs fra hans Hoved; og hver Gang Proppen blev trukket af en Flaske, gennemsitredes de som af en Krampetrækning.

Lige overfor ham sad den sjette og sidste af Selskabets Personer; han var stiv, han led af Lambed, og han maa alvorlig talt have befundet sig meget ilde i sin ubekvemme Klædedragt, som unægtelig var enestaaende, han var nemlig iført en ny, smuk Mahognitræs Ligkiste. Dens Hovedende hvilede paa hans Hovedskal, omsluttede hans Ansigt som en Slags Kyse og forlenede det med et yderst interessant Udseende. Ikke mindre til Nytte end til Stads var der anbragt Armehuller i Ligkistens Sider, men Dragten hindrede alligevel dens Ejerman i at sidde oprejst som de øvrige Deltagere i Gildet; han laa tilbagelænet mod Bukken i en Vinkel af 45 Grader, og hans store, fremspringende Øjne var rettet mod Loftet som betagne af Forbavselse over deres eget uhyre Omfang.

Foran enhver af Selskabet laa Overdelen af en Hjørneskal, der tjente som Drikkebæger. Ned fra Loftet hang et Skelet. Det var med et Reb om det ene Ben fastgjort i en Krog; det andet, frie Ben strittede vandret ud i Luften og fik den hele, løse, raslende Indretning til at dingle hid og did og svirre rundt for hvert Vindstød, der smuttede ind i Værelset. I Skelettets Hovedskal laa en Hob brændende Trækul, der kastede et uroligt men klart Lys over Omgivelserne; mens Ligkister og andre Varer, som hører til i en Bedemands Bod, var stablede op langs

L h

Væggene og foran Vinduerne, saaledes at de hindrede enhver Lysstraale i at slippe ud paa Gaden.

Ved Synet af dette mærkelige Selskab og endnu mere ved Synet af den mærkelige Pynt, de var iførte, lagde vore to Sømænd ikke den Dannelse for Dagen, som man i og for sig kunde ventet sig af dem. Ben lænede sig op ad den Væg, i hvis Nærhed han tilfældig befandt sig; hans Underkæbe sank endnu dybere end sædvanlig, og hans Øjne udvidede sig til deres allersomstørste Udstrækning, mens Hugh Tarpaulin krummede sig forover, saa hans Næse var i Højde med Bordkanten, klaskede de flade Hænder mod Knæerne og brast i en larmende og længe varende, højst upassende og ubehersket Latter.

Bordets høje Præsident lod sig imidlertid ikke anfægte af denne skrækkelige Mangel paa god Leve-maade; han smilte venligt til de paatrængende Gæster, han nikkede værdigt til dem med Hovedet og med de sorte Fjerbuske, han rejste sig, tog dem ved Armen og bad dem tage til Takke med de Sæder, som imidlertid var blevet stillet frem til deres Bekvemmelighed. Ben gjorde ikke allermindste Indvending men tog mod den Plads, der anvistes ham; derimod flyttede den galante Hugh Tarpaulin sin Ligkiste-Buk fra dens oprindelige Plads nær den øverste Bordende hen ved Siden af den svindsottige Dame i Liglagenet, satte sig henrykt til Rette, skænkede sig en Hjærneskal Vin og tømte den paa behageligt Bekendtskab. Men denne Fripostighed syntes den stive Herre i Ligkisten at tage ham saare ilde op, og man ved aldrig hvad der kunde være sket, hvis ikke Præsidenten ved at banke i Bordet med sin Herskerstav havde samlet alles Opmærksomhed om sig og følgende Tale:

Edgar Poe. II.

„Det er vor Pligt ved nærværende glædelige Lejlighed —“

„Staa lidt!“ afbrød Ben med dyster Alvorsmine, „staa lidt og fortæl os, hvem i Djævelens Skind og Ben I er, og hvorfor I opholder jer her udmajede som Mørkets Engle i Færd med at drikke den fortræffelige Genever, som min brave Skibskammerat, Will Wimble, Bedemanden, har gemt hen til Vinterforbrug?“

Dette utilgivelige Udslag af Uopdragenhed fik hele det oprindelige Selskab til at fare op og udstøde hin Kaskade af vilde, djævelske Skrig, som allerede tilforn havde vakt de to Matrosers Opmærksomhed. Præsidenten var imidlertid den, der først genvandt sin Sindsligevægt; han vendte sig med stor Værdighed mod Ben og fortsatte:

„Med største Beredvillighed vil vi tilfredsstille enhver rimelig Nysgerrighed, der maatte opstaa hos saa berømmelige Gæster, selv om deres Komme ikke skyldes vor Indbydelse. Vid da, at jeg er Monark over disse Riger og Lande, som jeg behersker med uindskrænket Magt under Titelen Kong Pest den Første.

Dette Gemak som I — utvivlsomt af Mangel paa bedre Viden — antager for Bedemanden Will Wimbles Forretningslokale, en Mand, hvis plebejiske Navn ingen Sinde før denne Nat har saaret vore kongelige Øren —, dette Gemak, siger jeg, er Tronsalen i vort Palads og anvendes ved Statsraadets Møder og andre hellige og ophøjede Lejligheder.

Den høje Dame, som sidder lige overfor os, er vor ophøjede Gemalinde, Dronning Pest. De øvrige høje Personer, som I ser, tilhører alle vor Familie og bærer den kongelige Byrds Insignier respektive under Titlerne: „Hans Naade Erkehertug For-Pest-

ning“ — „Hans Naade Hertug Pest-Ilense“, — „Hans Naade Hertug Tempest“ og „Hendes Højhed Erkehertuginde Ana-Pest“.

Hvad angaar Forespørgslen om, hvorfor vi er forsamlede til Raadslagning, da maatte det vel tilgives os, om vi svarede, at det vedrører ene og alene vore egne private og kongelige Interesser og er uden al Betydning for andre end os selv. Men i Betragtning af de Rettigheder, I vel som Gæster og Fremmede mener jer i Besiddelse af, vil vi ydermere oplyse, at vi er her i Nat for efter grundig Forberedelse at undersøge, analysere og fastslaa Aanden — de ufattelige Egenskaber, den ubegribelige Natur, — der præger disse Ganens uvurderlige Skatte, denne prægtige Hovedstads Vine, Ølsorter og destillerede Drikkevarer. Herved fremmer vi ikke blot vort eget Vel, vi tjener ogsaa hin ujordiske Monark, hvis Herredømme omfatter os alle, hvis Rige er uden Grænser, og hvis Navn er Døden.“

„Hvis Navn er Davy Jones¹⁾“ skraalede Tarpaulin, der netop skænkede i Hjærneskallerne for sin Borddame og sig selv.

„Gudsforgaaende Krop,“ sagde Præsidenten, hvis Opmærksomhed nu rettedes mod den gæve Tarpaulin, „ryggesløse og forbandelsesværdige Usling; vi har bemærket, at vi i Betragtning af de Rettigheder, som vi end ikke følte os fristede til at krænke i din smudsige Person, vilde nedlade os til at besvare de til os rettede plumpe og ubetimelige Spørgsmaal. Dog anser vi det nu for nødvendigt at straffe jer frække Afbrydelse af vore Raadslagninger med en Gallon²⁾ Porseøl. Naar I i knælende Stilling og i

¹⁾ Havets onde Aand; Udtrykket bruges ogsaa af Søfolk om „Døden“.

²⁾ 4 Potter.

et eneste Drag har tømt den paa vort Riges Vel-færd, da skal det staa jer hver især frit at fortsætte jer Vej eller blive og nyde godt af vor Gæstfrihed.“

„Det vilde være komplet umuligt,“ svarede Ben, der aabenbart følte sig noget benovet af Kongens Optræden og Værdighed, og som rejste sig og støttede sig mod Bordet mens han talte, „det vilde, med Deres Majestæts Tilladelse, være mig komplet umuligt at laste blot saa meget som en Fjerdepart af den Væske, som Deres Majestæt lige i Øjeblikket nævnte. For ikke at tale om hvad jeg tog ombord i Løbet af Formiddagen som Ballast og for ikke at nævne den Masse Øl og Brændevin, som jeg i Aftenens Løb tog ind i forskellige Havne, saa er jeg nu fuldt lastet med Mumme, indtaget og ærligt og redeligt betalt i Værtshuset „den lystige Matros“. Vær derfor saa venlig, Deres Majestæt, og tag den gode Vilje i Gerningens Sted; for jeg hverken kan eller vil nedsvælge endnu en Draabe, i hvert Fald ikke en Draabe af det nederdrægtige Bundvand, der prajes under Navnet Porseøl!“

„Stop nu lidt!“ afbrød Tarpaulin, der ikke var mindre forbavset over Længden af sin Kamerats Tale end over den Maade, hvorpaa han motiverede sit Afslag. „Stop lidt, din Laban. Ikke mer af den Sludder, Ben! Mit Skrog er endnu let, skønt jeg gjerne skal indrømme, at du nok kan se ud til at have lidt vel rigelig Dækslast ombord; men hvad din Del af Ladningen angaar, saa vilde jeg heller tage den paa min Kappe end gøre Blæst af en saadan Bagatel, men —“

„Denne Fremgangsmaade,“ indskød Præsidenten, „er lige saa lidt i Overensstemmelse med Straffen som med Domskendelsen, der i Følge sin Natur er

inappellabel og hverken lader sig ændre eller omstøde. De Betingelser, vi har foreskrevet, maa fyldestgøres efter Bogstaven, og de maa fyldestgøres uden et Øjeblikks Tøven, i modsat Fald dømmer vi jer til at bindes sammen ved Hæl og Hals og som Rebeller druknes tilbørligt i hin Tønde Oktober-Øl.“

„En Dom! en ret og retfærdig Dom! en herlig Kendelse! — en højst værdig, billig og hellig Domfældelse!“ raabte hele Pestfamilien i Kor. Kongen trak Panden til Vejrs i utallige Rynker; den lille podagristiske ældre Herre pustede som et Par Blæsebælge; Damen i Liglagenet viftede med Næsen; Herren i Bomulds-Underbuxerne smækkede Ørerne til Vejrs; Damen i Ligdragten gispede som en Fisk, der er ved at dø; og han i Ligkisten saa stiv ud og rullede med Øjnene.

„Oho, ho, oho, ho,“ klukkede Tarpaulin uden at tage Notits af den almindelige Ophidselse, „oho, ho, ho, ho, oho, ho, ho! — jeg skulde lige til at sige, da Hr. Kong Pest begyndte at dikke med sit Merlespiger, jeg skulde netop sige, at to—tre Galoner ingen Rolle spiller for et udmærket søgaaende og ikke overlastet Fartøj som mig, men naar der bliver Tale om at drikke paa selve Satans Velgaaende — maatte Gud forbarme sig over ham — og om at kaste sig paa Knæ for hans onskabsfulde Majestæt der, om hvem jeg ved, at han er en Synder lige saa godt som jeg selv og ingen i Verden uden Tim Hurlygurly, Skuespilleren, — saa bliver det jo en hel anden Sag, som for Resten gaar langt over min Forstand.“

Tarpaulin fik ikke Lov at afslutte sin Tale i Fred. Ved Navnet Tim Hurlygurly sprang hele Selskabet op fra deres Sæder.

„Forræderi,“ raabte hans Majestæt Kong Pest den Første.

„Forræderi,“ sagde den lille podagristiske Herre.

„Forræderi!“ skreg Erkehertuginde Ana-Pest.

„Forræderi,“ mumlede den Herre, hvis Kæber var bundet sammen.

„Forræderi,“ brølede han i Ligkisten.

„Forræderi! Forræderi!“ skreg hendes Majestæt med den store Mund, hvorpaa hun greb den ulyksalige Tarpaulin, der netop stod i Begreb med at skænke sig en Hjærneskal Brændevin, i Bagpartiet af hans Buxer, løftede ham højt til Vejrs og lod ham dumpe ned i den store, aabne Tønde, der var fuld af hans højtelskede Øl. Han hoppede op og ned adskillige Gange som et Æble, der kastes i en Bolle Punch, hvorpaa han forsvandt i den Malstrøm af Skumhvirvler, som hans Sprællen frembragte i den allerede gærende Væske.

Men den høje Sømand betragtede ingenlunde sin Kamerats Nederlag med milde Blikke. Den tapre Ben kylede Kong Pest ned gennem Lemmen i Gulvet, som han derpaa med en Ed smældede i paa ham. Og nu skred han frem i Værelsets Midte, greb Skelettet, som gyngede over Bordet, og slog fra sig med saa god Vilje, at han i samme Stund som det sidste Lysskær døde bort fik Held til at slaa Hjærnen ud af Hovedet paa den lille podagristiske Herre. Og derpaa styrtede han af al Kraft løs paa det skæbnesvangre Ølfad, der var fuldt til Randen af Hugh Tarpaulin og Oktober-Øl, væltede det omkuld og rullede det rundt. Men nu fulgte der en saa frygtelig, saa voldsom, saa alt overvældende Oversømmelse, at Værelset blev overskyllet fra Væg til Væg, at Bordet væltede og Ligkiste-Bukkene faldt omkuld, at Punchbollen faldt i Arnen og Damerne i

Hysteri. Dynger af Døds-Garderobe svømmede hid og did; Krus, Kander og Dunke tørnede sammen; og Kurveflasker og Værkflasker kæmpede forgæves om Overtaget. Manden med „Rystelserne“ druknede paa Stedet; den lille stive Herre i Ligkisten flød bort i sin Kiste, mens den sejrrige Ben greb den tykke Dame i Ligdragten om Livet og benede af med hende ud paa Gaden og satte Kursen efter Skonnerten „Rap“ fulgt i Hælene af den frygtelige Hugh Tarpaulin, der nøs og hostede et Par Gange og derpaa pustede og stønnede afsted efter sin Ven sammen med Erkehertuginde Ana-Pest. —

Hvad der virkelig hændte M. Valdemar.

Begribeligvis mener jeg ikke, der er nogen Grund til Forbavselse over den store Opsigt, den sælsomme Tildragelse med M. Valdemar har vakt. Det vilde været sært, om det modsatte havde været Tilfældet, — især under de foreliggende Omstændigheder. Da alle de i Sagen interesserede Personer ønskede at holde Publikum udenfor den i al Fald for Øjeblikket eller saa længe, til vi havde fundet Lejlighed til at anstille nye Undersøgelser, opstod der ret naturligt et Rygte, der forvanskede og overdrev Sagen, hvilket igen gav Anledning til adskillige ubehagelige Misforstaaelser og vakte megen Tvivl.

Det er derfor blevet nødvendigt at meddele, hvad der virkelig skete, — saa vidt jeg da selv har forstaaet og opfattet det. Det forholder sig i al Korthed saaledes:

Jeg havde i de sidste tre Aar gentagne Gange beskæftiget mig med Hypnotismen; og jeg kom for ni Maaneder siden pludselig i Tanker om, at der fandtes en højst mærkelig og uforklarlig Lakune i de hidtil anstillede Experimenter: intet Menneske var til Dato blevet hypnotiseret i selve Dødsøjeblikket. Endnu vidste man intet om, hvor vidt Patienten for det første var modtagelig for hypnotisk Paavirk-

ning i det Øjeblik, for det andet: om han — i bekræftende Fald — var mere eller mindre modtagelig end ellers, for det tredie: i hvilken Udstrækning, hvilket Tidsrum det var Hypnosen muligt at holde den sig nærmende Død Stangen. Ogsaa andre Punkter vilde der falde Lys over, men det var disse, der især vakte min Nysgerrighed — og da navnlig det sidste, der jo vilde kunne faa en ganske overordentlig stor Betydning.

Jeg saa mig altsaa om efter et passende Forsøgsobjekt og kom derved i Tanker om min gode Ven M. Ernst Valdemar, der er vel kendt som Udgiver af „Juridisk Bibliothek“, og som blandt andet ogsaa (under Pseudonymet Issachar Marx) har oversat „Wallenstein“ og „Gargantua“ paa Polsk. M. Valdemar, der siden 1839 hovedsagelig har opholdt sig i Harlem i Staten New York, udmærkede sig ved sin overordentlige Slankhed og da navnlig ved sine tynde Ben, han mindede i saa Henseende om John Randolph; endvidere stod hans Kindskægs snehvide Farve i paafaldende Modsætning til hans kulsorte Haar, hvorfor han ogsaa i Almindelighed fik Skyld for at gaa med Paryk. Han var yderst nervøs, altsaa meget modtagelig for hypnotisk Paavirkning. Jeg havde ved et Par Lejligheder uden Vanskelighed bragt ham til at sove; i andre Henseender havde de af mig anstillede Forsøg ikke ført til noget Resultat, hvad jeg iøvrigt var fattet paa i Betragtning af hans særegne Temperament. Hans Vilje havde aldrig fuldt ud været undergivet mit Herredømme, og i Retning af Clairvoyance var de opnaaede Resultater ligeledes alt andet end tilfredsstillende. Aarsagen hertil var efter min Mening hans mangelfulde Helbredstilstand. Nogle Maaneder før jeg lærte ham at kende, var han blevet undersøgt, og Lægerne

havde erklæret, han led af stærkt fremskreden Tæring. Han plejede i øvrigt at tale om sin nær forestaaende Død med stor Sindsro; den kunde nu en Gang ikke undgaas, saa var der intet at klage over.

Det var da saare naturligt, at jeg udkaarede ham til Genstand for mine Forsøg. Hans rolige Sinds-
ligevægt var mig en Borgen for, at mit Forslag ikke vilde vække Skrupler hos ham, og i Amerika havde han ingen Slægtninge, der kunde finde paa at blande sig i Sagen. Jeg talte derfor til ham uden Omsvøb, og han syntes til min Overraskelse strax at være stærkt interesseret. Jeg siger „til min Overraskelse“; ti hidtil havde han ganske vist altid beredvillig stillet sig til Raadighed for mine Forsøg, men han havde egentlig ingen Interesse ytret for dem. Hans Sygdom var af en saadan Art, at det Tidspunkt, da den vilde ende med Døden med Bestemthed lod sig forudsige; og vi var blevet enige om, at han skulde sende Bud efter mig 24 Timer før det af hans Læger for Døden angivne Tidspunkt.

Det er nu godt og vel syv Maaneder siden, at jeg fra M. Valdemar selv modtog følgende Billet:

„Kære P.

Det er bedst, De kommer nu. D. og F. er enige om, at jeg højst lever til næste Midnat. Og efter mit Skøn vil det slaa til.

Valdemar.“

Jeg modtog denne Billet en halv Time efter at den var skrevet, og et Kvarter senere stod jeg i den døendes Værelse. Jeg havde ikke set ham de sidste ti Dage, og jeg forfærdedes ved Synet af den frygtelige Forandring, der var foregaaet med ham i

Mellemtiden. Hans Ansigt var blyfarvet, Øjnene fuldstændig glansløse, og Afmagringen saa frygtelig, at Kindbenene sprang frem gennem Huden. Han hostede overordentlig meget op. Pulsen var yderst svag, næsten umærkelig. Derimod havde han mærkeligt nok endnu bevaret sin Aandskraft og et vist Fond af fysisk Energi. Hans Tale var tydelig, han tog uden Hjælp en smertestillende Medicin, og netop da jeg traadte ind, gjorde han med Blyant nogle Optegnelser i en Lommebog. Han sad over Ende i Sengen med Puder stablet op bag Ryggen. Lægerne D. og F. var tilstede.

Saa snart jeg havde hilst paa Valdemar, talte jeg i Enrum med Lægerne og fik en nøjagtig Beskrivelse af den syges Tilstand. Venstre Lunge var nu en til Dels benagtig eller bruskagtig Masse og havde været det de sidste halvandet Aar. Den øvre Del af højre Lunge var ligeledes delvis forkalket, mens den nedre Del kun bestod af flydende Materie. Den var perforeret adskillige Steder og etsteds fastvoxet til Ribbenene. I øvrigt var disse Symptomer i højre Lunge af forholdsvis ny Dato. Forkalkningen var gaaet for sig med usædvanlig Hurtighed, for en Maaned siden havde den ikke været at spore; og Sammenvoxningen med Ribbenene havde først fundet Sted i Løbet af de sidste tre Dage. Uafhængig af Tuberkulosen mistænktes Patienten for at lide af en Svulst paa Aorta, dog udelukkede Forkalkningen en nøjagtig Diagnose paa dette Punkt. Det var begge Lægers Mening, at M. Valdemar vilde dø den følgende Dag (Søndag) ved Midnatstid. Vor Samtale fandt Sted Kl. 7 Lørdag Aften.

Da de to Læger fjærnede sig fra Sygesengen for at conferere med mig, tog de med det samme Afsked med Patienten. Det var ikke deres Hensigt at

tilse ham oftere, men paa mit Ønske indvilligede de i at indfinde sig næste Aften ved Titiden.

Da de var gaaet, talte jeg frit med M. Valdemar om den kommende Død saavel som om det Forsøg, vi var blevet enige om at anstille. Han erklærede sig fremdeles villig, ja endda ivrig efter at anstille det og opfordrede mig til at begynde ufortøvet. En Sygepasser og en Sygeplejerske var tilstede, men jeg dristede mig dog ikke under disse Omstændigheder til at paatage mig Opgaven. Jeg udsatte derfor mit Forehavende; næste Aften Kl. otte udfriedes jeg af min Forlegenhed ved Hr. Theodor L.s Komme; han var Mediciner og en Bekendt af mig. Det havde oprindelig været min Hensigt at vente paa Lægerne, men jeg tilskyndedes til at skride til Værket, for det første af M. Valdemars indtrængende Bønner, for det andet af min Overbevisning om, at der ikke var et Øjeblik at spille; ti han havde aabenbart ikke langt igen.

Hr. L. indvilligede elskværdigt i at optegne alt, hvad der skete; og det jeg nu har at berette, er for største Parten enten sammentrængt eller ordret Gengivelse af hans Optegnelser.

Klokken manglede ca. fem Minutter i otte, da jeg tog Patientens Haand og bad ham erklære overfor Hr. L., at det var hans (M. Valdemars) ubetingede Ønske at blive hypnotiseret i sin daværende Tilstand.

Han svarede svagt men dog hørligt: „Ja, jeg ønsker at blive hypnotiseret,“ og han tilføjede strax efter: „Jeg frygter, De har opsat det for længe.“

Jeg begyndte nu at foretage de Strygninger, der hidtil havde vist sig formaalstjenlige overfor ham. Og allerede den første Sidestrygning over Panden viste sig virkningsfuld; men hvorvel jeg anspændte

mig til det yderste, udeblev alle yderlige Virkninger til nogle Minutter over ti, paa hvilket Tidspunkt Lægerne D. og F. efter Aftale indfandt sig. Jeg satte dem med faa Ord ind i min Plan; de rejste ingen Indvendinger, bemærkede kun, at Dødskampen allerede var begyndt, og jeg fortsatte nu Forsøget, kun afløste jeg Sidestrygningerne med Strygninger nedad, og mens jeg foretog dem, stirrede jeg ufravendt Patientten ind i hans højre Øje.

Paa dette Tidspunkt var Pulsen umærkelig og Aandedrættet rallende; det indfandt sig kun med en halv Minuts Mellemrum.

Denne Tilstand forblev noget nær uforandret et Kvarters Tid. Efter Forløbet af dette Tidsrum undslap et meget dybt Suk den døendes Bryst, Aandedrættets Rallen ophørte, Mellemrummene var fremdeles paa en halv Minut. Patientens Hænder og Fødder var iskolde.

Da Klokken manglede fem Minutter i elleve sporede jeg usvigelige Tegn paa den hypnotiske Paa-virkning. Øjet var ikke længer glasagtigt og flakkende, det prægedes af den urofyldte indre Optagethed, som kun ses hos Søvnængere, og som det derfor er umuligt at tage fejl af. Nogle faa hastige Sidestrygninger bragte Øjenlaagene til at skælve som ved Søvnens Komme; endnu nogle Strygninger, og de lukkede sig helt. Dermed slog jeg mig imidlertid ikke til Taals, jeg fortsatte energisk og med Anspændelse af al min Viljesstyrke mine Strygninger, til jeg fuldstændig havde lammet Patientens Lemmer efter først at have anbragt dem i en nogenlunde bekvem Stilling. Benene laa fuldt udstrakte; Armene ligeledes, de hvilede paa Sengen lidt ud fra Lænderne. Hovedet var hævet en Ubetydelighed.

Det var imidlertid blevet Midnat under alt dette, og jeg opfordrede nu de tilstedeværende til at undersøge M. Valdemar. De anstillede nogle faa Forsøg og erklærede, at han befandt sig i usædvanlig dyb hypnotisk Søvn. De to Lægers Videbegærlighed var vakt i højeste Grad. Dr. D. besluttede strax at blive hos Patienten Natten over, Dr. F. tog Afsked med Løfte om at vende tilbage ved Daggry. Hr. L. og Sygevogterne blev.

Vi lod M. Valdemar fuldkommen i Fred til Kl. 3 om Morgen, paa hvilket Tidspunkt jeg nærmede mig til ham og fandt ham i ganske samme Tilstand som da Dr. F. forlod os, det vil sige: Stillingen var den samme, Pulsslaget var umærkeligt, Aandedrættet svagt (kun naar man holdt et Spejl hen til hans Mund, lod det sig paavise), Øjnene var naturligt lukkede, Lemmerne var saa stive og kolde som Marmor. Dog fik man ikke Indtrykket af at staa overfor en død.

Da jeg traadte hen til M. Valdemar, gjorde jeg et Slags Forsøg paa at faa hans højre Arm til at følge min, idet jeg holdt min Arm ind over ham og ganske langsomt bevægede den op og ned. Jeg havde aldrig før haft Held til saadanne Experimenter med Patienten, derfor ventede jeg mig heller intet Resultat nu; til min store Forbavselse fulgte hans Arm imidlertid beredvilligt om end svagt enhver Bevægelse, som jeg angav med min. Jeg besluttede om muligt at bringe ham til at tale.

„M. Valdemar, sover De?“ sagde jeg.

Han svarede ikke, men hans Læber skælvede, hvorfor jeg gentog Spørgsmaalet atter og atter. Da jeg tredie Gang henvendte det til ham, skælvede hans hele Legem ganske let, Øjenlaagene aabnede sig saa vidt, at en hvid Stribe af Øjeæblerne kunde

ses, Læberne aabnede sig trægt for en knap hørlig Hvisken:

„Ja, jeg sover; væk mig ikke, lad mig dø saadan.“

Jeg befølte nu Lemmerne og fandt dem ligesaa stive som tilforn. Højre Arm adlød ligesom før min Haands Bevægelser. Jeg rettede et nyt Spørgsmaal til Søvnngængeren:

„Føler De endnu Smerte i Brystet, M. Valdemar?“

Svaret kom strax men næsten endnu utydeligere end forrige Gang:

„Ingen Smerte — jeg dør.“

Jeg fandt det ikke raadeligt at besvære Patienten yderligere nu, og intet blev foretaget før Dr. F.s Komme; han indfandt sig lidt før Solopgang og udtalte sin mest ubegrænsede Forbavselse over at finde den syge i Live. Han følte Pulsen, holdt et Spejl hen foran Patientens Mund og opfordrede mig til atter at tale til ham. Det gjorde jeg med disse Ord: „M. Valdemar, sover De endnu bestandig?“

Ligesom før forløb der nogle Minutter, før Svaret kom; i Mellemtiden syntes den døende at samle Kræfter til at kunne tale. Da jeg for fjerde Gang gentog mit Spørgsmaal, svarede han meget svagt, næsten uhørligt:

„Ja, jeg sover — jeg dør.“

Det var nu Lægernes Mening, eller rettere sagt deres Ønske, at M. Valdemar skulde lades i Fred i sin nuværende efter alt at dømme smertefri Tilstand, til Døden indfandt sig, hvilket efter alles Mening vilde ske i Løbet af nogle faa Minutter. Jeg besluttede imidlertid at tale til ham endnu en Gang; jeg gentog blot mit foregaaende Spørgsmaal.

Mens jeg talte, foregik der en udpræget Forandring

med den hypnotiseredes Ansigt. Øjnene aabnedes langsomt; Pupillerne forsvandt opad; Huden blev ligfarvet, den lignede maaske snarere hvidt Papir end Pergament; og de to kredsrunder hektisk røde Pletter, der hidtil havde blomstret paa begge Kinder, udsluktes med et. Jeg anvender dette Udtryk, fordi de forsvandt saa brat, at min Tanke uvilkaarlig henedtes paa et Lys, der pustes ud. Overlæben krængedes i samme Nu bort fra Tænderne, som den hidtil havde dækket; og Hagen sank ned med et Smæk, hvorved Munden kom til at staa paa vid Gab og den sortsvulne Tunge blev synlig i hele sin Udstrækning. Jeg antager, at alle de tilstedeværende var fuldt fortrolige med Dødssengens Rædsler; og dog var M. Valdemars Udseende i det Øjeblik saa modbydeligt, at alle forfærdet veg tilbage.

Jeg føler, at jeg nu er kommet til et Punkt i min Fortælling, hvor enhver Læser vil blive grebet af Vantro. Det faar saa være; jeg gaar videre.

M. Valdemar forraadte ikke længer det svageste Tegn til Liv, og vi vilde netop overgive ham til Sygevogterne og forlade Værelset, da vi med et blev en stærkt vibrerende Bevægelse i Tungen va'r. Den vedvarede saadan noget som et Minut. Og da udgik der fra de vidt skilte og ubevægelige Kæber en Røst —, o, det vilde være Galskab, om jeg forsøgte at beskrive den. Der er ganske vist to, tre Tilnavne, der kunde bringes i Anvendelse; jeg kunde f. Ex. sige, at Lyden var haard, brudt og hul, og dog er den grufulde Helhed ubeskrivelig af den simple Grund, at lignende Lyde ingensinde ellers har skullet i et menneskeligt Øre. Og dog var der et Par Ejendommeligheder, forekom det mig den Gang og forekommer det mig endnu, som maaske kunde bidrage til at vække en vis Forestilling om Røstens ujordiske

Karakter. For det første syntes Lyden at naa vore Øren — i al Fald mine — fra en uhyre Afstand, ligesom fra en dyb Hule i Jordens Indre. For det andet gjorde den samme Indtryk paa min Hørelse som (ja, nu er jeg rigtignok bange for, at man ikke forstaar mig) Gelatine eller Lim paa Følelsen.

Jeg har talt om „Lyd“ og „Røst“; ja, Lyden var tydelig nok, Ordene gik til Marv og Ben. M. Valdemar talte; han besvarede det Spørgsmaal, jeg havde stillet til ham faa Minutter forud. Jeg spurgte ham, som det vil erindres, om han fremdeles sov. Nu sagde han:

„Ja—a, — nej! — jeg har sovet, og nu — nu er jeg død.“

Ingen af de tilstedeværende søgte at fornægte eller undertrykke den usigelige, den gysende Rædsel, som disse faa Ord fremkaldte. Hr. L. (Medicineren) faldt i Afmagt. Sygevogterne forlod uopholdelig Stuen og var ikke at formaa til at vende tilbage. Mine egne Følelser skal jeg ikke forsøge at gøre Rede for. Vi arbejdede næsten en hel Time uden at mæle et Ord med paany at tvinge Liv i Hr. L. Da det var lykkedes os, henvendte vi paany vor Opmærksomhed paa M. Valdemars Tilstand.

Den stemte i alle Henseender undtagen en med min sidste Beskrivelse; Spejlet aflagde nemlig ikke længer Vidnesbyrd om Aandedrætsvirksomhed. Vi forsøgte en Aareladning paa Armen, men der flød ikke en Draabe Blod. Heller ikke var dette Lem nu længer voldgivet min Vilje. Jeg søgte forgæves at lade den følge min Haands Bevægelser. Det eneste virkelige Tegn, der endnu fandtes, paa hypnotisk Paavirkning, var Tungens sitrende Bevægelse, hver Gang jeg rettede et Spørgsmaal til M. Valdemar.

Han syntes at anstrænge sig for at svare men besad ikke længer tilstrækkelig Viljekraft dertil. For Spørgsmaal, der rettedes til ham af enhver anden end mig, syntes han fuldstændig ufølsom, uagtet jeg søgte at etablere en hypnotisk Forbindelse mellem ham og hver enkelt af de tilstedeværende. Jeg tror, jeg nu har meddelt alt fornødent til Forstaaelse af den hypnotiseredes Tilstand paa dette Tidspunkt. Der blev sørget for andre Sygevogtere, og ved Tiden forlod jeg Huset sammen med de to Læger og Hr. L.

Om Eftermiddagen vendte vi alle tilbage for at se til Patienten. Hans Tilstand var aldeles uforandret. Vi drøftede nu Hensigtsmæssigheden og Muligheden af at vække ham; men vi blev snart enige om, at det ingen Nytte vilde være til. Det var jo tydeligt nok, at Døden (eller det, man sædvanlig kalder Døden) var blevet stanset i sin Fremtrængen af Hypnosen. Det stod os klart, at vi ved at vække M. Valdemar kun vilde fremkalde hans øjeblikkelige, i hvert Fald meget snarlige Død.

Fra dette Øjeblik og til sidst i forrige Uge — et Tidsrum paa næsten syv Maaneder! — gæstede vi daglig M. Valdemars Bolig og af og til ledsagede af gode Venner, da især Læger. Og i al denne Tid var den hypnotiseredes Tilstand uforandret. Der var bestandig Sygevogtere hos ham.

I Fredags besluttede vi os endelig til at gøre et Forsøg paa at vække ham; og det er rimeligvis dette Forsøgs (muligvis) ulykkelige Udfald, der har vakt saa megen Opmærksomhed blandt Publikum og fremkaldt en efter min Mening ugrundet Folkestemning.

Jeg anvendte de sædvanlige Strygninger for at vække M. Valdemar af Hypnosen. En Tidlang var

mine Anstrængelser frugtesløse. Det første Tegn til Genoplivning bestod i en Sænkning af Iris. Det vakte særlig Opmærksomhed, at Pupillens Sænkning ledsagedes af et stærkt, gulladent, noget ildelugtende Udflod, der trængte frem under Øjenlaagene.

Det blev nu foreslaaet, at jeg ligesom før skulde forsøge at paavirke Patientens Arm. Forsøget mislykkedes. Dr. F. ytrede nu det Ønske, at jeg skulde stille et Spørgsmaal. Jeg stillede følgende:

„M. Valdemar, kan De sige os, hvilke Følelser eller Ønsker, De nu nærer?“

Øjeblikkelig vendte de røde Pletter tilbage paa Kinderne, Tungen skælvede eller rettere sagt: rullede hid og did i Munden (hvorvel Kæber og Læber forblev i deres stivnede Tilstand), og tilsidst lod den afskyelige Stemme, som jeg allerede en Gang har beskrevet, sig paany høre:

„For Guds Skyld, hurtigt! — hurtigt! — faa mig til at sove, eller væk mig — hurtigt! hurtigt! Jeg siger jer, jeg er død!“

Mine Nerver bukkede under, og i første Øjeblik vidste jeg hverken ud eller ind. Jeg søgte at dysse Patienten til Ro, men det mislykkedes, antagelig fordi min Vilje svigtede mig; og derefter rettede jeg energisk mine Bestræbelser paa at vække ham. Jeg saa' snart, at jeg vilde faa Held med mit Forsøg; i det mindste bildte jeg mig ind, at det vilde lykkes mig at vække ham fuldt og helt; og jeg er vis paa, at alle de tilstedeværende var forberedte paa at se Patienten vaagne.

Det, der virkelig skete, er det umuligt, at noget Menneske skulde kunne være forberedt paa.

Mens jeg i Hast foretog mine Strygninger og mens Ordene: „Død — død!“ brast fra den lidendes

Tunge, begyndte hans Legem at skælve, og i et eneste Nu, i mindre end et Minut visnede det bort, smuldrede hen, raadnede bort mellem Hænderne paa mig. Og foran os paa Sengen laa en raadden, modbydeligt stinkende Pøl.

Aabenbaring ad hypnotisk Vej.

Hvad man end vil mene om det, der ligger til Grund for Hypnotismen, saa er dens Ytringsformer nu saa at sige alment godkendte. De, der tvivler om dens Kendsgjerninger, maa henregnes til de professionelle Tvivleres golde og lidet agtværdige Race. Man vilde gøre sig skyldig i det fuldkomneste Tids-spild, hvis man nu forsøgte at føre Bevis for, at det ene Menneske alene i Kraft af sin Vilje kan paa-virke det andet Menneske og hensætte ham i en abnorm Tilstand, der i allerhøjeste Grad minder om Døden — i al Fald minder mere om den end om nogen anden af os kendt normal Tilstand; at den Person, der er under hypnotisk Indflydelse kun med stort Besvær og i ringe Grad formaar at bruge sine ydre Sanser, mens han derimod med uendelig for-finet Modtagelighed og ad hidtil ukendte Veje op-fatter Ting, der ligger udenfor hans legemlige Or-ganers Rækkevidde; at endvidere hans Aandsevner er vidunderligt forhøjede; at han nærer den varmeste Hengivenhed for den, der har hensat ham i den hypnotiske Tilstand; og at endelig hans Modtagelig-hed for Paavirkning øges med Hyppigheden af dens Anvendelse, og at de fremkaldte Symptomer i lige Maade bliver mere og mere udprægede og varige.

Jeg har hermed givet en Karakteristik af Hypnotismen i dens Hovedtræk, at give en videnskabelig, paa Exempler baseret Begrundelse, turde — som alt sagt — være ganske overflødigt i vore Dage, og jeg skal heller ikke trætte mine Læsere dermed. Jeg har sandt at sige sat mig et helt andet Maal. Jeg føler mig trods Verdens Fordomme tvunget til at gengive Indholdet af en højst besynderlig Samtale, der førtes mellem mig og en Søvnægner.

Jeg havde tit og ofte hypnotiseret Vedkommende, en Hr. Vankirk, og den vante stærke Modtagelighed og den forhøjede hypnotiske Opfattelsesevne var blevet Følgen. Han havde i mange Maaneder lidt af Tuberkulose, og hans Smerter var i nogen Grad blevet lindrede ved mine Strygninger. Jeg blev kaldet til hans Seng Onsdag Aften den femtende dennes.

Patienten led hæftig Smerte i Hjærte-Regionen og aandede med stort Besvær, frembød kort sagt de sædvanlige Symptomer paa Asthma. Under tidligere Anfald havde han i Almindelighed fundet Lindring ved Anvendelsen af Sennepskager; Midlet var ogsaa forsøgt denne Gang men uden Virkning.

Da jeg traadte ind i Værelset, bød han mig velkommen med et venligt Smil. Skønt han øjensynlig led store legemlige Smerter, syntes hans Sindstilstand ikke paavirket deraf.

„I Aften,“ sagde han, „sendte jeg ikke just Bud efter Dem, for at De skal staa mit Legem bi, men for at De skal hjælpe mig at vinde Klarhed over visse sjælelige Indskydelser, der i den sidste Tid har ængstet og forvirret mig. Jeg behøver ikke fortælle Dem, hvor tvivlende jeg hidtil har stillet mig med Hensyn til Sjælens Udødelighed. Og dog har jeg altid haft en vag Følelse af dens Existens. Men denne vage Følelse udviklede sig aldrig til Over-

bevisning. Min Forstand befattede sig ikke med den. Alle logiske Overvejelser gjorde mig tværtimod mere tvivlende, end jeg var i Forvejen. Man raadede mig til at studere Cousin. Jeg studerede ham, saa vel han egne Værker som hans europæiske og amerikanske Ekkøer. Jeg stiftede f. Ex. Bekendtskab med Brownsons „Charles Elwood“, som jeg læste med dyb Interesse. Jeg fandt den gennemgaaende logisk, men de Afsnit, der ikke var blot logiske, var uheldigvis de, hvor Bogens vantro Helt begynder sin Argumentation. Og ved hans Afslutning af Argumentationen fik jeg det Indtryk, at det end ikke var lykkedes ham selv at blive overbevist. Ved Enden var Begyndelsen glemt akkurat som under Trinculos Regimente. Kort sagt, det gik snart op for mig, at Mennesket ikke intellektuelt lader sig overbevise om sin egen Udødelighed af de abstrakte Spekulationer, der saa længe har været i Kurs blandt Englands, Tysklands og Frankrigs Moralfilosoffer. Abstraktioner kan underholde og opøve, men de faar aldrig Tag i Sindet. Her paa Jorden i det mindste — det føler jeg mig overbevist om — vil Filosofien altid forgæves forlange af os, at vi skal betragte Tingenes Egenskaber som Tingene selv. Viljen kan samtykke, men Sjælen, Intelligensen aldrig.

Jeg gentager derfor, at Troen hos mig kun var en yderst vag Følelse, der aldrig blev godkendt af min Forstand. Men nu i den sidste Tid er Følelsen blevet uddybet, Forstanden synes at bøje sig, jeg er ikke ret i Stand til at skelne mellem de to længer. Jeg er tilbøjelig til at tro, at dette skyldes den hypnotiske Indvirkning. Jeg kan maaske bedst forklare, hvad jeg mener, ved at fremsætte den Formodning, at mine hypnotisk højnede Aandsevner tillader mig at drage Slutninger, der overbeviser mig — saa

længe jeg er i den abnorme Tilstand — men som i fuld Overensstemmelse med de øvrige hypnotiske Fænomener ikke griber over i min normale Tilstand — kun at de efterlader deres Virkning. I den hypnotiske Tilstand er Tankerækken og dens Konklusion, Aarsagen og Virkningen, samtidig tilstede. I min naturlige Tilstand svinder Aarsagen bort, kun Virkningen bliver tilbage og endda maaske kun til Dels.

Disse Betragtninger har bragt mig paa den Tanke, at det vilde lønne sig, om en Række velafvejede Spørgsmaal stilledes til mig, mens jeg befinder mig i Hypnosen. De har ofte lagt Mærke til den dybe Selverkendelse, som Søvnngængerer viser sig i Besiddelse af, den udstrakte Viden, som han lægger for Dagen vedrørende alt, hvad der angaar hans egen hypnotiske Tilstand; og i denne Selverkendelse maatte vel kunne findes en Ledetraad til den rette Formulering af Overhøringen.“

Jeg indvilligede selvfølgelig i at gøre Forsøget. Nogle faa Strygninger var tilstrækkelige til at dysse Hr. Vankirk i hypnotisk Søvn. Hans Aandedræt blev øjeblikkelig mindre besværet; hans Smerter syntes ophørte. Efterfølgende Samtale fandt nu Sted. I Dialogen betegner V. Patienten, P. mig selv.

P. „Sover De?“

V. „Ja — nej; jeg kunde ønske at sove mere trygt.“

P. [Efter endnu nogle faa Strygninger.] „Sover De nu?“

V. „Ja.“

P. „Hvorledes antager De, Deres nuværende Sygdom vil ende?“

V. [Efter lang Tøven og som med stort Besvær.] „Jeg maa dø.“

P. „Er De bedrøvet ved Tanken om at skulle dø?“

V. [Meget hurtig.] „Nej, nej.“

P. „Er De glad derover?“

V. „Hvis jeg var vaagen, vilde jeg ønske mig Døden. Nu behøves det ikke. Den hypnotiske Tilstand er i den Grad overensstemmende med Døden, at det er mig nok.“

P. „Jeg vilde ønske, De vilde forklare det Udtryk, Hr. Vankirk.“

V. „Det vil jeg gerne; men det volder mig mere Anstrængelse, end jeg er i Stand til at udholde. De stiller ikke Spørgsmaalene rigtigt.“

P. „Hvordan skal jeg da spørge?“

V. „De maa begynde med Begyndelsen.“

P. „Begyndelsen — ja hvor er Begyndelsen?“

V. „Begyndelsen er Gud.“ [Dette blev sagt med sagte, skælvende Stemme og med alle Tegn paa den dybeste Ærbødighed.]

P. „Hvad er saa Gud?“

V. [Efter mange Minutters Tavshed.] „Det kan jeg ikke sige.“

P. „Er ikke Gud Aand?“

V. „Da jeg var vaagen, vidste jeg, hvad De mente med „Aand“; nu er det kun et Ord for mig ligesom Sandhed, Skønhed — en Egenskab mener jeg.“

P. „Er Gud da ikke immateriel?“

V. „Der er ingen Immaterielitet — det er kun et Ord. Det, der ikke er materielt, er slet ikke til — saa sandt som Tingenes Egenskaber ikke er Tingene selv.“

P. „Er Gud da materiel?“

V. „Nej.“ [Dette Svar kom mig særdeles overraskende.]

P. „Ja, men hvad er han da?“

V. [Efter en lang Pause og hviskende.] „Jeg ser det; men det er vanskeligt at forklare.“ [Endnu en lang Pause.] „Han er ikke Aand; ti han er til. Han

er heller ikke Stof i den Betydning, som De opfatter det. Men der er Gradationer af Stof, som Menneskene ikke kender noget til; det grove fremtvinger det fine, og det fine gennemtrænger det grove. Luften fremkalder f. Ex. det elektriske Princip, og den elektriske Kraft gennemtrænger Luften. Disse Stof-Gradationer tager til i Tyndhed eller Finhed, til vi naa et Stof, som ikke lader sig dele, som ikke bestaar af Atomer — det absolute Stof. Det endelige eller atomfri Stof ikke blot gennemtrænger men fremkalder alt og er saaledes alle Ting i sig. Dette Stof er Gud. Det, som Menneskene søger at indbefatte i Ordet „Tanke“, er dette Stof i Bevægelse.“

P. „Metafysikerne paastaar, at al Handling kan føres tilbage til Bevægelse og Tænkning, og at sidstnævnte er Oprindeleen til førstnævnte.“

V. „Ja; og nu indser jeg det forvirrede i hin Forestilling. Bevægelse skyldes Sindets — ikke Tankens Virksomhed. Det atomfri Stof eller Gud i Hviletilstand er — saa vidt vi formaar at fatte det — hvad Menneskene kalder Sind. Og Evnen til Selv-Bevægelse, (der er analog med den menneskelige Villen), beror paa dets Enhed og Allestedsnærværelse; hvorledes — ved jeg ikke, og jeg ser klart, at jeg aldrig vil faa det at vide. Men det atomfri Stof sat i Bevægelse af en Lov eller en det selv iboende Egenskab er Tænkning.“

P. „Kan De ikke give mig en bestemtere Forestilling om, hvad De kalder det atomfri Stof?“

V. „De Stoffer, Menneskene har Kendskab til, unddrager sig gradvis vore Sanser. Vi har f. Ex. et Metal, et Stykke Træ, en Vanddraabe, Luften, en Gasart, Varmen, Elektriciteten, den lysbringende Æther. Alle disse Ting kalder vi Stof og indbefatter alt Stof i en almindelig Definition. Og dog kan intet

være mere forskelligt end den Forestilling, vi forbinder med et Metal, og den, vi knytter til den lysbringende Æther. Sidstnævnte føler vi en næsten uimodstaaelig Tilbøjelighed til at betragte som Aand eller som det rene Intet. Den eneste Betragtning, der holder os tilbage, er vor Forestilling om, at den er sammensat af Atomer, og selv her maa vi søge Tilflugt hos vort Begreb om Atomet som en uendelig lille Del, der er i Besiddelse af fast Masse, Følelighed, Vægt. Men hvis vi ophæver vor Forestilling om Atomet, saa vil vi ikke længer være i Stand til at betragte Ætheren som en Entitet, i hvert Fald ikke som et Stof. I Mangel af et bedre Ord kunde vi kalde den Aand. Men lad os nu gaa et Skridt videre end til den lysbringende Æther, lad os forestille os et Stof, der er ligesaa meget finere i sin Sammensætning end Æther, som Æther er finere end Metal, saa vil vi (trods alle den lærde Verdens Dogmer) naa til en sammenhængende Masse, et udeleligt Stof. Ti, hvorvel vi kan gaa med til at indrømme Atomerne uendelig Lidenhed, vil det være absurd at forudsætte uendeligt smaa Mellemrum mellem dem. Vi maa nødvendigvis naa til et Punkt, en Grad af Finhed, hvor — forudsat at Atomerne er tilstrækkeligt talrige — Mellemrummene maa forsvinde og Massen blive absolut sammenhængende. Men nu, da vi har ophævet Forestillingen om Sammensætningen af Atomer, antager Massen uundgaaelig Karakter af, hvad vi kalder Aand. Det er dog indlysende, at den er Stof lige saa fuldt som tilforn. Sandheden er den, at det er umuligt at danne os nogen Forestilling om Aand, siden det er os umuligt at forestille os, hvad der ikke er det. Naar vi smigrer os med at have dannet Forestillingen om

Aand, saa har vi kun narret vor Forstand ved Betragtningen af uendeligt udtyndet Stof.“

P. „Det forekommer mig, at der kan rejses en uovervindelig Indvending mod Ideen om den absolute Sammenhæng, nemlig den ringe Modstand, som Himmellegerne møder under deres Fart gennem Rummet, en Modstand, der ganske vist, som det nu har vist sig, i nogen Grad er tilstede men som dog er saa ringe, at den blev overset selv af Newtons skarpe Blik. Nu ved vi jo, at Legemers Modstandsevne beror paa deres Tæthed. Men absolut Sammenhæng er absolut Tæthed. Hvor der ingen Mellemrum er, kan der heller ingen Eftergiven finde Sted. En absolut tæt Æther vilde ganske anderledes grundigt stanse en Stjærnes Fremtrængen end en Æther af Diamant eller Staal.“

V. „Deres Indvending er omtrent lige saa let at besvare som den tilsyneladende er vanskelig. Med Hensyn til Stjærnens Bevægelse, saa kan det ingen Forskel gøre, om Stjærnen passerer gennem Ætheren, eller Ætheren gennem den. Der er ingen astronomisk Vildfarelse, der er mere ufattelig end den, der søger at forklare Kometernes kendte Retardation som en Følge af deres Bevægelse gennem Ætheren; ti hvor fin denne Æther end er, saa vilde den stanse Stjærnernes Bevægelse i Løbet af langt kortere Tid, end det indrømmes af disse Astronomer, som med Harefod er gaaet hen over et Punkt, som de fandt det umuligt at forstaa. Den Retardation, som virkelig finder Sted, er derimod en saadan som man kunde vente af Ætherens Gnidningsmodstand det Øjeblik, den bruger om at passere igennem Kloben. I det ene Tilfælde er Hæmningen indskrænket til Øjeblikket og forbi med det; i det andet Tilfælde accumuleres dens Virkning.“

P. „Men er denne Betragtning af Gud og Stof som et og det samme ikke blottet for Ærefrygt?“
[Jeg var nødt til at gentage dette Spørgsmaal, før Søvnngængereren fuldt ud forstod, hvad jeg mente.]

V. „Kan De sige mig, hvorfor man skulde nære mindre Ærefrygt for Stof end for Sind? Men De glemmer, at det Stof, hvormed jeg taler, er det samme som de filosofiske Skolers „Sind“ eller „Aand“ og paa samme Tid, hvad disse Skoler forstaar ved Stof. Gud med alle de Evner, der tilskrives Aanden, er kun det fuldkomne Stof.“

P. „De paastaar altsaa, at det atomfri Stof i Bevægelse er Tanke?“

V. „I Almindelighed er denne Bevægelse det universelle Sinds universelle Tanke. Denne Tanke skaber. Alle skabte Ting er kun Guds Tanker.“

P. „I Almindelighed?“

V. „Ja. Det universelle Sind er Gud. Af Hensyn til nye Individualiteter er Stof nødvendigt.“

P. „Nu taler De om Sind og Stof paa samme Maade som Metafysikerne.“

V. „Ja, for at undgaa Misforstaaelse. Naar jeg siger „Sind“, da mener jeg det atomfri, det endelige Stof; og ved „Stof“ forstaar jeg alt andet.“

P. „De sagde, at Stof er nødvendigt af Hensyn til nye Individualiteter.“

V. „Ja; ti Sind uden Legeme er Gud. For at skabe individuelle, tænkende Væsener var det nødvendigt at incarnere Dele af det guddommelige Sind, saaledes blev Mennesket individualiseret. Berøvet sin legemlige Iklædning vilde han være Gud. Det atomfri Stofs incarnerede Deles særlige Bevægelse er Menneskets Tanke, som det heles Bevægelse er Guds Tænkning.“

P. „De siger, at Mennesket uden sit Legeme vilde være Gud?“

V. [Efter lang Tøven.] „Det kan jeg ikke have sagt; det vilde være en Taabelighed.“

P. [Efter Raadføring med mine Optegnelser.] „De sagde, at Mennesket berøvet sin legemlige Iklædning vilde være Gud.“

V. „Ja, og saadan forholder det sig. I saa Fald vilde Mennesket være uden Individualitet, vilde være Gud. Men han kan ikke berøves sin Iklædning, i hvert Fald vil han ikke blive det, ellers maatte vi jo forestille os en Handling af Gud, der ophævedes, en hensigtsløs og intetsigende Handling. Mennesket er en Skabning. Skabninger er Guds Tanker. Men det hører med til Tankens Natur at være uigenkaldelig.“

P. „Jeg forstaar ikke. De siger, at Mennesket aldrig vil aflægge sit Legem?“

V. „Jeg siger, det aldrig vil blive uden Legem.“

P. „Forklar.“

V. „Der er to Legemer, det rudimentære og det fuldkomne, der svarer til de to Tilstande: Larve og Sommerfugl. Hvad vi kalder „Død“ er kun den smertelige Forvandling. Vor nuværende Inkarnation er underkastet Forandring, den er forberedende og midlertidig. Vor tilkommende Inkarnation er fuldkommen, endelig og evig. Det endelige Liv er vort Maal.“

P. „Men Larvens Forvandling er tilgængelig for vore Sanser.“

V. „Ja — for vore! men ikke for dens egne. Det Stof, hvoraf vort rudimentære Legem er sammensat, er tilgængeligt for dette Legems Organer, eller nøjagtigere: vore rudimentære Organer er indrettede paa det Stof, hvoraf vort rudimentære Legem er

dannet, men ikke paa det, af hvilket vort endelige Legem er dannet. Det endelige Legem unddrager sig derfor vore rudimentære Sanser; vi opfatter kun Skallen, der brister og gaar til Grunde for at lade den indre Form træde frem, men ikke selve denne Form. Men de, som allerede er naaet til det endelige Liv, er i Stand til at opfatte den indre Form saa vel som Skallen.“

P. „De har ofte paastaaet, at den hypnotiske Tilstand i høj Grad ligner Døden. Hvordan forholder det sig dermed?“

V. „Naar jeg siger, at den ligner Døden, saa mener jeg dermed, at den ligner det endelige Liv; ti, naar jeg befinder mig i hypnotisk Tilstand, saa lader mine rudimentære Organer mig i Stikken, og jeg opfatter Yderverdenen direkte, uden Organer, gennem et Medium, som skal staa mig til Raadighed i det endelige, uorganiserede Liv.“

P. „Uorganiserede?“

V. „Ja. Organer er Indretninger, ved hvis Hjælp Individet er i Stand til at sanse visse Klasser og Former af Stof med Udelukkelse af andre. Menneskets Organer er indrettede alene til Brug for dets rudimentære Tilstand. Dets endelige Tilstand, der er uden Organer, tillader det at opfatte alt — kun ikke et: Guds Viljes Beskaffenhed, det atomfri Stofs Bevægelse. De vil faa en tydelig Forestilling om det endelige Legem ved at opfatte det udelukkende som Hjærne. Det er det ikke; men en saadan Forestilling vil give det bedst mulige Begreb om hvad det er. Et lysende Legem fremkalder Svingninger i Ætheren. Disse Svingninger forplanter sig til Netinden, der atter frembringer lignende Svingninger i Synsnerven. Fra den forplantes de til Hjærnen,

og fra Hjærnen til det atomfri Stof, hvoraf den er gennemtrængt. Og dette Stofs Bevægelse er Tanke, og dennes første Bølgeslag er Opfattelse. Dette er Maaden, hvorpaa det rudimentære Livs Bevidsthed staar i Forbindelse med Omverdenen; og denne Omverden begrænses for det rudimentære Livs Vedkommende af dets Organers Egenartethed. Men i det endelige, uorganiserede Liv træder Omverdenen i Forbindelse med hele Legemet, uden andet Mellemled end en Æther, der er endnu uendeligt finere end den lysbringende; og hele Legemet svinger — i Samklang med denne Æther — og bringer Bevægelse i det atomfri Stof, hvoraf det er gennemtrængt. Mangelen af særskilte Organer maa det derfor tilskrives, at vi i det endelige Liv besidder en næsten ubegrænset Opfattelsesevne. For de rudimentære Skabninger er Organerne som Bure, der indeslutter dem, til de bliver flyvefærdige.“

P. „De taler om rudimentære Væsener. Er der andre rudimentære tænkende Væsener end Mennesket?“

V. „Sammenhobningen af Stof i Taagepletter, Sole, Planeter og andre Legemer, som hverken er Taagepletter, Sole eller Planeter finder udelukkende Sted for at fremskaffe Næring for en uendelig Mængde rudimentære Væseners forskelligartede Organer. Hvis det rudimentære Liv, Forløberen for det endelige, ikke havde det behov, vilde ingen saadanne Legemer eksistere. Enhver af dem bebos af en særegen Slags organiske, rudimentære, tænkende Væsener. Hos dem alle varierer Organerne med Opholdsstedet. Naar Døden eller Forvandlingen indtræder, og disse Skabninger kommer i Besiddelse af det endelige Liv, Udødeligheden, og af alle Hem-

meligheder — paa nær den ene, da foretager de sig alle deres Handlinger. og bevæger sig allesteds hen i Kraft af den blotte Vilje, da bebor de — ikke Stjærnerne, der forekommer os at være de eneste Realiteter, og til Baade for hvilke vi taabeligt tror Rummet skabt — men Rummet selv, den substantielle Uendelighed, der opsluger Stjerne-Skyggerne, udsletter dem af Englenes Fornemmelses-Sfære, som var de Intetheder.“

P. „De siger, at der ingen Stjærner vilde være, saafremt det rudimentære Liv ikke havde dem behov, men hvorfor har det dem behov?“

V. „I det uorganiske Liv saa vel som i det uorganiske Stof er der intet, der hindrer en eneste simpel Lov — Guds Vilje — i at herske. Det organiske Liv og det organiske (sammensatte, med Love bebyrdede) Stof blev skabte for at fremskaffe Hindring.“

P. „Men hvortil denne Hæmning?“

V. „Resultatet af den ukrænkede Lov er Fuldkommenhed — Ret — negativ Lykke. Resultatet af den krænkede Lov er Ufuldkommenhed, Uret, positiv Lidelse. Paa Grund af Hindringerne, som det organiske Livs og Stofs Love frembyder i Kraft af deres Flertallighed, Sammensathed og Selvstændighed, er det til en vis Grad blevet muligt at krænke Loven. Og saaledes er Lidelsen, der er umulig i det uorganiske Liv, blevet mulig i det organiske.“

P. „Men i hvilken god Hensigt er Lidelsen da muliggjort?“

V. „Ingen Ting er god eller slet uden i Sammenligning med andre Ting. En tilbørlig Undersøgelse vil godtgøre, at Lyst i alle Tilfælde kun er Lidelsens Modsætning. Lystfølelse i og for sig er en

blot og bar Abstraktion. For at føle os lykkelige, maa vi i Forvejen have følt os ulykkelige. Den, der aldrig kendte Lidelsen, vilde heller aldrig kende Lykken. Som paavist kan Lidelsen ikke existere indenfor det uorganiske Liv, derfor Behovet for det organiske. Jordelivets Smerte er den uomgængelige Grundvold for den Salighed, der er knyttet til det endelige Liv i Himlen.“

P. „Der er dog et af Deres Udtryk, som jeg ikke forstaar: „den substantielle Uendelighed“.“

V. „De forstaar mig sandsynligvis ikke, fordi De ikke har nogen korrekt Opfattelse af Ordet Substans. Vi maa ikke betragte den som en Egenskab men som en Fornemmelse; den er de tænkende Væseners Fornemmelse af de for deres Organer tilgængelige Dele af Stoffet. Der er mange Ting paa Jorden, som slet ikke vilde være til for Beboerne af Venus, og mange Ting at se og føle paa Venus, hvis blotte Existens vi vilde være ganske ude af Stand til at fatte. Men for de uorganiske Væsener, for Englene er hele den atomfri Masse Substans; det vil sige: det, vi kalder Rummet, er for dem det virkeligste af alt, mens Stjærnerne just i Kraft af deres Stoflighed i vore Øjne undslipper deres Fornemmelse akkurat som det atomfri Stof unddrager sig vore Sanser i Kraft af dets — efter vor Opfattelse — immaterielle Natur.“

Da Søvnngængerens udtalte disse sidste Ord i en svag Tone, studsede jeg og foruroligedes af et sært Udtryk i hans Ansigt; og jeg skyndte mig at vække ham. Aldrig saa snart havde jeg gjort det, før et klart Smil overstraalede hans Ansigt, og han faldt tilbage paa Pudsen og udaandede. Det vakte min Opmærksomhed, at hans Lig øjeblikkelig efter var

stift som Sten, hans Pande iskold. Saadan plejer den jo først at blive længe efter at Dødsengelen har lagt sin klamme Haand paa den. Havde da Søvngæengeren under den sidste Del af vor Samtale talt til mig fra Skyggernes Rige? —

Manuskript fundet i en Flaske.

Qui n'a plus qu'un moment a vivre ¹⁾
N'a plus rien a dissimuler.

Qvinault-Atys.

Om mit Fædreland og min Familie har jeg kun lidt at sige. Ilde Medfart fjærnede mig fra denne og de lange Aar gjorde mig fremmet for hint. Arvet Rigdom skaffede mig en fortrinlig Opdragelse og medfødt Tænkeevne tillod mig at ordne de Skatte, der indhøstedes gennem mine flittige Studier. Fremfor alt havde jeg megen Glæde af de tyske Filosofers Værker, ikke fordi jeg nærede nogen ilde anbragt Beundring for deres veltalende Daarskab, men fordi min Vane at tænke klart og skarpt gjorde det let for mig at opdage de Fejl, de gjorde sig skyldige i. Man har ofte beskyldt mig for Tørhed; min Mangel paa Fantasi er blevet stemplet som en Forbrydelse; min udprægede Skepticisme er sprunget alle i Øjnene. Det kan for Resten ogsaa gærne være, at min stærke Forkærlighed for Naturvidenskaben har smittet mig med en for Tiden ret udbredt Vildfarelse, nemlig den at ville sætte alt hvad der sker

¹⁾ Den, som endnu kun har en Stund at leve, har ikke længer noget at skjule.

i Forbindelse med Lovene for hin Videnskab. Alt i alt kunde ingen være mindre udsat for at blive lokket bort fra Sandhedens strænge Enemærker af Overtroens Lygtemænd end jeg. Jeg har anset det for rigtigt at forudskikke disse Bemærkninger, for at man ikke skal anse den utrolige Historie, jeg har at berette, for en uskolet Fantasis forrykte Paafund i Stedet for et erfaringsmæssigt Vidnesbyrd afgivet af en Mand, for hvem Fantasiens Drømme altid var en Uting, et Intet.

Efter at have tilbragt mange Aar med Rejser i Udlandet sejlede jeg Aar 18 — — fra Batavia paa den rige og tætbefolkede Ø Java; Rejsens Maal var Sundaerne. Jeg sejlede med som Passager — jeg havde ingen anden Bevæggrund dertil end en nervøs Uro, der som en ond Aand jog mig fra Sted til Sted.

Vort Fartøj var et smukt Skib paa omtrent 400 Tons; det var forsynet med Kobberbolte og bygget i Bombay af Malabar-Teak. Det var ladet med Bomuld og Olie fra Lachediverne. Vi havde ogsaa Tovværk af Kokosbast om Bord, samt Sukker, ostindisk Smør, Kokosnødder og nogle faa Kasser Opium. Lasten var slet stuvet og følgelig var Skibet udsat for at kæntre.

Vi sejlede ud for en ganske svag Vind og holdt i mange Dage ned langs Javas Østkyst uden anden Afvexling i Rejsens Ensformighed, end at vi nu og da mødte nogle Smaafartøjer fra det Øhav, hvortil Kursen stod.

En Aften, som jeg lænede mig ud over Hakkebrædtet, fik jeg Øje paa en enlig, sært udseende Sky mod Nordvest. Den var mærkelig paa Grund af sin Farve, og det var i øvrigt den første Sky, vi havde set siden vi forlod Batavia. Jeg iagttog

den nøje til Solnedgang, paa det Tidspunkt bredte den sig hurtigt mod Øst og Vest og ombæltede Horisonten med en smal Strimmel Damp; det tog sig ud som en lang og lav Kystlinie. Min Opmærksomhed fangedes snart efter af Maanens dunkeltrøde Farve og Havets ejendommelige Udseende. Det var ved at undergaa en hurtig Forandring, og Vandet syntes at være usædvanlig gennemsigtigt. Jeg kunde tydeligt se Bunden, og dog maalte jeg en Dybde paa 15 Favne. Luften var nu utaalelig hed og opfyldt af spiralformige Uddunstninger som de, der stiger til Vejrs fra ophedet Jærn. Da Natten faldt paa, døde Vinden bort, og det blev fuldkommen Vindstille. Et Lys brændte i fri Luft uden mindste Blafren af Flammen, og et langt Haar, som jeg holdt mellem Pege- og Tømmelfingeren, hang ned uden at komme i den ringeste Svingning. Kaptainen paastod imidlertid, at han ikke kunde se noget Tegn til Fare, men da Strømmen førte Skibet ind mod Kysten, gav han Ordre til at beslaa Sejlene og lade Ankeret falde. Der var ingen paa Udkig, og Mandskabet, der hovedsagelig bestod af Malayer, lagde sig magelig til Rette paa Dækket. Jeg gik ned under, jeg var fuldstændig klar over Faren. Efter alle Solemærker at dømme forestod der os en Tyfon. Jeg betroede min Frygt til Kaptajnen, men han tog ingen Notits af, hvad jeg sagde, og værdigede mig intet Svar. Min Uro hindrede mig imidlertid i at sove, og ved Midnatstid gik jeg op paa Dækket. Som jeg satte Foden paa det øverste Trin af Kahytstrappen, hørte jeg en høj, brummende Larm som Lyden af et Møllehjul i hastig Omdrejning, og før jeg endnu var klar over, hvad det skulde betyde, mærkede jeg Skibet give sig i alle sine Sammenføjninger. Og i næste Nu væltede

Braaddet ind over os, skyllede Dækket rent fra For til Agter og kastede Skibet om paa Siden.

Stormens ubeskrivelige Voldsomhed kom i en vis Forstand Skibet til Gode. Det blev ganske vist presset helt under Vand, men Masterne var gaaet overbord med det samme, og det rejste sig et Øjeblik efter tungt af Søen, slingrede under Stormens umaadelige Tryk men kom dog tilsidst helt paa ret Køl.

Det er umuligt at sige, hvad det var for et Mirakel, der reddede mig fra Tilintetgørelsen. Vandfloden bedøvede mig, og da jeg atter kom til mig selv, sad jeg i Klemme mellem Agterstævnen og Roret. Jeg havde vanskeligt ved at komme paa Benene og stirrede bedøvet omkring mig paa det umaadelige Braad, Havet, der væltede sine bjærghøje, fraadende Bølger om os. Efter en Stunds Forløb hørte jeg en gammel Svensker tale; han var kommet ombord, som vi forlod Havnen. Jeg raabte til ham af al min Styrke, og strax efter kom han vaklende agterud. Vi var, som det snart viste sig, de to eneste, der havde overlevet Katastrofen. Alle, der havde opholdt sig paa Dækket, var paa os to nær blevet skyllede over Bord; Kaptainen og Styrmandene maa være druknede under Søvn; ti Kahytterne stod fulde af Vand. Uden Hjælp kunde vi ikke udrette stort for Skibets Sikring og desuden lammedes vor Energi af Overbevisningen om, at vi hvert Øjeblik kunde vente at gaa til Bunds.

Ankerkættingen var selvfølgelig sprunget som Sytraad, strax Orkanen brød løs, ellers var vi gaaet til Bunds med det samme. Vi drev afsted for Søerne med frygtelig Hast, og de væltede uafbrudt ind over Dækket. Agterspejlet havde lidt meget, overhovedet havde Skibet lidt stor Molest næsten alle Vegne, men dog fandt vi til vor usigelig Glæde

Pumperne klare, og Ballasten havde heller ikke forskudt sig synderligt. Orkanens værste Rasen var allerede overstaaet, der truede os ikke nogen Fare fra Vindens Side, derimod saa vi med Bekymring hen til dens fuldstændige Ophør vel vidende, at vort Fartøj i dets havarerede Tilstand uhjælpeligt maatte gaa til Grunde i den forfærdelige Søgang, der saa vilde opstaa. Men vor velbegrundede Frygt syntes ikke at skulle gaa i Opfyldelse. I hele fem Døgn, hvori vi fristede Livet med lidt Sukker, som vi med stort Besvær fiskede op fra Bakken, drev Skroget med uberegnelig Hurtighed afsted for Storme, der fulgte hinanden i Hælene ganske vist uden at naa Orkanen i Voldsomhed men dog frygteligere end nogen Storm, jeg hidtil havde været ude for. Vor Kurs havde de første fire Dage paa ubetydelige Afvigelser nær Retningen Sydost til Ost, og vi maa havet drevet ned langs Kysten af Ny Holland. Den femte Dag blev det overordentligt koldt, skønt Vinden var gaaet endnu en Streg nordligere. Solen stod op med gustengul Glans og hævede sig kun nogle faa Grader over Horisonten uden at lyse synderligt. Der var ingen Skyer at se, alligevel tog Vinden til og blæste med stødvist Raseri. Saa vidt vi kunde skønne, var det Middagstid, da vor Opmærksomhed paany fængsledes af Solens Udseende. Den udstraaede egentlig ikke noget Lys, den lignede snarest en dunkelt ulmende Glød; og lige før den sank ned i den højtsvulmende Sø, gik dens Midterild ud som slukket af en uforklarlig Magt. Det var en gusten, sølvbleg Rand, der styrtede ned mod det afgrundsdybe Ocean.

Vi ventede forgæves paa den sjette Dags Frembrud, — den Dag er endnu ikke oprunden for mig, for Svenskeren vil den aldrig oprinde. Vi var ind-

hyllede i Mørke; vi kunde ikke se tyve Skridt fra Skibet. Evig Nat omsluttede os, og Mørket svækkedes ikke af den Havets Forsforlysning, som vi var vant til fra Troperne. Alt om os var Gru og Mørke, en ibenholtsort, højt svulmende Ørken. Overtroisk Angst tog lidt efter lidt Bolig i den gamle Svenskers Hjærte; min egen Sjæl hylledes i tavs Undren. Vi opgav enhver Omsorg for Skibet som værre end unyttig; vi surrede os saa godt det lod sig gøre fast til den Stub, der var blevet tilbage af Mesanmasten, og stirrede sorgfulde ud over det endeløse Ocean. Vi var ude af Stand til at beregne Tiden, vi kunde heller ikke bestemme, hvor vi befandt os. Vi var dog fuldt paa det rene med, at vi var naaede længer mod Syd end nogen Søfarer før os, og det undrede os meget, at vi ikke stødte paa de sædvanlige Ishindringer. Men hvert Øjeblik truede os med Undergang, hvert Bølgebjærg nærmede sig med Hast for at begrave os. Søgangen overgik alt, hvad jeg havde anset for muligt; det var et Under, at vi ikke uopholdelig gik til Bunds. Min Lidelsesfælle talte om vor lette Ladning og mindede mig om Skibets fortrinlige Egenskaber; men mig tyktes det, at her var alt Haab ude, og jeg beredte mig mørkt paa Døden, som ikke kunde lade vente ret længe paa sig; ti for hvert Knob, Skibet gjorde, rejste de sorte, umaadelige Søer sig mere og mere uheldvarslende. Det ene Øjeblik gispede vi efter Luft i en Højde, der oversteg Albatrosens, det næste blev vi svimle af den Hast, hvormed vi styrtede ned i en Vandets Afgrund, hvor Luften blev stillestaaende, hvor ingen Lyd forstyrrede Kraakens Slummer.

Vi var netop paa Bunden af en af disse Afgrunde, da et frygteligt Skrig banede sig Vej over min Lidel-

sesfælles Læber og skingrede ud i Natten. „Se! se!“ skreg han mig ind i Øret. „Almægtige Gud, se! se!“ Og som han talte, fik jeg Øje paa et dunkelt glødende rødt Lys, der strømmede ned over Siderne af den vældige Kløft, hvori vi laa, og kastede en klar Lysning ind over vort Dæk. Jeg vendte mine Øjne opad og saa et Syn, der bragte Isnen i mit strømmende Blod. Umaadelig højt oppe over os paa Afgrundens Rand saas et kæmpestort Skib; det var vel sine 4000 Tons. Skønt det løftedes til Vejrs paa Toppen af en Bølge, hvis Højde overgik dets egen mer end Hundrede Gange, kunde man dog se, at det i Størrelse overgik en hvilken som helst Orlogsmænd eller Ostindiefarer. Dets mægtige Skrog var graasort og forskønnedes ikke ved nogen af de Forsiringer, man sædvanlig ser paa et Skib. En enkelt Række Metalkanoner stak frem af de aabne Kanonporte, og deres blanktpolerede Flader tilbagekastede Lyset fra talløse Lanterner, der svingede hid og did i Riggen. Men, hvad der mere end noget andet fyldte os med Rædsel og Undren, var den Omstændighed, at Skibet for fulde Sejl trodsede hin overnaturlige Sø, og hin utæmmelige Orkan. Først saa vi kun Bougen af det, som det langsomt steg op fra den dunkle forfærdelige Kløft bagved. Et eneste frygteligt Nu stansede det paa den svimmelhøje Tinde som for at nyde sin egen Ophøjethed; derpaa skælvede det, ravede — og kom ned.

Hvordan det nu gik, besjæledes jeg i det Øjeblik af en pludselig Aandsnærværelse. Jeg slæbte mig saa langt agterud som muligt og afventede uden Frygt den kommende Katastrofe. Vort eget Fartøj var blevet træt af Kampen og havde begravet Stævnen i Søen. Den nedstyrtende Masse ramte altsaa den Del af Skroget, som allerede var under Vand,

og Følgen blev, at jeg med uimodstaaelig Kraft slyngedes over mod det fremmede Skibs Rig.

Ligesom jeg faldt, gik Skibet over Stag, og det deraf opstaaende Virvar skyldtes det sikkert, at ingen af Mandskabet lagde Mærke til mig. Uden synderligt Besvær slap jeg uset hen til Storlugen, der stod halvt aaben, og fandt snart Lejlighed til at skjule mig i Lasten. Hvorfor jeg gjorde det, har jeg vanskeligt ved at fortælle. En ubestemmelig Følelse af Angst, der havde bemægtiget sig mig ved Synet af Søfolkene ombord i Skibet, var vel nok den egentlige Grund til min Kryben i Skjul. Jeg var uvillig til at betro mig til Mennesker, der allerede for et flygtigt Blik frembød saa meget ukendt, saa meget, der maatte vække Tvivl og Ængstelse. Jeg ansaa det derfor for raadeligst at sikre mig et Skjulested i Lasten. Jeg opnaaede det ved at fjærne nogle Skillebrædder, hvorved jeg opnaaede at faa et bekvemt Gemmested mellem Skibets svære Tømmer.

Jeg var næppe blevet færdig med mit Arbejde, før der lød Fodtrin i Lasten og jeg blev nødt til at søge Skjul. En Mand gik forbi med svag og usikker Gang. Jeg fik ikke set hans Ansigt, men jeg havde Lejlighed til at iagttage hans Udseende i Almindelighed. Det bar Præg af høj Alder og Skrøbelighed. Hans Knæer vaklede, hele hans Legeme skælvede under Aarenes Byrde. Han mumlede sagte nogle Ord hen for sig i et Sprog, som jeg ikke forstod, og famlede i en Krog mellem en Dynge sælsomme Instrumenter og nogle stærkt medtagne Søkort. Hans Adfærd var en sær Blanding af den anden Barndoms Vrantenhed og en Guds ophøjede Værdighed. Til sidst gik han op paa Dækket, og jeg saa ikke mere noget til ham.

*

*

*

En Følelse, som jeg intet Navn har til, havde bemægtiget sig min Sjæl — en Fornemmelse, hvis enkelte Bestanddele jeg ikke kunde udrede; dertil forslog ikke Fortidens Lærdom, og jeg frygter, at heller ikke Fremtiden vil bringe mig nogen Forklaring. Og Tanken herom er en Lidelse for et Menneske af min Aandsretning. Jeg vil aldrig — jeg ved det, jeg vil aldrig blive klar over mine Forestilingers egentlige Natur. Men hvad Under, at mine Forestillinger er vage, siden de er øste af saa fuldstændig nye Kilder. Min Sjæl er blevet øget med en ny Sans, en ny Kvalitet.

* *

Der er gaaet lang Tid, siden jeg første Gang satte mine Fødder paa hint skrækkelige Skibs Dæk, og mig tykkes, at min Skæbnes Straaler er ved at samles i et Brændpunkt. Hvilke sælsomme Mennesker! Nedsænkede i Grublerier, hvis Natur jeg ikke formaar at raade, vandrer de forbi uden at lægge Mærke til mig. Det vilde være Daarskab, om jeg krøb i Skjul; de vil ikke se. For et Øjeblik siden gik jeg lige forbi Styrmanden; det er heller ikke længe siden, at jeg vovede mig ned i Kaptainens egen Kahyt og derfra tog de Skrivematerialier, som jeg nu benytter og har benyttet. Jeg vil fra Tid til anden fortsætte min Dagbog. Sandt nok faar jeg maaske ingen Lejlighed til at overgive Verden den, dog vil jeg ikke undlade at gøre Forsøget. I yderste Øjeblik vil jeg indeslutte Manuskriptet i en Flaske og kaste det i Søen.

* *

Der er indtruffet en Hændelse, der har givet mig nyt Stof til Eftertanke. Skyldes mon sligt det blinde Tilfælde? Jeg havde vovet mig op paa Dækket og uden at vække Opmærksomhed lagt mig paa noget Linegods og nogle gamle Sejl, der laa i Bunden af Jollen. Mens jeg grublede over min sælsomme Skæbne, strøg jeg tankeløst med en Tjærekost hen over Kanterne af et med Omhu sammenfoldet Læsejl, der laa paa en Tønde i Nærheden af mig. Nu er Læsejlet hejst, og de tankeløse Penselstrøg udfoldes som Ordet: Opdagelse.

Jeg har i den sidste Tid anstillet adskillige Betragtninger med Hensyn til Skibets Bygning. Skønt det er vel bevæbnet, gør det dog ikke Indtryk af at være en Orlogsmand. Dets Rig, Bygning og Udrustning i al Almindelighed modsiger en saadan Antagelse. Jeg har let ved at forstaa, hvad Skibet ikke er, men at forstaa, hvad det er, turde være umuligt. Jeg ved ikke, hvordan det kan være, men naar jeg iagttager dets fremmedartede Form og dets besynderlige Bjælkeværk, dets umaadelige Størrelse og overstore Sejlføring, dets simple Stævn og gammeldags Agterspejl, da gennemglimtes min Hjerne af Bevidstheden om at staa overfor noget kendt, og disse Erindringens Skygger ledsages altid af et uforklarligt Minde om gamle udlændiske Krøniker og gamle, længst forsvundne Tider.

* *

Jeg har undersøgt Tømmeret i Skibet. Det er bygget af et mig ukendt Materiale. Træet udmærker sig ved en Ejendommelighed, der efter mine Begreber skulde gøre det uskikket til den Anvendelse, det har fundet. Jeg sigter til dets overordentlige

Porøsitet, rent bortset fra Pæleormenes Virksomhed og fra den trøskede Tilstand, der er en Følge af høj Ælde. Maaske vil det synes en altfor spidsfindig Bemærkning, men dette Træ ligner virkelig Korkeg, der er blevet udspilet paa en eller anden overnaturlig Maade.

Ved at gennemlæse ovenstaaende Sætning, kommer jeg til at tænke paa et mærkeligt Mundheld, som en gammel, vejrbidt hollandsk Sømand plejede at føre i Munden: „Det er lige saa sikkert,“ sagde han, naar der ytrede Tvivl om hans Sandruhed, „som at der er et Hav, hvor selve Skibet voxer ligesom Sømandens Legeme.“

* *

For en Time siden stillede jeg mig dristigt mellem en Klynge af Mandskabet. De lagde slet ikke Mærke til mig; hvorvel jeg stod midt iblandt dem, syntes de ganske uvidende om min Tilstedeværelse. Ligesom den Mand, jeg først saa i Lasten, var de alle prægede af høj Ælde. Deres Knæer rystede af Svaghed, deres Skuldre hang af Skrøbelighed, deres rynkede Hud virrede i Vinden, de talte med sagte, brudte og skælvende Stemmer, de var bæljede af Alder, og deres graa Haar flagrede vildt i Blæsten. Rundt om dem, over hele Dækket laa spredt matematiske Instrumenter af den besynderligste, mest gammeldags Konstruktion.

* *

Jeg nævnte et Læsejl. Siden det blev hejst, har Skibet fulgt sin frygtelige Kurs stik Syd med alle Klude oppe, ja klædt i Sejl fra Masteknapperne til

de underste Læsejlsbomme og slingrende, saa Bramræerne hvert Øjeblik sænker deres Nokker i det fraadende Vand-Helvede, der omslutter os. Jeg er netop gaaet ned fra Dækket, hvor det er mig umuligt at finde Fodfæste, hvorvel Besætningen kun i ringe Grad synes forulempet. Det tykkes mig et Miraklernes Mirakkel, at vort vældige Skibsskrog ikke opsluges med det samme og for evigt. Vi er sikkert dømt til for stedse at dvæle paa Evighedens Rand uden nogensinde at styrte i Afgrunden. Fra Bølger, der er Tusinde Gange vældigere end de, jeg tilforn har set, glider vi bort saa let som den pilsnare Havmaage; og de umaadelige Vande løfter deres Hoveder over os som Afgrundens Dæmoner — ja, Dæmoner indskrænkede til Trusler og uden Tilladelse til at ødelægge. At vi gentagne Gange er undsluppet Tilintetgørelsen kan kun forklares paa én naturlig Maade. Jeg antager, at Skibet er voldgivet en stærk Overflade-Strøm eller en voldsom modgaaende Understrøm.

* * *

Jeg har set Kaptainen Ansigt til Ansigt i hans egen Kahyt, men som venteligt værdigede han mig ingen Opmærksomhed. Skønt der for en flygtig Betragter intet er i hans Udseende, der kunde kendetegne ham som mere eller mindre end et Menneske, blandedes den Undren, hvormed jeg betragtede ham, dog uimodstaaeligt med en Følelse af dyb Ærbødighed og Ærefrygt. Hvad hans Væxt angaar, er han omtrent paa min Højde, det vil sige 68 Tommer. Han er kraftig og velbygget; hverken særlig svær eller det modsatte. Men det er hans sælsomme Ansigtsudtryk, dets underfuldt stærke Vidnesbyrd om høj Ælde, der væk-

ker en Fornemmelse, en usigelig Følelse i min Sjæl. Hans Pande er kun lidt rynket, og dog synes den præget af Aartusinder. Hans graa Haar taler med Fortidens Røst, hans endnu mere graa Øjne varsler den kommende Tid. Kahytsgulvet var overstrøet af sære, med Jærnspænder sammenhægtede Værker i Folio, smuldrende videnskabelige Instrumenter og gammeldags, længst glemte Kort. Han støttede Hovedet i Hænderne og lod Øjet løbe hedt og uroligt hen over et Papir, som jeg antog for en Bestalling; i hvert Fald bar det en Monarks Underskrift. Han mumlede — ligesom han jeg først saa i Lasten — nogle sagte, vrantne Stavelser i et fremmed Tunge-maal; og skønt jeg stod tæt ved ham syntes Lyden af hans Stemme at naa mig langt — langt borte fra.

* *

Skibet og alt hvad det rummer synes besjælet af Ælde. Søfolkene glider forbi mig, som var de de svundne Aarhundreders Skygger; en ivrig og urolig Tanke lyser i deres Øjne; og naar deres Skikkelser krydser min Vej belyste af Lanternes vilde Skær, da betages jeg af en helt ukendt Følelse, skønt jeg alle mine Dage har fordybet mig i Oldtidens Værker, skønt min Sjæl berusede sig i Skyggerne af Balbecs Tadmors' og Persepolis' faldne Søjler, saa længe at den selv blev en Ruin.

* *

Naar jeg ser omkring mig, maa jeg skamme mig over den Frygt, jeg tidligere nærede. Hvis jeg skælvede for den Storm, der hidtil fulgte os, maa jeg da ikke nu staa forfærdet overfor Havets og Stormens

Tvekamp, den Ordene Tornado og Tyfon er altfor jævne og intetsigende til at give noget Begreb om? Rundt om Skibet er den evige Nats Mørke og et Kaos af skumfrit Vand; men en Mil til hver Side af os ses utydeligt og med Mellemrum uhyre Isvolde taarne sig mod den øde Himmel, at se til som Verdens Grænsemure.

* *

Det viser sig, at Skibet, som jeg tænkte, er under Indflydelse af en Strøm — om man da kan bruge Benævnelsen Strøm om den Vandflod, der hylende og skrigende langs den hvide Is tordner sydpaa med samme Hast som et hovedkulds frembrusende Vandfald.

* *

Jeg vil tro, det er umuligt at fatte den Rædsel, der besjæler mig; og dog er mit Videbegær efter at trænge ind i disse frygtelige Egenes Hemmeligheder endnu større, ja forsoner mig med Tanken om Døden selv i dens mest grufulde Skikkelse. Vi haster sikkert fremad mod Erhvervelsen af ny og fængslende Viden, mod en Hemmelighed, der aldrig skal blive betroet andre, fordi dens Opnaaelse er ensbetydende med Døden. Maaske fører Strømmen os til selve Sydpolen. Tanken kan forekomme absurd, men adskiligt taler dog til Gunst for den.

* *

Søfolkene maaler Dækket med urolige, skælvende Skridt; men deres Ansigter synes snarere levende af Haab end døde af Fortvivlelse.

Vi har stadig Vinden agter ind, og da vor Sejlføring er overmaade stor, sker det til Tider, at Skibet ligefrem løftes ud af Søen. Oh Rædsel paa Rædsel! Isen spaltes pludselig til Højre og til Venstre, og vi slynges med svimlende Hast rundt og atter rundt langs Randen af et gigantisk Amfiteater, hvis Mure taber sig fjærnt i Mørket. Men megen Tid vil ikke blive levnet mig til at gruble over min Skæbne! Kredsene bliver mindre og mindre — vi tumler afsindigt i Malstrømmens Favn — Skibet skælver under Stormens og Oceanets Brølen og Tordnen og nu — o Gud — o Gud! nu slynges det i Dybet.

Ligeia.

Og der er en Vilje deri, som ikke dør. Hvo kender Viljens Hemmeligheder og dens Styrke? Gud selv er kun en mægtig Vilje, der gennemtrænger alle Ting ved sin Kraft. Mennesket bukker ikke under for Englene, ej heller viger han helt for Døden undtagen som Følge af sin svage Viljes Skrøbelighed.

Joseph Glanvill.

Jeg kan ikke, om det saa gjaldt min Sjæl, huske, hvorledes, naar, ja ikke engang nøjagtigt, hvor jeg først lærte Lady Ligeia at kende. Lange Aar er svundne siden da, og Lidelser har svækket min Hu-kommelse. Eller maaske formaar jeg ikke nu at erindre disse Enkeltheder, fordi min Elskedes Karakter, hendes sjældne Lærdom, hendes egenartede og dog saa rolige Skønhed og hendes sagte og melodiske Stemmes indtrængende og fortryllende Veltalenhed banede sig Vej til mit Hjærte med saa rolige og sagte Skridt, at jeg ikke lagde Mærke dertil. Dog tror jeg, at jeg først og hyppigst traf hende i en stor, gammel og forfalden By i Nærheden af Rhinen. Jeg har sikkert nok hørt hende omtale sin Familie. At dens Oprindelse taber sig i den fjærne

Fortid, kan ikke betvivles. Ligeia! Ligeia! — Jeg er begravet i Studier, der mere end alt andet er skikkede til at stænge den ydre Verden ude; min Elskedes Navn — Ligeia! — formaar alene for min Fantasi at genskabe Billedet af hende, som ikke er mere. Og nu som jeg skriver, blusser en Erindring op i min Bevidsthed, at jeg jo aldrig har kendt mer end Fornavnet paa hende, som blev min Veninde og Trolovede, min Studiefælle og tilsidst min Viv. Skyldtes det et spøgefuldt Indfald af Ligeia? Var det et Bevis paa Styrken af min Kærlighed, at jeg ikke forhørte mig derom? Eller skyldtes det et Lune af mig; var det et vildt, romantisk Offer paa den mest lidenskabelige Tilbedelses Alter? Jeg erindrer kun dunkelt selve Kendsgerningen, hvad Under at jeg helt har glemt de Omstændigheder, der bevirkede eller ledsagede den? Ja, i Sandhed, hvis nogen Sinde Romantikens Aand, hvis nogen Sinde det gudedyrkende Ægyptens blege, taagevingede Ashtophet — som der fortælles — sad til Højbords ved et Bryllup, der blev fejret under en ulykkelig Stjerne, saa skete det visselig ved mit.

Et dyrebart Emne er der dog, hvor Hukommelsen ikke svigter mig. Det er Ligeias Person. Hun var høj af Væxt, ret slank, den sidste Tid hun levede endogsaa mager. Jeg formaar ikke at skildre den Holdning og rolige Sikkerhed, hvormed hun bevægede sig, saa lidt som hendes Gangs ufattelige Lethed og Spændstighed. Hun kom og gik som en Skygge. Jeg blev aldrig hendes Indtræden i mit lukkede Studereværelse var, før jeg hørte hendes Stemmes sagte, søde Musik, før hun lagde sin marmorhvide Haand paa min Skulder. Hendes Ansigts Skønhed var uden Lige. Den var som en

straalende Opium-Drøm, en luftig, henrykkende Vision, mere vildt guddommelig end de Fantasier, der omsvævede Delos' Døtres slumrende Sjæle. Og dog var hendes Ansigtstræk ikke af den regelmæssige Støbning, som man falskelig har lært os at tilbede i Hedningernes klassiske Værker. „Der er ingen udsøgt Skønhed“, siger Bacon, Lord Verulam, der taler Sandheden om alle Former og Arter af Skønhed, „uden en eller anden Afvigelse fra Regelmæssigheden“. Men skønt jeg saa, at Ligeias Træk ikke udmærkede sig ved klassisk Regelmæssighed, skønt jeg saa, at hendes Skønhed i Sandhed var „udsøgt“, og følte, at den var egenartet, saa har jeg dog forgæves søgt at opdage Uregelmæssigheden og opspore „Afvigelsen“. Jeg betragtede den høje, blege Pande; — den var uden Lyde, hvid som det hvideste Elfenben, præget af Vælde og Ro, blidt hvælvet over Tindingerne; og over den de ravnsorte og glansfulde, de yppige og naturligt krusede Lokker. Jeg betragtede Næsens fine Omrids; kun Hebræernes yndefulde Medailloner har bragt mig en lignende Fuldkommenhed for Øje. Det var den samme sanse- ligt glatte Overflade, den samme knap sporlige Krumning, de samme harmonisk buede Næseborer, et af den fribaarnes Kendetegn. Jeg betragtede den søde Mund. Den var som en Forening af alt hvad der er paradisisk: den korte Overlæbes prægtige Fald, Underlæbens roligt vellystige Slummer, de spillende Smilehuller, den talende Rødme og Tænderne, der med funkende Glans tilbagekastede hver Straale af det hellige Lys, der faldt paa dem, naar hun aabnede Læberne i det mildeste og mest afklarede og dog det mest jublende glade af alle Smil. Jeg undersøgte Hagen og genfandt den græske Hages blødt rundede, majestætiske Form, dens Fylde og

Aandighed — den Contour, som Guden Apollo i en Drøm afslørede for Kleomenes, Athenæerens Søn. Og derpaa stirrede jeg ind i Ligeias store Øjne.

For Øjne har vi ingen Forbilleder i den fjærne, klassiske Oldtid. Kan hænde, at den Hemmelighed, til hvilken Lord Verulam hentyder, laa skjult i min Elskedes Øjne. Jeg faar vel tro, de var større end andre Menneskers Øjne. Ja, de var endnu større end Øjnene hos hin Stamme Gazeller, som lever i Nourjahads Dal. Og dog var det kun med Mellemrum, kun i visse højtstemte Øjeblikke, at denne Ejendommelighed hos Ligeia aabenbarede sig i sin fulde Styrke. Og i slige Øjeblikke var hendes Skønhed overjordisk — eller maaske forekom det kun min ophedede Fantasi saaledes — som Skønheden hos Muhamedanernes Houris. Selve Øjnene var blændende sorte og overskyggedes af lange, sorte Vipper. Samme Farve havde de svagt uregelmæssige Bryn. Den Særegenhed, jeg fandt i Øjnene, afhang imidlertid ikke af deres Form, Farve eller Glans men alene af deres Udtryk. Deres Udtryk — hvor tomt et Ord! hvor megen Uvidenhed om Aandslivet forskanser vi ikke bag den Lyd! Udtrykket i Ligeias Øjne — hvor har jeg ikke grundet derover i lange Timer! Hvor har jeg ikke en hel Sommernat kæmpet for at fatte det! Hvad var det, der — endnu dybere end Demokrits Brønd — fjælede sig langt inde i min Elskedes Pupiller? Hvad var det? Jeg besattes af Lidenskab efter at opdage det. Disse Øjne, disse store og skinnende, disse guddommelige Kloder, de blev for mig Tvillingstjærner til Leda, og jeg blev den frommeste af alle Stjernetydere.

Sjæleforskningen frembyder mange ufattelige Anomalier; den mest tirrende blandt dem er sikkert den, der kommer til Udtryk i den Kendsgerning — der

hidtil, saa vidt jeg ved, er forblevet upaaagtet af de filosofiske Skoler —: at vi, naar vi søger at huske noget længst glemt, ofte føler os lige paa Erindringens Rand, uden at vi dog, naar det kommer til Stykket, er i Stand til at erindre. Paa samme Maade har jeg ved min Granskning af Ligeias Øjne mangfoldige Gange nærmet mig den fulde Forstaaelse af deres Udtryk, uden at det dog nogen Sinde er lykkedes mig at vinde den. Og sælsomt nok, ja mere end sælsomt! jeg fandt i den mig omgivende Verden en hel Række Lighedspunkter med hint Udtryk. Fra den Stund, da Ligeias Skønhed fandt Bopli i min Sjæl som i et Helgenskrin, fremkaldte mangt og meget i Yderverdenen en lignende Følelse i mig som Ligeias store lysende Øjne. Og dog var det mig ikke muligt nøjere at forklare hin Følelse, analysere den eller blot fastholde Fornemmelsen af den. Den kunde opstaa i mig ved Synet af en hastigt voxende Slyngplante, ved Betragtningen af et Møl, en Sommerfugl, en Strøm rindende Vand. Og jeg har genfundet den samme Følelse i Oceanet, i et faldende Meteor. Jeg har sporet den i Blikket hos ældgamle Mennesker. Og der er et Par Stjærner paa Himlen (især den ene, en farveskiftende Dobbelstjerne af sjette Størrelse i Nærheden af den store Stjerne i Lyren), der ved teleskopisk Undersøgelse har bibragt mig den samme Følelse. Og den har fyldt mig ved visse Lyde fra Strængeinstrumenter og ved Læsningen af visse Afsnit i Bøger. Blandt talrige andre Exempler mindes jeg særlig nogle Ord i et Bind af Joseph Glanvill, der (hvem ved, maaske var det kun paa Grund af deres Særlighed?) altid vakte Følelsen i mig. De lyder saaledes: „Og der er en Vilje deri, som ikke dør. Hvo kender Viljens Hemmeligheder og dens Styrke? Gud

selv er kun en mægtig Vilje, der gennemtrænger alle Ting ved sin Kraft. Mennesket bukker ikke under for Englene, ej heller viger han helt for Døden undtagen som Følge af sin svage Viljes Skrøbelighed.“

Aars Grublen har sat mig i Stand til at opspore en om end fjærn Forbindelse mellem dette Afsnit hos den engelske Moralist og en vis Side af Ligeias Karakter. Styrken i hendes Tanke, Handling og Tale var muligvis et Resultat af, i hvert Fald et Kendetegn paa den gigantiske Vilje, der ikke paa anden og mere umiddelbar Vis røbede sin Existens under vort lange Samliv. Af alle Kvinder, jeg nogen Sinde har kendt, var hun, den i det Ydre rolige, den altid velbehagelige Ligeia, den, der mest hærgedes af den stærke Lidenskabs rasende Gribbe. Og om denne Lidenskab kunde jeg kun danne mig en Forestilling ved den vidunderlige Udvidelse af disse Øjne, der paa en Gang frydede og forfærdede mig, og ved den næsten magiske Musik, ved den Klarhed og Ro, der prægede hendes sagte Stemme, og ved den vilde Energi, der — dobbelt stærk ved sin Modsætning til hendes blide Ytringsform — lyste ud af de lidenskabelige Ord, der bestandig lød fra hendes Læber.

Jeg har talt om Ligeias Lærdom: den var umaadelig; jeg har aldrig truffet noget Lignende hos en Kvinde. I de klassiske Sprog var hun vel bevandret, og jeg har aldrig, saa vidt min Kundskab rækker, grebet hende i at begaa en Fejl i det moderne Europas Dialekter. Ja, har jeg overhovedet grebet hende i nogen Fejl i de Videnskaber, der ved Universitetet gaar og gælder for de dybeste, fordi de er de mest indviklede? Hvor sært, hvor foruroligende sælsomt er det ikke, at denne Side af min

Hustrus Væsen først nu har vakt min Opmærksomhed! Jeg sagde, at jeg aldrig havde truffet Magen til hendes Lærdom hos andre Kvinder; men hvor lever og aander den Mand, der med godt Udbytte har gennemstrejft alle den filosofiske, fysiske og matematiske Videnskabs vidtstrakte Felter? Jeg saa ikke den Gang, hvad jeg nu klart fatter, at Ligeias Kundskaber var gigantiske, forbavsende; og dog var jeg tilstrækkelig klar over hendes uendelige Overlegenhed til med barnlig Tillidsfuldhed at betro mig til hendes Førerskab gennem den kaotiske Verden af metafysiske Studier, hvortil jeg ivrigt hengav mig de første Aar af vort Ægteskab. Med hvilken Sejrsfølelse, med hvilken levende Fryd, med hvilket æterisk Haab saa jeg ikke — mens hun bøjede sig over mig i Studier, der kun er lidet søgte og end mindre kendte — Vejen lidt efter lidt aabne sig for mig, hin lange, prægtige, helt ubetraadte Vej, der skulde føre mig til Maalet, til en Visdom altfor guddommeligt herlig til ikke at være forbuden!

Med hvilken skærende Smerte maatte jeg da ikke efter nogle Aars Forløb se mine velgrundede Forhaabninger hæve sig paa Vingerne og tage Flugten! Uden Ligeia var jeg som et Barn, der famlede om i Nattens Mørke. Hendes Nærvær, hendes Fortolkning var det, der oplyste de dunkle Mysterier, vore metafysiske Studier var saa rige paa. Uden hendes Øjnes straalende Glans blev de gyldneste Bogstaver mattere end Bly. Og nu lyste disse Øjne sjældnere og sjældnere over de Sider, der granskedes af mig. Ligeia blev syg. Hendes vilde Øjne funkledede med altfor — altfor klar en Glans; hendes blege Fingre antog Gravens gennemsigtige Voxfarve; den mindste Sindsbevægelse jog Blodet i stride Strømme gennem hendes høje Pandes blaa Aarer.

Jeg saa, at hun maatte dø; og jeg kæmpede i Aanden fortvivlet med den barske Azrael. Og det undrede mig at se, at den lidenskabelige Kvindes Kamp var endnu hæftigere end min. Meget i hendes strænge Karakter havde indgivet mig den Tro, at Døden vilde kommet til hende blottet for sine Rædsler; men saaledes skete det ikke. Ord er for svage til at skildre den Voldsomhed, hvormed hun værgede sig mod Skyggen. Jeg stønnede af Smerte ved det ynkværdige Syn. Jeg vilde mildnet, jeg vilde have anført Fornuftgrunde; men overfor hendes brændende Ønske om at leve — kun leve! — vilde Trøsteord og Fornuftgrunde kun have været Daarskab. Men trods hendes stolte Aands Kvaler, bevarede hun dog sit Væsens ydre ophøjede Ro til sin sidste Stund. Hendes Stemme blev mere blid, mere sagte — men Forfærdelse greb mig over den frygtelige Mening i hendes roligt fremførte Ord. Det svimlede for mig, mens jeg i exstatisk Tilstand lyttede til en næsten overjordisk Melodi, til Ønsker og Forhaabninger, der hidtil ikke var opstaaede hos dødelige Mennesker.

Jeg vilde aldrig tvivlet om hendes Kærlighed til mig; og jeg forstod tilfulde, at Følelsen i hendes Hjærte langt maatte overstige Lidenskabens sædvanlige Maal. Men først foran Dødens Aasyn lærte jeg hendes Kærligheds fulde Styrke at kende. Timer igennem holdt hun min Haand i sin og udøste sit Hjærte for mig, et Hjærte, hvis mer end lidenskabelige Hyldest steg til Afguderi. Hvorledes havde jeg gjort mig værdig til at blive velsignet med slige Bekendelser? Og havde jeg fortjent den Forbandelse at miste min Elskede i samme Stund, som hun af lagde mig dem? Men dette Emne udholder jeg ikke at dvæle ved. Kun saa meget: i Ligeias mer end kvindelige Hengivelse til Kærligheden, der skænkedes mig

uværdige, erkendte jeg tilsidst Principet i hendes hæftige Begær efter det Liv, der nu saa hastigt flygtede bort. Det er dette hæftige Begær, dette brændende Ønske om at leve — kun leve! — som jeg ikke mægter at skildre, som jeg savner Udtryk til at anskueliggøre.

Den Nat, hun døde, vinkede hun mig ved Midnatstid bydende til sin Side og bad mig læse nogle Vers, hun selv havde skrevet for faa Dage siden. Jeg adlød. Det var disse:

Eja, det er en herlig Nat
(en Gang de sidste, tunge Aar!)
En vinget Engleskare,
skjult i Slør og vaad af Graad,
er samlet for at se et Skuespil,
der svinger mellem Haab og Frygt,
mens fra Orkestret klinger
Sfærernes Musik.

Aktører skabte i Guds Billed
glide sagtelig hviskende
frem og tilbage, hid og did,
som Marionetter
satte i Gang af det store ubekendte,
paa hvis Bud Sceneriet skiftes,
og fra hvis Kondorvinger
usynligt strømmer Kval.

Det Drama er saa broget,
det vil saa vist ej blive glemt,
ej heller dets Fantom, der aldrig gribes,
skønt det ustanseligt jages af Hoben
i et Kredsløb, der bestandigt fører
tilbage til selvsamme Sted;
og skønt er Intrigen spunden
af Daarskab, Rædsel og Synd.

Nu mellem Aktørernes Skare
 en krybende Skabning fremtrænger,
 en blodrød Tingest vrider sig fremad,
 fremad fra Scenens Baggrund —
 vrider sig, vrider sig,
 dødpinte Aktørerne bliver dens Føde;
 og Englene hulke, mens Ormens Gab
 driver af Menneskeblod.

Nu slukkedes hvert et Lys,
 og over hver skælvende Skabning
 Tæppet — et Ligklæde lig —
 faldt brusende som en Storm.
 Men Englene rejse sig
 blege, gustne og uden Slør,
 nu de har set Tragedien „Mennesket“
 og dens Helt, den sejrende Orm.

„O Gud,“ halvt skreg Ligeia og sprang op og strakte sine Arme opad som i en Krampetrækning, da jeg sluttede disse Linier. „O Gud! o guddommelige Fader, skal dette da evigt og uforanderligt være saaledes? Skal Sejrherrén aldrig blive besejret? Har vi da ikke Lod og Del i dig? Hvem — hvem! kender Viljens Hemmeligheder og dens Styrke? Mennesket bukker ikke under for Englene, ej heller viger han helt for Døden undtagen som Følge af sin svage Viljes Skrøbelighed.“

Og nu lod hun sine hvide Arme falde som udmattet af Sindsbevægelse og vendte højtideligt tilbage til sit Dødsleje. Og mens hun drog sine sidste Sukke, hviskede hun ganske sagte. Jeg bøjede mig lyttende over hende og skelnede paany Glanvills Ord: „Mennesket bukker ikke under for Englene, ej heller viger han helt for Døden undtagen som Følge af sin svage Viljes Skrøbelighed.“

Hun døde, Sorgen knugede mig i Støvet, og jeg kunde ikke længer udholde min trøstesløse Ensomhed i hin skumle, hensmuldrende By ved Rhinen. Jeg manglede ikke, hvad Verden kalder Rigdom. Ligeia havde bragt mig mere, langt — langt mere, end der sædvanlig falder i de dødeliges Lod. Efter nogle faa Maaneders trælsomme og formaalsløse Vandring købte jeg et Klostergoods, hvis Navn jeg ikke skal nævne, og lod det istandsætte; det laa i en af det skønne Englands mest romantiske og mindst besøgte Egne. Bygningens mørke, uhyggestemte Vælde, Landskabets vilde Udseende og de mange sørgelige Minder, der fra gammel Tid knyttede sig til begge, stod i god Samklang med den Følelse af bundløs Fortvivlelse, der havde jaget mig til hin fjærne, lidet beboede Egn af Landet. Selve Bygningens Ydre, der grønnedes af Ælde, lod jeg ikke undergaa synderlig Forandring, derimod gav jeg efter for Fristelsen til at udsmykke dens Indre med mer end kongelig Pragt, dreven af barnlig Lunefuldhed og maaske ogsaa af et svagt Haab om at mildne mine Sorger. For slige Daarskaber havde jeg indsuget Smag allerede som Barn, og nu, da jeg ligesom gik i Barndom af Sorg, indfandt de sig paany hos mig. Ak, tilvisse har begyndende Galskab kunnet spores i de pragtfulde og fantastiske Draperier, i de højtidsfulde ægyptiske Billedskærerarbejder, i Bohavets og Karnisernes sært vredne Former og i de Guldbrokade-Tæppers Bidstrup-Mønstre. Jeg var blevet Morfinens lænkebundne Slave, og mit Arbejde og mine Befalinger havde laant Farve af mine Drømme. Men lad mig ikke dvæle ved disse Taabeligheder. Lad mig nøjes med at omtale hint ene, evigt forbandede Værelse, hvortil jeg i et forrykt Øjeblik førte den skønhaarede og blaaøjede Lady

Rowena Trevanion af Tremaine som min Brud — som den aldrig glemte Ligeias Efterfølger.

Der er ingen Del af Arkitekturen eller Udsmykningen i hint Brudeværelse, uden at jeg jo ser den for mine Øjne i dette Øjeblik. Hvor havde Brudens stolte Familie sin Forstand henne, siden de besatte af Guldørst tillod en ung Pige, en højt elsket Datter at træde over et saaledes udsmykket Værelses Tærskel? Jeg sagde, at jeg nøjagtig erindrer hver Enkelthed i Værelset, men dog er jeg sørgeligt glem-som paa Punkter af dyb Betydning, og der var intet System, ingen fast Plan i den fantastiske Udsmykning, der kunde tage Hukommelsen fangen. Værelset laa i et højt Taarn; det var rummeligt og havde Form som en Femkant. Den Side af Femkanten, der vendte mod Syd, optoges helt af Værelsets eneste Vindu, en umaadelig, ubrudt Flage af venetiansk Glas, en enkelt, blyfarvet Rude, gennem hvilken Solens og Maanens Straaler kastede et gustent Skær over Genstandene inde i Værelset. En Vildvin slyngede sig op ad Taarnets svære Mure og bredte sit Fletværk ud over den øverste Del af dette mægtige Vindu. Loftet var af mørk Eg, det var umaadelig højt, hvælvet og smykket med Udskæringer i halvt gotisk, halvt druidisk Stil. Fra den inderste Krog i dette tunge Hvælv hang en enkelt, i lange Led inddelt Guldkæde og i den et stort Guld-Røgelsekar af saracenisk Form; det var forsynet med talrige Huller, gennem hvilke spraglede Flammer snoede sig som levende Slinger.

I Værelset fandtes desuden nogle faa Divaner og gyldne Kandelabre af orientalsk Snit og desuden Lejet, Brudelejet; det var i indisk Stil, det var lavt, udhugget af en eneste Ibenholtblok og udsmykket med en ligklæde-lignende Baldakin. I hvert af Væ-

relsets Hjørner stod opstillet en Sarkophag af sort Granit hidbragt fra Kongegravene overfor Luxor; og deres Laag var smykkede med en nu længst glemt Tidsalders Skulpturarbejde. Men Værelsets Udsmykning med Draperier var der dog — desværre! — lagt mest Vægt paa. De høje — unaturligt høje Vægge var fra øverst til nederst i vide Folder behængte med Tapeter af et svært Stof, der ligeledes fandtes som Tæppe paa Gulvet, paa Divanerne og paa Ibentræssengen, som Baldakin over Sengen og som Gardiner, der overskyggede en Del af Vinduet. Stoffet bestod af pragtfuldt Guldbrokade. Det spragledes med uregelmæssige Mellemrum af fodhøje kulsorte Arabesker. Disse Figurer tog sig dog kun ud som Arabesker sete fra et ganske bestemt Synspunkt. Ved et sindrigt Arrangement, der nu er almindeligt og som for Resten kan føres langt tilbage i den klassiske Oldtid, blev de bragt til at changere i Udseende. For den, der traadte ind i Værelset, tog de sig kun ud som et broget Virvar, men lidt efter lidt, for hvert Skridt han trængte frem, skiftede de Udseende, og omsider saa han sig omringet af en endeløs Række af hine grufulde Skikkelser, der har Hjemstavnsret i Normannernes Overtro eller fremstaar som Drømmesyner i Munkens brødebetyngede Slummer. Det stærke Indtryk paa Fantasiens højnedes yderligere af en stærk, stadig Luftstrøm, der var ført ind bag Draperierne og forlenede dem med et hæsligt Skin af urofyldt Liv.

I slige Sale, i et Brudeværelse som dette tilbragte jeg med Lady Tremaine de vanhelligede Timer af vort Ægteskabs første Maaned — og tilbragte dem uden synderlig Bekymring. At min Hustru frygtede min lunefulde Karakter, at hun skyede mig og kun omfattede mig med ringe Kærlighed, kunde jeg ikke

undgaa at lægge Mærke til, men det fyldte mig nærmest med Glæde. Jeg hadede hende med et næsten dæmonisk Had. Min Tanke ilede tilbage (o, med hvor bitter en Anger!) til Ligeia, den elskede, den ophøjede, den skønne, den i Graven hvilende Ligeia. Jeg svælgede i Mindet om hendes Renhed, hendes Visdom, hendes ophøjede og ædle Natur, hendes lidenskabelige, afguderiske Kærlighed. Nu fortæredes min Sjæl af endnu stærkere Flammer end hendes. Ophidset af min Morfinrus (ja, jeg var stadig i Giftens Lænker!) kunde jeg raabe hendes Navn ud i Nattens Stilhed eller ved Dag lade min Kalden lyde i de dulgte Bjærgdale, som om jeg ved min dybe Lidenskab, min hede og fortærende Længsel kunde kalde den bortdragne tilbage til den Vej, hun havde forladt — o, kunde det være for stedse? — her paa Jorden.

I Begyndelsen af vort Ægteskabs anden Maaned blev Lady Rowena pludselig syg; og det varede længe, inden hun atter genvandt sit Helbred. Feberen, som hærgede hende, gjorde hendes Nætter urolige; og i sin forvirrede, halvt sovende Tilstand talte hun om Lyde og Bevægelser i og omkring Taarnværelset, som jeg maatte tilskrive hendes egen sygeligt ophidsede Indbildningskraft, for saa vidt de ikke muligt hidrørte fra selve Værelsets Indvirkning paa Fantasiën. Hun blev omsider Rekonvalescent og sluttelig helt rask. Men der gik ikke lang Tid, før et nyt og endnu mere voldsomt Sygdomsanfald atter kastede hende paa Sygesengen; og dette Anfald forvandt hun, der altid havde været sart, aldrig til fulde. Hendes Tilstand var foruroligende — og den var det saa meget mere, som den trodsede saavel Lægernes Viden som deres ihærdige Anstrængelser. Efterhaanden som den kroniske Sygdom, der aaben-

bart havde faaet saa sikkert Tag i hendes Legem, at den ikke lod sig udrydde af Menneskehaand, skred mere og mere frem, sporede jeg ligeledes en Tiltagen af hendes Nervøsitet og hendes Ængstelse for Ubetydeligheder. Hun talte paany — og denne Gang hyppig og vedholdende — om de Lyde, de svage Lyde og de usædvanlige Bevægelser i Tapeterne, som hun tidligere havde henledet Opmærksomheden paa.

En Nat henimod Slutningen af September dvælede hun ved dette sørgelige Emne med mer end almindelig Styrke. Hun var netop vaagnet op af en urolig Slummer, hvorunder jeg med Ængstelse og vag Frygt havde betragtet hendes afmagrede Ansigts urolige Trækninger. Jeg sad ved Siden af hendes Ibentræs Seng paa en Divan. Hun rejste sig halvt op og hviskede sagte og alvorligt til mig om Lyde, som hun da hørte, men som jeg ikke kunde høre, om Bevægelser, som hun da saa, men som jeg ikke kunde faa Øje paa. Vinden bevægede sig hastigt bag Tapeterne, og jeg ønskede at vise hende (hvad jeg ikke selv helt troede), at disse svage Aandepust, disse næsten umærkelige Forandringer, som Væggernes Figurer undergik, kun skyldtes den sædvanlige Luftstrøm. Men en dødelig Bleghed, der bredte sig over hendes Ansigt, viste mig, at mine Anstrængelser vilde være forgæves. Det saa ud til, at hun vilde falde i Afmagt, og intet Tyende var tilstede. Jeg kom i Tanker om en Karaffel let Vin, der var ordineret den Syge af hendes Læger, og ilede tværs over Værelset for at hente den. Da jeg traadte ind i Lysglansen fra Røgelsesskaalen, var der to Ting af højst foruroligende Natur, der fængslede min Opmærksomhed. Jeg følte mig strejft af et usynligt men føleligt Legem; og jeg saa, at der midt i Lys-

ningen fra Røgelseskarret var en Skygge paa det gyldne Tæppe — en uendelig fin og svag Skygge, som Genskyggen af en Skygge. Men jeg var ophidset af en meget stærk Dosis Opium, jeg gav kun føje Agt paa disse Ting og omtalte dem slet ikke til Rowena. Da jeg havde fundet Vinen, vendte jeg tilbage, skænkede i Bægeret og rakte det til den Syges Læber. Hun havde imidlertid nogenlunde forvundet sit Anfald og tog selv Drikkekarret af min Haand, mens jeg sank ned paa en Divan med Blikket rettet mod hende. Just da hørte jeg et sagte Fodtrin paa Gulvets Tæppe i Nærheden af Sengen; og i næste Sekund, da Rowena løftede Vinen til sine Læber, saa jeg — eller drømte at se — tre eller fire store, rødftunklende Draaber falde ned i Bægeret som fra en usynlig Kilde i Værelsets Atmosfære. Hvis jeg saa det, — saa Rowena det i al Fald ikke. Hun drak Vinen uden Tøven, og jeg undlod at omtale den Hændelse, der naar alt kom til alt, sagde jeg til mig selv, kun kunde være et Foster af min Indbildningskraft, der var ophidset indtil Sygelighed af Rowenas Rædsel, Morfinen og den sene Nattetime.

Dog kan jeg ikke skjule for mig selv, at der umiddelbart efter de røde Draabers Fald indtraadte en hastig Forandring til det værre i min Hustrus Tilstand, saaledes at hendes Tjenestekvinder tredie Natten efter iførte hende Ligklæder, og jeg fjerde Natten efter sad hos det ligklædte Legem i hint fantastiske Værelse, der havde modtaget hende som min Brud. Vilde, opium-avlede Syner omsvævede mig som Skygger. Jeg stirrede med urolige Blikke paa Sarkophagerne i Værelsets Hjørner, paa Tapeternes omskiftelige Figurer og paa de spraglede Luers Bugtninger i Røgelsessaalen over mit Hoved.

Jeg mindedes en tidligere Nat, og mit Blik faldt paa Lysningen, hvor jeg den Gang havde set de svage Spor af Skyggen. Den var der ikke mere; jeg aandede friere og vendte mit Blik mod det blege, stivnede Legem paa Sengen. Og nu vaktet Tusind Erindringer om Ligeia, nu vendte Sorgen tilbage til mit Hjærte som en brusende Strøm, — den usigelige Sorg, hvormed jeg havde set hende iført Gravens Klædebon. Natten svandt hen, men jeg blev ved at sidde og stirre paa Rowena med Hjærtet fuldt af bitter Sorg over den eneste, den højest elskede, Ligeia.

Maaske var det Midnat, maaske tidligere eller senere; ti jeg havde ikke taget vare paa Tiden —, da et blidt og sagte Suk rev mig ud af mine Drømmerier. Jeg følte, at det kom fra Ibentræs Sengen, fra Dødssengen. Jeg lyttede forpint af overtroisk Rædsel, men Lyden gentoges ikke. Jeg anspændte min Synsevne for at se om Liget bevægede sig, men sporede ikke den ringeste Bevægelse. Og dog kunde jeg ikke have taget fejl. Jeg havde hørt Støjen, hvor svag den end var, og min Sjæl var vakt til Live i mig. Jeg fæstede resolut og vedholdende min Opmærksomhed paa Legemet. Der gik mange Minutter, før der skete noget, der kunde bidrage til at kaste Lys over Hemmeligheden. Endelig saas det, at en ganske svag, næppe mærkbar Rødme var skudt op i Kinderne og rundt om de indsunkne Smaaaarer i Øjenlaagene. I en Angst og Rædsel, som dødelige Menneskers Sprog er uden Udtryk for, følte jeg mit Hjærtes Slag stanse og mine Lemmer stivne, der jeg sad. Pligtfølelsen gengav mig dog omsider noget af min Selvbeherskelse. Jeg kunde ikke længer betvivle, at vi havde været for hastige i vore Forberedelser —, at Rowena endnu

levede. Der maatte ydes øjeblikkelig Hjælp; men Taarnet laa langt fra Tjenerboligerne; ingen af dem var indenfor Hørevidde; hvis jeg vilde hidkalde dem, maatte jeg forlade Værelset mange Minutter — og dette vovede jeg ikke. Derfor kæmpede jeg alene for at kalde den flygtende Sjæl tilbage. Men snart efter saas det, at et Tilbagefald havde fundet Sted; Farven svandt bort fra Øjenlaag og Kind og erstattedes af en Gustenhed endnu hvidere end Marmor; Læberne rynkedes, fortrak sig og antog Dødens forfærdelige Udtryk; Klamhed og Kulde bredte sig hurtigt over Legemets Overflade, og den sædvanlige Stivhed fulgte umiddelbart efter. Jeg sank gysende tilbage paa det Leje, hvorfra jeg paa saa sælsom Vis var blevet opskræmt, og hengav mig paany til vaagne, lidenskabelige Drømme om Ligeia.

En Time svandt bort, og da (kunde det være muligt?) hørte jeg for anden Gang en svag Lyd henne fra Sengen. Jeg lyttede gennemisnet af Rædsel. Lyden hørtes paany, det var et Suk. Jeg ilede hen til den Døde, og saa — saa tydeligt Læberne skælve. Et Minut senere slappedes de og afslørede en Række blændende hvide Tænder. Forundring kæmpede nu i mit Bryst med den dybe Rædsel, som indtil nu havde ført Eneherredømmet der. Jeg følte mit Blik omtaages, min Forstand tage Flugten, og det var kun med en voldsom Kraftanstrængelse det tilsidst lykkedes mig at vinde Mod til det Arbejde, som Pligten saaledes endnu en Gang paalagde mig. Der var Rødme paa en Del af Panden, paa Kinden og Struben; hele Legemet gennemtrængtes mærkbart af Varme; Hjertet slog endogsaa ganske svagt. Den unge Kvinde levede; og jeg tog med dobbelt Iver fat paa mine Genoplivningsforsøg. Jeg gned og ba-

dede Tindinger og Hænder og anvendte ethvert Middel, som Erfaring og ret udstrakt Kendskab til medicinske Værker stillede til min Raadighed. Men forgæves. Pludselig undflyede Rødmen, Pulsslaget ophørte, Læberne antog paany Dødens Udtryk; og et Øjeblik efter blev hele Legemet iskoldt, jordslaaet af Farve, stift og indfaldent, som om det havde ligget flere Dage i Graven.

Og paany sank jeg hen i Drømme om Ligeia — og paany (hvad Under, at jeg skælver, mens jeg skriver det?) — paany opfangede mit Øre en sagte Hulken henne fra Ibentræs-Sengen. Men hvorfor fortælle hin Nats usigelige Rædsler i alle Enkelt-heder? Hvorfor fortælle, hvorledes dette modbydelige Genoplevelses-Drama gentoges fra Tid til anden til henimod Daggry, hvorledes hvert forfærdeligt Tilbagefald frembød Billedet af en endnu barskere, endnu ubønhørligere Død, hvorledes hver Dødskamp saa ud som en Kamp med en usynlig Fjende, og hvorledes hver Kamp efterfulgtes af en uforklarlig, sælsom Forandring i Ligets Udseende? Lad mig fremskynde Afslutningen.

Den frygtelige Nat var næsten forbi, da hun, som havde været død, rørte sig endnu en Gang, rørte sig kraftigere end tilforn, skønt hun nu vaagnede op fra en Tilintetgørelse hinsides alt Haab. Jeg havde længst ophørt med at kæmpe, jeg rørte mig ikke, jeg sad stiv og stille paa Divanen som et hjælpeløst Bytte for en Hvirvelstorm af voldsomme Sindsbevægelser, blandt hvilke den mest grænseløse Rædsel maaske var den mindst frygtelige, den mindst fortærende. Liget, siger jeg, bevægede sig og denne Gang stærkere end hidtil. Livets Rødme blussede med hidtil uset Styrke op i Kin-

derne, Lemmerne mistede deres Stivhed; hvis Øjenlaagene ikke havde været fast sammenpressede, hvis Hagebindet og Ligklæderne ikke bestandig havde bidraget til at give Skikkelsen Ligpræg, kunde jeg vel have drømt, at Rowena i Virkeligheden fuldstændig havde afkastet Dødens Lænker. Men hvis denne Forestilling end ikke nu opstod hos mig, saa kunde jeg dog vel ikke tvivle længer, da det døde Legem rejste sig fra Sengen og med svage vaklende Skridt og med lukkede Øjne — som hos en Søvngænger — skred frem til Midten af Værelset.

Jeg skælvede ikke, jeg rørte mig ikke; ti et Mylder af Tanker og Fantasibilleder var opstaaet ved Synet af Skikkelsens Holdning og Lader, havde turet gennem min Hjerne som den vilde Jagt, havde lamslaaet og forstenet mig. Jeg rørte mig ikke —, jeg stirrede paa Synet. Der var vild Forvirring blandt mine Tanker, ukueligt Oprør. Var det virkelig den levende Rowena, der stod overfor mig? Kunde det overhovedet være den skønhaarede, den blaaøjede Lady Rowena Trevanion af Tremaine? Og dog, hvorfor tvivle? Hagebindet laa fast om hendes Mund, skulde det da ikke være den levende Rowenas Mund? Og Kinderne — der blomstrede jo Roserne fra hendes Livs Sommer — ja, sandelig, det maatte være den levende Lady Tremaines Kinder. Og Hagen med dens vante Smilehuller, skulde det ikke være hendes? Men var hun da blevet højere under sin Sygdom? Med et eneste Spring stod jeg foran hende? Hun veg tilbage for min Berøring, Gravens Klædebon løsnede sig og faldt fra hendes Hoved, og et Væld af lange silkebløde Lokker strømmede ud i Værelsets luftige At-

mosfære; de var sortere end Nattens Ravnevinger. Og nu aabnedes Skikkelsens Øjne langsomt. „Her,“ skreg jeg højt, „her kan jeg da ikke tage fejl; dette er min tabte Elskedes, dette er Lady — Lady Ligeias store, sorte og vilde Øjne!“ —

Metzengerstein.

Pestis eram vivus — moriens tua mors ero.¹⁾

Martin Luther.

Gru og Skæbne har til alle Tider vandret hen over Jorden. Hvorfor da føje en Tidsangivelse til min Historie? Lad det være nok at sige, at der paa den Tid, som jeg hentyder til, i det indre Ungarn existerede en rodfæstet om end dulgt Tro paa Læren om Sjælevandring. Om denne Lære i og for sig — dens Falskhed eller Sandsynlighed — skal jeg ikke udtale mig. Jeg hævder blot, at meget af vor Vantro (Bruyère siger: al vor Ulykke) „stammer fra, at vi ikke kan være alene.“²⁾

Men der var enkelte Punkter i den ungarske Overtro, der grænsede til Daarskab. Ungarerne afveg i deres Opfattelse betydeligt fra deres orientalske Forbilleder. For at nævne et Exempel: de paa-

¹⁾ (Levende vil jeg være dig en Pest, døende din Død jeg volder.)

²⁾ Mercier hævder i „L'an deux mille quatre cent quarante“ i fuldt Alvor Læren om Sjælevandring, og I. Disraeli siger, at intet System er saa enkelt og saa lidet frastødende for den menneskelige Forstand. Oberst Ethan Allen fra Vermont siges ogsaa at have været en Tilhænger af Læren om Sjælevandring.

stod, at Sjælen — jeg anfører her en skarpsindig og intelligent Parisers Udtalelser, — „ne demeure qu'une seule fois dans un corps sensible. Ainsi — un cheval, un chien, un homme même, ne que la ressemblance illusoire des ces êtres.“¹⁾

Mellem Familierne Berlifitzing og Metzengerstein havde der i Aarhundreder været Fjendskab. Ingen-sinde før har to saa berømmelige Huse været opfyldte af et saa dødeligt Nag. Oprindelsen til dette Fjendskab mentes at stamme fra en gammel Profeti af følgende Ordlyd: „Et ophøjet Navn skal synke i Støvet, naar Metzengersteins Dødelighed triumferer over Berlifitzings Udødelighed, som Rytteren triumferer over sin Hest.“

Ordene i sig selv indeholdt ganske vist liden eller ingen Mening. Men ringere Aarsager har — endda for kort Tid siden — ført til lige saa skæbnesvangre Virkninger. Desuden stødte Godserne til hinanden, og deres Besiddere havde længe rivaliseret i Landets Regering. Og nære Naboer er jo sjældent gode Venner; Beboerne af Borgen Berlifitzing kunde fra deres høje Murtaarne se ind ad Vinduerne i Slottet Metzengerstein. Og mindst af alt havde Naboens store Pragtudfoldelse mildnet de bitre Følelser hos Berlifitzingerne, hvis Aner var færre og hvis Rigdom var mindre. Hvad Under da, at Profetiens Ord, hvor taabelige de end monne være, havde formaaet at stifte Splid mellem to Familier, der allerede i Forvejen ansporedes til Fjendskab af nedarvet Iversyge. Profetien syntes at forudsige — saafremt den da forudsagde nogetsomhelst

¹⁾ „kun en Gang dvæler i et levende Legeme. Og derfor er en Hest, en Hund, ja selv et Menneske kun et Skin af disse Væsner“.

— at den Familie, der allerede havde Forspringet, sluttelig helt vilde gaa af med Sejren; den erindredes da med saa meget des bitrere Nag af den svagere og mindre indflydelsesrige Familie.

Grev Wilhelm Berlitzing var trods sin høje Herkomst ved denne Fortællings Begyndelse en skrøbelig gammel Mand, der gik i Barndom; han udmærkede sig alene ved sit ubegrænsede og indgroede Had til sin Medbejlers Familie og ved en saa lidenskabelig Kærlighed til Heste og Jagt, at hverken legemlig Skrøbelighed, høj Alder eller aandelig Værkbrudenhed hindrede ham i daglig at udsætte sig for Jagtens Farer.

Baron Frederick Metzengerstein var derimod endnu ikke kommen til Skelsaar og Alder. Hans Fader, Ministeren, døde ung. Hans Moder, Fru Maria fulgte hurtig sin Ægteherre i Graven. Frederick gik da i sit attende Aar. I Byen er atten Aar kun et ringe Spand af Tid, men i Udørkenen — i en saa overdaadig Udørken som det gamle Fyrstendømme — faar Pendulets Sving en dybere Betydning.

Faderen havde truffet saadanne Bestemmelser, at den unge Baron strax ved hans Død tiltraadte sine vidtstrakte Besiddelser. Slige Godser havde sjældent før været paa en enkelt Adelsmands Haand i Ungarn. Hans Slotte var utallige. Det største og prægtigste af dem alle var Slottet Metzengerstein. Dets Jordtilliggendes Omfang var det umuligt at gøre nøje Rede for; den Park, der hørte til Paladset, var alene 10 Mile i Omkreds.

Den unge Arvings Karakter var velkendt, og nu da han tiltraadte sin umaadelige Arv, var der ingen der nærede Tvivl om, hvordan han vilde arte sig. Der var heller ikke gaaet mere end tre Dage, før han havde vist sig som en Herodes i Grumhed, ja

endda langt overgaaet sine Beundreres dristigste Forventninger. Skamløse Udsvævelser, himmelraabende Troløsheder, uhørte Grusomheder bibragte hurtigt hans skælvende Vasaller den Forstaaelse, at for Fremtiden vilde ingen noksaa slavisk Underkastelse fra deres Side — og ingen Samvittighedsskrupler fra hans Side — sikre dem mod denne Caligula i det smaa. Fjerde Dags Nat opdagedes det, at Slotet Berlitzings Stalde var i Brand; og Naboernes enstemmige Mening føjede Mordbrænderens Forbrydelse til Listen over de Skændigheder og Misgerninger, som den unge Baron allerede havde paa sin Samvittighed.

Men under alt det Virvar, som Ildebranden voldte, sad Adelsmanden selv som begravet i dyb Grublen i et stort og øde Værelse i et af Paladset Metzengersteins øvre Stokværk. De kostelige men nu falmende Gobeliner, der bølgede hen over Væggene, lod Tusind berømmelige Forfædre fremtræde for hans Blik. Hist sad hermelinsklædte Præster og Personer af højeste gejstlige Rang fortroligt ved Kejserens Side og nedlagde deres Veto mod en eller anden verdslig Konges Lyster eller tvang Arvefjendens oprørske Scepter tilbage i Kraft af deres pavelige Magtfuldkommenhed; her saas Fyrsterne Metzengersteins mørke, høje, frygtindjagende Skikkelser — deres vælige Heste stampende hen over faldne Fjenders Kadavere; og her traadte en længst svunden Tids vellystigt skønne, svanevide Damer Dansen til Tonerne af en længst forstummet Melodi.

Men som Baronnen lyttede — eller lod som han lyttede — til den stedse stigende Larm i Berlitzings Stalde — eller maaske udpønsede han en ny, en endnu større Raahed — faldt hans Blik tilfældigt paa en uhyre, sælsomt farvet Hest, der var afbildet

i Gobelinet tilligemed sin Herre, en Saracen, en af Berlitzings Stamfædre. Hesten selv stod i Forgrunden ubevægelig som en Statue; dens Rytter laa i Baggrunden, slængt til Jorden og udaandende under en Metzengersteins Dolk.

Ved Synet af dette Billede spillede et grumt Smil om Fredericks Læber. Han tog ikke Øjnene til sig igen. Han fattede ikke den Ængstelse, der som et Ligklæde svøbte sig om hans klare Tanker. Han skønnede knap nok, om han var vaagen eller drømte. Jo mere han stirrede, des mere daaredes han, des mere umuligt forekom det ham nogensinde at udfri sit Blik af Gobelinets Trolddom. Men Larmen udenfor blev med et voldsommere, og hans Blik blev nu ligesom tvunget over mod Vinduerne, der rødmede under Genskinnet fra de brændende Stalde.

Men det var kun for et Øjeblik, hans Øjne rettede sig paany som mekanisk mod Væggen. Til hans usigelige Rædsel og Forundring havde Kæmpe-Hestens Hoved i Mellemtiden skiftet Plads. Før havde Dyrets Hals været bøjet som i Ynk over sin paa Jorden liggende Herre; nu var Halsen udstrakt og Hovedet vendt lige mod Baronnen. De rødt luende Øjne, der før havde været usynlige, saa nu fremefter med et udtryksfuldt, menneskeligt Blik; det rasende Dyrs Læber var trukket bort fra de frygtelige, dødninghvide Tænder.

Lamslaet af Rædsel vaklede den unge Adelsmand mod Døren. Som han aabnede den, strømmede en rød Lysning ind i Værelset, og hans Skygge tegnedes med skarpe Omrids paa det skælvende Gobelin, og han gøs ved at se, at Skyggen — det Øjeblik han stod og vaklede paa Dørtærskelen — indtog nøjagtig samme Stilling og i Omrids faldt

nøjagtig sammen med Saracenen Berlifitzings ubarmhøjertige, sejrskrukne Morder.

For at vinde Bugt med sin Forstemthed, skyndte Baron sig ud i fri Luft. Ved Paladsets Hovedindgang mødte han tre Staldknægte. Med stort Besvær, ja i overhængende Livsfare søgte de at tumle en kæmpestor, ildrød, ustyrlig Hest.

„Hvis Hest er det, og hvor har I fanget den?“ spurgte Ynglingen med kvalt Stemme; ti han saa strax, at Gobelinets sælsomme Ganger var en tro Kopi af det rasende Dyr, der nu stod for hans Øjne.

„Det er Deres eget Dyr, Naadigherre,“ svarede den ene af Staldkarlene; „i hvert Fald har ingen gjort sin Ejendomsret til den gældende. Vi fangede den, som den dampende og skummende af Raseri flygtede bort fra Berlifitzings brændende Stalde. Vi troede, den maatte høre til den gamle Greves Stutteri af udenlandske Heste og bragte den tilbage; men Staldkarlene vilde ikke kendes ved den, hvad der er højst besynderligt, siden man kan se, den med Nød og næppe er undsluppet Flammerne.“

„Bogstaverne W. V. B. er ligeledes meget tydeligt indbrændt paa dens Pande,“ sagde en anden af Staldkarlene. „Jeg troede selvfølgelig, det skulde betyde saa meget som Wilhelm Von Berlifitzing; men ingen paa Slottet vil kendes ved den.“

„Højst besynderligt,“ sagde den unge Baron med en fraværende Mine, der lod formode, at han ikke forbandt nogen Forestilling med sine Ord. „I siger, det er en besynderlig, en højst vidunderlig Hest, hvorvel den, som I meget rigtig bemærkede, er noget sky og umedgørlig. Lad mig imidlertid beholde den“ — tilføjede han efter en Stunds Forløb — „maaske en Rytter som Frederick von Metzenger-

stein kan tæmme selv en saadan Djævel fra Berlitzings Stalde.“

„De fejler, Herre. Hesten hører — som vi vistnok sagde — ikke hjemme i Grevens Stalde. I saa Tilfælde vilde vi ingenlunde vovet at bringe den for Naadigherrens Øjne.“

„Ja, rigtigt,“ svarede Baronens tørt. Men i det Øjeblik kom en Kammertjener løbende hastigt og med Hede i Kinderne. Han bøjede sig frem og hviskede til sin Herre, at en lille Del af Tapetet i et nærmere betegnet Værelse pludselig var forsvundet; og han gav sig nu til at beskrive de nærmere Enkeltheder men gjorde det med saa sagte Røst, at intet deraf naaede de nysgerrigt lyttende Staldkarles Øren.

Ved Modtagelsen af denne Meddelelse syntes den unge Frederick hæftigt bevæget, imidlertid genvandt han hurtigt sin Sindsro, og et Udtryk af sammenbidt Ondskab lejrede sig paa hans Ansigt, idet han gav strænge Ordre til, at omtalte Værelse ufortøvet skulde lukkes i Laas og Nøglen overgives i hans egne Hænder.

„Har De hørt om den gamle Jægersmand Berlitzings ulykkelige Død?“ spurgte en af Baronens Vasaller ham. Tjeneren var gaaet bort, og den vældige Ganger førtes under Stejlen og Sparken ned ad den lange Allé, der førte fra Paladset til Metzengersteins Stalde.

„Nej,“ svarede Baronens og vendte sig hastigt mod den talende: „Sagde De død?“

„Ja, saaledes forholder det sig; og jeg haaber, det er en kærkommen Nyhed, jeg bringer.“

Et Smil glimtede hen over Metzengersteins Ansigt: „Hvorledes døde han?“

„Under sine ubesindige Forsøg paa at frelse sine

Yndlinge blandt Jagthestene omkom han ynkeligt i Flammerne.“

„San-de-lig!“ udbrød Baronen, som om en forbavsende Sandhed nu var gaaet op for ham.

„Sandelig!“ gentog Vasallen.

„Forfærdeligt!“ sagde Ynglingen med stor Sindsro og gik ind i Slottet.

Men fra den Dag af skete der en stor Forandring med den udsvævende unge Baron Frederick von Metzengersteins Opførsel. Han skuffede alles Forventninger — ikke mindst adskillige stræbsomme Mødres, og hans Vaner og Levevis fjærnede ham endnu mere end før fra Omegnens Aristokrati. Han saas aldrig udenfor sine egne Besiddelser, og i denne vidtstrakte Verden var han uden Fælle — med mindre da hin sælsomme, ustyrlige, ildrøde Hest, som han nu altid red, havde nogen mystisk Adkomst til at kaldes hans Ven.

Imidlertid strømmede der stadig talrige Indbydelser ind til ham fra Naboerne: „Vil Baronen gøre os den Ære at bivaane vor Fest?“ „Vil Baronen deltage i en Vildsvinejagt?“ — „Metzengerstein jager ikke;“ „Metzengerstein vil ikke bivaane,“ saaledes lød de hovmodige, lakoniske Svar.

Disse gentagne Forhaanelser var mer end den mægtige Adel kunde finde sig i. Indbydelserne blev mindre hjærtelige og mindre hyppige; tilsidst ophørte de ganske. Den ulykkelige Grev Berlitzings Enke hørtes endda udtale det Haab, „at Baronen maatte være hjemme, naar han ikke ønskede at være hjemme, siden han foragtede sine Standsfællers Selskab, og ride, naar han ikke ønskede at ride, siden han foretrak en Hest.“ Det var visselig kun et taabeligt Udbrud af gammelt Nag og kun tjenligt til at vise, hvor besynderligt meningsløse vore Udtalelser let

bliver, just naar vi ønsker at udtrykke os med aller-
mest Fynd.

De velsindede forklarede imidlertid den unge Adels-
mands forandrede Opførsel som en Følge af den
Sorg en Søn højst naturligt maa føle ved længe før
Tiden at miste sine Forældre, men de glemte rig-
tignok hans ryggesløse og forbryderiske Færd strax
efter, at det Tab var overgaaet ham. Nogle var der,
som mente, at han vistnok nærede ganske over-
drevne Følelser af eget Værd og egen Betydning.
Atter andre (deriblandt Familie-Lægen) undlod ikke
at tale om sygelig Melankoli og nedarvet Skrøbelig-
hed, mens Mængden kom med skjulte Hentydninger
af en mere tvetydig Natur.

Og Baronens perverse Hengivenhed for hans nys
erhvervede Ganger, der syntes at suge Næring af
ethvert nyt Udslag af Dyrets glubske, dæmoniske
Temperament, maatte tilsidst i ethvert normalt Men-
neskes Øje tage sig ud som en hæslig og unaturlig
Tilbøjelighed. Ved Middagstid i flammende Solskin,
i den tyste Nat, i Sygdom og i Sundhed, i Storm
og i Stille syntes den unge Metzengerstein voxet
fast til Sadlen paa den vældige Hest, hvis utæmme-
lige Vildskab havde saa stærke Berøringspunkter
med hans egen Natur.

Men der var visse Omstændigheder, visse for kort
Tid siden indtrufne Begivenheder, der lod Rytterens
Galskab og Hestens Formaaen fremtræde i et ilde-
varslende Lys. Man havde nøjagtig maalt et af dens
Spring, og det viste sig at være af en saa uhyre
Udstrækning, at de mest fantastiske Forestillinger i
saa Henseende langt blev overtrufne. Baronens havde
heller intet Kendingsnavn til Hesten, hvorvel hele
Resten af hans Bestand havde hver sit Navn. Dens
Stald laa et Stykke fjærnet fra de andre Hestes, og

den tillod ingen uden sin Herre at passe den, ja blot saa meget som nærme sig til dens Baas. Den Kendsgerning var ogsaa værd at lægge Mærke til, at ingen af de tre Staldkarle, der fangede Hesten, da den flygtede fra Branden paa Berlifitzing, og fik stanset den ved Hjælp af dens Grime og Hovedlænke, med Bestemthed kunde sige, at han havde rørt ved Dyret. Den ejendommelige Intelligens, en fyrig og ædel Hest kan lægge for Dagen i sin Adfærd, turde ikke være skikket til at vække særlig Opmærksomhed, men i dette Tilfælde var der visse Omstændigheder, der nødvendigvis maatte gøre Indtryk selv paa de mest tvivlesyge og sindsjævne; og det fortælles, at der var Øjeblikke, hvor Dyret fik den nysgerrigt maabende Hob til at vige til Side slagen med Rædsel for dens frygtelige Udtryk, Øjeblikke, hvor den unge Metzengerstein blegnede og unddrog sig det hastigt ransagende Blik fra dens alvorlige, menneskelige Øje.

Men i hele Baronens Følge var der ikke en, som betvivlede, at den unge Adelsmand nærede en hæftig og lidenskabelig Tilbøjelighed for sin fyrige Gang, i hvert Fald ingen uden en ubetydelig og vanfør lille Page, hvis Vanførhed var alle i Vejen, og hvis Meninger ingensomhelst tog Notits af. Han havde (for saa vidt det er Umagen værd at omtale hans Ideer) den Frækhed at paastaa, at hans Herre aldrig svang sig i Sadlen uden at gennemfares af en uforklarlig og fast umærkelig Gysen, og at hans Ansigt, naar han vendte tilbage fra en af sine vante, lange Rideture, var fuldstændig fordrejet af et Udtryk af triumferende Ondskab.

En stormfuld Nat vaagnede Metzengerstein af dyb Søvn, steg som en rasende ned fra sit Værelse, fo'r i Sadlen og lod Hesten springe afsted ind i den

vildsomme Skov. En saa almindelig Hændelse vakte ingen særlig Opmærksomhed, men efter nogle Timers Forløb omspændtes Paladset Metzengersteins mægtige og pragtfulde Taarne og Tinder af et vældigt røgindhyllet Ildhav, og Husstanden afventede nu under stor Ængstelse Herrens Tilbagekomst.

Da Ilden opdagedes, havde den allerede grebet saa stærkt om sig, at enhver Tanke om at redde nogen Del af Bygningen maatte opgives som haabeløs, og Naboerne stod ørkesløse og saa til hensunkne i tavs Undren. Men Mængdens Opmærksomhed skulde snart blive rettet mod et nyt og frygteligt Maal, og det skulde vise sig, at den Sindsbevægelse, der opstaar ved Synet af menneskelig Dødsqual, er langt voldsommere end den der opstaar ved Synet af selv de mest forfærdende Skuespil, som den livløse Natur har at opvise.

Opad den lange Allé af ældgamle Egetræer, der førte fra Skoven til Paladset Metzengersteins Hovedindgang, kom en Hest springende med en Hurtighed som selve Stormens Dæmon.

Rytteren blev viljeløst slæbt med. Den dødsens Angst, der prægede hans Ansigt, de krampagtige Anstrængelser, hans Legem udfoldede, aflagde Vidnesbyrd om overmenneskelig Anspændelse; men kun et eneste Skrig trængte over hans mishandlede Læber, dem han havde sønderbidt i et Overmaal af Rædsel. Et Nu, og de klaprende Hovslag hørtes klart og skingrende over Luernes Brølen og Stormens Hvin, — endnu et Øjeblik, og Hesten satte med et eneste Spring over Borggrav og Port, sprang op ad Paladsets vaklende Trapper og forsvandt med sin Rytter i en sydende Hvirvel af Ild.

Stormens Rasen stilnede strax efter, og fuldstændigt Vindstille indtraadte. En hvid Flamme indhyl-

lede endnu bestandig Bygningen som et Ligklæde, strakte sig vidt i den vindstille Luft og udstraalede et fast overnaturligt Lys, mens en sort Røgsky lejrede sig over Taarne og Tinder i Form af — en gigantisk Hest. —

Berenice.

Dicebant mihi sodales, si sepulchrum amicæ visitarem,
curas meas aliquantulum fore levatas.

Ebn Zaiat.

Ulykken har mange Aasyn, Jordens Elendighed mange Former. Den strækker sig fra Horisont til Horisont som Regnbuen; dens Farver er mangfoldige som hin straalende Bues, lige saa skarpt adskilte og ligesaa inderligt forenede. Ja, den strækker sig fra Horisont til Horisont som Regnbuen. Skønheden har jeg forvandlet til et Billede paa det hæslige, Fredspagtens Tegn har jeg gjort til en Sorgens Lignelse! Nu vel, Moralisterne lærer os jo dog, at ondt opstaar af godt, og saaledes er det: af Glæde fødes Sorg. Mindet om svunden Lyksalighed er den nærværende Dags Pine; de Kvaler, der knuger os til Jorden, har deres Udspring i den Fryd, der kunde have været vor.

Mit Daabsnavn er Egæus, mit Familie-Navn vil jeg ikke nævne, og dog findes ingen Slægt af større Ry og Ælde i Landet end min. Man har kaldt os en Slægt af Fantaster, og mange Særegenheder giver denne Antagelse Vægt: Vor Slægts Bolig, Rid-

dersalens Freskomalerier, Soveværelsernes Gobeliner, Vaabensalens Forsiringer, Samlingen af ældgamle Malerier, Bibliothekværelsets Indretning og Udstyrelse og sluttelig selve Bogsamlingens Art.

Mine tidligste Barndomserindringer er knyttede til det Værelse og dets Bøger. Her døde min Moder. Her blev jeg selv født. Men det vilde være taabeligt at paastaa, at jeg ikke havde levet før, at Sjælen ingen Forudtilværelse har. Hvem nægter det? Dog lad os ikke tvistes derom. Jeg er overbevist, jeg skøtter ikke om at overbevise. Jeg mindes Legemer som Skygger, aandeagtige, varslende Øjne og Lyde, der paa én Gang var harmoniske og sorgvækkende; Erindringen herom lader sig ikke udslukke; den er som en Skygge, vag, omskiftelig, ubestemmelig, urolig; ogsaa deri lig en Skygge, at jeg ikke kan blive den kvit, saa længe da min Fornufts Sollys skal vedblive at skinne.

I det Værelse blev jeg født. Der vaagnede jeg op af den lange Nat, der synes Ikke-Væren og dog ikke er det. Der vaagnede jeg op i selve Fantasiens Land, i et Indbildningskraftens Palads, omgivet af Klosterverdenens Lærdom og Tanker, — er det da underligt, at jeg stirrede omkring mig med urolige og brændende Blikke, at jeg dryssede mine Barneaar bort mellem Bøger og ødede min Ungdom i Drømmerier? Men én Ting er sært og sælsomt: som jeg stod paa min Manddoms Middagshøjde og endnu bestandig dvælede i mine Forfædres Bolig, da faldt der en Dvale over mit Livs friske Kildevæld, og der fandt en fuldstændig Omvæltning Sted i min Tankeverden. De virkelige Ting blev for mig til Fantasibilleder og intet andet, mens de vilde Ideer fra Drømmenes Land til Gengæld blev — ikke

en Sysselsættelse for mit daglige Liv, men i et og alt dette Liv selv.

*

*

*

Berenice og jeg var Søskendebørn, og vi voxede op sammen i mine Fædres Borg. Men vi voxede op paa hver sin Vis, jeg sygelig og nedsænket i Tung-sind, hun livlig, yndefuld og overstrømmende; hun strejfede om mellem Højene, mens jeg begravede mig i Studerkammerets Mørke og gamle Tiders Lærdom; jeg søgte til Bunds i mit eget Hjærte og hengav mig med Legem og Sjæl til de mest indgaaende, mest pinefulde Grublerier, hun ilede sorgløs gennem Livet uden Tanke for de Skygger, der truede hendes Vej, uden at ænse Timernes hastige Flugt paa ravnsorte Vinger. Berenice! — Jeg udraaber dit Navn, — Berenice! og fra Mindets graa Ruiner rejser sig en Hærskare af Erindringer opskræmte af Lyden. Levende staar dit Billed for mig som i hine Dage, da Hjærtet var let og glad. Hvor var du skøn og straalende. Og saa — saa — alt er Løndom og Rædsel, som ikke burde udsiges. En Sygdom — en skæbnesvanger Sygdom faldt som en Forbandelse over hendes Legem, ja, lige for mine Øjne forvandlede hun; Forvandlingen fuldbyrdedes i hendes Sind og Sædvaner og hendes Karakter paa den uhyggeligste og mest gennemgribende Maade, selve hendes Persons Identitet udslettedes. Ak, den ødelæggende Sygdom kom og gik, og hvor var Offeret? Jeg kendte hende ikke længer, jeg kendte hende ikke som Berenice.

Blandt det talløse Følge af sygelige Tilstande, der hidførtes af den skæbnesvangre Sygdom, der fremkaldte en saa grufuld Forandring hos min Kusine

baade i legemlig og sjælelig Henseende, fortjener især en at fremhæves paa Grund af sin haardnakkede og uheldsvangre Natur: en Slags Epilepsi, der saare hyppigt gik over til Afmagt, en Afmagt, der i høj Grad lignede Døden selv, og af hvilken hendes Opvaagnen som Regel var brat og uventet. Imidlertid vandt min egen Sygdom — man har fortalt mig, at det er dens rette Navn — mere og mere Herredømme over mig og overvældede mig tilsidst aldeles i Form af en besynderlig Monomani, hvis Særkende var en sygelig Irritabilitet i de Aands-evner, man i Psykologien kalder de concentrative. Sandsynligvis forstaar man mig ikke; men jeg er bange for, at jeg ikke besidder noget Middel til at bibringe den almindelige Læser nogen tilsvarende Forestilling om den intense Interesse, med hvilken jeg anskuede endog de alleralmindeligste Ting.

Jeg kunde sidde utrættet Timer igennem med Opmærksomheden rettet mod en Bogs typografiske Udstyr eller en paa dens Margen henkastet Skitse; jeg kunde største Delen af en lang Sommerdag fordybe mig i en sært formet Skygge, der faldt skraat henover Tapetet eller over Gulvet; jeg kunde glemme mig selv en hel Nat, mens jeg anspændt vogtede paa Lampens støt brændende Flamme eller Ovnens Gløder; jeg kunde drømme hele Dage bort over en Blomsts Duft; jeg kunde ganske monotont gentage et eller andet almindeligt Ord saa længe at Lyden paa Grund af den hyppige Gentagelse ikke længer fremkaldte nogen Forestilling i Bevidstheden; jeg kunde befri mig for enhver Fornemmelse af Bevægelse og Legemlighed ved langvarig og haardnakket overholdt absolut Hvile, — dette er i al Fald nogle faa af de almindeligste og mest uskadelige Udskejelser, til hvilke jeg hengav mig tilskyndet af en sjæle-

lig Tilstand, der ganske vist ikke er helt uden Paralleller men dog sikkert byder enhver udtømmende Forklaring eller Analyse Trods.

Lad mig ikke blive misforstaaet. Den uforholdsmæssige, alvorlige og sygelige Interesse, der opvakte hos mig af Genstande, der i sig selv var ligegyldige, maa ikke forvexles med den Tilbøjelighed til Grublen, der er fælles for alle Mennesker og især udviklet hos dem, der besidder en brændende Indbildningskraft. Det var heller ikke, som man maa-
ske kunde tro, en særegen Form af eller en Overudvikling af en saadan Tilbøjelighed, men tværtimod noget aldeles væsensforskelligt derfra. I det ene Tilfælde fængsles Drømmeren, Fantasten, af en Genstand, der sædvanligvis ikke er ligegyldig, mister uvilkaarlig denne Genstand af Syne og taber sig i et Vilderede af Tanker og Ideer, som har sit Udspring fra den, indtil han ved Slutningen af en daglang Drøm, der ofte har været rig paa Nydelse, finder, at Udgangspunktet, den oprindelige Aarsag til hans Drømmeri, fuldstændigt er svundet bort af hans Hukommelse. Med mig forholdt det sig ganske anderledes: Det oprindelige Udgangspunkt var ufravigelig ligegyldigt, ihvorvel det antog en uvirkelig, en reflecteret Betydningsfuldhed set gennem min unaturligt ophidsede Anskuens Medium. Kun faa — om overhovedet nogle — Tanker aflededes deraf, og disse faa kredsede haardnakket om det oprindelige Objekt som om et Centrum. Mine Drømmerier var aldrig nydelsesrige, og naar jeg kom til Ende med dem, var det saa langt fra, at den første Aarsag var svundet mig af Syne, at den tværtimod havde samlet al min Interesse om sig, hvilket netop var min Sygdoms mest fremherskende Ejendommelighed. Med faa Ord, de Aandsevner, der traadte i Virksomhed

hos mig, var, som jeg allerede har sagt, de concentrative og ikke som hos Fantasimennesket de spekulative.

De Bøger, jeg læste ved denne Tid, tjente maa-ske ikke til at forværre min sygelige Tilstand, men Valget af dem var, som det vil ses, et karakteristisk Udslag af Sygdommen, et Kriterium paa den. Jeg mindes blandt andre Italieneren Cælius Secundus Curios Afhandling: „De Amplitudine Beati Regni Dei“; den hellige Augustinus' store Arbejde: „Guds Stad“; og Tertullians: „De Carne Christi“, i hvilken findes den paradoxale Sætning: „Mortuus est Dei filius; credibile est quia ineptum est; et sepultus resurrexit; certum est quia impossibile est“¹⁾. Og denne Sætning voldte mig Ugers trælsomme og frugtesløse Gransken.

Det fremgaar heraf, at min Forstand, der kun lod sig bringe ud af Ligevægt af Ubetydeligheder, frembød Lighed med hin Klippe i Oceanet, om hvilken Ptolemæus Hephæstion fortæller, at den urokkeligt modstod al menneskelig Vold, ja Havets og Stormens endnu langt frygteligere Rasen men derimod skælvede, naar den berørtes med Asphodelos-Blomsten. Og skønt det vil forekomme en overfladisk Tænker utvivlsomt, at den Forandring, som Berenices ulykkelige Sygdom fremkaldte hos hende i sjælelig Henseende, maatte byde mig rig Lejlighed til Udfoldelse af den hæftige og abnorme Grublen, som jeg har gjort mig en Del Ulejlighed med at forklare, saa var det dog ingenlunde Tilfældet. I

¹⁾ Guds Søn er død; det er troligt, fordi det er urigtigt; og han opstod af Graven; det er fuld vist; ti det er umuligt.

mine lyse Øjeblikke voldte hendes Ulykke mig naturligtvis Smerte, og naar jeg saa, hvorledes hendes skønne og blide Liv var blevet ødet, undlod jeg ikke at gruble bittert over, ved hvilke undergørende Kræfter en saa sælsom Forvandling saa pludselig var blevet tilvejebragt. Men disse Overvejelser havde intet med min Sygdom at skaffe, de var saadanne som under lignende Omstændigheder vilde have indfundet sig hos alle andre. Tro mod sin egen Karakter svælgede min Sygdom i de mindre betydende men mere iøjnespringende Forandringer, der gik for sig med Berenice i legemlig Henseende, — i den sælsomme og forfærdende Omændring af hendes personlige Identitet.

Da hendes Skønhed havde sine mest straalende Dage, elskede jeg hende sikkerlig ikke. Abnorm som jeg var, havde mine Følelser aldrig fæstet Rod i Hjærtet; de havde kun hjemme i min Tanke. Ved det graa, aarle Daggry, ved Middagstid mellem Skovens Fletværk af Skygger og ved Nattetid, mens jeg sad i mit stille Bibliothek, var hun gledet forbi mine Øjne, og jeg havde set hende — ikke som den levende og aandende Berenice men som i en Drøm; ikke jordisk som en Jordens Skabning men som en saadan Skabnings Ide; ikke som et Væsen skabt for at beundres men som en Ting skikket til at analyseres; ikke som Genstand for Kærlighed men som et Emne for den mest vanskelige om end momentvise Grublen. Og nu — nu gøs jeg i hendes Nærhed og blev bleg ved hendes Komme; jeg beklagede inderligt hendes trøstesløse Stilling; jeg kom i Hu, at hun længe havde elsket mig, og i en ond Time talte jeg til hende om Ægteskab.

Tiden for vort Bryllup nærmede sig, da jeg just en Vintereftermiddag sad i det indre Bibliothek-

værelse; det var en af disse usædvanlig varme, vindstille og taagede Dage, som man har kaldt Halcyons Amme¹). Jeg troede, jeg var alene; men da jeg hævede mit Blik, saa jeg, at Berenice stod for mig.

Maaske skyldtes det min ophidsede Indbildningskraft, maaske Luftens taagede Tilstand, den usikre Skumring, der opfyldte Stuen, eller maaske skyldtes det Berenices graa løstsiddende Klædedragt, at hun fremtraadte for mig med saa vage, usikre Omrids. Hun sagde ikke et Ord; og jeg vilde ikke været i Stand til at ytre en Stavelse, om det saa skulde kostet mit Liv. En Iskulde strømmede ned over mit Legem; en ubeskrivelig Ængstelse knugede mig sammen; en fortærende Nysgerrighed gennemtrængte min Sjæl; jeg sank tilbage i min Stol; jeg aandede ikke, jeg rørte mig ikke og mit Blik var stift rettet mod Berenice. Hvor var hun dog afmagret; og intet Minde om tidligere Skønhed dvælede nu i hendes Træk. Mit brændende Blik faldt tilsidst paa hendes Ansigt.

Panden var høj, meget bleg og vidunderlig klar; Haaret, der en Gang havde været sort, faldt nu i vissentgule viltre Krøller, der stak grelt af mod Ansigtets Melankoli, ned over Panden og de hule Tindinger. Øjnene var uden Liv, uden Glans og tilsyneladende uden Pupiller. Jeg veg tilbage for deres stive, glasagtige Stirren og fæstede Blikket paa de tynde, indfaldne Læber. De skiltes, og den forvandlede Berenices Tænder afslørede langsomt for mig i et sælsomt varslende Smil. Give det Gud, at jeg

¹) Jupiter skænker i Vinterens Løb Jorden to Gange syv varme Dage, og Menneskene har kaldt dette skønne og blide Vejrlig for Halcyons Amme. — Simonides.

aldrig havde set dem, eller at jeg var død, da jeg saa dem! —

* * *

En Dør blev lukket, jeg skræmtes op af Lyden, saa mig om og fandt, at min Kusine havde forladt Stuen. Men ak, det spøgelseshvide Billede af Tænderne havde ikke forladt min Hjærnes Stue; og det lod sig ikke drive bort. Der var ikke en Plet paa deres blanke Flade, ikke en Skygge paa deres Emaille, ikke en Ridse i deres Rande, det havde hendes glimtvisse Smil været tilstrækkeligt til at indbrænde i min Erindring.

Ja, nu saa jeg dem endogsaa mere tydeligt end da. Tænderne! Tænderne! de var her, der, overalt, synlige og følelige foran mig, lange og smalle, blændende hvide som i det Øjeblik da Læberne bugtede sig til Side og afslørede dem for mig. Min Tilstand udfoldede sig til sin fuldeste Blomstring, forgæves kæmpede jeg mod dens uimodstaaelige Magt. I hele den ydre Verdens brogede Mangfoldighed havde jeg kun Øje for én Ting, søgte jeg kun ét: Tænderne! Jeg længtes hæftigt efter dem. Alle andre Ting, enhver af mine Interesser indgik i Beskuelsen af Tænderne og dem alene. De — de alene stod tydeligt og klart for mit sjælelige Øje; de blev Indbegrebet af hele mit aandelige Liv. Jeg betragtede dem i enhver Belysning; jeg anbragte dem i enhver tænkelig Stilling; jeg tog deres karakteristiske Egenskaber i Øjesyn; jeg fæstede min Opmærksomhed paa deres Ejendommeligheder; jeg grundede over deres Sammensætning; jeg fordybede mig i deres Naturs Foranderlighed; jeg gøs ved Tanken derom, men jeg tilskrev dem Følsomhed, ja endogsaa Evnen til — uden Læbernes Hjælp — at udtrykke sig. Det er

træffende blevet sagt om Mademoiselle Salle: „Que tous ses pas etaient des sentiments“; og hvad Berenice angaar, saa troede jeg fuldt og fast, „que tous ses dents etaient des idees“. Ja Ideer — her var den afsindige Tanke, der tilintetgjorde mig. Ideer! ah, derfor var det, at jeg begærede dem med et saa afsindigt Begær. Jeg følte, at Besiddelsen af dem vilde give mig Fred, fordi den vilde give mig Fornuften tilbage.

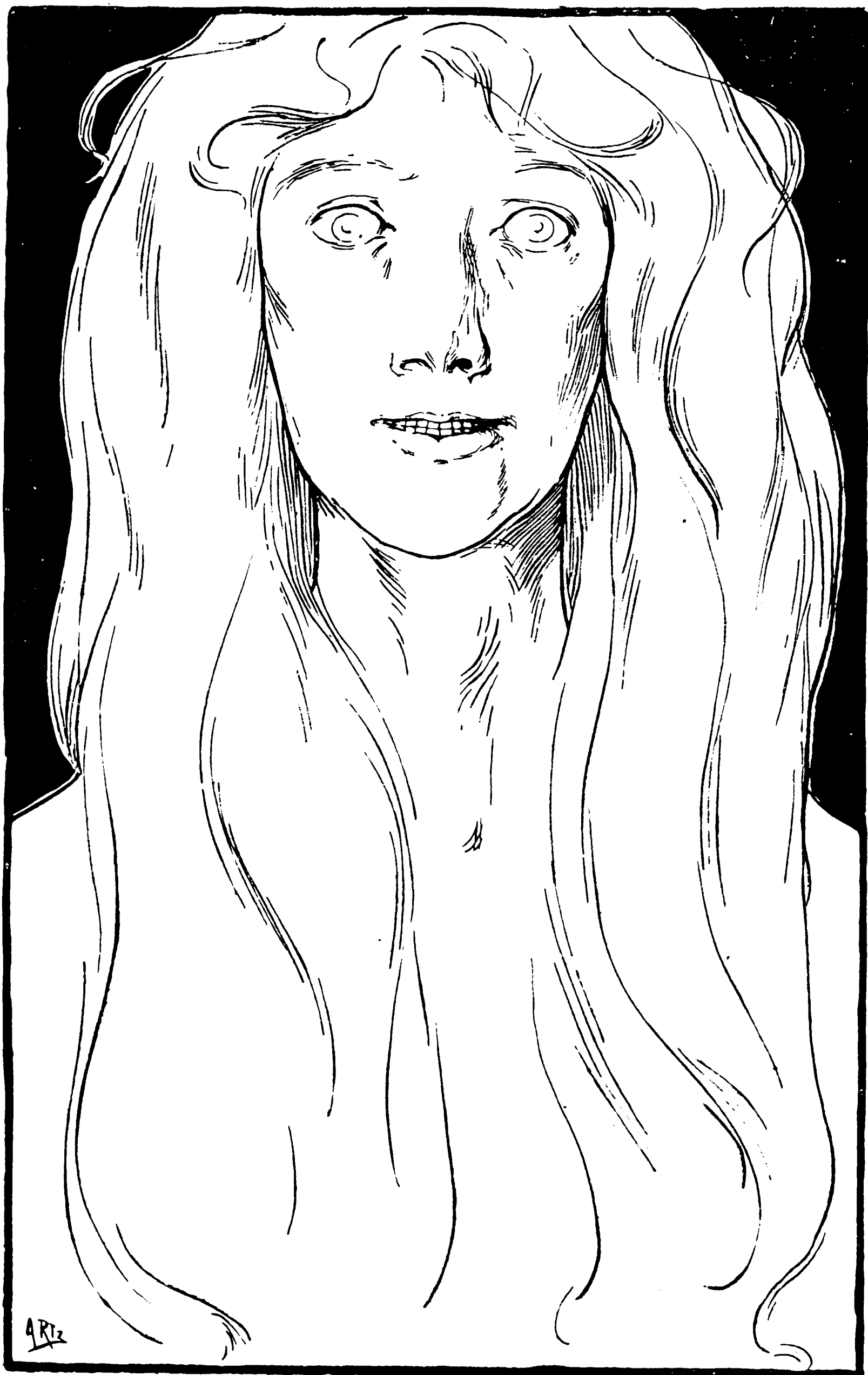
Som jeg sad saaledes, blev det Aften, og det blev Nat, og atter svandt Mørket bort og Dagen gryede; og det blev paany Nat og Mørket indhyllede mig; ti jeg sad fremdeles i hint ensomme Værelse hedsunken i Drømmeri, mens Fantasibilledet af Tænderne fremdeles besatte mig, som det med afskyvækkende Tydelighed bølgede omkring i Værelset snart omgivet af Dagens Lys, snart hyllet i Aftenens Skygge. Tilsidst brød et vildt og fortvivlet Skrig ind i min Drøm; saa blev et Øjeblik Stilhed, og derpaa hørte jeg urolige Stemmer blandet med Lyden af sagte, sorgfulde Klager. Jeg rejste mig fra Stolen, aabnede en af Bibliothekets Døre og saa en Tjenestepige staa ude i Forværelset helt badet i Graad; og hun fortalte mig, at Berenice var død. Hun havde faaet et epileptisk Anfald tidlig om Morgen, og nu ved Nattens Komme var Graven allerede gjort rede til at modtage sin Beboer, og alle Forberedelser til Begravelsen var fuldbyrdede.

*

*

*

Jeg fandt mig paany siddende i Bibliotheket, og jeg befandt mig der alene. Det forekom mig, at jeg nylig maatte være vaagnet af en forvirret og op-hidsende Drøm. Jeg vidste, at det var Midnatstid,

og jeg var klar over, at Berenice var blevet begravet ved Solnedgang. Men om det mellemliggende Tidsrum havde jeg ingen, i hvert Fald ingen bestemt Forestilling. Og dog var Erindringen om det opfyldt af Rædsel, en Rædsel, der var saa meget stærkere, som den var vag og rig paa Anelser. Det var et skrækkeligt Blad i min Tilværelses Bog, helt overskrevet med dunkle, afskyelige og uforstaaelige Erindringer. Jeg stræbte at udtyde Skrifttegnene; men det var forgæves. Og hele Tiden havde jeg i mit Øre som Genfærdet af en hendøet Lyd: en Kvinde-Røsts skarpe gennemtrængende Skrig. Jeg havde øvet en Daad — men hvilken? Jeg rettede højt Spørgsmaalet til mig selv, og Stuens Ekko svarede mig hviskende — „hvilken? hvilken?“

Paa Bordet ved Siden af mig brændte en Lampe, og nærvæd den laa en lille Æske. Den var i ingen Henseender mærkelig, og jeg havde ofte set den før; ti den tilhørte vor Familielæge; men hvorledes var den kommet til at ligge her paa mit Bord, og hvorfor ængstedes jeg ved Synet af den? Det fattede jeg ikke, og mit Blik faldt sluttelig paa de opslaaede Sider i en Bog og paa en indstreget Sætning. Det var Digteren Ebn Zaiats sære og enfoldige Ord: „Dicebant mihi sodales, si sepulchrum amicae visitarem, curas meas aliquantulum fore levatas“¹⁾. Hvor kunde det være, at Haarene rejste sig paa mit Hoved ved Læsningen af disse Ord, at mit Blod frøs til Is?

Der bankedes let paa Døren, og en Tjener traadte ind i Stuen. Han var bleg som en Dødning; og han

¹⁾ „Mine Stalbrødre sagde til mig, at min Sorg i nogen Grad vilde blive lindret, hvis jeg gæstede min Venindes Grav.“

talte til mig med skælvende, hæs og meget sagte Stemme. Og hvad han talte om? Det lød for mig som brudte Ord og Sætninger. Han talte til mig om et vildt Skrig, der sønderflængede Nattens Tavshed, om Tjenerskabets Sammenstimlen, om Efterforskning i Retning af Lyden; og derpaa blev hans Stemme gennemtrængende skarp, som han hviskede til mig om et skændet Gravsted, et mishandlet, i Ligklæder indhyllet Legem, der endnu aandede, hvis Puls endnu slog, der endnu levede!

Han pegede paa mine Klæder. De var tilsølede af Muld og Blod. Jeg sagde intet, og han tog blidt min Haand: den bar Mærker efter et Menneskes Negle. Han viste hen mod et Redskab, der stod op ad Væggen. Jeg stirrede paa det i nogle Minutter; det var en Spade. Jeg sprang med et Skrig hen og greb Æsken, som laa paa Bordet. Jeg kunde ikke faa den aaben; mine Hænder rystede, og den gled fra mig. Den faldt haardt, den gik i Stykker, og ud af den raslede et Sæt Tandlæge-Instrumenter og 32 smaa, hvide, elfenbensglinsende Tingester, der spredtes vidt over hele Gulvet. —

Til Stævnemøde.

Stay for me there! I will not fail
To meet thee in that hollow vale.

Henry King, Biskop af Chichester.

Atter ser jeg dig for mig i Fantasiens, du hemmelighedsfulde, af en ond Skæbne forfulgte Menneske, du, der blændedes af din egen Indbildningskrafts Glans, fortæredes af din egen Ungdoms Ild. Endnu en Gang staar din Skikkelse for mig! ikke — nej, nej! — ikke som du er i Skyggernes kolde Dal, men som du skulde være, hensunken i pragtfulde Drømmerier i dit eget Venedig, de dunkle Drømmes By, Stjernernes Elskede, Havets Elysion, Venedig, hvis pallaske Paladser med vidt opspærrede Vinduer stirrer tungt og bittert paa de løndomsfulde, tavse Vande. Jeg gentager det: som du skulde være. Der er sikkert andre Verdener end denne, andre Tanker end Mængdens Tanker, en anden Visdom end Filosofens Visdom. Hvem skal da drage dig til Regnskab for din Opførsel? Dadle dig for den Tid, du drømte bort, regne det for Livs-Spild, som kun var din evigt varende Styrkes Overflod?

Det var i Venedig, i den lukkede Buegang, som dér gaar under Navnet „Ponte dei Sospiri“, at jeg

mødte ham, om hvem jeg taler, for tredie eller fjerde Gang. Jeg har kun bevaret en dunkel Erindring om de nærmere Omstændigheder ved dette Møde. Og dog husker jeg fuldt vel den dybe Midnat, „Sukkenes Bro“, Kvinde-Skønhed og Romantikens Genius, der skred hen over den snævre Kanal.

Det var en usædvanlig mørk Nat. Piazzaens store Klokke havde indvarslet den italienske Aftens femte Time. Pladsen ved Campanilen laa tavs og øde; Lysene i Doge-Palæet slukkedes et efter et. Jeg var paa Hjemvejen fra Piazzettaen ad „Canale grande“. Men da min Gondol befandt sig ud for Mundingen af San Marco Kanalen, klang pludselig et vildt, hysterisk, langtrukket Kvindeskrig ud i Natten. Jeg sprang op ved Lyden, Gondolieren gav Slip paa sin Aare, der blev borte i Nattens Mulm, og vi blev nu grebne af Strømmen, som her fra den større sætter ind i den mindre Kanal. Som en uhyre, sortvinged Kondor drev vi langsomt ned mod Sukkenes Bro, da med et utallige Fakler kastede Glans gennem Ruderne, bevægede sig ned ad Trapperne i Dogepalæet og forvandlede den mørke Nat til en gusten og unaturlig Dag.

Et Barn var gledet ud af sin Moders Arme og faldet fra et af de øvre Vinduer i den høje Bygning ned i den dybe og dunkle Kanal. De stille Vande havde lukket sig blidt om deres Offer; min Gondol var den eneste i Sigte, men mangan kraftig Svømmer søgte allerede paa Strømmens Overflade den Skat, som desværre kun var at finde i dens Dyb. Paa de brede sorte Marmorfliser ved Indgangen til Palæet, nogle faa Trin hævet over Vandet stod en Skikkelse, som ingen, der da var tilstede, nogen Sinde vil have kunnet glemme. Det var Marchesa Aphrodite, hele Venedigs Afgud, den gladeste af de

glade, den skønneste af de skønne, det var den gamle, intrigante Mentonis unge Hustru; det var Moderen til det smukke Barn — hendes første og eneste — der nu langt nede i det mørke Vand med sygnende Hjærte mindedes hendes ømme Kærtegn og ødede sit bitte Liv med Forsøg paa at raabe hendes Navn.

Hun stod alene. Hendes smaa, nøgne, sølvhvide Fødder lyste mod Flisernes sorte Marmor. Hendes Haar var kun halvvejs løsnet for Natten, endnu slyngedes det balprydet — under en Byge af Diamanter — i utallige Vindinger rundt om hendes klassisk formede Hoved, i Krøller som den unge Hyacinths. Et gazelignende Gevandt syntes at være næsten det eneste Skjul for hendes fine Legem; men Midsommerens og Midnattens Luft var hed, trykkende og stille, og den statuestille Skikkelse bevægede end ikke Folderne i hint Taage-Gevandt, der omhyllede den som det tunge Marmor omhyller Niobe. Men hendes store, straalende Øjne var — sælsomt nok — ikke rettede mod den Grav, hvor hendes lyseste Haab laa begravet, men i en hel anden Retning. Den gamle Republiks Fængsel er efter mit Skøn den prægtigste Bygning i Venedig; men hvor kunde hun stirre saa anspændt paa den, naar hendes Barn laa nede i Vandet og kæmpede med Døden? Hin mørke og skumle Niche aabner tilmed sit Gab lige mod hendes Vindu, — hvad kunde der da være i dens Skygger, dens Arkitektur, i dens tunge, vedbendkransede Karniser, som Marchesa di Mentoni ikke allerede havde stirret paa de Hundreder af Gange? Men jeg taler over mig! Hvem ved ikke, at Øjet ved en Lejlighed som denne ligesom et sønderslaet Spejl mange-dobler Billedet af sin Sorg og viden om genser den Kval, som ligger lige for?

Mange Trin højere end Marchesaen, inde i Portens

Hvælv stod Mentonis selskabsklædte Satyr-Skikkelse. Nu og da greb han med Fingrene i en Guitar; han syntes træt til Døden, naar han med Mellemrum udstedte Anordninger til sit Barns Frelse. Jeg selv var lamslaaet og forfærdet og ude af Stand til at forandre den Stilling, jeg havde indtaget, da jeg hørte Skriget; jeg maa have taget mig ud som et ildevars-lende Genfærd i den ophidsede Skares Øjne, som jeg gled forbi med dødningsblegt Ansigt og stivnede Lemmer staaende oprejst i den mørke Gondol.

Alle Anstrængelser var forgæves. Mange af dem, der havde søgt ihærdigst, opgav deres Bestræbelser og henfaldt i dyb Kummer. Der syntes kun at være lidt Haab for Barnet, (hvor meget mindre da for Moderen!) men nu traadte en kappeklædt Skikkelse fra det Indre af den ovennævnte Niche frem i Lysglansen, tøvede et Nu paa Randen af den svimmel-dybe Afgrund og sprang saa ned i Kanalen. Da han et Øjeblik senere stod paa Marmorfliserne ved Marchesaens Side med det endnu levende og aandende Barn i sine Arme, gled hans væde-tunge Kappe ned fra Skuldrene og aabenbarede de undrende Tilskuere en ung smuk Mand, af hvis Navn største Delen af Evropa den Gang genlød.

Intet Ord kom over Redningsmandens Læber. Men Marchesaen! Hun vil nu modtage sit Barn, hun vil knuge det til sit Hjærte, hun vil trykke det spæde Væsen til sig og overøse det med Kærtegn! Ak nej, en andens Arme har modtaget det af den Fremmede, en andens Arme har fjærnet det og uænset baaret det bort, ind i Paladset! Hendes Læbe — hendes skønne Læbe skælver; Taarer samler sig i hendes Øjne, disse Øjne, der ligesom Plinius' Acanthus er „bløde og næsten flydende“. Ja, Taarer samler sig i disse Øjne og se! Kvinden gennembæves

til sin inderste Sjæl; Statuen har faaet Liv! Vi ser, hvorledes det marmorhvide Ansigt, hvorledes den højt svulmende Marmor-Barm, hvorledes de kyskhvide Fødder gennemglødes af en ubetvingelig Purpurstrøm; og en sagte Gysen ombølger hendes fine Legem som Napolis blide Luft, der leger om Græssets yppige, sølvhvide Liljer.

Men hvorfor denne Rødmen? Paa dette Spørgsmaal er intet Svar uden det, at hun, da hun med ivrig Hast og ængstet Moderhjærte forlod sit Lønkammer, havde forsømt at stikke sine spæde Fødder i Tøfler og helt forglemt at hylle sine venetianske Skuldre i det Klædebon, der tilkom dem. Hvad Aarsag kunde hendes Rødmen vel ellers have? Hvad Aarsag hendes bedende Blik? Hendes Barms hæftige Skælven? Hendes sitrende Haands hæftige Tryk? Den Haand, der, da Mentoni gik ind i Paladset, tilfældig kom til at røre den Fremmedes Haand. Hvad Grund kunde der være til den sagte, besynderligt sagte Tone, hvormed hun hastigt til Afsked ytrede disse meningsløse Ord: „Du har sejret“, sagde hun, hvis Vandets Mumlen ikke bedrog mig, „du har sejret, — en Time efter Solopgang — vi vil mødes — lad det da ske.“

* * *

Der var blevet stille; Lysene var døde bort i Paladset; og den Fremmede, som jeg nu genkendte, stod alene paa Fliserne. Han var hæftig bevæget; og han saa sig om efter en Gondol. Jeg tilbød ham min, og han modtog mit Tilbud. Vi fik en Aare ved Vand-Porten og begav os afsted til hans Bolig, mens han hurtigt genvandt sin Selvbeherskelse og med

hjærtelige Ord genopfriskede vort tidligere flygtige Bekendtskab.

Der er visse Emner, som det morer mig at behandle omstændeligt. Til dem hører den Fremmedes Person — ja, lad mig blot kalde ham ved det Navn; han var endnu en fremmed for hele Verden. Han var snarere under end over Middelhøjde, skønt der var lidenskabeligt bevægede Øjeblikke, hvor hans Legem ligesom voxede og gjorde denne Paastand til Skamme. Hans lette, næsten spinkle Legemsbygning forjættede snarere den Handlingens Snarhed, som han viste ved Sukkenes Bro, end den herkuliske Styrke, som det vides, han har vist sig i Besiddelse af under ganske anderledes farlige Forhold. Han havde Hage og Mund som en Gud; hans Øjne var sælsomme, vilde, store og klare og fortøiede sig fra hasselbrunt til blanksort; en Fylde af sort, kruset Haar omgav hans usædvanligt brede, elfenbenshvide Pande; hans Træk udmærkede sig ved en klassisk Regelmæssighed, som jeg aldrig har set Magen til — det skulde da være hos Kejser Commodus. Og dog havde han et af de Ansigter, som alle Mennesker har set en og anden Gang i deres Liv og aldrig genset. Det var uden Ejendommelighed, uden et fremherskende Træk, der kunde fæste sig i Bevidstheden; det var et Ansigt, man ser og glemmer — men glemmer med et vagt og aldrig afladende Ønske om paany at genkalde det i Erindringen. Hermed skal ikke siges, at hver hurtigt skiftende Lidenskab jo ikke til enhver Tid kastede sit bestemte Billed paa hint Ansigts Spejl, — men kun at Ansigtet — saa lidt som et Spejl — opbevarede mindste Spor af Lidenskaben, naar den var forbi.

Da jeg forlod ham, bad han mig, yderst indtrængende (forekom det mig) om at besøge ham meget

tidlig næste Morgen. Kort efter Solopgang stod jeg derfor ved hans Palads, en af hine mægtige, skumle og dog fantastisk pragtfulde Bygninger, der taarner sig op over „den store Kanals“ Vande i Nærheden af Rialto. Jeg blev vist op ad en bred mosaikindlagt Vindeltrappe og ind i et Værelse, hvis uforlignelige Pragt slog mig i Møde gennem den aabne Dør, blændede og berusede mig med sin Overdaadighed.

Jeg vidste, at min Bekendt var rig. Rygtet havde talt om hans Rigdomme i Udtryk, som jeg ikke havde betænkt mig paa at stemple som latterlig Overdrivelse. Men nu, da jeg stod i hans Værelse og stirrede omkring mig, var det mig ufatteligt at nogen Undersaat i Evropa kunde have Rigdom til Udfoldelsen af den fyrstelige Pragt, der funkledede og luede omkring mig.

Skønt Solen som sagt var staaet op, var Værelset dog straalende oplyst. Deraf saa vel som af min Vens udmattede Ansigt sluttede jeg mig til, at han ikke havde været i Seng den forløbne Nat. Værelsets Arkitektur og Udsmykning var øjensynligt lagt an paa at blænde og overvælde. Der var kun lagt ringe Vægt paa Stil og Nationalitetspræg. Blikket vandrede fra Genstand til Genstand og dvælede ikke ved nogen — hverken ved de groteske græske Malerier eller ved Skulpturerne fra Italiens bedste Tid eller ved Billedskærerarbejderne fra det uskoledede Ægypten. Rige Draperier skælvede for Lydbølgerne af en sagte, tungsindig Musik, hvis Ophavsmænd intetsteds var at se. Sanserne bedøvedes af sammensatte og indbyrdes splidagtige Røgelser, der dampede ud af besynderlige, spiralformige Røgelseskar sammen med spillende, grønne og violette Ildtunger. Morgensolen kastede sine Straaler ind i Værelset gennem Vinduer, der hver især bestod af en eneste Rude af lyserødt Glas.

Naturens Lys spillede i Tusinde Reflexer paa Gardi-
nerne, der faldt ned fra deres Lister som Strømme
af smeltet Sølv, blandede sig omsider med Værel-
sets kunstige Lys og lejrede sig paa Gulvets Tæppe
af Guldbrokade.

„Ha, ha, ha, — ha, ha, ha,“ lo Husets Ejer,
idet han førte mig hen til en Stol og selv kastede
sig paa Ryggen paa en Divan. „Jeg ser,“ sagde han,
da han skønnede, at jeg ikke strax kunde indse det
passende i en saa besynderlig Modtagelse, — „jeg
ser, at De er forbavset over mit Værelse, mine Sta-
tuer, mine Malerier, over Originaliteten i Værelsets
Arkitektur og Udsmykning, fuldstændig beruset af
Pragten — hvad? Men tilgiv mig, min kære Herre“
(her fik hans Stemme en helt hjærtelig Klang) „til-
giv mig min uhøflige Latter. Men De var virkelig
helt fra det. Desuden er der Situationer, der er saa
fuldkommen latterlige, at et Menneske maa le eller
dø. At dø leende maatte jo da for Resten være den
herligste af alle Dødsmaader! De husker nok, at Sir
Thomas More døde leende, — samme Sir Thomas
More var ellers et meget fint Hoved. I Ravisius
Textors „Absurditeter“ findes en lang Fortegnelse
over Personer, der slap af med Livet paa samme
glorværdige Maade. Ved De for Resten,“ fortsatte
han grundende, „at der i Sparta, (som nu hedder
Palæochori) Vest for Citadellet blandt en Dynge
ubetydelige Ruiner findes en Sokkel, hvorpaa endnu
kan læses Bogstaverne *AAZM*. Utvivlsomt har der
staaet *TEAAZMA*. Men i Sparta var der Tusind
Templer og Altre for Tusind forskellige Guddomme.
Hvor besynderligt, at netop Latterens Alter skulde
overleve alle de andre! Men i det foreliggende Til-
fælde“ — sagde han med helt forandret Stemme og
Væsen, — „har jeg ingen Ret til at more mig paa

Deres Bekostning. De havde god Grund til at for-
bavses. Hele Evropa kan ikke opvise Magen til mit
lille, kongelige Kabinet. Mine øvrige Værelser er
slet ikke saadan, de er kun Overdrivelser af Mode-
Daarskaben. Men dette er bedre end Moden —
ikke sandt? Dog behøver det kun at ses for at vække
Raseri — det vil sige hos dem, der ved at opofre
hele deres Formue vilde kunne skabe et lignende.
Men jeg har værget mig mod slig Vanhelligelse.
Paa en enkelt Undtagelse nær er De det eneste
menneskelige Væsen, der foruden mig selv og min
Kammertjener er blevet indviet i disse kongelige
Enemærkers Mysterier, siden den nuværende Ud-
smykning blev iværksat.“

Jeg bukkede anerkendende; jeg var overvældet
af Pragten, Virakduftene og Musiken og desuden
overrasket af min Vens sære Adfærd og Tiltale, saa
jeg ikke fandt Ord til at besvare, hvad der jo nok
med lidt god Vilje kunde tages for en Kompliment.

„Her,“ genoptog han Samtalens Traad, idet han
sprang op, greb min Arm og med mig slentrede
hen gennem Værelset, „her er Malerier fra Græ-
kernes Dage til Cimabue og fra Cimabue til Nutiden.
Adskillige er valgte uden Sideblik til Moralen. De
passer imidlertid alle godt til et Værelse som dette.
Her findes ogsaa nogle Hovedværker af de ukendte
Store; og her findes ufuldførte Tegninger af Mænd,
der var berømte i deres Tid, og hvis blotte Navne
nu af Akademierne er overladte til Glemselen og
mig. Hvad mener De,“ sagde han og vendte sig
hurtigt om, „hvad mener De om denne Madonna
della Pieta?“

„Det er Guidos,“ sagde jeg af hele min Naturs
Entusiasme; jeg havde stirret betaget paa det ufor-

ligneligt skønne Maleri. „Det er jo selve Guidos. Hvorledes fik De dog fat i hende? Hun betyder jo i Malerkunsten det samme som Venus i Skulpturen.“

„Ha!“ sagde han tankefuldt, „Venus, den skønne Venus — den Medicæiske Venus? Hende med det lille Hoved og det forgyldte Haar? En Del af den venstre Arm (her blev hans Stemme saa sagte, at man vanskeligt kunde forstaa ham) og hele den højre er Restauration; og det forekommer mig, at den højre Arms Koketteri er Kvintessencen af al Affectation. Maa jeg bede om Canovas Venus! Apollo er ogsaa en Kopi, der kan ikke være Tvivl om det, — stakkels Nar som jeg er, at jeg ikke kan faa Øje paa den berømmelige Inspiration i Værket Apollo! Jeg kan ikke lade være — hav Medlidenhed med mig! for jeg kan ikke lade være at foretrække Antinous. Var det ikke Sokrates, der sagde, at Billedhuggeren fandt sin Statue i Marmorblokken? I saa Fald var Michael Angelo jo ikke original i sin Kuplet:

Non ha l'ottimo artista alcun concetto
Che un marmo solo in se non circonscriva.“

Det er blevet sagt eller burde siges, at vi altid kender Forskel paa en virkelig Gentleman og en almindelig Person uden egentlig at gøre os klart, hvori denne Forskel bestaar. Dette gjaldt i fuldt Maal min Bekendts ydre Optræden, og jeg følte hin skæbnesvangre Morgen, at det i endnu højere Grad gjaldt hans moralske Temperament og Karakter. Jeg kan ikke bedre karakterisere den Aandsejendommelighed, der gjorde ham til noget forskelligt fra alle andre Mennesker, end som en Vane til at tænke intenst og uafsladeligt, saaledes at Tanker gennemtrængte hans ringeste Handlinger, hans ledige Øjeblikke, ja

selv hans Adspredelser — ligesom hine Slinger, der bugter sig ud af Øjnene paa de leende Masker, der staar opstillede paa Gesimserne omkring Persepolis Templer.

Under den snart lette, snart alvorfulde Tone, hvormed han ilfærdigt sprang fra det ene til det andet betydningsløse Emne, sporede jeg imidlertid gentagne Gange en vis Uro — en Art nervøs Salvelse i Handling og Tale, — en urofyldt Opskræmthed, der hver Gang forekom mig uforklarlig og i enkelte Tilfælde endogsaa indgød mig Uro. Ofte stansede han midt i en Sætning, hvis Begyndelse han aabenbart havde glemt, for at lytte med spændt Opmærksomhed, som om der hvert Øjeblik kunde komme en Gæst, eller som om han hørte Lyde, der kun eksisterede i hans egen Fantasi.

I et af hans drømmende eller distraite Øjeblikke bladede jeg i Digteren og Forskeren Politians skønne Tragedie Orfeo (den første italienske Tragedie), som laa i Nærheden af mig paa en Ottoman, og fik Øje paa nogle Linier, der var indstregede med Blyant. Stedet findes henimod Slutningen af tredie Akt; det er sælsomt gribende; trods dets Immoralitet vil enhver Mand læse det gennembævet af en ny Følelse, enhver Kvinde læse det med et Suk. Hele Siden bar Spor af friske Taarer; og paa den modstaaende Side var der skrevet følgende Linier paa Engelsk med en Haandskrift, der afveg saa stærkt fra min Bekendts egenartede Haandskrift, at jeg havde vanskeligt ved at genkende den.

Du var mit alt, min Kærlighed,
mit bedste Haab, min Sjæls Begær,
en skovklædt Ø blandt Bølgers Hær,
et Kildevæld, et Alter skjult
bag gyldne Frugter og Blomsterlin;
men Blomsterskatten var min.

Ak, åltfor lyse Drøm til her at vare ved,
en Haabets Stjerne, som sig næppe hæved,
før den bag tunge Skyer brat gik ned.
Fra Fremtidsstaagen lyder Skriget: „Frem!“
men over Fortids Afgrundsdyb min Sjæl
fasttryllet ruger, stum,
følesløs, af Rædsel gennembævet.

Ti ve mig — ak, mit Livshaab er slukt ud!
„Aldrig, aldrig mere — aldrig mere,
(Saa taler Havet, naar det bringer Bud
i Højtidsdragt til Sandet langs med Kyst)
skal blomstre Træet, Himlens Lyn har splintret
og ej den ramte Ørn mod Skyen hæve sig til Dyst.“

I vaagne Drømme glider bort mit Liv,
og alle mine Nætters Drømme
kun søger Glansen i dit mørke Øje
og Glimtet af de ætherlette Fjed,
hvormed du træder nu dit Hjemlands Danse,
dér, hvor Italiens Purpursol gaar ned.

Forbandet være hin Ulykkesstund,
de skaanselløst dig førte over Bølge
fra Kærlighed til Højheds Flitterpragt,
der et vanhelligt Leje skulde dølgte —
fjernt! — fjernt fra mig og fra vor taageslørte
Himmeleegn,
hvor Pilens Sølvblade bøjer sig til Graad langs
Mark og Hegn.

At disse Linier var skrevne paa Engelsk, — et Sprog, som jeg ikke havde troet, deres Forfatter kunde, — voldte mig ikke synderlig Forbavselse. Jeg vidste altfor godt, hvor omfattende hans Kundskaber var, og hvor meget det morede ham at skjule dem, til at blive forbavset ved at gøre en saadan Opdagelse; men jeg maa indrømme, at Dateringsstedet overraskede mig. Der havde oprindelig staaet London; Ordet var senere blevet omhyggelig overstreget men

dog ikke saa grundigt, at det undslap et opmærksomt Øje. Jeg siger, at dette forbavsede mig; ti jeg husker godt, at jeg i en tidligere Samtale spurgte min Ven, om han nogen Sinde havde truffet Marchesa di Mentoni i London, (hun opholdt sig nemlig der nogle Aar forud for sit Ægteskab) og at han da, om jeg ikke tager fejl, lod mig forstaa, at han aldrig havde gæstet Storbritanniens Hovedstad. Jeg kan lige saa gjerne her anføre, at jeg flere end én Gang har hørt (selvfølgelig dog uden at fæste Lid til et saa urimeligt Rygte), at min Bekendt ikke blot var Englænder af Fødsel men ogsaa opdragen i England.

* * *

„Der er et Maleri,“ sagde han uden at blive min Interesse for Tragedien var, „der er et Maleri, som De endnu ikke har set.“ Han drog nu et Forhæng til Side og afslørede et legemsstort Portræt af Marchesa Aphrodite.

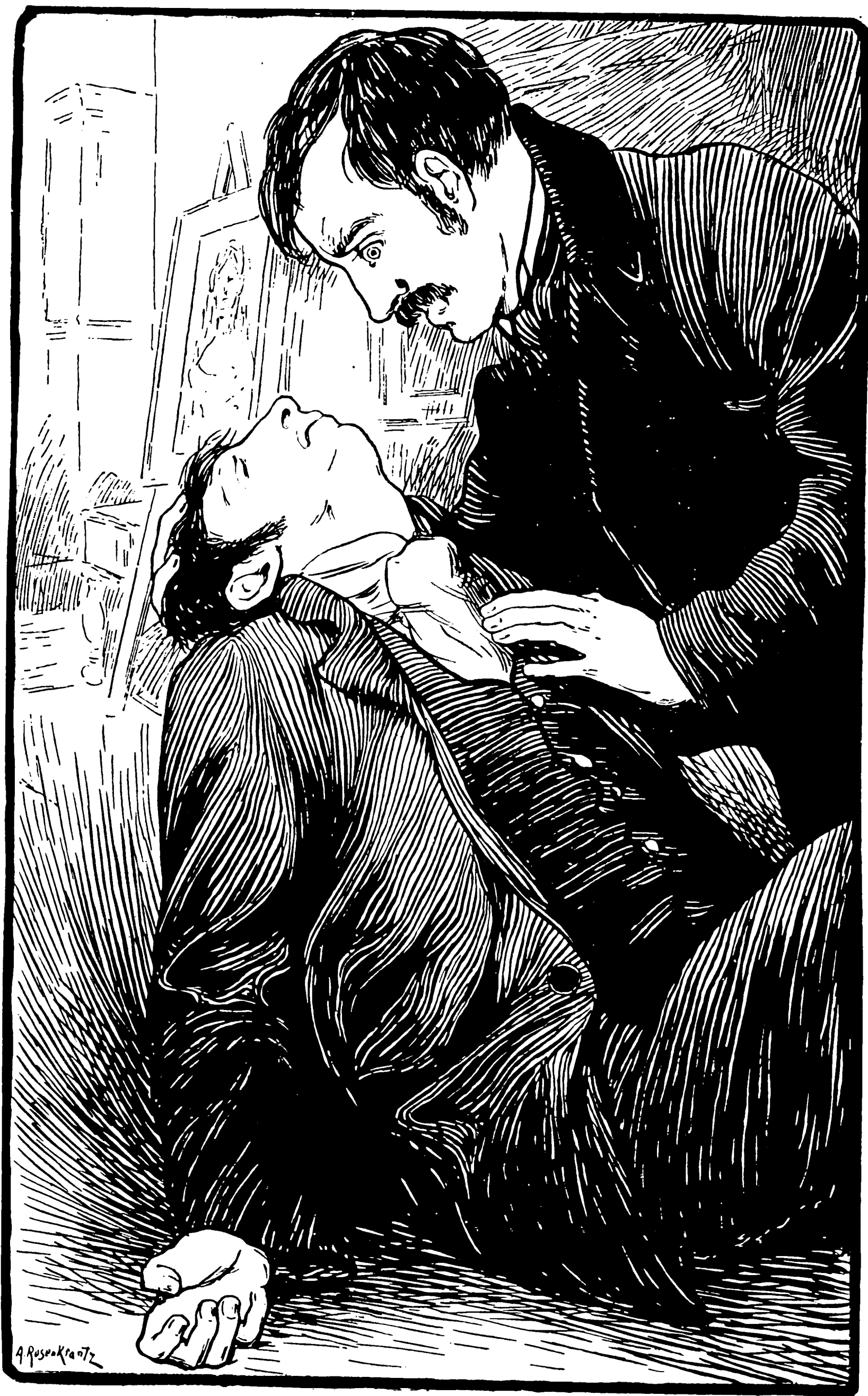
Menneskelig Kunst kunde ikke naa højere i Gengivelsen af hendes overmenneskelige Skønhed. Den samme ædle Skikkelse, der stod for mig ved Dogepalæet den foregaaende Nat, stod atter foran mig. Men i Ansigtet, der oplystes af et straalende Smil, lurede dog (besynderlige Anomali!) hint Stænk af Melankoli, der er uadskilleligt fra den fuldendte Skønhed. Hendes højre Arm laa hen over Barmen. Med venstre Haand pegede hun ned mod en sært formet Vase. En lille Fod, skøn som en Fés, glimtede frem og syntes kun lige at røre ved Jorden, og i den gyldne Luft, der omsluttede hendes Skønhed, lige skimtedes et Par yndefuldt formede Vinger. Mit Blik faldt fra Maleriet paa min Ven, og

de udtryksfulde Ord i Chapmans „Bussy d'Ambois“ skælvede uvilkaarligt paa mine Læber:

„Der staar han,
en romersk Statue lig, der vil han staa,
til Døden har forvandlet ham til Sten.“

„Kom,“ sagde han langt om længe og gik hen til et rigt forsiret massivt Sølvbord, hvorpaa der stod nogle faa sært farvede Bægre samt to store etruskiske Vaser, der havde samme ejendommelige Form som den, der saas i Billedets Forgrund, og — saa vidt jeg kunde se — var fyldte med Johannisberger. „Kom, lad os drikke,“ sagde han hurtigt, „det er ganske vist tidligt, men lad os kun drikke. Ja, tidligt er det,“ fortsatte han eftertænksomt, da i det samme en Cherub med sin tunge Guldhammer bragte Værelset til at genlyde af det første Timeslag efter Solopgang. „Ja vel er det tidligt; men hvad har det at sige? Lad os bare drikke. Lad os tømme et Bæger til Ære for den ophøjede Sol, med hvis Glans disse prunkende Lamper og Røgelsekar vover at kappes.“ Han drak mig til og tømte i Hast det ene Bæger efter det andet.

„At drømme,“ sagde han med et nyt Spring i Samtalen, idet han holdt en af de pragtfulde Vaser op mod et Røgelsekars stærke Lys, „at drømme har været mit Livs eneste Maal; og jeg har derfor som De ser indrettet mig en Drømmenes Løvsal. Kunde jeg maaske have indrettet en bedre midt i Hjærtet af Venedig? De ser ganske vist intet til Stilens Enhed. Joniens Kyskhed krænkes af antediluvianske Paafund; Ægyptens Sfinxer har fundet Hvile paa gyldne Tæpper. Men kun den forknytte lader sig vildlede heraf. Al den Tale om Stedets og navnlig Tidens Enhed, — hvad er vel det uden Skræmmebilleder, der udelukker Menneskene fra Synet af det prægtige.

Selv var jeg en Gang smittet af Daarskaben. Nu har jeg som De ser forbedret mig. Min Sjæl bugter sig i Ild ligesom disse sært slyngede Røgelsekar; og det Delirium af Pragt, der omgiver os, oplader min Sans for de langt vildere Syner, der vil skænkes mig i det rigtige Drømmeland, hvortil jeg nu hastigt bryder op.“

Han stansede brat, hans Hoved sank ned paa Brystet; han syntes at lytte til en Lyd, som mit Øre ikke opfangede. Omsider rettede han sig op, vendte sit Blik opad og udraabte Biskoppen af Chichesters Ord:

„Du vente mig trøstig, jeg bliver ej borte
fra Mødet i Skyggernes Dal.“

I næste Øjeblik bukkede han under for Vinen og kastede sig fuldt udstrakt paa en Divan.

Nu hørtes hastige Skridt paa Trappen og strax efter lydelig Banken paa Døren. Jeg vilde forebygge videre Forstyrrelse, men i det samme trængte en af Mentonis Pager hastigt ind i Værelset og fremstammede med en af Sindsbevægelse brudt Stemme: „Min Frue, min Frue! forgivet, forgivet! — oh skønne, skønne Aphrodite.“

Jeg sprang bestyrtet hen til Divanen og søgte at vække den slumrende for at meddele ham den sørgelige Efterretning. Men hans Lemmer var stive, hans Læber gustne, hans nys saa straalende Øjne havde fundet Hvile i Døden. Jeg vaklede tilbage mod Bordet, min Haand stødte mod et revnet og sort anløbet Bæger; og den fulde og frygtelige Sandhed gik med et op for mig.

Sfinxen.

Da Koleraen svang sit frygtelige Scepter over New York, tog jeg mod en Slægtnings Indbydelse til at tilbringe en fjorten Dages Tid hos ham i hans ensomt liggende Villa ved Hudson-Flodens Bred. Sommerens sædvanlige Adspredelser stod til vor Raadighed, og Tiden vilde sikkert gaaet behageligt med Spasereture i Skoven, Tegning, Baadture, Fiskeri, Badning, med Musik og Bøger, hvis de skrækkelige Nyheder fra den folkerige By ikke var naaet ud til os hver eneste Morgen. Der gik ingen Dag, uden at vi jo bragte en Bekendts Død i Erfaring. Og Sygdommen blev mere og mere ondartet, vi maatte være fattede paa, at hver Dag kunde bringe os Efterretning om Tabet af en Ven. Tilsidst skælvede vi ved det blotte Syn af en Budbringer. Den lammende Tanke om Døden bemægtigede sig tilsidst helt og holdent min Sjæl. Jeg kunde ikke tale, ikke tænke, ikke drømme om andet. Min Vært havde et mindre let bevægeligt Sind, og han gjorde sit Bedste for at skjule sin egen nedtrykte Stemning og opmuntre mig. Hans klare, velskoledede Forstand lod sig ikke paavirke af Indbildninger. Han var modtagelig nok for den virkelige Fare, men for dens Skygge nærede han ingen Frygt.

Hans Bestræbelser for at udrive mig af mit overvættes Tungsind modarbejdedes højlig af visse Bøger, som jeg havde fundet i hans Bibliothek. De var af en saadan Natur, at de nok skulde bringe de Frøkorn af nedarvet Overtro, der maatte ligge skjult i mit Bryst, til at spire frem. Jeg havde læst disse Bøger, uden at han vidste af det; og han var derfor i Almindelighed uden Anelse om, hvorfor min Fantasi var kommet i saa hæftig Bevægelse.

Et Emne, der stærkt beskæftigede mig, var den folkelige Tro paa Varsler, en Tro, som jeg paa det Tidspunkt var noget nær rede til at forsvare for ramme Alvor. Om det Thema diskuterede vi vidt og bredt; han paastod naturligvis, at en saadan Tro savnede enhver Grund, mens jeg hævdede, at en Forestilling, der opstod spontant og uden Suggestion blant Massen, indeholdt umiskendelige Sandhedselementer og fortjente at paaagtes med al mulig Respekt.

Sagen er den, at der kort efter min Ankomst til Villaen var hændet mig noget ganske uforklarligt, noget der i den Grad havde Karakteren af et Varsel, at det vel kan tilgives mig, at jeg opfattede det som et saadant. Det forfærdede mig, og det forvirrede mig samtidig i den Grad, at der forløb flere Dage, uden at jeg kunde bekvemme mig til at betro min Ven de nærmere Omstændigheder.

Det var paa Hældningen af en ganske usædvanlig varm Dag, at jeg sad med en Bog i Haanden ved et aabentstaaende Vindu, hvorfra der var vid Udsigt til Floden og dens Bredder samt til en fjærntliggende Høj, hvis mod mig vendende Side paa det nærmeste var blevet rensset for Træer af et saakaldt Jordskred. Mine Tanker var længst gaaet paa Vandring fra Bogen, der laa opslaaet foran mig, og til den nære hærgede og hjemsøgte By. Nu løftede jeg mine Øjne

fra Bogens Side, og mit Blik faldt paa den nøgne Høj og paa en Genstand, et levende, grufuldt Uhyre, der hurtig bevægede sig fra Højens Top til dens Fod og sluttelig blev borte i den tætte Skov, som fandtes der. Strax da Uhyret blev synligt, mistvivlede jeg om min egen Forstand eller i hvert Fald om mine Øjnes Vidnesbyrd, og der gik adskillige Minutter, inden det lykkedes mig at overtyde mig selv om, at jeg hverken var gal eller drømte. Dog, naar jeg nu beskriver Uhyret, saadan som jeg tydeligt saa det og roligt iagttog det, saa frygter jeg næsten for, at mine Læsere vil have endnu mere Vanskelighed ved at føle sig overbeviste i saa Henseende end jeg selv havde.

Jeg bedømte Dyrets Størrelse ved at sammenligne det med de store Træer, det passerede, de faa Skovens Kæmper, der havde modstaaet Jordskredets Raseri, og jeg kom til det Resultat, at det var langt større end det største Linieskib. Jeg siger Linieskib, fordi Uhyrets Form henledte Tanken derpaa; Skroget af en af vore Tredækkere vil nogenlunde give en Forestilling om dets Ydre. Dyrets Mund befandt sig i den yderste Ende af en Snabel, der vel kunde være 60—70 Fod lang og saa tyk som en almindelig Elefant. Ved Roden af Snabelen fandtes en kolossal Mængde sort, busket Haar, mere end der voxer i en Snes Bisonoxers Manker, og ud af dette Haar sprang — sideværts og nedad — to glinsende Hugtænder, noget nær af samme Form som Vildornens men uendeligt mange Gange større. Og paa hver Side af Snabelen og paralel med den saas en kæmpemæssig Stav vel en 30—40 Fod lang, efter Udseende at dømme dannet af rent Krystal og af Form fuldkommen prismatisk; den tilbagekastede paa det prægtigste den synkende Sols Straaler. Kroppen

havde Form som en Kile med Spidsen vendt nedad mod Jorden. Fra den udgik to Par Vinger — hver Vinge var ca. 300 Fod lang, — det ene Par var anbragt oven over det andet, og de var alle dækkede med metalliske Plader; hver Plade saa ud til at være 10—12 Fod i Diameter. Jeg lagde Mærke til, at det øvre og det nedre Vingepar var forbundne med en svær Kæde. Men den største Ejendommelighed ved Uhyret var Billedet af et Dødningehoved, der dækkede saa godt som hele Brystet og fremtraadte i skinnende hvid Farve paa Legemets mørke Baggrund og i en Form, som om det var udført af en duelig og omhyggelig Kunstner. Som jeg nu betragtede dette frygtelige Dyr og i Særdeleshed Fremtoningen paa dets Bryst med en Følelse af Angst og Rædsel, med en Forudanelse af kommende Ulykke, som det ikke var min Forstand muligt at vinde Bugt med, saa jeg pludselig de uhyre Kæber i Spidsen af Snabelen aabne sig for en Lyd, der var saa gennemtrængende og saa uhyggelig, at den ramte mine Nerver som Klangen af en Ligklokke, og idet Udyret blev borte ved Højens Fod, faldt jeg brat om paa Gulvet; jeg var besvimet.

Da jeg atter kom til mig selv, følte jeg naturligvis strax Trang til at fortælle min Ven, hvad jeg havde set og hørt; og jeg kan egentlig ikke forklare hvad det var for en Ulystfornemmelse, der afholdt mig fra at gøre det.

Men saa var det en Aften en tre—fire Dage efter Begivenheden, at vi sad sammen i det Værelse, hvor jeg havde set Synet; jeg sad netop i samme Stol ved Vinduet som den Gang, og han laa og drev paa en Sofa. Tilskyndet af Tiden og Stedet meddelte jeg ham nu det forefaldne. Han hørte mig til Ende, saa lo han hjærtelig og derpaa gebærdede

han sig med en afmaalt Alvor, som var min Forrykthed hævet over al Tvivl. Lige i dette Øjeblik saa jeg paany Uhyret ganske tydeligt, jeg udstødte et Skrig af Rædsel og henledte dermed hans Opmærksomhed paa det. Han saa efter med stor Iver, men paastod at han slet ingen Ting kunde se, skønt jeg paa det nøjeste angav Dyrets Vej nedad Højens nøgne Flade.

Og jeg var nu for Alvor ræd; jeg betragtede Synet som et Varsel om min Død eller — hvad der var endnu værre — som Forløber for et Anfald af Galsskab. Jeg kastede mig hæftig tilbage i Stolen og skjulte mit Ansigt i Hænderne. Da jeg atter fjærnede dem, var Synet forsvundet.

Min Ven havde imidlertid nogenlunde genvundet sin Sindsligevægt, og han udspurgte mig nu paa det grundigste om Dyrets Udseende. Da jeg tilfulde havde tilfredsstillet hans Videbegærlighed, sukkede han dybt som befriet for en utaalelig Byrde og gav sig derpaa med en Sindsro, der forekom mig grusom, til at tale om visse Emner henhørende under den spekulative Filosofi, som tidligere havde været Genstand for Samtale os imellem. Jeg erindrer, hvorledes han blandt andet understregede den Anskuelse, at Hovedkilden til Menneskets Vildfarelser maatte søges i Forstandens Redebonhed til at undervurdere eller overvurdere en Genstands Betydning i Kraft af Unøjagtighed i Opfattelsen af dens Afstand. „Hvis man f. Ex.“ — sagde han — „nøjagtigt vil vurdere den Indflydelse, de demokratiske Grundsætningers almindelige Udbredelse vil øve paa Menneskeslægten i sin Helhed, saa burde man ikke glemme et saa vigtigt Punkt i Vurderingen som Fjærnheden af det Tidspunkt, da en saadan Udbredelse kan tænkes fuldbyrdet. Og dog kan De vist ikke nævne mig

en Skribent, der har afhandlet politiske Spørgsmaal, som overhovedet har fundet det Umagen værd at skænke denne Side af Sagen nogen Opmærksomhed.“

Min Ven holdt inde og gik strax derefter hen til en Reol og nedtog en af de gængse Lærebøger i Naturhistorie. Han bad mig nu, om jeg vilde bytte Plads med ham, saa han bedre kunde skelne Bogens fine Tryk, hvorpaa han satte sig i Lænestolen ved Vinduet og genoptog Samtalens Traad fra før:

„Hvis De ikke havde beskrevet Uhyret saa overordentlig nøjagtigt,“ sagde han, „saa vilde jeg aldrig have været i Stand til at oplyse Dem om, hvad det var. Lad mig allerførst oplæse Skolebogens Beskrivelse af Arten Sfinx, af Tusmørkesværmernes Familie, af de Florvingedes Orden, af Insekternes Klasse. Den lyder saaledes:

„Fire hindeagtige Vinger dækkede af smaa farvede, metalglinsende Skæl; Munden danner som Følge af Kæbernes Forlængelse en Snabel; ved Siden af denne ses Rudimenter af Kindbakker og laadne Følehorn; de underste Vinger forbindes med de øverste ved et stift Haar; Følehornene prismatiske, stavformige; Underlivet spidst. Den dødningehovedede Sfinx har til Tider vakt stor Ængstelse blandt Almuen paa Grund af den melankolske Lyd, den udstøder, og det Dødssymbol, som den bærer paa sit Brystskjold.“

Min Ven lukkede Bogen og lænede sig frem i Stolen, saa han kom til at indtage ganske samme Stilling, som jeg havde indtaget, da jeg saa „Uhyret.“

„Aa, der er den jo,“ udbrød han strax. „Den er i Færd med at stige op ad Højen paany, og jeg indrømmer, det er en højst besynderlig Skabning. Men den er nu alligevel ikke nær saa stor eller nær saa fjærn, som De bildte Dem ind; ti som den

her kryber op ad denne Traad, som en Edderkop har udspændt over Vindusrammen, saa kan jeg ikke anslaa den til mere end en Sextendedel Tomme i Længden, og den er heller ikke mere end en Sextendedel Tomme fjærnet fra Pupillen i mit Øje.“

En Historie fra de øde Bjærg.

I Efteraaret 1827 opholdt jeg mig i Charlottes-ville i Virginia og stiftede da tilfældigt Bekendtskab med Hr. Augustus Bedloe, en i enhver Henseende ejendommelig ung Mand, der opvakte min dybeste Interesse og Nyfigenhed. Jeg kunde ikke forstaa ham, hverken aandelig eller legemlig talt. Om hans Familie kunde jeg ikke faa noget rigtig at vide. Hvorfra han kom, erfarede jeg aldrig. Selv hans Alder voldte mig Hovedbrud, hvorvel jeg kalder ham en ung Mand. Han syntes ganske vist at være ung, og han holdt af at fremhæve sin Ungdom, og dog var der Øjeblikke, hvor jeg gerne kunde have troet ham Hundrede Aar gammel. Allerbesynderligst var dog hans legemlige Udseende. Han var overmaade høj og slank. Han ludedes stærkt forover. Hans Lemmer var overordentlig lange og magre; hans Pande bred og lav; hans Ansigtssfarve fuldstændig gusten. Hans Mund var stor og bevægelig, hans Tænder var sunde men mere uregelmæssige, end jeg nogen Sinde havde set Mage til. Hans Smil var imidlertid slet ikke ubehageligt, som man kunde have ventet, men det var ganske stillestaaende; det prægedes af et dybt, uforanderligt og stedse-

varende Tungsind. Hans Øjne var unaturligt store, og runde som Katteøjne; og hans Pupiller udvidede sig og trak sig sammen under Indvirkning af Mørke og Lys paa ganske samme Maade som hos Katte-slægten. Under stærk Sindsbevægelse skinnede hans Øjne med en næsten ufattelig Glans; de syntes at udslynge Lysstraaler, som var de selvlysende ligesom Solen, og dog var de under sædvanlige Forhold saa matte, døsig og udtryksløse, at de uvilkaarlig henledte Tanken paa et længst begravet Ligs Øjne.

Dette besynderlige Udseende voldte aabenbart Augustus Bedloe megen Fortrædelighed. Han kom uaf-ladelig med Hentydninger dertil; han søgte at forklare og undskylde, hvad der gjorde et meget pinligt Indtryk paa mig, første Gang jeg hørte det. Imidlertid vænnede jeg mig snart til det, og min Fornemmelse af Ubehag fortog sig. Han paastod just ikke, men han antydede med sine Udtalelser, at han ikke alle Dage havde set ud som nu; han havde tværtimod udmærket sig ved stor legemlig Skønhed, der var blevet Offer for langvarige nervøse Lidelser, der havde bragt ham i hans nuværende Tilstand. For mange Aar siden var han blevet tilset af en Dr. Templeton, en gammel Herre, der vel kunde være omkring de halvfjerds. Han havde truffet ham i Saratoga og følt sig meget lindret ved hans Behandling. Som Følge heraf havde Bedloe, der var rig, truffet den Overenskomst med Dr. Templeton, at denne mod et rundeligt aarligt Vederlag udelukkende skulde hellige sin Tid og sine videnskabelige Erfaringer til Omsorgen for ham.

Dr. Templeton havde rejst meget i sine unge Dage; og han havde i Paris sluttet sig nøje til Mesmer. Det var magnetiske Kure, der havde hjulpet

ham til at lindre sin Patients hæftige Smerter; og det heldige Resultat havde naturligvis indgydt Hr. Bedloe en vis Tillid til de Teorier, der laa til Grund for Lægebehandlingen. Dr. Templeton var Entusiast, og han gjorde sig megen Umag for fuldtud at omvende sin Lærling; og han naaede for saa vidt sit Maal, som den Syge fandt sig i at blive gjort til Genstand for talrige Experimenter. Disses hyppige Gentagelse førte til et Resultat, der i vore Dage er blevet saa almindelig kendt, at det vækker liden eller ingen Opmærksomhed, men som vistnok den Gang var fuldstændig ukendt i Amerika. Jeg mener hermed, at der lidt efter lidt opstod et stærkt udpræget magnetisk Afhængighedsforhold mellem Bedloe og Dr. Templeton. Jeg vil ikke paastaa, at dette Forhold overskred Grænsen for Evnen til at frembringe Søvn; men denne Evne var blevet udviklet til sin yderste Fuldkommenhed. Det første Forsøg paa at frembringe Hypnosen var fuldstændig mislykkedes for Hypnotisøren. Ved det femte eller sjette Forsøg havde han i nogen Grad Held med sig men først efter store Anstrængelser. Det tolvte Forsøg lykkedes fuldtud. Og siden hen bukkede Patientens Vilje hurtigt under for Lægens; da jeg stiftede Bekendtskab med de to Mænd, var det et Øjeblikks Værk at hypnotisere Bedloe; Lægens Vilje var tilstrækkelig dertil; Patienten behøvede end ikke at ane hans Nærværelse. Først nu Aar 1845, da Tusinder daglig er Vidne til lignende Mirakler, vover jeg at anføre denne tilsyneladende Umulighed som en Kendsgerning, der maa tages alvorligt.

Bedloe var af Naturen yderst følsom, letbevægelig og entusiastisk. Han besad en særdeles stærk og skabende Fantasi, hvis Virksomhed sikkert yderligere næredes ved hans stadige Forbrug af Morfin,

hvoraf han nedslugte store Mængder, og uden hvilken han fandt det umuligt at leve. Han plejede hver Morgen at indtage en stor Dosis lige efter Frokost, eller rettere sagt: lige som han havde drukket en Kop stærk Kaffe; ti han spiste aldrig noget om Formiddagen. Derefter begav han sig alene eller kun ledsaget af en Hund afsted paa en lang Spaseretur mellem de øde og dystre Bjærge, der ligger sydvest for Charlottesville og der gaar under Navnet „de øde Bjærge“.

En varm og diset Dag henimod Slutningen af November, den Aarstid der i Amerika har Navn af den „indianske Sommer“, begav Hr. Bedloe sig som sædvanlig afsted til Bjærgene. Dagen gik, og han vendte ikke tilbage.

Klokken var blevet 8 om Aftenen; vi var alvorligt bekymrede over hans lange Udeblivelse og havde i Sinde at gaa ud og søge efter ham, da han hel uformodet viste sig; han befandt sig som ellers, kun meget mere oprømt. Den Beretning, han aflagde om sin Udflugt og om de Hændelser, der havde holdt ham tilbage, var i Sandhed højst sælsom.

„I husker nok,“ sagde han; „at jeg forlod Charlottesville Kl. 9 i Morges. Jeg rettede strax mine Skridt mod Bjærgene, og Kl. 10 trængte jeg ind i en Kløft, som var mig ganske ukendt. Jeg gennemvandrede dens Krumninger med stor Interesse. Det Skue, Omgivelserne frembød, kunde vel næppe kaldes storslaet, men det var fuldt af et Øde og en Ensomhed, der højlig tiltaler min Smag. Ensomheden syntes fuldkommen jomfruelig. Jeg hilledes i den Tanke, at det bløde Grønsvær og den graa Klippe, hvorpaa min Fod traadte, aldrig før var blevet be-
traadt af menneskelige Skabninger. Og Indgangen til Kløften ligger virkelig saa skjult og saa utilgængelig,

hvis man da ikke begunstiges stærkt af Tilfældet, at det ingenlunde er umuligt, at jeg er den første Vandringsmand — den første og eneste — der nogen Sinde er trængt ind i dens Dyb.

Den tykke Taage og Damp, som udmærker den indianske Sommer og som nu svøbte sig om alle Genstande, bidrog utvivlsomt til at forstærke det Indtryk, Omgivelserne gjorde paa mig. Saa tæt var denne behagelige Taage, at jeg til ingen Tid kunde se mere end 16—18 Fod af Stien foran mig. Stien var yderst bugtet, og da Solen ikke lod sig se, mistede jeg snart enhver Forestilling om min Vandrings Retning. Imidlertid begyndte Morfinen at virke, Yderverdenen paatvang sig min stærke og udelte Interesse. Et Løvs Skælven, et Græsstraas Farveskær, en Bis Summen, en Dugdraabes Funklen, Vindens Puslen, de svage Dufte, der sneg sig ud fra Skoven, vakte i mig en hel Verden af lyse og brogede, løse Tanker og Fornemmelser.

Optaget heraf vandrede jeg afsted i adskillige Timer, alt imens Taagen tætnede og tyknede i den Grad, at jeg tilsidst blev nødt til at famle mig frem. Og nu overfaldtes jeg af en ubeskrivelig Uro, en Slags nervøs Hæmning og Angst; jeg frygtede for at sætte Foden til Jorden for at jeg ikke skulde styrte i Afgrunden. Jeg mindedes tillige sælsomme Historier, som fortælles om disse sønderrevne Bjerge og om de ugæstmilde og grusomme Mennesker, der skulde bebo deres Huler og Skove. Et Tusind vage Fantasier nedtrykte mig og gjorde mig urolig, saa meget mere netop fordi de var vage og ubestemte. Pludselig vakte min Opmærksomhed af høje Trommeslag.

Min Forbavselse var uhyre. En Tromme i disse Bjerge! Jeg vilde ikke være blevet mere forbavset,

om Erkeenglens Basun havde lydt i mit Øre. Men jeg skulde snart faa ny Aarsag til Ængstelse og Forvirring. Der lød en Raslen og Klirren som af et Bundt store Nøgler, og i samme Nu for en halv-nøgen, mørktfarvet Mand forbi mig med et Skrig. Han kom saa tæt forbi mig, at hans hede Aande slog mig ind i Ansigtet. I sin ene Haand holdt han et Instrument forfærdiget af Staalringe, som han rystede kraftigt under Løbet. Han var næppe forsvundet i Taagen, før et stort Dyr kom farende efter ham med aaben, gispende Mund og flammende Øjne. Jeg kunde ikke tage fejl; det var en Hyæne.

Synet af dette Udyr øgede ikke min Angst; jeg vil snarere sige, at det mindskede den; ti jeg var nu klar over, at jeg drømte, og søgte at stramme mig op til vaagen Bevidsthed. Jeg gik rask og dristig fremad. Jeg gned mine Øjne. Jeg raabte højt. Jeg kneb mig i Armen. Jeg fik Øje paa en lille Kilde, og jeg bøjede mig ned og badede mine Hænder, mit Ansigt og min Hals. De forvirrede Fornemmelser, der havde plaget mig, syntes at svinde bort. Jeg rejste mig som et nyt Menneske og gik rolig og fattet videre ad min ukendte Vej.

Tilslidst følte jeg mig ganske overvældet af Træthed, og Luften var desuden blevet meget trykkende, jeg satte mig derfor til Hvile under et Træ. Nu kom Solen frem et Øjeblik, og Bladenes Skygger tegnedes svagt men dog med tydelige Omrids paa Græsset. Jeg stirrede undrende paa disse Skygger; deres Form indgød mig den allerstørste Forbavselse. Jeg saa opad. Træet var en Palme.

Nu rejste jeg mig hastigt; jeg var frygtelig op-hidset; ti nu kunde jeg ikke længer slaa mig til Taals med den Forklaring, at jeg drømte. Jeg saa, jeg følte, at jeg havde alle mine Sanser i Behold,

og disse Sanser bragte nu en Verden af nye og besynderlige Fornemmelser til Live i min Bevidsthed. Heden blev med et utaalelig. Luften var opfyldt af en sælsom Duft. En sagte, vedholdende Mumlen, som den der rejser sig fra en mægtig men langsomt rindende Flod, naaede mine Øren; desuden hørte jeg den summende Lyd af mange Menneskerøster.

Mens jeg lyttede i et Overmaal af Forbavselse, som jeg næppe behøver gøre Rede for, strøges Taa-gen bort af et kort og hæftigt Vindstød som af en Trolldmands Trylle-Vaand.

Jeg befandt mig ved Foden af et højt Bjærg, hvorfra jeg saa ud over en vidtstrakt Slette, gennem hvilken en majestætisk Flod snoede sig. Ved Bred-den af denne Flod laa en østerlandsk By, saaledes som vi finder dem beskrevne i de arabiske Eventyr, kun endnu mere sælsom og besynderlig af Ud-seende. Fra mit høje Stade kunde jeg se ind i alle Byens Hjørner og Kroge; den laa nedenfor mig som aftegnet paa et Kort. Dens Gader syntes talløse; de var uregelmæssige og krydsede hinanden i alle Retninger; de var snævre som Gyder og vrimlede med Mennesker. Husene var vildt maleriske. Til alle Sider saas et Virvar af Balkoner, Verandaer, Minaretter, Altre og fantastisk udskaarne Karnaper. Det vrimlede med Bazarer; og i dem udstilledes rige Varer i uendelig Mangfoldighed og Fylde: Silke, Musseliner, blanke Vaaben, prægtige Smykker og Ædelstene. Desuden saas alle Vegne Bannere og Palankiner, Bærestole med rigt smykkede, tæt tilslørede Damer, pragtfuldt opsadlede Elefanter, sælsomt udhuggede Afgudsbilleder, Trommer, Gongonger, Spyd, sølverne og forgyldte Køller. Og midt i den larmende, forvirrede og urolige Hob, midt i den

uhyre Mængde af sorte og gule, turbanprydede, kjortelklædte og rigtskæggede Mænd løb talløse hellige, kransebehængte Oxer hid og did, mens uhyre Flokke af snavsede men hellige Aber skrigende og sladrende klatrede omkring paa Moskeernes Gesimser eller klyngede sig fast til Minaretterne og Karnaperne. Fra de overfyldte Gader sænkede et Utal af Stier sig ned til Badepladser ved Flodbredden; og Floden selv syntes møjsommeligt at slæbe sig frem under den uhyre Flaade af tungt lastede Skibe, der til alle Sider tyngede dens Overflade. Bagved Byen saas Palmer og Kokostræer, hyppigt samlede i mægtige Grupper, samt andre ældgamle og kæmpe-mæssige Træer af sælsomt Udseende; hist og her saas en Rismark, en Agerbrugers straatækte Hytte, en Dam, et ensomt liggende Tempel, en Zigøjnerlejr, eller en enlig ung Pige, der med Lerkrukken paa Hovedet vandrede ned mod den herlige Flod.

I vil selvfølgelig sige, at jeg drømte; men det gjorde jeg ikke. Hvad jeg saa, hørte, følte og tænkte, rummede intet af Drømmens umiskendelige Egenartethed. Alt var i strængeste Forstand virkeligt. I Begyndelsen betvivlede jeg min vaagne Tilstand og anstillede en Række Forsøg, der overbeviste mig om, at jeg var vaagen. Naar et Menneske drømmer og har en Mistanke om, at han drømmer, da fejler det aldrig, at denne Mistanke finder Bekræftelse; den sovende vaagner næsten altid umiddelbart efter. Novalis har derfor Ret i sin Paastand, „at vi er lige ved at vaagne, naar vi drømmer, at vi drømmer“. Hvis Synet havde vist sig for mig, som jeg gengiver det, uden at jeg havde mistænkt det for at være en Drøm, saa kunde det godt have været en Drøm; men nu viste det sig for mig og blev udsat for min Mistanke og underkastet min Prøvelse, jeg

er derfor nødt til at indordne det blandt andre Foreteelser.“

„Jeg er ikke vis paa, at De gør Uret deri,“ indskød Dr. Templeton. „Men gaa videre. De brød op og gik ned i Byen.“

„Ja, jeg brød op,“ fortsatte Bedloe, mens han saa paa Lægen med et Udtryk af dyb Forbavselse. „Jeg brød, som De siger, op og gik ned i Byen. Undervejs blev jeg omringet af en umaadelig Menneskesværm, der alle ilede afsted i samme Retning og i alle deres Bevægelser forraadte den voldsomste Ophidselse. Pludselig og paa ufattelig Vis blev jeg gennemtrængt af stærk personlig Interesse for hvad der foregik. Jeg havde en Følelse af, at jeg vilde komme til at spille en betydelig Rolle, hvorledes var jeg blot ikke rigtig klar over. Mod Mængden, som omringede mig, nærede jeg imidlertid en Følelse af bittert Fjendskab. Jeg undflyede og naaede hurtigt ad en Omvej ind i Byen. Her var alt i Oprør og hæftig Kamp. En lille Flok Mænd, hvis Klæder var en Mellemting mellem indiske og europæiske, var under Anførsel af Officerer i engelsk Uniform indviklede i Kamp med Gydernes myldrende Pøbelskarer. Jeg sluttede mig til dem, væbnede mig med en falden Officers Vaaben og bekæmpede — jeg vidste ikke hvem — med Fortvivlelsens Raseri. Vi maatte snart vige for Overmagten; vi blev tvungne til at søge Tilflugt i en Slags Kiosk. Her barrikaderede vi os og var for Øjeblikket i Sikkerhed. Fra en Aabning øverst oppe i Kiosken saa jeg en vældig, rasende Folkehob, der indesluttede og angreb et prægtigt Palads, der vendte ud til Floden. Og nu kom en kvindagtig Person til Syne i et af Paladsets Vinduer, hvorfra han ved Hjælp af sit Følges sammenknyttede Turbaner blev firet ned i en i Floden ven-

tende Baad, der bragte ham over til dens modsatte Bred.

Og nu tog et nyt Forehavende min Bevidsthed i Besiddelse. Jeg sagde nogle faa hastige men indtrængende Ord til mine Kampfæller; det lykkedes mig at vinde enkelte for min Plan; og vi gjorde et hæftigt Udfald fra Kiosken. Hoben veg tilbage for vort Anfald; stansede og gjorde forbitret Modstand og veg atter. Imidlertid var vi blevet trængt bort fra Kiosken og ind i snævre, skyggemørke Gader, der stængtes inde af høje, skumle Huse. Pøbelen omsværmede os, gik løs paa os med deres Spyd og overdængede os med en Regn af Pile. Disse sidste var meget ejendommelige og mindede i visse Henseender om Malayernes slangebugtede Khris. De var formede i en krybende Slanges Lignelse; de var lange og sorte; og de var forsynede med en forgiftet Modhage. En af dem ramte mig i højre Tinding. Jeg ravede og faldt til Jorden. En hæftig og tilintetgørende Sot fortærede mig. Jeg vred mig i Smerte, jeg stønnede, jeg døde.

„Nu vil De da næppe paastaa, at Deres hele Eventyr er andet end en Drøm,“ sagde jeg med et Smil. „De vil da ikke paastaa, at De er død?“

Jeg ventede, at Bedloe vilde komme med et rask Udfald som Svar paa min Bemærkning; men til min Forbavselse gik han istaa, overfaldtes af en Skælven og blev frygtelig bleg. Mit Blik faldt paa Dr. Templeton. Han sad strunk og stiv i sin Stol; hans Tænder klaprede i Munden paa ham; og hans Øjne syntes at springe ud af deres Huler. „Gaa videre!“ sagde han hæst til Bedloe, som nu fortsatte:

„I adskillige Minutter havde jeg kun en Følelse af Mørke, en Følelse af at jeg ikke var til, en Bevidsthed om Død. Men pludselig gennembævedes

min Sjæl af en voldsom Rystelse, som rantes den af et elektrisk Stød. Og nu fik jeg en Følelse af Bevægelighed og Lys. Jeg følte, jeg saa ikke Lyset. Jeg syntes at hæve mig fra Jorden. Kun havde jeg ingen legemlig, synlig, hørlig og følelig Nærværelse. Pøbelsværmen var borte. Oprøret havde stilnet. Byen var nogenlunde faldet til Ro. Neden under mig laa mit Lig; Pilen sad i Tindingen; og hele Hovedet var stærkt opsvulmet og vansiret. Alt dette følte jeg; jeg saa det ikke. Og alt var uden Interesse for mig. Selv Liget syntes slet ikke at vedkomme mig. Jeg havde ingen Vilje men syntes at være nødt til at bevæge mig og flagrede livligt afsted ad samme Vej, som jeg havde fulgt, da jeg trængte ind i Byen. Da jeg var naaet til det Sted i Bjærgkløften, hvor jeg havde mødt Hyænen, modtog jeg paany et Stød som af et elektrisk Batteri; Følelsen af Tyngde, Vilje og Legemlighed indfandt sig. Jeg fik mit oprindelige Jeg tilbage og skyndte mig hjemad, men det skete stod fremdeles for min Bevidsthed med et Præg af Livets Virkelighed over sig, og heller ikke nu kan jeg tvinge min Forstand til at opfatte det som en Drøm.“

„Det var det heller ikke,“ sagde Templeton højtideligt; „og dog vil det falde vanskeligt at give det et andet Navn. Vi tør antage, at Nutidens. Menneske er i Færd med at gøre uhørte Opdagelser paa Sjælelivets Omraade. Lad os indskrænke os til denne Antagelse. I øvrigt kan jeg give nogen Forklaring. Her er et Maleri i Vandfarve, som jeg vilde have vist Dem før, hvis ikke en uforklarlig Angst havde hindret mig deri.“

Vi saa paa Billedet. Mig forekom det alt andet end usædvanligt; men paa Bedloe gjorde det et aldeles overvældende Indtryk. Han saa ud, som om

han skulde falde i Afmagt. Og dog var det ikke andet end et Miniatur-Portræt — ganske vist et yderst veltruffet Portræt —, der gengav hans egne letkendelige Træk. Det var i hvert Fald min Tanke ved Synet af det.

„De vil lægge Mærke til, at Aarstallet 1780 — om end noget udvisket — staar her i Hjørnet. Det Aar blev Maleriet udført. Det er et Portæt af en afdød Ven, en Hr. Oldeb, som jeg knyttede mig nøje til i Calkutta, den Gang Warren Hastings stod ved Roret. Da jeg første Gang saa Dem, Hr. Bedloe, i Saratoga, var det Deres vidunderlige Lighed med Portrættet, der fik mig til at søge Deres Ven-skab og tilvejebringe den Overenskomst, der gjorde mig til Deres uadskillelige Ledsager. Min Hovedbevæggrund hertil var Samvittighedsnag overfor den afdøde, men tillige tilskyndedes jeg af en urofyldt, ikke helt angstfri Nysgerrighed med Hensyn til Dem selv.

Da De beskrev det Syn, De havde i Bjærgene, beskrev De med den størst mulige Nøjagtighed den indiske By Benares ved den hellige Flod. Opløbene, Kampene, Massakren fandt Sted under Cheyte Sings Oprør i 1780, der bragte Warren Hastings i overhængende Livsfare. Manden, der slap bort ved Hjælp af Turban-Snoren, var Cheyte Sing selv. Den Afdeling, der var indesluttet i Kiosken, bestod af Sepoyer og engelske Officerer under Hastings Kommando. Jeg var ogsaa tilstede, og jeg gjorde alt, hvad der stod i min Magt, for at hindre det ubesindige og skæbnesvangre Udfald, der førte til Officerens Fald for en Bengalesers forgiftede Pil. Denne Officer var min kæreste Ven. Det var Oldeb. De vil af disse Optegnelser se“ (her fremtog Templeton et Hæfte, hvori saas adskillige nyligt beskrevne

Blade), „at jeg her hjemme har betroet disse Be-
givenheder til Papiret paa akkurat samme Tid som
De gennemlevede dem i Fantasien der ude i Bjær-
gene.“

Omtrent en Uge efter denne Samtale fandtes føl-
gende Notits i en Charlottesville-Avis:

„Det et vor sørgelige Pligt at maatte meddele, at
Døden har bortkaldt Hr. Augustus Bedlo, en Mand,
hvis elskværdige Optræden og mange udmærkede
Egenskaber forlængst havde vundet ham alles Hjær-
ter her i Charlottesville.

Hr. B. blev Aaringer tilbage angrebet af en Ner-
velidelse, der flere end en Gang har truet med at
tage en alvorlig Vending; dog blev den kun indi-
rekte Aarsag i hans Død. Den umiddelbare Aarsag
er højst besynderlig. Paa en Udflugt, som Hr. B.
for faa Dage siden foretog til „de øde Bjærge“, paa-
drog han sig en let Forkølelse ledsaget af Feber og
stærk Blodtilstrømning til Hovedet. Dr. Templeton
tog sin Tilflugt til lokal Aareladning. Igler blev an-
bragte i Tindingerne. Patienten døde i Løbet af for-
færdende kort Tid, og det viste sig nu, at en af de
giftige, ormlignende Blodigler, som af og til findes
i Omegnens Damme, ved et ulykkeligt Tilfælde var
kommet med i det Kar, der indeholdt Iglerne. Og
denne Igle bed sig fast i en lille Pulsaare i højre
Tinding. Dens store Lighed med den i Lægeviden-
skabens Tjeneste anvendte Igle foraarsagede at Fejl-
tagelsen først opdagedes, da det var for silde.

NB. Den giftige Igle, som findes ved Charlottes-
ville, kan altid kendes fra den ægte ved sin sorte
Farve og i Særdeleshed ved sine bugtende, ormeag-
tige Bevægelser, der i høj Grad minder om en
Slanges.“

Jeg talte med Avisens Redaktør om det mærkelige

Ulykkestilfælde og spurgte ham i Forbigaaende, hvor det kunde være, at man havde givet den afdøde Navnet Bedlo.

„Jeg antager,“ sagde jeg, „at De har skellig Grund til at skrive Navnet saadan. Jeg mente ellers, det stavedes med e.“

„Ikke Spor af Grund. Det er en blot og bar Trykfejl. Navnet staves med e hele Verden over, i al Fald det jeg ved af.“

„Da er saa sandelig det Tilfælde indtruffet,“ mumlede jeg, idet jeg vendte mig fra ham og gik, „at en Sandhed er sælsommere end nogen Opdigtelse; ti Bedlo uden e er jo ikke andet end Oldeb læst bagfra. Og denne Mand fortæller mig, at det er en Trykfejl.“

Fortællingen
om
Arthur Gordon Pym fra Nantucket.

Deri

Beretningen om et Mytteri og forfærdeligt Blodbad om Bord i den amerikanske Brig, „Delfinen“, paa dens Rejse til det sydlige Polarhav, samt om hvorledes Fartøjet blev tilbageerobret af de Overlevende; deres Forlis og paafølgende forfærdelige Lidelser af Hungersnød; deres Redning, som skyldtes den engelske Skonnert „Jane Guy“; dette Skibs kortvarige Krydstogt i det antarktiske Ocean; hvorledes det blev erobret og Mandskabet myrdet, da det befandt sig mellem en Øgruppe paa 84de sydlige Bredegrad; samt de utrolige Eventyr og Opdagelser endnu længere Syd paa, som hin sørgelige Begivenhed gav Stødet til.

Indledning.

Da jeg for faa Maaneder siden vendte tilbage til Fristaterne efter at have oplevet de sælsomme Eventyr i det sydlige Polarhav og andetsteds; hvorom der fortælles i det følgende, stiftede jeg tilfældigt Bekendtskab med en Del Mænd i Richmond, Vir-

ginia, der nærede stor Interesse for de Egne, jeg havde gæstet, og som derfor ihærdigt opfordrede mig til at overgive mine Oplevelser til Offentligheden. Jeg havde adskillige Grunde til at vægre mig; nogle af dem er ganske private og vedrører kun mig selv; andre af dem ikke just det. En af de Betænkeligheder, der holdt mig tilbage, skyldtes den Omstændighed, at jeg ikke havde ført Dagbog under en stor Del af Rejsen; jeg frygtede derfor, at jeg ikke efter Hukommelsen vilde være i Stand til at skrive en Beretning, der var saa nøjagtig og sammenhængende, at den ogsaa i det Ydre lagde den Sandhed for Dagen, som den i Virkeligheden indebar, naar da fraregnes de naturlige og uundgaaelige Overdrivelser, som vi Mennesker nu en Gang gør os skyldige i, naar vi skildrer Begivenheder, der har gjort et mægtigt Indtryk paa vor Fantasi. En anden Grund, der holdt mig tilbage, var den, at de Begivenheder, jeg havde at berette om, var saa helt ud vidunderlige og uden Støtte i andres Vidnesbyrd, naar undtages en eneste Person — oven i Købet en Halvindianer; jeg maatte derfor være fattet paa kun at vinde Tiltro hos min Familie og de af mine Venner, der havde lært mig at kende som en sanddru og paalidelig Mand, mens det store Publikum rimeligvis vilde betragte min Beretning som en fræk og velopfunden Opdigtelse. Mistilliden til mine egne Evner som Skribent var maaske dog nok den væsentligste Grund, hvorfor jeg ikke bøjede mig for mine Raadgiveres Tilskyndelser.

Blandt dem, der interesserede sig mest for min Beretning — og da særlig for den Del af den, som angaar det sydlige Polarhav, var Hr. Poe, der indtil fornylig har redigeret „Southern Literary Messenger“, et Maanedskrift udgivet af Hr. Thomas W.

White i Byen Richmond. Han med flere raadede mig indtrængende til at udfærdige en sammenhængende Beretning om hvad jeg havde set og oplevet og dristigt sætte min Lid til Publikums Kløgt og sunde Sans, idet han med stor Styrke gjorde gældende, at mine Mangler som Forfatter snarest vilde komme mig til Gode, at min Bogs Ubehjælpssomhed netop vilde gøre den troværdig.

Trods alt kunde jeg dog ikke bekvemme mig til at følge hans Anvisning. Senere hen, da han saa, at jeg ikke vilde røre paa mig, foreslog han, at jeg skulde give ham Tilladelse til med hans egne Ord at affatte en Beretning om den første Del af mine Eventyr og offentliggøre den i „Southern Messenger“ i Form af en Novelle. Derimod havde jeg intet at indvende, kun knyttede jeg den Betingelse til, at mit rigtige Navn skulde forblive unævnt. Den foregivne „Historie“ fremkom i to paa hinanden følgende Numre af „The Messenger“ (for Januar og Februar 1837), og for at den skulde gaa og gælde for Digt, blev Hr. Poe anført som dens Forfatter i Magasinets Indholdsfortegnelse.

Den Maade, hvorpaa dette lille Bedrag blev modtaget af Publikum, bevægede mig endelig til at forfatte og offentliggøre en sammenhængende Beretning om mine Oplevelser; ti trods den Behændighed, hvormed Novelleformen var overholdt i „The Messenger“ — hvorvel ikke en eneste Kendsgerning var ændret eller forvandsket —, saa lod man sig dog ikke narre; Hr. Poe fik ikke saa ganske faa Breve, hvori Brevskriverne udtrykte som deres Formening, at de her stod overfor virkelige Begivenheder. Jeg følte mig derfor overbevist om, at Kendsgerningerne i min Beretning var af en Natur, der gjorde deres Paalidelighed selvindlysende, og at jeg

følgelig ikke i nogen synderlig Grad behøvede at frygte Publikums Vantro.

Efter denne Forklaring vil det tydeligt fremgaa, hvor meget af det følgende der skyldes mit eget Forfatterskab; og det vil ligeledes fremgaa, at ikke en eneste Kendsgæring er urigtigt gengivet i de første faa af Hr. Poe skrevne Sider. Det er end ikke nødvendigt at udpege for de Læsere, der ikke har set „The Messenger“, hvor han slutter af og jeg selv begynder; det fremgaar tydeligt nok af Stilens Forskellighed.

New York, Juli, 1838.

A. G. Pym.

I

Mit Navn er Arthur Gordon Pym. Min Fader var en agtværdig Skibsprovianteringshandler i Nantucket, og der blev jeg født. Min Bedstefader paa mødrene Side var Sagfører med god Praxis. Han havde Held med alt hvad han foretog sig, og han havde tjent gode Penge paa Edgerton-Bankens Aktier. Paa denne og andre Maader var det lykkedes ham at lægge en god Slump Penge til Side. Jeg tror nok, han havde mere tilovers for mig end for noget andet Menne-ske i denne Verden, og jeg havde al Udsigt til at arve det meste af hans Formue, naar han en Gang gik hen og døde. Da jeg var sex Aar gammel, lod han mig gaa i Skole hos gamle Hr. Ricketts, en en-armet Kavalier og for Resten en sær Snegl; næsten enhver, der har gæstet New Bedford, vil have lært ham at kende. Jeg forblev i hans Skole, til jeg var 16 Aar gammel; paa det Tidspunkt blev jeg overflyttet til Hr. E. Ronalds Læreanstalt. Her sluttede

jeg mig nøje til en Søn af Hr. Barnard, en Søkap-
tajn, der plejede at sejle for Rederiet Lloyd og Vre-
denburgh; Hr. Barnard er ogsaa meget kendt i
New Bedford, og han har, saa vidt jeg ved da,
mange Slægtninge i Edgerton. Sønnen hed August,
og han var omtrent to Aar ældre end mig. Han
havde været med sin Fader paa Hvalfangst ombord
i John Donaldson, og han fortalte mig mangt og
meget om sine Oplevelser der langt Syd paa i Stille-
havet. Jeg var ofte hjemme hos ham hele Dagen,
ja somme Tider Natten med. Vi laa i samme Seng,
og han plejede at holde mig vaagen til henad den
lyse Morgen med Fortællinger om de Indfødte paa
Øen Tinian og andre Pladser, som han havde gæ-
stet paa sine Rejser. Jeg blev mere og mere inter-
esseret og fik tilsidst stor Lyst til at gaa til Søs.
Jeg ejede en Sejlbaad, der hed Ariel og vel kunde
være en 300 Kr. værd. Den var forsynet med Halv-
dæk, og den var sluprigget; Tonnagen har jeg glemt,
men den kunde mageligt rumme ti Mennesker. I
denne Baad plejede vi at foretage aldeles forrykte
Udflugter; naar jeg nu tænker paa dem, forekommer
det mig som mer end et Mirakel, at jeg overhovedet
er i Live den Dag i Dag.

Jeg vil fortælle et af disse Eventyr som Indled-
ning til en længere og mere betydningsfuld Beret-
ning. Der var en Aften Gilde hos Hr. Barnard, og
inden det var forbi, var baade jeg og August blevet
temmelig berusede. Jeg foretrak da som ved tid-
ligere Lejligheder at dele Seng med ham fremfor at
gaa hjem. Han lagde sig strax til at sove, meget
roligt forekom det mig og uden at fylde mig med
sine sædvanlige Historier; Klokken var ogsaa blevet
et. Vi havde vel ligget en halv Times Tid i Sengen,
og jeg var lige ved at falde i Søvn, da han for op

og svor en frygtelig Ed paa, at ingen Arthur Pym i hele Kristenheden skulde faa ham til at sove, naar der blæste en saa herlig Brise fra Sydvest. Jeg var overvældet af Forbavselse, jeg anede ikke, hvad der gik af ham, og tænkte som saa, at al den Vin og Likør, han havde drukket, vel nok havde gjort Kaal paa hans Forstand. Han begyndte imidlertid at tale meget roligt og forsikrede mig, at han, hvorvel jeg ansaa ham for beruset, aldrig i sit Liv havde været mere ædru end just nu. Det kedede ham bare, sagde han, at ligge og krybe sammen som en Hund, naar det var et saa herligt Vejr; han vilde op og ud paa Eventyr med Baaden. Jeg ved ikke, hvad der gik af mig, men Ordene var knap ude af hans Mund, før det gøs i mig af Henrykkelse og det forekom mig, at hans forrykte Ide var noget af det dejligste og det mest fornuftige, jeg længe havde hørt. Det blæste næsten en Storm, og Vejret var meget koldt, eftersom det var i Sidstningen af Oktober. Ikke des mindre sprang jeg henrykt ud af Sengen og fortalte ham, at heller ikke jeg var forknyt af mig, heller ikke jeg brød mig om at ligge og krybe sammen som en Hund, og hvad det angik at gaa paa Eventyr, saa havde jeg ikke i Sinde at staa tilbage for nogen som helst August Barnard i Nantucket.

Vi kom i Klæderne i en Fart og skyndte os ned til Baaden. Den laa nede ved Pankey & Co.s Tømmerplads og var nær ved at faa Siderne slaaet ind mod de svære Tømmerstokke. Den var halv fuld af Vand, og August sprang ombord og øste den læns. Da det var besørget, hejste vi Klyver og Storsejl og stod dristigt til Havs.

Som jeg allerede har fortalt, blæste en frisk Brise fra Sydvest. Natten var meget klar og meget kold. August havde taget Roret, jeg stod paa Dækket ved

Siden af Masten. Vi skød god Fart, ingen af os havde mælet et Ord, siden vi stod ud af Havnen; nu spurgte jeg August, hvad Kurs han styrede og naar han egentlig havde tænkt, vi skulde vende om. Han gav sig til at fløjte, og først efter nogle Minutters Forløb svarede han bidsk: „Jeg vil nu ud paa Havet, du kan jo vende hjem, hvis det morer dig mere.“ Jeg fæstede mit Blik paa ham og saa strax, at han trods sin tilsyneladende Ligegladhed var stærkt ophidset. Jeg kunde se ham tydeligt i Maaneskinnet; hans Ansigt var hvidere end Marmor, og hans Haand rystede saa stærkt, at han knap kunde holde paa Rorpinden. Jeg indsaa, at der var noget galt paa Færde, og blev alvorligt forskrækket. Jeg havde den Gang ikke synderlig Forstand paa at manøvrere en Baad og var i saa Henseende ganske afhængig af min Ven. Desuden var Vinden pludselig taget til, og vi befandt os ikke længer i Læ af Landet, imidlertid holdt jeg jo ikke af at forraade min Angst og i den paafølgende halve Time sagde jeg ikke et Muk. Men saa kunde jeg ikke holde det ud længer men sagde til August, at nu var det vist paa Tide, vi vendte om. Lige som forrige Gang gik der en lille Tid, inden han tog Notits af min Bemærkning. „Med Tiden“ — sagde han endelig — „med Tiden; hjem kan vi sgu altid komme.“ Jeg havde ventet et lignende Svar; men der var noget i Tonefaldet, der fyldte mig med usigelig Rædsel. Jeg saa paany opmærksomt paa min Ven. Hans Læber var helt farveløse, og hans Ben slog i den Grad Sludder under ham, at han knap formaaede at holde sig oprejst. „For Guds Skyld, August,“ raabte jeg dødelig angst, „hvad er der i Vejen med dig, hvad er det, du har i Sinde?“ „Hvad der er i Vejen?“ stammede han i den største

Forbavselse, og i samme Nu gav han Slip paa Rorpinden og faldt forover i Bunden af Baaden. „I Vejen! — der er ingen Ting i Vejen; vi er jo for Hjemgaaende — ikke?“ Først nu gik Sandheden op for mig. Jeg styrtede hen til ham og søgte at løfte ham op. Han var drukken — døddrukken; han kunde hverken staa, tale eller se. Hans Øjne var glasagtig stive, og da jeg ude af mig selv af Fortvivlelse slap mit Tag i ham, rullede han som en Træklods tilbage i Bundvandet, hvorfra jeg havde løftet ham op. Han havde aabenbart i Aftenens Løb drukket langt mere, end jeg havde nogen Anelse om, og hans Opførsel, efter at vi var gaaede til Sengs, skyldtes hans voldsomme Rus, en Tilstand, der ligesom Forrykthed ofte tillader sit Offer at optræde, som om han var ved sine Sansers fulde Brug. Nattekulden havde imidlertid øvet sin sædvanlige Indflydelse, hans aandelige Energi var sygnet hen og den forvirrede Forestilling om vor Stillings Farlighed, som paa det Tidspunkt sikkert har meldt sig hos ham, bidrog kun sit til at fremskynde Katastrofen. Han var nu fuldstændig sanseløs, og det vilde han efter al Sandsynlighed vedblive at være mange Timer endnu.

Man kan næppe tænke sig, hvor jeg var overvældet af Angst. Rusen var længst fordampet, nu var jeg kun ræd og ubeslutsom. Jeg vidste, at jeg var ganske ude af Stand til at manøvrere Baaden; jeg vidste, at den stærke Blæst og Strøm i Forening førte os Undergangen i Møde. Det blæste op til Storm; vi havde hverken Kompas eller Proviant om Bord; og hvis vi blev ved at holde vor nuværende Kurs, vilde Landet være os ude af Sigte endnu inden Dag gry. Disse og andre ligesaa uhyggelige Tanker glimtede gennem min Hjerne i vildende Hast

og lamslog mig, saa jeg i de nærmeste Øjeblikke ikke formaaede at foretage mig nogetsomhelst. Hverken Klyver eller Storsejl var rebede, Baaden skød som en Pil gennem Vandet med Stævnen under Braaddet. Det var en Guds Lykke, at den ikke løb op i Vinden; August havde jo, som jeg har fortalt, ladet Roret gaa, og jeg havde ikke haft Aandsnærværelse nok til at gribe det. Heldigvis holdt Baaden støt sin Kurs og lidt efter lidt begyndte jeg at komme til Hægterne. Men Vinden tog stadig til, og den ene Sø efter den anden skyllede ind over os. Ydermere var mine Lemmer i den Grad valne, at de saa godt som var uden al Følelse. Fortvivlelsen gav mig endelig Mod; jeg styrtede hen til Storsejlet og lod falde. Det gik selvfølgelig udenbords, blev fyldt med Vand og trak Masten med sig; Bruddet skete lidt ovenfor Dækket. Det var ene og alene denne Omstændighed, der frelste mig fra øjeblikkelig Tilintetgørelse. Nu lænsede jeg af for Klyveren, vel slog tunge Søer nu og da ind over Baaden, men øjeblikkelig Dødsfare var der ikke. Jeg tog Roret og aandede nu mere frit, eftersom der dog var en Mulighed for Redning. August laa stadig bevidstløs i Bunden af Baaden, og Vandet stod en Fod højt, saa der var al Fare for, at han skulde ligge og drukne, jeg løftede ham derfor op i siddende Stilling, surrede et Reb om Livet paa ham og fastgjorde det til en Ring i Halvdækket. Da jeg nu havde ordnet alt saa godt jeg formaaede i min forfrosne og forskræmte Tilstand, befalede jeg mig Gud i Vold og besluttede at oppebie, hvad der videre maatte ske, med al den Sjælsstyrke, jeg var i Besiddelse af.

Jeg havde næppe fattet denne Beslutning, før et langt, gennemtrængende Skrig, et Hyl som udstødt

af Tusind Dæmoner bragte Luften rundt om og over Baaden i Oprør. Saa længe jeg lever, vil jeg ikke glemme hint Øjeblikks paniske Rædsel. Mit Haar rejste sig paa Hovedet, mit Blod kølnedes i Aarerne, mit Hjærte stansede sine Slag og uden saa meget som at løfte mine Øjne for at erfare Aarsagen til min Skræk tumlede jeg bevidstløs hen over min Kammerats Legem.

Da jeg paany vaagnede til Bevidsthed, befandt jeg mig i Kahytten paa et stort Hvalfangerskib, Pingvinen, der var undervejs til Nantucket. Der stod adskillige Mennesker rundt om mig, og August, der var blegere end Døden, var travlt beskæftiget med at varme mine Hænder. Da han saa mig slaa Øjnene op, brød han ud i Fryderaab, saa han aflokkede de barske Mænd saa vel Latter som Taarer. Det Mystorium, at vi endnu befandt os i Live, opklaredes nu i Hast. Vor Baad var løbet i Sænk af Hvalfangeren, der med stor Sejlføring krydsede sig op til Nantucket. Der var flere Mand paa Udkig forude, men de opdagede os først, da Sammenstødet var uundgaaeligt; det var deres advarende Raab, der nær havde skræmt Livet af mig. Det store Skib, fortalte man mig, var gledet hen over os med samme Lethed som vort eget lille Fartøj vilde have gledet hen over en Fjer. Der lød intet Skrig fra Offerets Dæk; kun en sagte, skurende Lyd blandede sig med Stormens og Bølgenes Brølen, da vor skrøbelige Baad gled hen under dens Banemands Køl; det var alt. Kaptajnen (Kaptajn E. T. V. Block fra New London) var mest stemt for at holde sin Kurs, idet han antog, at vor Nøddeskal af en Baad, der jo, som man vil erindre, havde mistet sin Mast, vel sagtens maatte være en eller anden udrangeret Jolle, der var sendt til Havs. Til alt Held paa-

stod to af Udkigsmændene med stor Bestemthed, at de havde set en Mand ved Roret, og de holdt paa, at der var en Mulighed for at redde ham. Der opstod nu en Discours, Kaptajn Block blev vred og sagde „at han ikke evig og altid kunde ligge og passe paa de Æggeskaller, der drev rundt i Havet; hans Skib skulde ikke vende for en saadan Bagatel; hvis en Mand var sendt til Bunds, saa var det hans egen Fejl; det stod ham frit for at drukne og for Resten gaa ad Helvede til.“ Men nu traadte Henderson, første Styrmand, i Skranken; han var som i øvrigt hele Skibets Mandskab blevet opbragt over Udtalelser, der forraadte en saa hjærtløs Grusomhed. Han talte rent ud af Posen, da han mærkede, han havde Mandskabet paa sin Side, gjorde Kaptajnen opmærksom paa, at han fortjente at blive klynget op i Galgen, og underrettede ham om, at han ikke havde i Sinde at lystre hans Ordre, om det saa skulde koste ham hans Hals, saa snart han satte sin Fod paa Landjorden. Han skubbede Kaptajn Block, der var blegnet og ikke sagde et Ord, til Side, gik agterud, lagde selv Haand paa Roret og kommanderede: „ned i Læ med Roret!“ Mandskabet fløj til deres Poster, og Skibet gik over Stag. Med alt dette var der imidlertid gaaet omtrent 5 Minutter, og det maatte næsten anses for umuligt at redde nogen — saafremt der da ellers havde været nogen i Baaden. Ikke des mindre blev baade jeg og August reddede, som Læserne jo allerede har erfaret; og vor Redning syntes at bero paa to af hine ufatteligt gunstige Hændelser, der af de vise og fromme tilskrives Forsynets direkte Indgriben.

Før Skibet endnu var gaaet over Stag, lod Styrmanden Jollen sætte i Søen og gik selv i den tilige med to Mand; det var, saa vidt jeg ved, de

samme som paastod at have set mig ved Roret. De havde netop forladt Skibets Læside, da det med en stærk Rullen gled over til Luvart, og i samme Øjeblik sprang Henderson op fra Toften og raabte: „skod.“ Andet og mere sagde han ikke, han blev blot ved utaalmodigt at raabe: „skod!“ Mændene parerede Ordre saa hurtigt som muligt; men paa det Tidspunkt var Skibet allerede vendt og paany kommet i Fart, hvorvel alle Mand var travlt i Færd med at tage Sejl ind. Trods Faren ved Forsøget klyngede Styrmanden sig til Kættingerne, saa snart de kom inden Rækkevidde. En ny vældig Overhaling bragte nu Skibets Styrbordsside oven Vande næsten helt ned til Kølen, og Aarsagen til Styrmandens Iver blev aabenbar for alle. En Mands Legem saas paa en eller anden mystisk Maade fæstet til Skibets glatte og skinnende Bund (Pingvinen var kobberforhudet), mod hvilken det idelig daskede haardt som Følge af Skrogets Bevægelser. Efter adskillige forgæves Forsøg, der — med overhængende Fare for Baadens Kæntring — foretoges hver Gang Skibet gjorde en Overhaling, blev jeg endelig udfriet af min farlige Stilling —, ti mig var det, — og taget om Bord. En af Spanternes Bolte var trængt ud gennem Kobberforhudningen, og den var det, der havde stanset mig paa min Gliden hen under Skibet og paa saa sælsom Vis fæstet mig til dets Bund. Boltens Spids var trængt gennem Kraven paa min grønne Bajs Jakke og gennem den bagerste Del af min Hals, ind mellem to Sener og ud lige under højre Øre. Jeg blev strax lagt i Seng, skønt alt Liv syntes udslukt. Der var ingen Læge om Bord; men Kaptajnen tog sig af mig paa det bedste, antagelig for at bringe sin tidligere udviste Hjærteløshed i Glemme hos Mandskabet.

Imidlertid var Henderson paany gaaet fra Borde i Jollen, skønt det næsten blæste en Orkan nu. Efter kort Tids Forløb stødte han paa Vragstumper af Baaden, og en af de Mænd, der var med ham, paa-stod at kunne høre Nødraab, der med Mellemrum skar sig gennem Stormens Brøl. Som Følge heraf fortsatte de haardføre Søfolk deres Eftersøgning endnu en halv Times Tid, hvorvel Kaptajn Block flere Gange signaliserede, at de skulde vende tilbage, og hvorvel hvert Øjeblik de tilbragte i den skrøbelige Baad var rigt paa overhængende Dødsfare. Ja, det er jo i Virkeligheden næsten ikke til at fatte, at den lille Jolle kunde holde sig blot et eneste Øjeblik i den oprørte Sø. Den var imidlertid indrettet med Hvalfangst for Øje, og jeg har Grund til at tro, at den ligesom adskillige Redningsbaade, der gør Tjeneste ved Kysten af Wales, var forsynet med lufttætte Rum.

Efter forgæves at have søgt i den halve Times Tid besluttede de at vende tilbage til Skibet. Knap var denne Beslutning fattet, før de hørte et svagt Skrig fra en mørk Genstand, der i stor Hast gled dem forbi. De roede efter og indhentede den. Det viste sig at være Ariels Dæk. Ikke langt fra det laa August og kæmpede med svindende Kræfter mod Bølgerne. De saa nu, at han var bundet fast til Vragstumpen med et Reb. Som man vil erindre var det mig selv, der havde slynget dette Reb om Livet paa ham og bundet det fast til Ringen i Dækket for at holde ham oppe i siddende Stilling, og det viste sig nu, at jeg derved var blevet et Redskab til hans Frelse. Ariel var ikke solidt bygget; da den sank, skiltes den; Vandet, som trængte ind, løftede Dækket ud af sit Leje og skød det — sammen med andre

Vragstumper — op til Overfladen; August flød med og undgik saaledes en skrækkelig Død.

Der var gaaet mer end en Time, siden han bragtes om Bord i Pingvinen, før han kom saa vidt til sig selv, at han kunde give en Forklaring og opfatte, hvad der var sket. Endelig kom han helt til sig selv og fortalte mangt og meget om de Følelser, der besjælede ham, mens han laa i Vandet. Han var blevet sig bevidst i det Øjeblik, da han befandt sig under Vand og med ufattelig Hurtighed hvirvledes rundt og atter rundt, mens et Reb strammede ham om Halsen. Et Øjeblik efter følte han, at han skød hurtigt opad; strax efter tørnede hans Hoved voldsomt mod en haard Genstand, og han mistede Bevidstheden. Da han atter kom til sig selv, var han nogenlunde ved sin Forstands fulde Brug og dog paa visse Punkter endnu helt forvirret og omtaaget. Han forstod, at der maatte være sket en Ulykke, og at han befandt sig i Vandet, hvorvel hans Mund var fri, saa han med Lethed kunde drage Aande. Muligvis har Dækket paa dette Tidspunkt drevet afsted for Vinden og slæbt ham efter sig liggende paa Ryggen. Selvfølgelig var der ingen Fare for, at han skulde drukne, saa længe han befandt sig i denne Stilling. Strax efter kastede en Braadsø ham ind over Dækket, og her søgte han at holde sig fast, idet han af og til raabte om Hjælp. Lige før han blev fundet af Hr. Henderson, havde han været nødt til at slippe sit Tag paa Grund af Udmattelse, han var faldet i Søen og havde opgivet ethvert Haab om Redning. Al den Tid han laa i Vandet og kæmpede for sit Liv, havde han ikke den fjærneste Erindring om Ariel eller hvad der var gaaet forud for Katastrofen. En vag Følelse af Rædsel og Fortvivlelse lammede hans Aandsevner. Da han langt om længe

blev taget op, var han fuldstændig bevidstløs; og der gik som allerede sagt en Times Tid, inden han atter kom til sig selv ombord i Pingvinen. Hvad mig angaar, saa vakte jeg paany til Live fra en Tilstand, der grænsede yderst nær til Døden, ved Hjælp af kraftige Gnidninger med Flonel, der var dyppet i hed Olie, en Fremgangsmaade, der skyldtes Augusts Raad; (man havde i Forvejen halvfjerde Time igennem forsøgt sig med alle mulige andre Midler, men uden Held). Det Saar, jeg havde faaet i Halsen, saa ganske vist stygt ud men viste sig at være uden Betydning, og jeg forvandt snart Følgerne af det.

Pingvinen løb i Havn Kl. 9 om Morgen efter at have udstaaet en af de sværeste Storme, der nogen Sinde har raset paa Højden af Nantucket. Baade August og jeg viste os i rette Tid ved Frokostbordet hos Kaptajn Barnard; det var ganske vist ogsaa til alt Held blevet dækket sent paa Grund af Selskabet den foregaaende Aften. Jeg tænker, at alle ved Bordet var for medtagne til at lægge Mærke til vort forkomne Udseende; — selvfølgelig vilde vi ikke have kunnet staa for en nøjere Prøvelse. Skolebørn formaar imidlertid at udrette Vidundere, naar det gælder om at føre bag Lyset, og jeg betvivler meget, at saa meget som blot en eneste af vore Venner i Nantucket havde den fjærneste Anelse om, at den skrækkelige Historie, som nogle Matroser fortalte rundt om i Byen: „at de havde løbet et Skib i Sænk, ved hvilken Lejlighed en 30-40 arme Djævnle var gaaet ned om og hjem“, stod i nogen som helst Forbindelse med Ariel, min Kamerat eller mig. Vi to har ofte senere hen talt sammen om Begivenheden — men aldrig uden Bæven. I en af vore Samtaler tilstod August oprigtigt, at han aldrig

i sit Liv havde følt en saa knugende Fortvivlelse, som da han om Bord i vor lille Baad kom til Erkendelse af sin frygtelige Rus og knækkede sammen under den.

II

Paa intet som helst Omraade, hvor vor Sympati eller Antipati spiller med ind, formaar vi at drage paalidelige Slutninger selv ud fra de simpleste Kendsgerninger. Man skulde tro, at den Katastrofe, som jeg nys har berettet om, til Gavns vilde kølnet min Lidenskab for Søen. Tværtimod, der var knap gaaet en Uge efter vor vidunderlige Redning, før jeg følte en mere brændende Længsel end nogen Sinde efter de vilde Eventyr, der falder i Sømandens Lod. Dette korte Tidsrum havde været rigelig langt nok til at udviske den nys udstandne Fares mørke Sider og lade dens Lyspunkter fremtræde i saa meget des stærkere Glans. Mine Samtaler med August blev hyppigere og hyppigere og opslugte tilsidst hele min Interesse. Han havde en Maade at fortælle sine Historier om Havet paa, der nok skulde gøre Indtryk paa mit livlige Temperament og min dunkelt glødende Fantasi; (og saa har det jo mindre at sige, at Halvdelen af det han fortalte vistnok var Løgn og Digt, hvad jeg nu har en Formodning om.) For Resten er det sært nok, at jeg lyttede med allerstørst Interesse, naar han fortalte mig om de Lidelser og Ulykker, der saa rundeligt bliver Sømanden til Del. For Maleriets lyse Side havde jeg i Grunden kun ringe Sans. Jeg drømte om Skibbrud og Hungersnød, om Død eller Fangenskab blandt vilde Barbarhorder, om et Liv henlevet i Sorg og Taarer

paa en ensom og øde Klippe midt ude i et ukendt og unærmeligt Ocean. Slige Fantasier og Ønsker, — ti Drømmene udviklede sig til Begæringer, — er, har man senere hen fortalt mig, fælles for alle Melankolikere; den Gang antog jeg dem for profetiske Forudannelser om en Skæbne, som jeg var bestemt til at fuldkomme. Og August gik fuldstændig ind paa min Tankegang. Det er sandsynligt, at vort fortrolige Samvær har ført til en delvis Ombytning af vore Karakterer.

Omtrent halvandet Aar efter Ariels Forlis lod Rederiet Lloyd og Vredenburgh (et Hus, der saa vidt jeg ved, havde Forbindelse med Enderby & Co. i Liverpool) Briggen „Delfinen“ efterse og udruste til Hvalfangst. Det var en gammel Kasse og knap nok for sødygtig at regne, selv om den blev nok saa grundigt repareret. Jeg forstaar ikke, hvorfor den blev foretrukken for andre og gode Skibe, der ejedes af samme Rederi, — men Tilfældet var det. Kaptajn Barnard var udset til at føre Skibet, og August skulde ledsage ham. Mens Briggen var under Udrustning, gjorde han mig atter og atter opmærksom paa den gunstige Lejlighed, der nu bød sig til at faa mit Ønske om at komme ud og rejse opfyldt. Jeg lyttede villig til hans Tale, og dog var Sagen jo ikke saa lige at løbe til. Min Fader gjorde ingen Indvending, men min Moder blev hysterisk, blot jeg omtalte mit Forehavende, og hvad der var endnu værre, min Bedstefader, af hvem jeg ventede mig meget, lod mig vide, at jeg ikke skulde komme til at arve en rød Øre efter ham, saafremt jeg tiere bragte den Sag paa Bane. De Hindringer, jeg mødte, svækkede dog ingenlunde mit Ønske; de gød kun Olie paa Ilden. Jeg besluttede at følge med, ske hvad der vilde; jeg gjorde August bekendt med min

Beslutning, og vi gik i Lag med at udkaste en Plan, der kunde bringe den til Udførelse. Imidlertid talte jeg ikke mere til mine Slægtninge om Rejsen; jeg hengav mig tværtimod med Iver til mine Studier og vakte derved Formodning om, at jeg havde givet Afkald paa mit Forsæt. Ofte senere hen har jeg tænkt paa min Opførsel ved hin Lejlighed og da altid med Mishag og Undren. Det uhørte Hykleri, som jeg gjorde mig skyldig i for at fremme min Plan, et Hykleri, der gennemtrængte alle mine Ord og Handlinger, kan kun have forekommet mig udholdeligt i Kraft af den hæftige og brændende Forventning, hvormed jeg saa frem til Opfyldelsen af mine længe nærede Drømme om at rejse.

For at fremme mit Bedrag var det nødvendigt, at jeg overlod meget af Planens Virkeliggørelse til August, der det meste af Dagen var beskæftiget om Bord i Delfinen, hvor han var sin Fader behjælpelig i Kahyt og Kahytslast. Ved Aftentid maatte vi imidlertid tale sammen og hengive os til vore Forhaabninger. Paa den Maade var der forløbet en Maaned, og vi havde endnu ikke udpønset nogen Plan, der kunde se ud til at lykkes, da han omsider forsikrede mig, at nu havde han alt i Orden. Jeg havde en Slægtning i New Bedford, en Hr. Ross, i hvis Hjem jeg ofte tilbragte to-tre Uger ad Gangen. Briggen skulde sejle omtrent midt i Juni (i 1827), og vi blev nu enige om, at min Fader en eller to Dage, før den stak i Søen, skulde modtage et af de sædvanlige Breve fra Hr. Ross, der inviterede mig til at tilbringe et Par Uger sammen med Robert og Emmet (hans Sønner). August paatog sig at skrive dette Brev og besørge dets Fremsendelse. Naar jeg da — efter hvad man mente — havde begivet mig paa Vej til New Bedford, skulde jeg i Stedet for

søge hen til August, hvis Opgave det var at finde mig et Skjulested om Bord i Delfinen. Dette Skjulested, forsikrede han mig, skulde nok blive indrettet saa bekvemt, at jeg kunde holde ud at være der i mange Dage. Naar Briggen var kommet saa langt bort, at der ikke kunde være Tale om at vende tilbage, skulde jeg — lovede han mig — blive indsat i alle mine Rettigheder i Kahytten; hans Fader vilde saamænd bare le ad vor Gavtyvestreg. Og vi vilde jo møde mange Skibe; der vilde altid blive Lejlighed til at sende et Brev fra mig hjem til mine Forældre og underrette dem om Sagerne.

Endelig naaede vi Midten af Juni, og alt var i Orden. Brevet var blevet afsendt og modtaget, og tidlig en Mandag Morgen forlod jeg mit Hjem for at gaa om Bord i New Bedford-Paketten; det antog man i hvert Fald. Jeg gik imidlertid lige hen til August, der stod og ventede mig paa et Gadehjørne. Vi havde oprindelig besluttet, at jeg skulde holde mig skjult, til det blev mørkt, og da snige mig om Bord i Briggen; men en tæt Taage begunstigede os, og vi blev derfor enige om ikke at spille Tiden med at søge mig et Skjul. August gik i Forvejen ned mod Havnen, og jeg fulgte efter i nogen Afstand indpakket i en stor Sømands Kavaj, som han havde bragt med for at gøre mig ukendelig. Men hvem skulde jeg møde, netop som vi drejede om næste Hjørne efter at have passeret Edmunds Brønd, uden min gamle Bedstefar, Hr. Peterson; han kom lige hen imod mig, saa mig ind i Ansigtet og sagde med maabende Forbavselse: „Hvad i Alverden er det dog for en snavset Kappe, du har faaet paa, Gordon?“ — „Undskyld, Hr!“ sagde jeg med saa grov en Stemme og med saa megen Fornærmethed

og Forbavselse, som jeg i Øjeblikket formaaede at opdrive, „undskyld, De skulde vel ikke tilfældigvis tage fejl? For det første hedder jeg slet inte Gurdun, og for det andet kunde De gærne se Dem noget bedre for og ikke komme her og kalde min nye Overfrakke snavset, De, gamle Sjoer!“ Jeg kunde hvinet af Latter, hvis ikke saa meget havde staaet paa Spil, ved Synet af de sære Fagter, hvormed den gamle Herre modtog min stilfulde Irettesættelse. Han veg forfærdet to-tre Skridt tilbage, blev først bleg og derpaa blussende rød, han skød Brillerne op paa Panden og satte dem atter til Rette paa Næsen, han løftede sin Paraply og skred frem til Angreb. Han stoppede imidlertid brat op, som om han var kommet i Tanker om noget, hvorpaa han gjorde omkring og sjokkede ned ad Gaden rystende af Raseri og mumlende hen for sig: „Duer ikke længer — nye Briller — troede det var Gordon, den lange Begsnude af en Skibsdreng.“

Efter denne nys udstandne Fare bevægede vi os med større Forsigtighed og naaede da ogsaa vort Bestemmelsessted i god Behold. Der var kun et Par af Søfolkene om Bord og de var travlt beskæftigede henne ved Forlugen. Kaptajn Barnard var, som vi vel vidste, optaget henne i Lloyd og Vredenburgs Kontor, og der vilde han blive til sent ud paa Aftenen, saa fra den Kant havde vi intet at frygte. August entrede først om Bord, og jeg fulgte lige bagefter uden at nogen af de arbejdende Matroser fik Øje paa mig. Vi gik strax ned i Kahytten, hvor ikke et Menneske opholdt sig. Den var overordentlig smukt indrettet, — noget der ikke just er almindeligt i Hvalfangerskibe. Der var fire udmærkede Køjerum med brede og bekvemme Køjepladser. Der var ogsaa en stor Kakkellovn, lagde jeg Mærke til,

og et svært og kostbart Gulvtæppe, der dækkede Gulvet saa vel i Salonen som i Kabinetterne; der var fulde 7 Fod til Loftet, kort sagt alt var mere rummeligt og bekvemt indrettet, end jeg egentlig havde ventet. August gav mig imidlertid ikke megen Tid at se mig om, han paastod, jeg heller maatte skjule mig saa hurtigt som muligt. Han førte mig ind i sin egen Kahyt; den laa til Styrbord og lige opad Agterskottet. Han lukkede Døren efter os og stængte den. Det forekom mig, at jeg aldrig havde set et kønnere lille Værelse end det, jeg nu opholdt mig i. Det var ti Fod langt og indeholdt en enkelt bred og bekvem Køje. I den Del af Kabinettet, der laa nærmest ved Skottet, fandtes Bord, Stol og en Bogreol, der var fuld af Bøger; de handlede hovedsagelig om Rejser til Lands og til Vands. Rummet indeholdt endnu meget andet til Nytte og Fornøjelse, hvoriblandt et Madskab, et Slags Kølerum, der som August viste mig rummede en Masse Lækkerier saavel i Retning af Drikke- som Spisevarer.

Han pressede nu Knoerne haardt mod et bestemt Sted af Gulvtæppet i et Hjørne af Kahytten, og underrettede mig om, at han havde skaaret et firkantet Stykke paa ca. 16 Tommer ud af Gulvet og paany anbragt det paa sin Plads. Lemmen, der stadig ved Dopper var fastgjort til Gulvtæppet, aabnede sig for Trykket af Augusts Hænder, og jeg saa nu, at den førte ned til Agterlasten. Han strøg nu en Fosfor-Tændstik, tændte et lille Voxlys, anbragte det i en Blændlygte, steg ned gennem Aabningen og bød mig følge efter. Det gjorde jeg, og han lukkede nu Lemmen ved Hjælp af et Søm, der var slaaet ind i dens Underside; Tæppet kom naturligvis til at indtage sin sædvanlige Stilling og dermed var ethvert Spor af Aabningen skjult.

Voxlyset lyste overmaade svagt, og det var kun med stor Vanskelighed, at jeg formaaede at famle mig frem mellem Lastens brogede Indhold. Lidt efter lidt vænnede mine Øjne sig dog til Mørket, og jeg slap frem med mindre Besvær, idet jeg holdt mig fast ved min Vens Frakkeskøder. Efter at vi lang Tid havde krøbet og snoet os gennem utallige snævre Gange, førte han mig hen til en stor jærnbetlaet Kasse af den Slags som man undertiden bruger til Indpakning af finere Lervarer. Den var sine fire Fod høj og sex Fod lang men meget smal. To store tomme Olie-Fustager laa oven paa den, og oven paa dem igen laa en Mængde Halmmaatter vel i Højde med Kahyttens Gulv. Og rundt om helt op til Dækket fandtes sammenstuvet et helt Virvar af alskens Skibsinventar samt en Mængde Pakkurve, Tønder og Baller af forskellig Form og Størrelse, saa det syntes et helt Vidunder, at vi overhovedet var slupne frem til Kassen. Jeg erfarede senere hen, at August havde ledet Stuvningen af Agterlasten med det Maal for Øje at berede mig et godt og sikkert Skjulested; han havde kun haft en Mand til Hjælp, og han skulde ikke med paa Rejsen.

Min Kamerat viste mig nu, at den ene af Kassens Ender kunde løsnes efter Behag. Han skød den til Side og viste mig det indvendige Rum, der i høj Grad tiltalte mig. En Madras fra en af Kahyttens Køjer dækkede fuldstændig Bunden, og mit Skjulested var saa fuldt af gode Sager, at der lige blev Plads til, at jeg selv kunde sidde oprejst eller ligge ned. Der var Bøger, Pen, Blæk og Papir, tre Tæpper, en stor Krukke Vand, en lille Tønde Beskøjter, tre eller fire vældige Bologna-Pølser, en drabelig Skinke, et koldt stegt Lammelaar og sex Flasker Vin og Likør. Jeg tog strax mit lille Værelse i Be-

siddelse og sikkert med større Glæde end nogen Sinde en Konge er draget ind i et nyt Palads. August belærte mig nu om, hvorledes jeg skulde aabne og lukke til for Kassen, og holdt derpaa Lyset op under Dækket og viste mig en Snor, som førte hen under det. Den, sagde han, førte fra mit Skjulested og hen til et Søm, der var slaaet ind i Agterlastens Dæk umiddelbart under Lemmen, som førte ind til hans Kahyt. Jeg vilde altsaa være i Stand til at finde Vejen tilbage uden hans Førerskab, forudsat der indtraf en uforudset Hændelse, der gjorde et saadant Skridt fornødent. Han gik nu sin Vej og lod mig beholde Lygten samt en rigelig Forsyning af Voxlys og Tændstikker; og han lovede at besøge mig saa ofte, der frembød sig en Lejlighed uden Risiko for Opdagelse. Dette skete den syttende Juni.

Jeg opholdt mig nu tre Dage og Nætter — saa vidt jeg kunde skønne — i mit Skjulested, og i al den Tid var jeg kun udenfor et Par Gange for at strække mine Lemmer. Og i al denne Tid saa jeg intet til August, hvad der dog ikke foruroligede mig synderligt; ti jeg vidste, at Briggen kunde stikke i Søen, hvad Time det skulde være, og at han i al den Travlhed ikke let vilde finde Lejlighed til at aflægge mig Besøg. Omsider hørte jeg Lemmen blive aabnet og lukket igen, og han kaldte paa mig med sagte Stemme og spurgte, hvordan det gik, og om der var noget jeg trængte til. „Det gaar udmærket, og jeg trænger ikke til noget,“ svarede jeg. „Men naar sejler Briggen?“ „Endnu før en halv Time er gaaet, vil den være under Sejl,“ svarede han. „Det kom jeg for at fortælle dig og for at du ikke skulde ængstes over min Udeblivelse. Nu vil det igen vare noget, inden jeg kan komme her ned — maaske en

tre-fire Dage. Alt gaar ellers, som det skal. Naar jeg nu er krøbet op og har lukket Lemmen, saa skal du følge Snoren hen til Sømmet; der vil du finde mit Ur; du kan faa Brug for det til at holde Regnskab med Tiden, du har jo ikke Dagslyset at rette dig efter. Du ved vel ikke, hvor længe, du har været der nede — kun i tre Dage; det er i Dag den tyvende. Jeg skulde gjerne bringe Uret hen til dig; men jeg er bange, man savner mig.“ Dermed gik han op.

Omtrent en Time senere mærkede jeg tydeligt, at Briggen bevægede sig, og lykønskede mig selv til, at jeg da endelig var kommet ud at rejse. Hermed slog jeg mig til Taals og besluttede med roligt Sind at afvente Begivenhedernes Gang, til det skulde falde i min Lod at ombytte Kassen med den rummeligere men dog næppe mere bekvemt indrettede Kahyt. Min første Bestræbelse gik ud paa at faa fat i Uret. Jeg lod Lyset staa og brænde og famlede mig frem gennem Mørket; jeg fulgte Snorens utallige Krumninger og gjorde derunder den Opdagelse, at jeg stundom efter at have arbejdet mig frem ad en lang Omvej i Virkeligheden kun var naaet et Par Fod fra mit Udgangspunkt. Langt om længe naaede jeg Sømmet, bemægtigede mig Uret og bragte det i Sikkerhed. Jeg kiggede nu paa Bøgerne, som jeg saa betænksomt var blevet forsynet med, og udvalgte mig en, der handlede om Lewis og Clarkes Expedition til Columbias Munding. Med den morede jeg mig en Tidlang, saa blev jeg søvnig, slukkede Lyset omhyggeligt og faldt strax i en sund og dyb Søvn.

Da jeg atter vaagnede, var jeg sært omtaaget og det varede noget, inden jeg ret blev klar over, hvor jeg befandt mig. Efterhaanden vendte Erindringen

dog tilbage. Jeg tændte Lys og saa paa Uret, men det var gaaet i Staa, altsaa kunde jeg ikke beregne, hvor længe jeg havde sovet. Mine Lemmer var helt stivnede, jeg maatte udenfor og række og strække mig. Og nu overfaldtes jeg af en sand Ulvehunger; jeg kom til at huske paa Lammestegen, jeg havde spist noget af den lige før jeg lagde mig til at sove, og den havde smagt mig fortræffeligt. Hvor blev jeg da ikke forbavset ved nu at finde den fuldstændig raadden! Denne Omstændighed vakte stor Uro hos mig; den vakte en Formodning om, at jeg vistnok havde sovet ganske overordentlig længe; derpaa tydede ogsaa min Uklarhed ved Opvaagningen. Maaske var Lastens beklumrede Atmosfære Aarsagen dertil; Opholdet var sikkert forbundet med Fare. Mit Hoved smertede frygteligt; det forekom mig, at hvert Aandedrag voldte mig Besvær; jeg var kort sagt overordentlig nedslaaet. Alligevel havde jeg ikke Mod til at aabne Lemmen og vise mig; jeg trak Uret op og søgte saa vidt muligt at falde til Ro.

Der gik nu fire og tyve lange og dræbende ked-sommelige Timer uden at nogen kom til mig, og jeg kunde ikke lade være at anklage August for Ligegyldighed. Min største Bekymring skyldtes den Omstændighed, at der nu kun var saa meget som en Pægl Vand tilbage, mens jeg plagedes meget af Tørst; ti jeg havde spist rigeligt af Bologna-Pølserne nu da jeg ikke havde mere Lammekød. Jeg blev meget urolig, og Bøgerne formaaede ikke længer at adsprede mig. Desuden overvældedes jeg af en stærk Trang til at sove men turde ikke give efter for den af Frygt for den Fare, der truede mig fra Lastrum-mets indeklemte Luft. Imidlertid belærte Skibets Rullen mig om, at vi længst befandt os i rum Sø,

og en dump, summende Lyd, der naaede mine Øren som fra en umaadelig Afstand, overtydede mig om, at vi var ude for en ikke helt almindelig Storm. Jeg kunde slet ikke forklare mig Augusts Udeblivelse. Vi havde sikkert været saa længe undervejs, at jeg nu kunde komme op. Der kunde ganske vist være tilstødt ham en Ulykke; men jeg kunde rigtignok ikke tænke mig nogen, der skulde faa ham til at lade mig blive saa længe i mit Fangenskab, med mindre han da skulde være død pludselig eller være falden over Bord; men denne Mulighed turde jeg slet ikke tænke mig. Vi kunde ganske vist have haft Modvind og opholdt os maaske af den Grund endnu i Nærheden af Nantucket. Denne Hypotese maatte jeg dog lade falde; ti i saa Fald maatte Briggen jo have vendt mange Gange; men det havde den ikke, den havde hele Tiden sejlet med Slagside til Bagbord, hvad der talte tydeligt nok om en støt Brise, der kom fra Styrbordssiden. Men forudsat at vi endnu befandt os i Nærheden af Øen, hvorfor kom August da ikke og saa til mig og underrettede mig derom? Saaledes grublede jeg over min ensomme og glædesløse Stilling, og jeg besluttede mig til at vente endnu i 24 Timer; hvis ingen kom mig til Hjælp i den Tid, vilde jeg bane mig Vej til Lemmen og søge at faa min Ven i Tale eller i det mindste faa en Smule frisk Luft gennem Aabningen og frisk Vandforsyning fra hans Kahyt. Som jeg tænkte herover, faldt jeg trods al Stritten imod i dyb Søvn, eller rettere sagt Afmagt. Mine Drømme var frygtelige. Alverdens Ulykker og Rædsler hjemsøgte mig. Jeg blev f. Ex. kvalt til Døde mellem store Puder, der pressedes sammen om mig af grufuldt udseende Dæmoner. Kæmpeslanger knugede mig i deres Favn og stirrede mig roligt ind i Ansigtet

med deres forfærdelige skinnende Øjne. Umaadelige Ørkener bredte deres frygtelige Øde om mig. Vældige, graa og bladløse Stammer strakte sig i endeløse Rækker saa langt Øjet rakte. Deres Rødder skjultes i vidt favnende Sumpe, hvis øde sorte Vande bredte sig viden om. De syntes levende som menneskelige Væsener; deres Knogelarme svajede hid og did, de anraabte de tavse Vande om Miskundhed med en Røst, der syntes gennemtrængt af den dybeste Fortvivlelse og Dødsangst. Scenen skiftede; og jeg stod nu ene og nøgen midt i Saharas brændende hede Sandørkener. En rovgrisk Løve laa sammenkrøben ved mine Føder. Med et aabnedes dens vilde Øjne og rettedes mod mig. Den sprang op og blottede sine forfærdelige Tænder. Ud af dens røde Svælg brast et Brøl som Himlens Torden, og jeg faldt hovedkulds om i Sandet. Under Kvælningens anfald af Rædsel kom jeg lidt efter lidt til Bevidsthed. Saa var det da ingen Drøm. Nu havde jeg jo mine Sansers Brug. Et vældigt, et virkeligt Udyrs Poter knugede mit Bryst, dets hede Aande slog ind i mit Øre, dets hvide, frygtelige Tænder glimtede mig i Møde gennem Mørket.

Ikke for aldrig det i Verden var jeg i Stand til at røre et Lem eller ytre en Stavelse. Dyret, hvad det saa end var, blev ved at indtage den samme Stilling uden at tilføje mig nogen øjeblikkelig Overlast, mens jeg fuldkommen hjælpeløs laa under det. Jeg følte, at min Sjæls og mit Legems Kraft svigtede mig, at jeg gik til Grunde, var ved at dø af Frygt. Min Hjerne omtaagedes, jeg blev dødelig syg, mit Syn svigtede mig, selv de glødende Øjenkugler, der lyste over mig, tilslørede. Jeg gjorde en sidste Kraftanstængelse, jeg udstødte et dæmpet Nødraab til Gud og gav mig Døden i Vold. Lyden af min

Stemme syntes at vække Dyrets hele slumrende Raseri. Det kastede sig hen over mit Legem; men hvor blev jeg ikke forbavset, da det udstødte en sagte, langtrukken Klynken og begyndte at slikke mit Ansigt og mine Hænder med største Iver og under Tegn paa den inderligste Ømhed og Fryd. Jeg var helt fortumlet, helt ude af mig selv af Forbavselse; men jeg kunde jo ikke tage fejl af „Tigers“, min New-Foundlænders velkendte Klynken og dens kejtede Kærtegn. Og den var det. Jeg følte alt mit Blod strømme til Tindingerne i en svimmel, alt overvældende Følelse af Frelse og nyt Liv. Jeg sprang op fra Madrassen, slyngede Armene om Halsen paa min Kammerat og trofaste Følgesvend og gav mit forpinte Hjærte Luft i en Strøm af Taarer.

Ogsaa denne Gang var jeg i højeste Grad uklar i Hovedet og fortumlet, da jeg havde rejst mig fra Madrassen. Og der gik lang, lang Tid, før jeg kunde faa nogen Sammenhæng i mine Tanker. Lidt efter lidt klaredes dog min Hjerne, min Tænkeevne vendte tilbage, og jeg blev mig min Stilling bevidst i alle dens Enkeltheder. Tigers Tilstedeværelse var jeg dog ikke i Stand til at finde nogen Forklaring paa. Jeg udkastede den ene Hypotese efter den anden men maatte lade dem alle fare og nøjes med den Trøst, at han var hos mig, delte min sørgelige Ensomhed og opmuntrede mig med sine Kærtegn. De fleste Mennesker holder af deres Hunde, men den Hengivenhed, jeg nærede for Tiger, var mer end almindelig; og der har sikkert heller aldrig levet et Dyr, som i højere Grad fortjente det. I syv Aar havde den været min uadskillelige Ledsager og givet mig utallige Beviser paa sine ædle Egenskaber. Da den endnu var Hvalp, havde jeg reddet den ud af Klørerne paa en onskabsfuld lille Slubbet i Nan-

tucket, der havde faaet et Reb om Halsen paa den og slæbte den ned til Vandet; da den var bleven stor, gengældte den min Tjeneste ved at frelse mig fra en Stratenrøvers Blystok.

Jeg tog nu Uret i Haanden og erfarede ved at holde det op til mit Øre, at det igen var gaaet i Staa. Det overraskede mig ingenlunde; ti min Tilstand belærte mig om, at jeg ogsaa denne Gang maatte have sovet meget længe, hvor længe, kunde jeg naturligvis ikke have nogen Mening om. Jeg fortæredes af Feber, og min Tørst var ulidelig. Jeg famlede omkring efter den Smule Vand, der endnu var tilbage; ti Lys havde jeg ikke; Voxlyset var brændt ned i Piben og Tændstikæsken var ikke ved Haanden. Da jeg endelig fandt Krukken, gjorde jeg den Opdagelse, at den var tom; Tiger havde utvivlsomt drukket Vandet, ligesom han havde spist Resten af Lammekødet, Benet laa omhyggeligt afgnavet ved Indgangen til Kassen. Det bedærvede Kød kunde jeg sagtens undvære, men mit Hjærte krympede sig i mig, naar jeg kom til at tænke paa Vandet. Jeg var yderst svag og afkræftet, selv den ringeste Bevægelse eller Anstrængelse bragte mig til at ryste over hele Kroppen som i Koldfeber. Som for at gøre min Elendighed endnu større huggede og rullede Briggen i den Grad, at Oliefustagerne, som laa ovenpaa Kassen, hvert Øjeblik truede med at styrte ned og spærre mig Udgang og Indgang. Desuden led jeg meget af Søsye. Og nu besluttede jeg, koste hvad det vilde, at bane mig Vej til Lemmen og søge Hjælp, før det var for silde. Da jeg havde taget denne Beslutning, gav jeg mig paany til at søge efter Fosforstikkerne og Voxlysene. De førstnævnte fandt jeg inden længe, Lysene derimod ikke, uagtet jeg ganske bestemt huskede, hvor

jeg havde lagt dem. Jeg opgav derfor min Søgen indtil videre, befalede Tiger at lægge sig og begav mig strax paa Vej til Lemmen.

Under dette Forsøg blev min Afkræftelse først ret aabenbar. Det var kun med yderste Besvær, at jeg overhovedet kunde slæbe mig afsted, og nu og da svigtede mine Ben mig, jeg faldt næsegrus omkuld og blev liggende flere Minutter i en Tilstand, der grænsede til fuldstændig Sløvhed. Dog arbejdede jeg mig lidt efter lidt frem sporet af Rædsel for at falde i Afmagt i en af Lastens Snævringer; ti i saa Fald havde jeg jo kun Døden i Vente. Tilsidst opbød jeg al min Energi for at komme saa hurtigt som muligt afsted og tørnede med Panden voldsomt mod den skarpe Kant af en jærnbeslaaet Kasse. Bedøvelsen varede dog kun nogle faa Øjeblikke, men jeg opdagede til min usigelige Bedrøvelse, at Skibets hæftige Rullen havde revet Kassen løs og kastet den hid, saa den nu fuldstændig spærrede mig Vejen. Hvor meget jeg saa anstrængte mig, kunde jeg ikke rokke den en Tomme fra dens Plads, saa fast var den kilet ind mellem de Baller og det Skibsinventar, der indesluttede den paa alle Sider. Derfor maatte jeg, saa svag jeg end var, opgive min Ariadnetraad og prøve paa at finde en ny Vej, eller ogsaa maatte jeg klatre over Hindringen og genoptage Vejen paa den anden Side. Den første Udvej tyktes mig saa vanskelig og farlig, at jeg ikke kunde tænke paa den uden Gysen. Svag som jeg var saavel paa Legem som Sjæl, vilde jeg sikkert fare vild, saafremt jeg vovede Forsøget, og ynkeligt omkomme i Lastens mørke og ildelugtende Labyrinth. Jeg søgte da at opbyde al den Styrke, jeg endnu maatte have tilbage, for at gøre et Forsøg paa at klatre over Kassen.

Som jeg nu stod oprejst rede til at udføre mit Forehavende, saa jeg, at Opgaven var endnu langt vanskeligere, end min Frygt havde hvisket mig i Øret. Paa begge Sider af den snævre Gang rejste der sig en hel Mur af forskellige Slags tungt Pakgods, som en eneste Uforsigtighed fra min Side kunde bringe til at brase sammen over Hovedet paa mig; og selv om jeg ikke ramtes af de nedstyrtende Masser, kunde det jo ske, at de spærrede mig Tilbagevejen, som Vejen fremad allerede var spærret. Kassen, der stansede mig, var lang, uhandelig og ikke til at faa Fodfæste paa. Jeg stræbte forgæves paa alle mulige Maader at faa Tag i dens Overkant og paa den Maade svinge mig op. Det var nu mit Held, at mine Bestræbelser mislykkedes; ti jeg vilde sikkert nok ikke haft Styrke til at arbejde mig frem over den alligevel. Tilsidst foretog jeg et voldsomt Stormløb for at tvinge Kassen ud af dens Stilling og mærkede nu en svag Eftergiven. Jeg følte mig for og gjorde den Opdagelse, at et af Bundbrædderne var løst. Til alt Held havde jeg min Lommekniv hos mig, og det lykkedes mig nu — om end efter adskillig Møje — helt at skille Bræddet fra Kassen. Jeg krøb nu ind gennem Aabningen og opdagede til min usigelige Glæde, at der ingen Brædder var til den anden Side, med andre Ord: at Kassen var uden Laag. Og nu fulgte jeg Snoren uden at møde nogen Hindring af Betydning og naaede sluttelig frem til Sømmet. Jeg stod oprejst med bankende Hjærte og trykkede varsomt og forsigtigt min Haand mod Lemmen. Den gav ikke efter, som jeg havde ventet, og jeg trykkede haardere til, hvorvel jeg stadig frygtede, at andre end August mulig kunde være tilstede i hans Kahyt. Men Lemmen var og blev urokkelig, hvad der forbavsede og for-

uroligede mig; jeg vidste jo, at den før havde ladet sig bevæge saa at sige uden Anstrængelse. Jeg pressede nu stærkt mod Lemmen, — den var og blev urokkelig; jeg opbød al min Styrke, — den gav ikke efter endda; den trodsede mit Raseri, min Fortvivlelse, mine vanvittigste Anstrængelser. Da Lemmen end ikke fjedrede sig det mindste, var det klart, at den enten maatte være bleven opdaget og sømmet til, eller at der maatte være anbragt en umaadelig tung Byrde oven paa den, som der slet ikke kunde være Tale om at løfte.

Jeg overvældedes af den forfærdeligste Angst og Fortvivlelse. Jeg søgte forgæves at finde en rimelig Aarsag til, at jeg var blevet begravet. Jeg kunde overhovedet slet ikke tænke klart; jeg sank sammen paa Gulvet og hengav mig til de dystreste Fantasier; det forekom mig, at jeg nu var levende begravet, at jeg kun havde Kvælningsdøden eller Døden af Hunger og Tørst i Vente. Først langt om længe fik jeg noget af min Aandsnærværelse tilbage. Jeg rejste mig op og følte med Fingrene efter Aabningens Sømme eller Spalter. Da jeg havde fundet dem, saa jeg efter, om der gennem dem sivede noget Lys fra Kahytten; det gjorde der ikke. Derpaa tog jeg min Lommekniv og stak Bladet ind i Spalterne, til jeg mødte Modstand af en eller anden haard Genstand. Jeg skrabede paa den; det var Jærn, rimeligvis en Ankerkætting, at dømme efter Ujævnheden. Nu havde jeg kun at vende tilbage til Kassen og give mig min sørgelige Skæbne i Vold eller se at falde nogenlunde til Ro og mulig finde Udvej til Redning. Jeg iværksatte strax mit Forsæt, og det lykkedes mig efter usigelige Besværligheder at naa tilbage. Da jeg fuldstændig udmattet sank sammen paa Madrassen, kastede Tiger sig ned ved min Side,

som om den med sine Kærtegn vilde trøste mig i min Sorg og styrke mig til at bære Skæbnen med Fatning.

Tilsidst blev jeg opmærksom paa noget besynderligt ved dens Opførsel. Den kunde ligge og slikke mit Ansigt og mine Hænder flere Minutter igennem og saa pludselig holde op og udstøde en sagte Klynken. Naar jeg da strakte Haanden ud efter den, fandt jeg den ufravigelig liggende paa Ryggen med Poterne i Vejret. Denne Opførsel, der gentog sig Gang paa Gang, forekom mig yderst besynderlig; jeg kunde slet ikke blive klog paa den. Da Hunden syntes at være forknyt, tænkte jeg mig, at den muligvis havde paadraget sig et Saar; jeg undersøgte derfor dens Poter en for en med mine Hænder men fandt intet. Det kunde jo ogsaa være, at den var sulten, jeg gav den et stort Stykke Skinke, som den graadigt slugte i sig — men bagefter blev den ved med sine sære Lader. Saa tænkte jeg mig, at den vel sagtens plagedes af Tørst ligesom jeg selv, og denne Antagelse forekom mig meget rimelig, men nu slog det mig, at jeg jo kun havde undersøgt dens Poter; det kunde være, at den var saaret paa Krop eller Hoved. Jeg følte nu efter paa Hovedet, og der var intet i Vejen; men da jeg lod Haanden glide hen langs Ryggen, mærkede jeg etsteds en lille Rejsning af Haarene paa tværs af den. Jeg undersøgte Stedet med min Finger og opdagede en Snor, der viste sig at være slynget omkring Hundens Krop. Ved nøjere Undersøgelse stødte jeg paa en lille Stump Brevpapir, saa vidt jeg da kunde dømme efter Følelsen; den var fastgjort ved Hjælp af Snoren og fandtes lige bagved Dyrets venstre Bov.

III.

Det faldt mig strax ind, at Papirstumpen var et Brev fra August; der maatte være indtruffet et ganske uforudset Tilfælde, som havde hindret ham i at udfri mig af mit Fængsel, og nu havde han fundet paa denne Udvej til at sætte mig ind i Sagerne. Skælvende af Iver gav jeg mig paany til at søge efter mine Fosforstikker og Voxlys. Jeg havde en dunkel Forestilling om, at jeg havde gemt dem omhyggeligt lige før jeg lagde mig til at sove; og jeg havde i Virkeligheden, før jeg begav mig paa min sidste Vandring til Lemmen, bestemt kunnet huske Stedet, hvor jeg havde lagt dem. Men nu søgte jeg forgæves at tilbagekalde det i min Erindring, og jeg anvendte en hel Time med resultatløs og irriterende Leden efter de savnede Genstande. Aldrig i mit Liv har jeg vel oplevet slige Tantaluskvaler af ængstelig Forventning. Idet jeg famlede omkring med Næsen helt nede ved Ballasten lige udenfor Indgangen til Kassen, fik jeg omsider Øje paa en ganske svag Lysning i Retning af Skibets Stævn. Jeg blev meget forbavset og søgte at nærme mig til den, eftersom den ikke kunde være mere end et Par Fod borte. Men jeg havde næppe flyttet mig fra min Plads, før jeg fuldstændig tabte Lysningen af Syne, og jeg maatte føle mig frem langs Kassen og sørge for at indtage nøjagtig samme Stilling som før, før jeg atter fik den i Sigte. Nu holdt jeg omhyggeligt Øje med Lyset og krøb med stor Forsigtighed henimod det. Jeg naaede derhen og gjorde den Opdagelse, at det udgik fra nogle Rester af mine Fosforstikker; de laa i en tom Tønde, der var væltet om paa Siden. Just som jeg undrede mig over, hvorledes de var kommet derhen, stødte min Haand

mod nogle Stumper Voxlys, der aabenbart havde stiftet Bekendtskab med Tigers Tænder; det gik strax op for mig, at Hunden havde fortæret alle mine Lys, og jeg mistede ethvert Haab om nogen Sinde at faa Augusts Brev læst. Den Smule Vox, der var tilbage, kunde ikke være mig til nogen Nytte; Fosforet derimod samlede jeg sammen saa godt det lod sig gøre og vendte med det tilbage til min Kasse, hvor Tiger imens havde opholdt sig.

Nu vidste jeg hverken ud eller ind. Der var saa mørkt i Lasten, at jeg ikke kunde se min egen Haand, hvor tæt jeg saa holdt den hen til mit Ansigt. Jeg formaaede kun lige at skelne den hvide Papirstrimmel og endda ikke, naar jeg stirrede lige paa den, men kun naar jeg vendte den yderste, mest fintmærkende Del af Nethinden mod den (naar jeg skottede til den). Man kan heraf slutte sig til, hvor mørkt der var i mit Fangehul, og min Vens Brev — forudsat det da var et Brev fra ham — syntes kun at skulle tjene til endnu yderligere at ængste og forurolige mig. Forgæves udpønsede jeg et Utal af sindsvage Udveje til at skaffe Lys, saadanne Udveje som en Mand i Opiumsrusens Halvslummer vilde falde paa i en lignende Situation; og snart forekom de mig i min Drømmetilstand som yderst fornuftige, snart som aldeles forrykte, alt eftersom Fantasiën eller Forstanden havde Overtaget. Tilsidst fik jeg en Ide, som der syntes at være god Mening i; og det forbavsede mig kun, at jeg ikke før var faldet paa den. Jeg lagde Papirstumpen oven paa en Bog, samlede de Stumper Fosforstikker, jeg havde fundet i Tønden, sammen og lagde dem ovenpaa Papiret. Og nu gned jeg med Haandfladen Fosforet hurtigt men jævnt ud over Papiret. En klar Lysning bredte sig øjeblikkelig over hele Fladen, og

hvis der havde staaet noget skrevet paa den, vilde jeg ganske sikkert ikke haft mindste Vanskelighed ved at læse det; men der stod ikke en Stavelse, kun det nøgne hvide Papir lyste mig skuffende i Møde. Fosforlysningen døde bort i Løbet af faa Sekunder, og alt mit Haab og Mod døde med den.

Jeg har tidligere gjort opmærksom paa, at min Aandstilstand grænsede til Idioti. Jeg havde ganske vist mine lyse Øjeblikke, hvor jeg var ved min Fornufts fulde Brug ja endda raadede over en vis Energi; men de var faa. Det maa heller ikke glemmes, at jeg i mange Døgn havde været indespærret i Lasten paa et Hvalfangerskib og indaandet dens bedærvede, næsten pestsvangre Luft, og at jeg i lang Tid kun havde været sparsomt forsynet med Vand. De sidste fjorten-femten Timer havde jeg slet ikke haft noget og i al den Tid havde jeg heller ikke sovet. Stærkt saltede, pirrende Næringsmidler havde været min hovedsagelige, og, siden jeg mistede Lammekødet, min eneste Føde, naar undtages Beskøjterne, og de var nu uden al Nytte for mig; ti det var mig umuligt at faa dem ned gennem min svulne, udtørrede Hals. Jeg havde stærk Feber og befandt mig i enhver Henseende saare ilde. Heri maa Forklaringen søges paa den Kendsgerning, at der forløb mange kvalfulde og bitre Timer efter mit Forsøg med Fosforet, før det gik op for mig, at jeg jo kun havde undersøgt den ene Side af Papiret. Jeg skal ikke forsøge paa at beskrive den Følelse af Raseri, der greb mig, da det i et eneste Nu blev mig klart, hvilken enorm Tankeløshed jeg havde gjort mig skyldig i. Min Bommert vilde i og for sig have været uden Betydning, hvis min Daarskab og Hidsighed ikke havde villet det anderledes; men skuffet over ikke at finde et eneste Ord paa Papiret

havde jeg i barnagtig Vrede revet det i Stykker og kastet det fra mig.

Tigers Kløgt reddede mig dog ud af den værste Del af Forlegenheden. Efter langvarig Søgen fandt jeg nemlig en lille Stump af Brevet, lod Hunden lugte til den og søgte at gøre den begribeligt, at den skulde bringe mig Resten. Jeg havde ikke lært den de sædvanlige Kunststykker, for hvilke dens Race er berømte, og dog syntes den strax at forstå, hvad jeg mente; den snusede omkring og bragte mig i Løbet af kort Tid endnu et Stykke af Brevet. Nu tøvede den hos mig, gned Snuden mod min Haand, som om den ventede min Billigelse af dens Værk. Jeg klappede den paa Hovedet, og nu skyndte den sig afsted igen. Denne Gang varede det nogle Minutter, inden den kom tilbage, men da den endelig kom, medbragte den et stort Stykke af Papiret; det viste sig, at jeg nu havde det Hele, jeg havde altsaa kun revet Brevet i tre Stykker. Til alt Held havde jeg ingen Vanskelighed ved at finde den Smule Fosfor, der var tilbage; det udsendte endnu en ganske svag Lysglans. Modgangen havde lært mig at være forsigtig; denne Gang overvejede jeg min Fremgangsmaade omhyggeligt. Det var efter min Mening højst sandsynligt, at der var skrevet nogle Ord paa den Side af Papiret, som endnu ikke var undersøgt, — men hvilken Side var det? Jeg satte Stumperne sammen men det gav mig jo ingen Oplysning i nævnte Henseende, hvorvel det skaffede Sikkerhed for, at alle Ordene (saafremt der fandtes nogle) nu befandt sig paa samme Side og i tilbørlig Orden, som de var skrevne. Det var saa meget nødvendigere at faa Spørgsmaalet besvaret, som den Smule Fosfor, der nu var tilbage, absolut ikke vilde tillade mig at anstille et tredie Forsøg,

hvis det, jeg nu havde for, glippede. Jeg lagde som før Papiret paa Bogen og satte mig hen i nogle Minutter og overvejede Sagen paa det nøjeste. Til sidst kom jeg til det Resultat, at den beskrevne Side maatte frembyde nogle, ganske vist saare ubetydelige Ujævnheder, som en fin Følesans dog muligvis vilde være i Stand til at spore. Jeg besluttede at anstille Forsøget og lod min Pegefinger varsomt glide hen over den Side, der vendte opad, men der var intet at opdage, hvorfor jeg vendte Papiret og paany lagde det til Rette paa Bogen. Jeg lod atter min Pegefinger glide forsigtigt hen over det og opdagede i dens Spor en ganske overordentlig svag Gløden, der lige lod sig skimte. Det stod mig klart, at denne Lysning maatte stamme fra nogle Smaadele Fosfor, der var blevet tilbage paa Papiret fra mit forrige Forsøg. Altsaa maatte Skriften være paa den anden Side, saafremt der da overhovedet var nogen Skrift paa Papiret. Jeg vendte det paany og gik til mit Arbejde som forrige Gang. Jeg gned Fosforet ind, og nu kom adskillige Linier til Syne skrevne med store Bogstaver og med rødt Blæk. Lysningen var stærk men yderst kortvarig. Havde jeg ikke været saa ophidset som jeg var, saa havde der dog været rigeligt Tid nok til at læse de tre Sætninger, der udgjorde Skrivelsen; ti saa meget fik jeg da set. Men i min Iver efter at læse alt paa en Gang naaede jeg kun at faa læst de 13 sidste Ord; de lød saaledes: — „Blod —, du maa blive i dit Skjul, saafremt du har dit Liv kært.“

Hvis jeg havde læst hele Brevets Indhold, hvis jeg havde opfattet den fulde Betydning af den Advarsel, som min Ven søgte at tilstille mig, saa vilde jeg dog næppe, om jeg saa havde erfaret den frygteligste Ulykke, følt Tiendedelen af den vage, men

usigelige Rædsel, der nu hærgede mit Sind efter Læsningen af de faa løsrevne Varselsord. Og Ordet Blod — dette Ordenes Ord —, der alle Dage har været svangert med Løndom, Lidelse og Gru, hvor mangedobledes ikke dets Betydning netop fordi det fremtraadte nøgent og uden Sammenhæng med den forudgaaende Sætning, hvor isnende og alvorstungt trængte det ikke ind i min mørke Celle, ind i min Sjæls lønligste Krog!

August havde utvivlsomt sine gode Grunde, hvorfor han ønskede, jeg skulde forblive i mit Skjul; — men hvilke var de? ja derover grublede jeg atter og atter uden at komme til noget Resultat. Netop som jeg var vendt tilbage fra min sidste Udflugt til Lemmen og før min Opmærksomhed var blevet fængslet af Tigers besynderlige Opførsel, havde jeg besluttet at lade mig høre af de ombordværende eller, hvis det ikke skulde lykkes mig, forsøge at skære mig gennem Mellemdækket. Jeg var temmelig vis paa, at en af de to Ting nok skulde lykkes for mig, og denne halve Vished havde givet mig Mod til at udholde min skrækkelige Stilling. Men de faa Ord, jeg havde læst, havde afskaaret mig fra disse sidste Udveje, og nu følte jeg for første Gang min Elendighed i hele dens Omfang. I et Anfald af vanvittig Fortvivlelse kastede jeg mig ned paa Madrassen, hvor jeg vel saa meget som et helt Døgn blev liggende i en Døs, der kun afbrødes af enkelte lyse Øjeblikke, hvor jeg var ved min Forstands og min Hukommelses Brug.

Endelig stod jeg paany op og overtænkte min skrækkelige Stilling. Endnu i 24 Timer kunde jeg maaske leve uden Vand — men saa heller ikke længer. I Begyndelsen af mit Fangenskab havde jeg taget godt for mig af de Drikkevarer, August havde

forsynet mig med; men de hidsede kun min Feber uden i mindste Maade at slukke min Tørst. Nu havde jeg kun en halv Pægl Fersken-Likør tilbage, og den vægrede min Mave sig ved at tage imod. Pølserne var fortærede, af Skinken var kun et Stykke Svær tilbage, og Tiger havde spist alle Beskøjterne paa nær nogle Smaastumper. Min Hovedpine tog mere og mere til ledsaget af den Vildelse, der mer eller mindre havde plaget mig lige siden min første Søvn. I de sidste Timer havde min Aandedrætsvirksomhed været forbundet med stort Besvær, og nu ledsagedes hvert eneste Aandedræt af de pinligste Krampefornemmelser i Brystet. Men der var endnu noget helt andet, der voldte mig Uro, ja en saadan Rædsel, at det lykkedes mig at udrydde mig af den Døs, hvori jeg laa hensunken paa Madrassen. Og det var Hundens Opførsel.

Jeg lagde først Mærke til dens forandrede Opførsel, da jeg sidste Gang strøg Fosforet ud over Brevet. Den fo'r frem og stødte Snuden mod min Haand med en sagte Snærren; jeg var dog altfor optaget af mit Forsøg til i nogen synderlig Grad at fæste min Opmærksomhed ved denne Omstændighed. Snart efter kastede jeg mig, som det vil erindres, ned paa Madrassen og faldt i en Slags Dvale. Jeg mærkede imidlertid snart en hvæsende Lyd og opdagede, at den hidrørte fra Tiger, der hvæsedes og gispede i en Tilstand af frygtelig Ophidselse, som det fremgik af dens flammende Øjne. Jeg talte til den, den svarede med en sagte Knurren og forholdt sig derpaa rolig. Jeg faldt nu atter hen i min Døs og blev atter vækket af Hunden paa lignende Maade som før. Dette gentog sig en tre-fire Gange, og jeg blev tilsidst saa forskrækket over Tigers Adfærd, at jeg blev lysvaagen. Den laa nu henne ved Indgangen

til Kassen og knurrede rasende men dog sagte og skar Tænder som i Krampe. Jeg nærede ingen Tvivl om, at den beklumrede Luft i Lastrummet og Mangelen paa Vand havde gjort den gal, og jeg vidste ikke, hvad Forholdsregler jeg skulde gribe til. Jeg kunde ikke nænne at dræbe den og dog syntes det absolut nødvendigt af Hensyn til min egen Sikkerhed. Jeg kunde se, at dens Øjne var rettede mod mig med et Udtryk af det dødeligste Had, og jeg ventede hvert Øjeblik, at den skulde anfalde mig. Tilsidst formaaede jeg ikke længere at udholde min frygtelige Stilling, jeg besluttede under alle Omstændigheder at forlade Kassen; gjorde den Modstand, vilde jeg om fornødent gøre det af med den. For at slippe ud maatte jeg skræve over den, og den syntes allerede at ane mit Forsæt, den rejste sig op paa Forbenene, hvad jeg kunde se af Øjnenes ændrede Stilling, og blottede sin glinsende hvide, frygtelige Tandrække. Jeg stak Likørflasken og Skinkekindet til mig og bevæbnede mig med en stor Forskærerkniv, som August havde forsynet mig med; derpaa indhyllede jeg mig omhyggeligt i min Kappe og vendte mig nu mod Døren. Jeg havde aldrig saa snart gjort det, før Hunden med et højt Glam sprang løs paa min Strube. Dens Legem ramte med hele sin Vægt min højre Skulder, og jeg faldt over til Venstre med Dyret ovenpaa mig. Jeg var faldet paa Knæerne med Hovedet ned i Sengetæpperne og undgik derved et nyt Anfald; dog fik dens skarpe Tænder fat i mit Halstørklæde, men heldigvis formaaede de ikke at bane sig Vej gennem dets talrige Vindinger. Men Hunden laa jo ovenpaa mig, og det vilde ikke vare længe, inden jeg ganske var i dens Vold. Fortvivlelsen gav mig Styrke, jeg slyngede den fra mig og sprang op med Tæpperne i

mine Hænder. Disse kastede jeg nu over Hovedet paa Hunden, og før den igen slap løs, var jeg ude af Døren og havde stængt den efter mig. Under Kampen havde jeg imidlertid maattet give Slip paa min Stump Svær, og jeg havde nu ikke anden Proviant tilbage end en halv Pægl Likør. Da det gik op for mig, følte jeg mig gennemtrængt af en af disse naturstridige Lyster, der ellers retteligst hører hjemme hos forkælede Børn; jeg satte Flasken for Munden, tømte den til sidste Draabe og slængte den fra mig i Raseri.

Braget var næppe døet hen, før jeg hørte mit Navn blive udtalt med sagte men indtrængende Stemme; Lyden kom fra Forskibet. Jeg var saa ganske uforberedt, og Sindsbevægelsen overmandede mig i den Grad, at jeg forgæves søgte at svare. Min Taleevne svigtede mig komplet, og jeg rystede og skælvede af Angst for, at min Ven skulde antage mig for død og opgive Forsøget paa at trænge frem til mig, og alt imens gispede og hev jeg for at komme til Orde. Men jeg evnede ikke for alt i Verden at frembringe saa meget som en eneste Stavelse. Jeg kunde nu ganske svagt høre nogen bevæge sig et Stykke forude. Men Lyden tog af, tog af; Lyden tog bestandig af. Mon jeg nogen Sinde vil glemme de Følelser, der i hin Stund gennemtrængte mig? Han forlod mig, min Ven, min Kame-rat, paa hvem jeg havde saa store Krav, han forlod mig, han svigtede mig, ja, han var gaaet sin Vej. Saa kunde jeg gaa ynkeligt til Grunde, omkomme i det modbydeligste, det forfærdeligste af alle Fængs-ler; og et eneste Ord, en eneste Lyd var nok til at frelse mig, — men det Ord, den Lyd mægtede jeg ikke at frembringe. Det svimlede for mig og jeg tumlede forover.

Da jeg faldt, gled Forskærerkniven ud af mit Bælte og faldt raslende hen ad Gulvet. Aldrig har nogen Melodi lydt saa sødt i mine Øren. I feberagtig Spænding lyttede jeg efter, hvad Virkning Lyden maatte gøre paa August; ti det var jo ham, der kaldte mig ved Navn. I nogle Øjeblikke var alt stille. Saa hørte jeg igen Ordet Arthur blive udtalt sagte og ligesom tøvende. Mit paany opblussende Haab løsnede min Tunge, og jeg raabte af mine Lungers fulde Kraft: „August — o, August!“ — „Tys, for Gud i Himlens Skyld vær stille,“ svarede han skælvende af Bevægelse; „jeg kommer strax, saa snart jeg kan slippe frem gennem Lasten.“ Jeg hørte ham længe, længe, og hvert Øjeblik forekom mig som en Evighed. Endelig hvilede hans Haand paa min Skulder, og i samme Nu førte han en Flaske Vand til mine Læber. Kun de, der pludselig er blevne udfriede af Gravens Svælg, kun de, der kender Tørstens Kvaler til Bunds, kan fatte den usigelige Fryd, der gennembævede mig, mens jeg nedsvælgede det klare Vand, den vidunderligste, den herligste af alle Drikke.

Da min Tørst nogenlunde var slukket, hentede August tre-fire kolde, kogte Kartoffler frem af sine Lommers Dyb, dem jeg fortærede med glubende Appetit. Han havde medbragt et Lys i en Blændlygte, og de livsalige Straaler frydede mig næppe mindre end Maden og Drikken. Men jeg brændte af Begærlighed efter at erfare Grunden til hans sene Komme, og han gav sig nu til at fortælle, hvad der havde tildraget sig om Bord i Skibet under mit langvarige Fængselsophold.

IV.

Briggen stod, som jeg havde skønnet, til Havs en Times Tid efter, at han havde bragt mig Uret. Det var den tyvende Juni. Da havde jeg, som det maa-ske vil erindres, opholdt mig tre Dage i Lasten, og i al den Tid havde der hersket en saadan Travlhed om Bord, en saadan Løben ud og ind af Agtersalon og Kahytter, at han ikke havde haft Lejlighed til at besøge mig, saafremt da Lemmen skulde forblive uopdaget. Da han endelig kom, havde jeg forsikret ham, at alt gik godt, og de to følgende Dage næ-rede han derfor ingen Bekymring med Hensyn til mig, hvorvel han saa' sig om efter en Lejlighed til at aflægge mig Besøg. En saadan frembød sig først den fjerde Dag. Adskillige Gange i Løbet af den Tid havde han været paa Nippet til at betro sin Fader alt, saa jeg kunde komme op med det samme; men Afstanden fra Nantucket var endnu ikke ret stor, og nogle Ytringer, Kaptajn Barnard havde ladet falde, gjorde det sandsynligt, at han ufortøvet vilde vende om, saafremt han opdagede, jeg var om Bord. Desuden kunde August, som han fortalte mig, ikke godt tænke sig, at jeg endnu led Mangel i nogen Retning, og i modsat Fald vilde jeg vel nok lade høre fra mig ved Lemmen. Alt vel overvejet besluttede han derfor at lade mig blive, hvor jeg var, til der frembød sig en Lejlighed til at gæste mig i Smug. Som allerede fortalt skete dette ikke før Fjerdedagen efter at jeg havde faaet Uret, Syvende-dagen efter at jeg havde taget Ophold i Lasten. Og han gik nu ned men uden at medbringe hverken Vand eller Proviant; det var hans Hensigt at kalde paa mig og bede mig komme hen til Lemmen, han vilde da oppe fra Kahytten række mig, hvad jeg

behøvede. Da han kom ned, opdagede han, at jeg sov; jeg maa nok have snorket stærkt. Efter al Beregning maa dette jo have været den Søvn, i hvilken jeg faldt ligesom jeg havde hentet Uret; altsaa maa jeg have sovet tre Dage og Nætter ud i et om ikke mere. I den senere Tid er jeg saavel ved egen Erfaring som ved andres Udsagn blevet belært om de stærkt søvndyssende Egenskaber, der udmærker gammel Tran, der er indesluttet i lukkede Rum; og naar jeg nu tænker paa Lastens Beskaffenhed og det lange Tidsrum, i hvilket Briggen var blevet brugt til Hvalfangst, saa undres jeg mere over, at jeg overhovedet vaagnede igen, da jeg først var faldet i Søvn, end over at jeg sov de omtalte 3 Døgn i Træk.

August kaldte først ganske sagte paa mig uden at lukke Lemmen — men jeg svarede ikke. Derpaa lukkede han Lemmen og kaldte højere paa mig — tilsidst meget højt; men jeg blev bare ved at snorke. Nu var han lidt i Vilderede med hvad han skulde gøre. Det vilde tage nogen Tid for ham at arbejde sig hen til Kassen, og han vilde imens blive savnet af Kaptajn Barnard, der hvert Øjeblik havde Brug for ham. Han besluttede derfor at stige op og afvente en ny Lejlighed til at besøge mig. Han fattede saa meget lettere den Beslutning, som jeg syntes at sove sundt og trygt; han kunde jo ikke have nogen Anelse om, at jeg havde taget Skade af mit Fængselsophold. Netop som han havde fattet sin Beslutning, vakttes hans Opmærksomhed af en usædvanlig Støj inde i Agtersalonen. Han sprang hurtigst muligt gennem Lemmen, lukkede den og aabnede Døren, der førte ind til hans Kahyt. Han havde aldrig saa snart sat sin Fod over Tærskelen, før Glim-

tet af et Pistolskud skar ham i Øjnene, og i samme Nu blev han slaaet til Gulvet med en Haandspage.

En kraftig Haand holdt ham nede med et solidt Greb om Struben; dog kunde han se, hvad der foregik omkring ham. Hans Fader laa paa Kahyts-trappen med Hovedet nedad; han var bunden paa Hænder og Fødder, og i Panden havde han et dybt Saar, hvorfra Blodet ustanseligt flød. Han laa ganske stille uden at sige noget; han var sikkert Døden nær. Styrmanden stod bøjet over ham med et Udtryk af djævelsk Haan i sine Øjne; han undersøgte hans Lommer paa det grundigste og satte sig i Besiddelse af en tyk Tegnebog og et Kronometer. Syv af Mandskabet (hvoriblandt Kokken, en Neger) gennemsøgte Agtersalonen omme i Bagbordssiden for at finde Vaaben; og det varede heller ikke længe, inden de havde forsynet sig med Musketter og Ammunition. Foruden Kaptajn Barnard og August var der ni Mand i Kahytten; og de hørte allesammen til Udskuddet blandt Besætningen. Slynglerne gik nu op paa Dækket, og de tog min Ven med sig efter først at have bundet hans Hænder bag paa Ryggen. De gik forud til Bakken, og to Mand stillede sig paa Post med deres Øxer; to andre bevogtede Storlugen. Og Styrmanden raabte nu med høj Røst: „Kan I høre, I dernede? Se til at komme op med jer, men en for en — værsgo' — og ingen Mukken.“ Det varede adskillige Minutter, inden nogen viste sig, langt om længe kom en Englænder, der havde taget Hyre som ubefaren, op; han græd ynkeligt og tryglede ydmygelig Styrmanden, at han dog vilde spare hans Liv. Det eneste Svar, han fik, var et Øxehug midt i Panden. Den stakkels Djævel faldt til Dækket uden en Lyd, og den sorte Kok tog ham i sine Arme, som kunde han været et lille

Barn, og hev ham sindigt ud i Søen. De Mænd, der var nede, hørte Hugget og Legemets Plask i Vandet, og de lod sig nu hverken af Trusler eller Løfter bevæge til at komme op, før der blev Tale om at ryge dem ud. Saa stormede de frem, og det kunde et Øjeblik se ud, som var der en Mulighed for Briggens Tilbageerobring. Men det lykkedes Oprørerne at spærre Bakken fuldstændig, da sex af deres Modstandere var sluppet op paa Dækket. Da de var saa faa og tilmed ubevæbnede overgav de sig efter kortvarig Modstand. Styrmanden snakkede godt for dem — aabenbart i den Hensigt at indvirke paa dem, der endnu befandt sig nede; ti de kunde høre hvert Ord, der blev talt paa Dækket. Og Udfaldet beviste saa vel hans Kløgt som hans djævelske Ondskab. Alle erklærede sig nu villige til Underkastelse, og de kom op en for en, blev bagbundne og kastede om paa Ryggen sammen med de første sex, — der var i alt syv og tyve, som ikke havde deltaget i Mytteriet.

Og nu fulgte et forfærdeligt Blodbad. De bundne Sømænd blev slæbte hen til Kobryggen. Her stod Kokken med en Øxe og gav hvert af Ofrene et Hug i Hovedet, mens hans Hjælpere hev dem udenbords. Paa denne Maade omkom to og tyve, og August, der havde opgivet alt Haab, ventede hvert Øjeblik, at han skulde blive den næste. Men det syntes som om Slynglerne nu var trætte eller lede ved deres blodige Daad; ti de 4 Fanger, der endnu var tilbage, samt August, der var bleven kastet hen paa Dækket til de andre, blev ladet i Fred, mens Styrmanden lod bringe Rom og hele Morderbanden holdt et Sviregilde, der varede lige til Solnedgang. Nu gav de sig til at diskutere de overlevendes Skæbne, mens disse selv kun laa nogle faa Alen

borte og kunde høre hvert Ord, der blev sagt. Den nydte Spiritus syntes at blødgøre nogle af Oprørerne; de foreslog at slippe Fangerne løs paa den Betingelse, at de sluttede sig til Mytteriet og blev delagtige i dets Udbytte. Den sorte Kok, der i enhver Henseende syntes at være en ren Dæmon, og som øvede ligesaa megen om ikke mere Indflydelse end selve Styrmanden, vilde imidlertid ikke høre Tale om sligt, og han lettede flere Gange paa sig for at genoptage sit Arbejde ved Kobryggen. Heldigvis var han saa beruset, at de mindre blodtørstige blandt Drikkebrødrene havde let ved at holde ham tilbage. Blandt disse var en Sejlmager ved Navn Dirk Peters. Denne Mand var Søn af en indiansk Kvinde, som hørte til Upsorokaernes Stamme, der har sit Tilhold mellem de „sorte Bjerge“ ved Missouris Udspring. Hans Fader var Opkøber af Pelsværk saa vidt jeg ved; i hvert Fald havde han Beskæftigelse paa Handelspladserne ved Lewis Floden. Peters selv var overmaade barsk af Udseende. Han var ikke synderlig høj, ikke mere end fire Fod og otte Tommer, men hans Legemsbygning var herkulisk. Især hans Hænder var umenneskeligt tykke og brede. Hans Arme og Ben var sært krummede og syntes ganske at mangle Bøjelighed. Hans Hoved var ligeledes vanskabt; det var umaadelig stort, det var fuldstændig skaldet, og det havde i Issen en af den Slags Fordybninger, som man saa hyppigt træffer hos Negre. For at skjule sin Skaldethed, der ikke skrev sig fra høj Alder, brugte han gjerne en Paryk, der bestod af hvad som helst, der havde Lighed med Haar, til Tider Huden af en spansk Hund eller en graa Bjørn. Paa det her omhandlede Tidspunkt gik han med et Stykke Bjørneskind om Hovedet, hvad der bidrog ikke saa lidt til at fremhæve den Vild-

skab, der i Forvejen kendetegnede hans Ansigt, der havde Upsorokaernes Racepræg. Hans Mund strakte sig omtrent fra det ene Øre til det andet; Læberne var tynde og syntes ligesom visse andre Dele af hans Legem blottede for naturlig Bøjelighed; hans Ansigtsudtryk blev som Følge deraf stillestaaende og upaavirkeligt af hans skiftende Sindstilstande. Hvordan dette Udtryk var, kan man danne sig en Forestilling om, naar man tager i Betragtning, at hans Tænder var overordentlig lange og fremstaaende, og at de ingen Sinde dækkedes af Læberne. Ved et flygtigt Blik paa denne Mands Ansigt, kunde man tro det fortrukket af Latter, men saa man lidt nøjere til, vilde man faa en gysende Fornemmelse af, at hvis dette var Lystighed, saa var det en Djævels Lystighed. Om dette besynderlige Væsen var der mange Anekdoter i Omløb blandt Nantuckets Sømænd. Disse Anekdoter gik ud paa at skildre den umaadelige Styrke, han var i Besiddelse af, naar han blev opirret; og nogle af dem lod formode, at han ikke rigtig var ved sine fulde fem. Men om Bord i „Delfinen“ syntes han nærmest at være bleven behandlet med en vis Ringeagt. Jeg har berettet saa indgaaende om Dirk Peters, fordi han — sit grumme Udseende til Trods — blev den, der frelste Augusts Liv, og fordi jeg ofte senere hen vil komme til at omtale ham, alt som min Fortælling skrider frem, — en Fortælling, der — lad mig kun sige det her — vil komme til at indeholde Ting, der ligger saa helt udenfor den menneskelige Erfarings Omraade og derfor ogsaa hinsides Grænserne for menneskelig Tiltro, at jeg fortsætter uden mindste Haab om, at man vil tro paa alt, hvad jeg har at berette, og dog sætter jeg trøstig min Lid til, at Tiden og den stadig fremadskridende Videnskab en

Gang vil give Bekræftelse paa nogle af de betydningsfuldeste og usandsynligste af mine Anbringender.

Efter megen Uenighed og tre-fire hæftige Sammenstød blev det sluttelig bestemt, at alle Fangerne (med Undtagelse af August, hvem Peters havde udset sig til Proviantskriver, som han spøgefuldt udtrykte sig) skulde sættes i Drift i en af de mindste Hvalbaade. Styrmanden gik ned i Kahytten for at se, om Kaptajn Barnard endnu var i Live; Oprørerne havde jo, som det vil erindres, ladet ham blive tilbage, da de gik op paa Dækket. De to Mænd kom strax efter op; Kaptajnen var bleg som Døden men syntes dog i nogen Grad at have forvundet Virkningerne af sit Saar. Han talte til Mændene med næppe hørbar Stemme, bad dem om ikke at sætte ham i Drift og formanede dem til at vende tilbage til deres Pligt; han vilde i saa Fald landsætte dem, hvor som helst de ønskede det, og ikke foretage noget Skridt til at bringe dem for Retten. Han kunde lige saa gerne have talt til Vindene. To af Banditterne greb ham ved Armene, hev ham ud over Rælingen og ned i Baaden, der var blevet sat i Vandet, mens Styrmanden opholdt sig i Kahytten. De fire Mænd, der laa paa Dækket, blev nu løste og fik Befaling til ogsaa at begive sig ned i Baaden, hvilket de gjorde uden mindste Forsøg paa Modstand, — kun August maatte blive tilbage, skønt han søgte at slide sig løs, og skønt han tryglede og bad, at han i det mindste maatte faa Lov at sige Farvel til sin Fader. En Haandfuld Beskøjter og et Krus Vand blev nu rakt ned men hverken Mast, Sejl, Aarer eller Kompas. Baaden blev taget paa Slæb nogle faa Øjeblikke, mens Oprørerne holdt en ny Raadslagning, og saa endelig kastet los.

Det var imidlertid blevet Nat; der var hverken Maane eller Stjærner paa Himlen; der gik en ret generende, krap Sø, skønt det ikke blæste noget videre. Baaden gled strax ud af Sigte, og der var sikkerlig kun ringe Haab for de ulykkelige, som var om Bord i den. Skibet befandt sig imidlertid da paa 35 Graders og 30 Minutters nordlig Bredde og paa 61 Graders og 20 Minutters vestlig Længde, altsaa i ikke ret stor Afstand fra Bermudas Øerne. August søgte derfor Trøst i den Tanke, at Baaden kunde have Held til at naa Land eller i hvert Fald træffe sammen med Fartøjer udfor Kysten.

Alle Sejl blev nu hejste ombord i Briggen, og den oprindelige Kurs mod Sydvest blev fremdeles fulgt; Oprørerne havde i Sinde at gaa paa Sørøveri; saa vidt det fremgik af deres forblommede Udtryk, drejede det sig om et Skib, der skulde opsnap- pes, mens det var undervejs fra de Kap Verdiske Øer til Portorico. August blev der ikke taget No- tits af, hans Baand blev løste, og han fik Lov at bevæge sig frit omkring overalt forude for Kahyt- ten. Dirk Peters behandlede ham ret venligt og gik ved en bestemt Lejlighed imellem, da Kokken vilde tilføje ham Overlast. Hans Stilling var dog hele Ti- den yderst usikker; Mændene var altid berusede, og han kunde ikke stole paa, at deres Overbærenhed eller Ligegladhed med Hensyn til ham vilde vare ved. Og dog, forsikrede han, var der intet, der pinte ham i den Grad som Bekymringen for mig; og jeg har da for Resten aldrig haft Anledning til at be- tvivle Oprigtigheden af hans Venskab. Flere end én Gang havde han besluttet at underrette Oprørerne om, at jeg var skjult om Bord, men hver Gang be- tænkte han sig; dels skræmtes han af Erindringen om de Grusomheder, han allerede havde haft for

Øje, dels haabede han snart selv at kunne komme mig til Hjælp. Han var derfor uafladelig paa sin Post, men trods al Aarvaagenhed forløb der tre Dage, før nogen Lejlighed frembød sig. Tredie Dags Aften blæste det op til Storm fra Østen, og alle Mand blev sendt op for at bjærge Sejl. Under den Uro, som nu herskede, lykkedes det ham uset at slippe ned i Kahytten. Hvor blev han da ikke bedrøvet og forfærdet ved at se den forvandlet til Oplagsplads for Proviant og Skibsinventar! Tilmed da en gammel Ankerkætting, der hidtil havde haft sin Plads under Kahytstrappen, var blevet slæbt frem og anbragt lige over Lemmen. Det var umuligt at flytte den uden at blive opdaget, og han skyndte sig derfor tilbage til Dækket. Da han kom op, blev han grebet i Struben af Styrmanden, der spurgte, hvad han havde haft at bestille i Kahytten, og gjorde Mine til at slynge ham ud over Bagbords Skanseklædning, da Dirk Peters kom til og for anden Gang frelste hans Liv. August blev nu belagt med Haandjærn (der var adskillige Par ombord), og hans Ben blev surrede forsvarligt sammen. Han blev bragt forud i Mandskabets Kahyt og kastet ind i en Underkøje opad Bak-Skottet med den Besked, at han ikke skulde sætte sine Ben paa Dækket igen, før „Briggen ikke længer var en Brig“. Ja, saadan udtrykte Kokken sig, (det var ham, der kastede August ind i Køjen), og det er ikke let at sige, hvad han egentlig mente med sine Ord. Disse Tildragelser skulde imidlertid, som det strax vil vise sig, blive Midlet til min Frelse.

V.

Da Kokken var gaaet sin Vej, bukkede August under for sin Fortvivlelse og opgav ethvert Haab

om nogen Sinde at slippe levende ud af Køjen. Han besluttede nu at underrette den første den bedste, der kom ned, om min Stilling; ti det tyktes ham bedre for mig at blive overladt til Oprørernes For-godtbefindende end omkomme af Tørst i Lasten, — der var gaaet ti Dage, siden mit Fængselsophold begyndte, og Krukken med Vand indholdt end ikke rigeligt Forraad for fire Dage. Som han nu overvejede Sagen, slog det ham med et, at der jo dog var en Mulighed for at naa frem til mig gennem Storlasten. Under alle andre Omstændigheder vilde Foretagendets Vanskelighed og Farlighed holdt ham tilbage, men nu havde han jo alligevel kun ringe Udsigt til at bjærge sit Liv, altsaa kun lidet at tabe, — og han satte derfor hele sin Energi ind paa Forsøget.

Den første Vanskelighed var Haandjærnene. Han saa ingen Udvej til at slippe af med dem og frygtede allerede at maatte betragte sit Forehavende som strandet; men ved nøjere Prøvelse viste det sig, at han kunde blive dem kvit uden synderlig Møje og Besvær blot ved at trykke Hænderne igennem dem; ti de Haandjærn, han havde paa, var ikke ret vel anvendelige paa unge Mennesker, hos hvem de mindre Knogler jo giver efter for Tryk. Han frigjorde nu sine Ben og lagde Rebet saaledes til Rette, at han med Lethed kunde smutte i det, hvis nogen skulde vise sig; derpaa gik han i Lag med at undersøge Skottet, der stødte op til Køjen. Det bestod her af blødt, tommetykt Fyrretræ; det vilde altsaa ikke frembyde nogen Vanskelighed for ham at skære sig igennem. Nu hørtes en Stemme henne fra Kahytstrappen, og han fik lige Tid til at stikke højre Haand gennem Haandjærnet (venstre havde han ikke frigjort) og fæste Rebet om Anklerne med et

Halvstik, saa viste Dirk Peters sig fulgt af Tiger, der strax sprang ind i Køjen og lagde sig. Det var August, der havde taget Hunden med om Bord, fordi han vidste, hvor meget jeg holdt af den, og tænkte sig, at jeg vilde have Fornøjelse af den paa Rejsen. Han hentede den i mit Hjem, saa snart jeg var installeret i Lasten, men huskede ikke paa at fortælle mig det, da han bragte mig Uret. Efter Mytteriet havde han ikke set noget til den, før den nu viste sig sammen med Dirk Peters; og han havde derfor troet, den var omkommet, kastet overbord af en af de ondsksfulde Slubberter, der hørte til Styrmandens Bande. Det viste sig imidlertid, at den var smuttet ind i et Hul under en af Hvalbaadene; og det Hul var saa snævert, at den ikke kunde slippe ud igen ved egen Hjælp. Peters havde endelig udfriet den og nu taget den med til Selskab for August, en Venlighed, som denne i høj Grad forstod at vurdere; han medbragte ligeledes salt Oxe-kød og Kartofler samt en Kande Vand, og han lovede, da han atter gik op paa Dækket, at komme igen næste Dag og bringe mere Mad.

Da han var gaaet, smøg August begge sine Hænder ud af Haandjærnene og løste sine Ben. Han løftede nu Madrassens Hovedende til Side og begyndte at gennemskære et af Skillevæggens Brædder helt nede ved Bunden af Køjen, han kunde da, hvis der pludselig skulde komme nogen, skjule sit Værk ved at lade Madrassen falde tilbage i sin vante Stilling. Men der kom ingen Resten af Dagen, og ved Aftentid havde han skaaret Planken helt igennem. Det bør anføres her, at Mandskabet ikke længer anvendte Bakken som Soverum; siden Mytteriet holdt de til i Kahytten, drak Vin og gjorde sig i det hele taget til Gode med Kaptajn Barnards Pro-

viantforraad; om Briggen og dens Sejlads bekymrede de sig det mindst mulige. Disse Tilstande kom saavel August som mig til Nytte; havde de ikke været raadende, vilde han næppe have anset det for muligt at naa frem til mig; nu derimod gik han til sit Værk med de bedste Forventninger. Det blev dog næsten Daggry, før han blev færdig med sin anden Gennemskæring af Planken — en Fod højere oppe end den første — og saaledes fik frembragt en Aabning, der tillod ham med Lethed at slippe ind i Storlasten. Og da han først var kommet der, banede han sig uden synderlig Møje Vej til Underlugen, hvorvel han for at slippe derhen maatte klavre op over Stabler af Trantønder, der var dynget saa højt op mod øverste Dæk, at der lige blev Plads til, at han kunde knibe sit Legem igennem. Da han naaede Lugen, opdagede han, at Tiger havde gjort ham Følge ved at presse sig frem mellem to Rækker Tønder. Der kunde imidlertid ikke være Tale om at naa frem til mig inden Dag, eftersom det vilde blive meget besværligt at trænge frem gennem den tæt stuvede Underlast. Han besluttede derfor at vende tilbage og vente til næste Nat. I den Hensigt gav han sig til at løsne Lugen for at blive saa lidt sinket som muligt ved sin Tilbagekomst. Men aldrig saa snart var Lugen aabnet, før Tiger sprang frem til den smalle Aabning, der var fremkommet, snusede, klynkede og skrabede med sine Poter, som var den ivrig efter at slippe igennem. Det fremgik tydeligt nok af dens Opførsel, at den forstod, jeg opholdt mig i Lasten, og August ansaa det for muligt, at den vilde naa frem til mig, om han slap den ned. Og nu fik han den Tanke at sende mig Brevet, saa meget mere som det var i høj Grad ønskeligt, at jeg blev, hvor jeg var — i al Fald

indtil videre, og som det jo heller ikke var sikkert, at han kunde komme til mig næste Dag. Det skulde senere hen vise sig, hvor heldigt det var, at han kom paa den Tanke; ti hvis Brevet ikke var kommet mig i Hænde, havde jeg sikkert fundet paa et Middel til at alarmere Besætningen; og det vilde sandsynligvis have kostet baade mig og August Livet.

Da han havde besluttet sig til at skrive, gjaldt det jo om at skaffe de dertil nødvendige Materialier. En gammel Tandstikker blev omdannet til Pen — helt og holdent ved Hjælp af Følelsen; ti der var gravmørkt paa Mellemdækket. Papir fik August fra Bagsiden af et Brev, en Doublet til det Brev, der falskelig var udgivet for Hr. Ross'. Doubleten var for Resten det første Udkast til Brevet; August havde ikke anset Skriften for at være en tilstrækkelig god Efterligning og derfor skrevet et nyt Brev; det gamle havde han stukket i Trøjelommen, hvor det nu til alt Held fandtes. Saaledes manglede der nu kun Blæk, og et Surrogat fandtes snart; August gjorde med sin Lommekniv et Snit i Bagen af en Finger lige ovenfor Neglen, og Blodet strømmede frem i Mængde. Brevet blev nu skrevet saa godt det lod sig gøre i Mørket og under de forhaandenværende Omstændigheder. Det fortalte i al Korthed, at der havde fundet Mytteri Sted, og at Kaptajn Barnard var blevet sat fra Borde, og at jeg med det allerførste kunde gøre Regning paa en ny Forsyning af Vand og Levnetsmidler; men foreløbig maatte jeg holde mig skjult. Det sluttede med disse Ord: „Jeg har nedkradset dette med Blod. Du maa ikke forlade dit Skjul, saafremt du har dit Liv kært.“

Papirstumpen blev nu bundet fast til Hunden, som

saa blev sluppet ned gennem Lugen. Derpaa vendte August tilbage til Forrummet, og det saa for Resten ikke ud til, at nogen havde været der i Mellemtiden. For at skjule Hullet i Skillevæggen, stak han sin Kniv ind i et Brædt lige over det og hængte en Pjækkert, som han fandt i Køjen, op paa den. Derpaa smuttede han i Haandjærnene og slyngede atter Rebet om Anklerne.

Kort efter kom Dirk Peters ned; han var mægtig drukken men i straalende Humør; han medbragte min Vens Ration for den Dag. Den bestod af en halv Snes store irske Kartoffler, der var ristede, og en Kande Vand. Han satte sig paa en Kiste ved Siden af Køjen og gav sig til at sludre løs om Styrmanden og hvad der ellers angik Briggen. Hans Opførsel var overmaade lunefuld; ja ligefrem barok. August var ikke fri for at være bange for ham. Langt om længe gik han dog op paa Dækket igen, idet han mumlede noget om, at næste Dag skulde han nok bringe sin Fange en fortræffelig Middag. I Løbet af Dagen kom to af Mandskabet, to Fangere, ned i Følge med Kokken; de var alle tre stærkt berusede. De gjorde saa lidt som Dirk Peters nogen Røverkule af deres Hjærte men talte løst og fast om deres Fremtidsplaner. De viste sig at være højst uenige med Hensyn til deres endelige Maal; kun Skibet fra de Kap Verdiske Øer var der Enighed om at overfalde; de ventede i øvrigt at faa det i Sigte, hvad Øjeblik det skulde være. Det syntes at fremgaa af deres Samtale, at Mytteriet ikke blot var blevet iværksat for at vinde Bytte; Hovedaarsagen til det maatte søges i Styrmandens Nag til Kaptajn Barnard. Og Mandskabet syntes nu at være delt i to Dele, hvoraf den ene lod sig lede af Styrmanden, den anden af Kokken. Førstnævnte Parti ønskede at

sætte sig i Besiddelse af det første det bedste der-til egnede Skib og indrette det til Sørøverbrug. Kokkens Tilhængere, til hvilke blandt andre Dirk Peters hørte, var imidlertid de fleste og de var stemte for at fortsætte Rejsen til det sydlige Polarhav, saa kunde de jo altid fange Hvaler eller hvad de nu ellers fik Lyst til. Peters havde ofte gæstet disse Egne og hans Beskrivelser gjorde stærkt Indtryk paa Oprørerne, der stod vaklende, under Indflydelse som de var af vage Forestillinger om Vinding og Nydelser. Han skildrede Stillehavsoernes nye og sælsomme Verden, den ubundne Frihed og Sikkerheden, som dér vilde falde i deres Lod, og især det herlige Klima, Letheden ved at skaffe sig Livets Ophold og Kvindernes vellystige Skønhed. Endnu var der ikke truffet nogen endelig Bestemmelse, men Sejlmagerens Skildring gjorde stærkt Indtryk paa Søfolkenes Fantasi, og det var højst sandsynligt, at hans Parti vilde gaa af med Sejren.

De tre Mænd forlod Bakken efter en Times Forløb, og ingen viste sig hele Resten af Dagen. August forholdt sig imidlertid rolig, til det var blevet Aften. Først da frigjorde han sig for Rebet og Haandjærnene og gjorde sig rede til at vove Forsøget. I en af Køjerne fandt han en Flaske, som han fyldte med Vand fra sin Kande; i Lommerne stoppede han kolde Kartoffler. Til sin store Glæde fandt han ogsaa en Lygte, i hvilken der sad en lille Stump Tællelys. Det kunde han tænde, naar det passede ham; ti han var i Besiddelse af en Æske Tændstikker. Da det var blevet helt mørkt, krøb han gennem Hullet i Skottet; først havde han været saa forsigtig at lægge Køjeklæderne til Rette, saa det kunde se ud som der laa nogen og sov. Da han befandt sig paa den anden Side Skottet, skjulte han Aab-

ningen ved ligesom før at hænge Pjækkerten op paa Lommekniven. Han befandt sig nu paa Mellemdækket og slap ligesom forrige Gang hen til underste Storluge ved at krybe frem mellem Oliefustagerne og øverste Dæk. Da han var naaet hen til Lugen, tændte han Lysstumpen, krøb ned og famlede sig med stort Besvær frem gennem den tæt stuvede Last. Luftens Beklumrethed og den ulidelige Stank, der slog ham i Møde, fyldte ham med stor Bekymring. Han kunde ikke godt tro, jeg endnu var i Live efter saa længe at have været indespærret i slig Luft. Han kaldte mig gentagne Gange ved Navn, men jeg svarede ikke; hans Frygt syntes altsaa at blive bekræftet. Briggen rullede stærkt; den Larm, der opstod som Følge heraf, gjorde det ganske unyttigt at lytte efter en svag Lyd som et Menneskes Aandedræt eller Snorken. Han aabnede Lygten og løftede den højt til Vejrs, naar Lejlighed bød sig, for at jeg — saafremt jeg var i Live — ved Synet af Lyset skulde blive underrettet om, at Hjælpen var nær. Men jeg lod mig stadig ikke høre, og Formodningen om min Død steg saa at sige til Vished. Han besluttede dog om muligt at bane sig Vej hen til Kassen og faa afgørende Bekræftelse paa sin Antagelse. Han arbejdede sig nu frem opfyldt af Uro og Ængstelse, til han med et fandt Vejen fuldstændig spærret og indsaa, at han absolut ikke kunde komme længere. Hans Følelser overvældede ham, han kastede sig ned og hulkede som et Barn. Det var, mens han laa der, at han hørte Braget af Flasken, som jeg kastede fra mig. Det var min Lykke; ti denne tilsyneladende ligegyldige Hændelse blev bestemmende for min Skæbne. Og dog gik der lang, lang Tid, inden jeg fik det at vide. Augusts Skamfuldhed og Sorg over hans Svaghed afholdt ham fra

nu strax at meddele mig, hvad han senere hen oprigtigt skriftede for mig. Da han saa sin Fremtrængen gennem Lasten stanset af uovervindelige Hindringer, besluttede han at opgive Forsøget paa at naa frem til mig og strax vende tilbage til Bakken. Før man fælder nogen Dom over ham, er det ikke mere end billigt at tage alle de Farer, der omringede ham, med i Betragtning. Natten lakkede til Ende, og hans Fraværelse fra Forrummet kunde blive opdaget; ja, den vilde ufravigelig blive opdaget, hvis han ikke var tilbage i sin Køje ved Dag gry. Lyset var ved at brænde ned i Piben, og det vilde være yderst vanskeligt at finde Vej tilbage til Lugen i Mørke. Desuden maa det indrømmes, at han havde al god Grund til at tro mig død, og i saa Fald havde jeg jo ingen Gavn af, om han naaede frem til Kassen, mens han selv udsatte sig for uberegnelige Farer ved at forsøge derpaa. Han havde kaldt paa mig gentagne Gange og ikke faaet noget Svar. Jeg havde været indespærret i elleve Døgn og kun haft en Krukke Vand til mit Forbrug, og det var jo ikke sandsynligt, at jeg i Begyndelsen af mit Fangenskab havde holdt Hus med Forsyningen, eftersom jeg gjorde Regning paa snarlig Befrielse. Desuden maa Luften i Lasten have forekommet ham, der kom fra den forholdsvis friske Luft i Forrummet, absolut dødbringende, i hvert Fald langt anderledes utaalelig end den forekom mig, da jeg opslog min Bopæl i Kassen; den Gang havde Lugerne jo til Stadighed staaet aabne Maaneder forud. Føj saa hertil Tanken om det frygtelige Blodbad, min Ven nys havde været Vidne til, hans Fængsling og knappe Forplejning, de Farer, han havde undgaaet, den ringe Sikkerhed, han fremdeles havde for at bevare sit Liv — alt sammen Omstændigheder, der nok

skal lamme en Mands Energi — saa vil det gaa Læseren som det gik mig, der ikke blev vred men kun bedrøvet over min Vens tilsyneladende Mangel paa trofast og opofrende Venskab.

Braget af den knuste Flaske hørtes tydeligt, dog kunde August ikke afgøre, om Lyden kom fra Lasten. Men selve Tvivlen var nok til at holde ham i Aande. Han klavrede paa det nærmeste op til Mellemdækket, afventede en lille Pause i Skibets slingrende Bevægelser og raabte saa til mig af sine Lungers fulde Kraft uden i Øjeblikket at ænse Faren for at blive hørt af Skibets Besætning. Som det vil erindres, hørte jeg ham denne Gang, men jeg var saa overvældet af min Bevægelse, at jeg slet ikke formaaede at svare. Og nu følte han sig fuldt forvisset om min Død og steg paany ned i den Tanke at vende tilbage til Bakken uden yderligere Tidsspild. I Skyndingen kom han til at rive nogle smaa Kasser ned, og den derved foraarsagede Larm naaede, som det vil erindres, mine Øren. Han var naaet et godt Stykke paa Tilbagevejen, da Knivens Fald paany bragte ham til at tøve. Han vendte atter om, klatrede til Vejrs og raabte paa mig. Og denne Gang formaaede jeg at svare. I sin Glæde over at finde mig i Live besluttede han nu at trodse enhver Vanskelighed og Fare ved at naa frem til mig. Han banede sig Vej gennem den Labyrint af Pakker og Kasser, der indesluttede ham til alle Sider, fandt endelig en Aabning, gennem hvilken det lykkedes ham at trænge frem om end med stort Besvær, og naaede tilsidst Kassen udmattet til det yderste.

VI.

Det var kun Hovedtrækkene i denne Beretning, August meddelte mig, mens vi opholdt os ved Kassen. Alle Enkeltheder erfarede jeg først senere hen. Han var bange for at blive savnet, og jeg var vild af Utaalmodighed efter at slippe bort fra mit forhadte Fængsel. Vi besluttede ufortøvet at begive os hen til Hullet i Skottet; jeg skulde saa opholde mig der i Nærheden, mens han krøb igennem for at re-kognoscere. Men ingen af os kunde bringe over sit Hjerte at efterlade Tiger i Kassen; men hvad andet skulde vi vel gøre? Den var nu ganske stille; vi kunde ikke engang høre den trække Vejret ved at lægge Øret til Kassen. Jeg var overbevist om, at den var død og besluttede at aabne Døren. Vi fandt den liggende stivt udstrakt, bevidstløs men dog endnu i Live. Der var ingen Tid at spille, dog kunde jeg ikke faa mig selv til at lade et Dyr, der to Gange havde været Redskab til min Frelse, i Stikken uden i det mindste at gøre et Forsøg paa at redde det. Vi slæbte derfor Hunden med os, hvorvel det voldte os stor Møje; August maatte jo flere Gange klatre over besværlige Hindringer med den i sine Arme, en Bedrift, som min udmattede Legemstilstand gjorde mig ganske uskikket til. Endelig naaede vi Hullet, August krøb ind, og Tiger blev derpaa halet igennem. Der var Fred og ingen Fare, og vi undlod ikke at opsende en brændende Takkebøn til Forsynet for vor Redning. Vi blev enige om, at jeg indtil videre skulde opholde mig i Nærheden af Aabningen, hvor Luften var nogenlunde taalelig, mens det vilde være let for August at give mig Andel i sin daglige Ration.

Jeg har forskellige Steder i min Fortælling talt

om Briggens Ladning paa en Maade, der vel kan vække visse Tvivl hos den kyndige, jeg skal derfor til Forklaring anføre, at der ved Indladningen af „Delfinen“ af Kaptajn Barnard var udvist en Lige-gyldighed og Forsømmelighed, der kun slet rimede sig med det vanskelige og farefulde Hverv, der var ham betroet. En behørig Indladning kræver Agtpaagivenhed, og mange ulykkelige Hændelser (jeg kan ogsaa her tale med af egen Erfaring) skyldes netop Forsømmelighed eller Uvidenhed paa det Punkt. Kystskibe, der idelig indlader og udlader i stor Hast, er mest udsatte for at forulykke paa Grund af slet Stuvning af Ladningen. Skibets Sikkerhed beror jo paa, at hverken Ballast eller Ladning forskyder sig det allermindste, hvor meget det saa end ruller. Derfor maa der tages stort Hensyn til, hvad Ladningen bestaar af; ligesom det er af megen Betydning, om Skibet bliver fuldt eller kun delvis lastet. Ved mange Arter af Varer bliver Ladningen skruet sammen. Tobak og Mel bliver f. Ex. skruet saa fast ned i Skibets Lastrum, at Tønderne eller Fustagerne ved Losningen viser sig at være blevet helt fladtrykte og først efter nogen Tids Forløb antager deres oprindelige Form. Skruningen foretages hovedsagelig for at udnytte Lastrummet til det yderste; ti en fuld Ladning af saadanne Varer som Tobak eller Mel medfører ingen Fare for Forskydning, i hvert Fald ingén, der kan volde Fortræd. Der har ganske vist været Tilfælde, hvor Skruningen har ført til beklagelige Ulykkestilfælde, men de kan ikke henføres til Forskydninger af Ladningen. Det er for Exempel hændet, at en fast skruet Ladning Bomuld under visse indtrædende Betingelser har udvidet sig og sprængt Skibet i rum Sø. Der er heller ingen Tvivl om, at Tobak, naar den gaar

i Gæring, vilde kunne afstedkomme den samme Ulykke, saafremt det ikke afbødedes af Mellemrummene mellem de runde Fustager.

I de Tilfælde, hvor et Skib ikke er fuldt lastet, er der særlig Grund til at frygte Forskydning og træffe Forholdsregler derimod. Kun de, der har været ude for en voldsom Storm, eller endmere de, der har oplevet et Skibs frygtelige Rullen i et pludseligt efter Stormen indtraadt Vindstille, kan danne sig en Forestilling om Skibets Omtumlen og den Bevægelseshastighed, som derved meddeles alle løse Genstande om Bord. Da bliver det indlysende, hvor betydningsfuldt det er, at Ladningen bliver godt og forsvarligt sammenstuvet. Et Fartøj, der ligger underdrejet, vil saafremt det er mindre godt bygget, blive kastet helt om paa Siden saadan noget som hver 15de-20de Minut; dette har dog mindre at sige, saa længe blot Ladningen ikke forskyder sig. Men hvis den Mulighed ikke er taget med i Betragtning og de nødvendige Forholdsregler trufne, saa vil Skibets Ladning ved den første svære Overhaling blive slynget over i den Side af Skibet, der hviler paa Vandet, og det vil ikke paany rejse sig paa ret Køl men blive liggende, fyldes med Vand og i næste Nu gaa til Bunds. Man gør sig ikke skyldig i nogen Overdrivelse ved at paastaa, at mindst Halvdelen af de Skibe, der i Stormvejr er gaaede til Bunds i rum Sø, er forulykkede paa Grund af Ballastens eller Ladningens Forskydning.

Naar et Skib ikke bliver fuldt ladet, burde Ladningen altid stuves saa godt sammen som muligt og derpaa dækkes med et Lag solide Brædder. Mellem disse og Dækket maa saa anbringes midlertidige Støtter, der kan holde alt paa sin Plads. Bestaar Ladningen af Korn eller en lignende Vare, kræves

yderligere Foranstaltninger. Naar et Skib forlader Havn med Lasten fuld af Korn, vil det vise sig, at den ikke er mer end tre kvart fuld, naar det ankommer til sit Bestemmelsessted, uagtet Varen maalt Tønde for Tønde af Modtageren overstiger den afsendte Mængde ret betydeligt, fordi Kornet er bulnet ud. Forholdet skyldes den Omstændighed, at Kornet synker sammen i Lasten under Overrejsen, og netop allermest i Tilfælde af ondt Vejr. Selv om en løs Kornladning derfor er aldrig saa godt sikret ved Hjælp af et Bræddelag og Mellemstøtter, saa vil den dog i Løbet af en lang Rejse være udsat for at forskyde sig i en Grad, der kan afstedkomme de alvorligste Ulykker. For at forebygge disse burde intet Middel til at bringe Ladningen til at synke sammen, inden Skibet forlader Havn, lades uforsøgt; man har jo ogsaa fundet paa adskillige Udveje, blandt andet plejer man at drive Kiler ned i Kornet. Men selv om alle mulige Sikkerhedsforanstaltninger er trufne, og selv om der er gjort alt for at sikre Bræddelaget, saa vil ingen Sømand, der forstaar sig paa sin Profession, føle sig overvættets tryk til Mode, naar han er ude i en stærk Storm med Kornladning om Bord, og allermindst, naar han ikke har fuld Ladning. Og dog er der Hundreder af vore Kystskibe, og ved Europas Kyster er der sandsynligvis endnu langt flere, der daglig sejler med delvis Ladning endda af allerfarligste Slags og uden at træffe mindste Sikkerhedsforanstaltning. Det er et Under, at der ikke indtræffer endnu langt flere Ulykkestilfælde end der gør. En beklagelig Ulykke ramte som Følge af denne Art Ligegyldighed Kaptajn Joel Rice, Fører af Skonnerten Ildfluen, paa Rejsen fra Richmond i Virginia til Madeira med en Ladning Korn, Aar 1825. Kaptajnen havde gjort mange Rejser uden

noget alvorligt Uheld, hvorvel han ikke plejede at være særlig omhyggelig med Ladningens Anbringelse i Skibet. Han havde aldrig før sejlet med Korn, og Ladningen blev anbragt løst i Lasten, som den kun halvvejs fyldte. Han havde god Vind største Parten af Vejen, men da han ikke var mere end en Dags Sejlads fra Madeira, blæste det op til en stærk Storm fra Nord Nordost, der tvang ham til at ligge underdrejet. Skibet laa for et dobbeltrebet Forsejl og klarede sig stolt; det tog ikke saa meget som en Draabe Vand indenbords. Henad Aften begyndte Stormen at lægge sig, og Skonnerten rullede nu mere end før men klarede sig dog taalelig, til en svær Overhaling kastede den om paa Styrbordssiden. Storlugen havde løsnet sig, og man hørte nu Kornet skride. Skibet gik til Bunds i samme Nu. Dette skete indenfor Prajevidde af en lille Madeira-Slup, der optog en af Matroserne (den eneste af Besætningen, der blev reddet) og som i øvrigt selv laa og red Stormen af i al Ro og Mag, hvilket i og for sig en Jolle kunde have gjort, hvis den var blevet ordentligt manøvreret.

Indladningen af Delfinen var foretaget yderst skødesløst, saafremt man overhovedet kan tale om en Indladning her, hvor Oliefustager¹⁾ og Skibsinventar paa det nærmeste var kastet hulter til bulter imellem hinanden. Jeg har allerede fortalt om Ordningen i Lasten. Paa Mellemdækket var der (som meddelt) Plads til mit Legem mellem Tranfustagerne og øverste Dæk; omkring Storlugen var der et aabent Rum, og flere andre Steder var der ligeledes

¹⁾ Hvalfangerskibe plejer som Regel at være forsynede med Jærn-Tanke til Trannen; hvorfor det ikke var Tilfældet med Delfinen har jeg aldrig bragt i Erfaring.

ladt Plads tilovers. I Nærheden af det Hul, som August havde skaaret i Skottet, var der et tomt Rum stort nok til at rumme en hel Fustage, og det valgte jeg mig til Opholdssted indtil videre.

Da min Ven var kommet ind i Køjen og havde faaet Haandjærnene paa og Rebet slynget om Anklerne paany, var det allerede højlys Dag. Vi var visselig kun undslupne i yderste Øjeblik; ti ligesom han havde faaet alt ordnet, kom Styrmanden ned i Følge med Dirk Peters og Kokken. De talte sammen om Skibet fra de Kap Verdiske Øer, som de syntes at afvente med stor Længsel.

Efter en Tids Forløb kom Kokken hen til Augusts Køje og satte sig paa Kanten henne ved Hovedgærdet. Fra mit Skjulested kunde jeg se og høre alt, hvad der foregik; ti Brædestumpen var ikke blevet sat for, og jeg ventede hvert Øjeblik, at Negeren skulde falde bagover mod Pjækkerten, som hang og skjulte Aabningen; i saa Fald vilde alt jo blive opdaget og vore Liv stod næppe til at redde. Men Lykken var os vedblivende god; skønt han flere Gange under Skibets Slingren rørte ved Klædningsstykket, saa trykkede han dog ikke saa haardt derimod, at nogen Opdagelse skete. Den nederste Kant af Pjækkerten var omhyggelig fæstet til Skottet, saa den ikke kunde svinge hid og did og derved røbe Hullet. Tiger laa i al denne Tid i Fodenden af Køjen; den syntes atter at komme til Kræfter, jeg kunde se den aabne sine Øjne nu og da og trække Vejret dybt.

Efter nogen Tids Forløb gik Styrmanden og Kokken op paa Dækket og lod Dirk Peters blive tilbage. Han satte sig paa Styrmandens Plads og begyndte at tale meget elskværdigt med August; det slog os strax, at den stærke Beruselse, han havde

lagt for Dagen, mens de to andre var tilstede, var fingeret — i al Fald for en god Del. Han besvarede min Kamerats Spørgsmaal med stor Oprigtighed og forsikrede ham, at hans Fader ganske sikkert maatte være blevet reddet; den Dag, han sattes i Drift, havde der været ikke mindre end fem Sejlere i Sigte ved Solnedgang. Han sagde endnu meget mere for at trøste min Ven, hvad der forbavsede mig ikke mindre end det glædede mig. Jeg begyndte virkelig at nære Haab om, at det ved Dirk Peters Bistand skulde lykkes os at erobre Briggen tilbage, og disse Forhaabninger meddelte jeg August saa snart jeg fandt Lejlighed dertil. Han ansaa det for muligt men tilraadede den største Forsigtighed, da Halvindianerens Opførsel udelukkende syntes at skyldes et Lune, og det i Virkeligheden var vanskeligt at afgøre, om han havde sin fulde Fornuft. Peters gik op efter en Times Forløb og vendte først tilbage ved Middagstid, da han medbragte en rigelig Portion salt Kød og Budding til August. Da vi var blevet alene, deltog jeg med god Appetit i Maaltidet og vendte ikke tilbage gennem Hullet. Resten af Dagen kom ingen ned paa Bakken, og da det var blevet Aften, lagde jeg mig i Augusts Køje og sov sundt og sødt til henad Morgen, paa hvilket Tidspunkt han hørte Støj paa Dækket og vækkede mig, hvorpaa jeg hurtigst muligt smuttede ind til mit Skjulested. Da Dagen rigtig var brudt frem, saa vi, at Tiger næsten helt havde genvundet sine Kræfter og slet ingen Symptomer frembød paa Vandskræk, eftersom den med stor Begærlighed drak lidt Vand, vi satte for den. Og i Løbet af Dagen blev den fuldt ud restitueret og genvandt sin Appetit. Dens Anfald havde sikkert skevet sig fra den daarlige Luft i Lasten og ikke haft det mindste med Hunde-

galskab at gøre. Jeg glædede mig usigeligt over, at det var lykkedes os at bringe den med fra Kassen. Det var i øvrigt den tredivte Juni, trettende Dagen, siden Delfinen havde forladt Nantucket.

Den anden Juli kom Styrmanden ned; han var fuld som sædvanlig og i ypperligt Humør. Han kom hen til Augusts Køje, gav ham et Dask paa Ryggen og spurgte, om han nu kunde holde sig i Skindet, hvis han fik sin Frihed, og om han vilde love at holde sig borte fra Kahytten. Dette bejaede min Ven selvfølgelig, og derpaa satte Banditten ham i Frihed efter først at have givet ham en Slurk Rom at drikke; Flasken havde han i Trøjelommen. De gik nu begge op paa Dækket, og det varede tre Timer, inden jeg paany saa noget til August. Da kom han ned med de gode Efterretninger, at han havde faaet Lov til at bevæge sig frit omkring i Skibet overalt forude for Stormasten, og at han som sædvanlig skulde sove i Forrummet. Desuden bragte han mig rigeligt Middagsmad og en stor Forsyning Vand. Ombord i Briggen holdt man stadig skarpt Udkig efter Skibet fra de Kap Verdiske Øer, og man havde netop faaet en Sejler i Sigte, som man troede var den rette. De følgende otte Dage indtraf intet af særlig Betydning, i al Fald intet af Vigtighed for Gangen i min Historie; jeg vil dog ikke lade dem helt uomtalte, men indskrænke mig til nogle faa Dagbogsoptegnelser.

Tredie Juli. August forsynede mig med tre Tæpper; de satte mig i Stand til at indrette et bekvemt Leje i mit Skjul. Ingen andre end August kom ned i Løbet af Dagen. Tiger laa i Køjen henne ved Hullet og sov tungt, som om den endnu ikke helt havde forvundet sit Ildebefindende, Henad Aften ramtes

Briggen af et pludseligt Vindstød, der kom saa hurtigt, at der ikke blev Tid til at tage Sejl ind; der manglede kun lidt i at Skibet var kængret, Vinden lagde sig imidlertid strax igen, og der skete kun den Skade, at et af Foremerssejlene splittedes. Dirk Peters viste sig hele Dagen meget venlig mod August og fortalte ham mangt og meget om Stillehavet og dets Øer. Han spurgte ham, om han ikke kunde have Lyst til — sammen med Oprørerne at gaa paa en Opdagelses- og Fornøjelsesrejse til hine Egne, og han fortalte, at Besætningen mere og mere gik over til Styrmandens Parti. Hertil svarede August, at et saadant Eventyr just anstod ham; der var jo intet Valg, i hvert Fald heller alt andet end leve et Liv som Sørøver.

Fjerde Juli. Sejleren i Sigte viste sig at være en lille Brig fra Liverpool; den fik Lov at passere uantastet. August opholdt sig det meste af Tiden paa Dækket i den Hensigt at faa saa meget som muligt at vide om Oprørernes Planer. Der var hyppige og voldsomme Spektakler imellem dem; ved en saadan Lejlighed blev en af Fangerne, Jim Bonner, kastet overbord. Styrmandens Parti var ved at faa Overtaget. Jim Bonner hørte — ligesom Dirk Peters — til Kokkens Bande.

Femte Juli. Ved Dag gry rejste der sig en frisk Brise fra Vest, og ved Middagstid stormede det, saa Briggen blot kunde føre Mellemstagesejl og Forsejl. Da Simms, en af Matroserne, var i Færd med at tage Foremerssejlene ind, faldt han, der var stærkt beruset, overbord og druknede uden at der blev gjort noget Forsøg paa at redde ham; han hørte til Kokkens Parti. De Ombordværende beløb sig nu i

alt til tretten, nemlig: Dirk Peters; Seymour, den sorte Kok; Jones; Greely; Hartman Rogers og William Allen; disse hørte allesammen til Kokkens Parti; desuden: Styrmanden, hvis Navn jeg aldrig erfarede; Absalom Hicks; Wilson; John Hunt og Richard Parker, der hørte til Styrmandens Parti — samt August og jeg.

Sjette Juli. Stormen varede hele denne Dag; den kom i tunge Byger ledsaget af Regn. Briggen tog ikke saa lidt Vand ind; den ene af Pumperne maatte stadig holdes i Gang og August maatte tage sin Tørn som de andre. I Skumringen passeredes vi af et stort Skib, som ikke opdagedes, før det var indenfor Prajevidde. Skibet antoges at være det, som Oprørerne var paa Udkig efter. Styrmanden prajede det, men Svaret druknede i Stormens Larm. Kl. elleve rantes Skibet af en svær Sø midtskibs; et Stykke af Bagbords Lønning blev revet bort, og der skete ogsaa en Del anden Skade — dog af mindre Betydning. Henad Morgen bedagedes Vejret, og ved Solopgang havde Blæsten næsten helt lagt sig.

Syvende Juli. Der gik en svær Dønning hele denne Dag, og Briggen rullede meget stærkt; jeg kunde fra mit Skjulested høre, at mange Genstande i Lasten løsnede sig og slyngedes hid og did. Jeg led en hel Del af Søsye. Dirk Peters havde en lang Samtale med August og fortalte ham, at to af hans Parti, Greely og Allen, var gaaet over til Styrmanden og havde besluttet at blive Sørøvere. Han rettede adskillige Spørgsmaal til August, som denne ikke forstod fuldtud. I Løbet af Aftenen trak Skibet mere og mere Vand, og der var kun

lidt at stille op derimod, eftersom Briggen var utæt i Fugerne; et Sejl blev imidlertid spækket og spændt under Forskibet, det hjalp os noget, saa vi begyndte at vinde ind paa Lækken.

Ottende Juli. En let østlig Brise rejste sig ved Solopgang, og Styrmanden drejede nu af mod Sydvest og satte Kursen i Retning af de vestindiske Øer i den Hensigt at gaa paa Sørøveri. Hverken Peters eller Kokken gjorde Indvendinger, — i al Fald hørte August ikke noget dertil. Enhver Tanke om Skibet fra de Kap Verdiske Øer var nu opgivet. Det var nu let at holde Lækken Stangen med én Pumpe, der blev holdt i Gang tre Kvarter af hver Time. Sejlet, som var anbragt under Bougen, blev taget indenbords. To smaa Skonnerter prajedes i Dagens Løb.

Niende Juli. Smukt Vejr. Hele Besætningen i Gang med at reparere Skanseklædningen. Peters havde en ny Samtale med August og udtalte sig med større Tydelighed end forrige Gang. Han forsikrede, at intet skulde formaa ham til at gaa ind paa Styrmandens Planer, han lod endda et Vink falde om at fratage ham Skibet. Han spurgte min Ven, om han i saa Fald kunde gøre Regning paa hans Hjælp, hvortil August uden Betænkning svarede „Ja“. Peters sagde nu, at han vilde føle sig for hos de andre af hans Parti, og gik bort. Resten af Dagen havde August ikke Lejlighed til at tale med ham i Enrum.

VII.

Tiende Juli. Prajede en Brig, der var paa Rejse fra Rio til Nordfolk. Sløret Luft med lette, ustadige

Vinde fra Øst. I Dag døde Hartman Rogers; han var blevet syg og havde faaet hæftige Krampeanfald den ottende efter at have drukket en Grog. Han hørte til Kokkens Parti, og han var den, som Peters i Særdeleshed satte sin Lid til. Han betroede August, at han følte sig overbevist om, at Styrmanden havde forgivet Rogers, og at Turen sikkert inden længe vilde komme til ham selv, hvis han ikke var paa sin Post. Nu var der kun tre tilbage af hans Parti: Kokken, Jones og ham selv. De andre var fem. Han havde talt med Jones om at tage Magten fra Styrmanden, men hans Forslag var blevet mødt med Kulde, derfor havde han trukket Følehornene til sig; og til Kokken havde han slet ikke talt om Sagen. Heldigt var det, at han var saa forsigtig; ti om Eftermiddagen erklærede Kokken, at han fra nu af vilde slutte sig til Styrmandens Parti; og Jones benyttede Lejligheden til at yppe Klammeri med Peters og lod ham forstaa, at han nok skulde røbe hans Anslag for Styrmanden. Nu var der ingen Tid at spille, og Peters erklærede, at han trods alt vilde vove et Forsøg paa at tage Skibet, forudsat August vilde hjælpe ham. Min Ven lovede beredvillig at staa ham bi med et saadant Foretagende og benyttede sig af det gunstige Øjeblik til at betro ham min Nærværelse om Bord. Halvindianeren blev baade overrasket og glad, det sidste saa meget mere som han allerede ganske havde opgivet Jones og betragtede ham som hørende til Styrmandens Parti. De gik strax ned, August kaldte mig ved Navn, og Peters og jeg stiftede nu Bekendtskab med hinanden. Det blev besluttet, at vi skulde forsøge at tage Skibet ved den første gunstige Lejlighed, der frembød sig; Jones skulde holdes udenfor vore Planer. Hvis vi havde Held med os, vilde vi føre Briggen i nær-

meste Havn og overlevere den i Øvrighedens Hænder. Nu, da Peters ikke længer havde noget Parti, kunde der jo ikke blive Tale om Togtet til Stillehavet; dertil udkrævedes Mandskab. Og hvad ham angik, gjorde han Regning paa at blive frikendt paa Grund af manglende Tilregnelighed (han paastod i fuldt Alvor, at han ikke havde været ved sine fulde fem, da han deltog i Mytteriet); og selv om han skulde blive kendt skyldig, ventede han, at Augusts og mit Vidneudsagn skulde udvirke, at han blev benaadet. Vore Overvejelser blev for denne Sinde afbrudt af Raabet: „Alle Mand paa Dæk for at tage Sejl ind;“ og Peters og August skyndte sig op.

Som sædvanlig var saa godt som hele Besætningen drukken, og før det var lykkedes at stryge Sejlene, ramtes Skuden af et voldsomt Vindstød og krængede om paa Siden. Ved at falde af lykkedes det dog at faa den til at rejse sig igen, men den fik rigtignok en svær Masse Vand over sig. Sejlene var knap taget ind, før Skibet ramtes af endnu et Par voldsomme Vindstød, der dog ingen Skade anrettede. Det var tydeligt nok, at det blæste op til en stærk Storm, og den indfandt sig da ogsaa inden ret længe fra Nordvest. Vi surrede alting fast og belavede os paa at ride Stormen af, som sædvanlig for et klosrebet Forsejl. Ud paa Aftenen tog Stormen mere og mere til, og det blev overmaade stærk Søgang. Peters og August indfandt sig nu paa Bakken, og vi genoptog vore Underhandlinger.

Vi blev enige om, at vi nu havde den allerbedste Lejlighed til Fuldførelsen af vort Forehavende; ti vi vilde ganske sikkert træffe vore Modstandere uforberedte. Briggen laa jo underdrejet, saa vi var fritaget for at manøvrere den, til Vejret atter bedagedes; vi kunde saa — hvis vi da fik Held med vort

Forsøg — sætte en eller maaske to af Mandskabet i Frihed og lade dem hjælpe os med at bringe Skibet i Havn. Hovedvanskeligheden, vi havde at overvinde, skrev sig naturligvis fra den store Ulighed i Styrkeforholdet. Vi var kun tre; og i Kahytten var der ni. Desuden var alle Skibets Vaaben i deres Besiddelse paa nær et Par smaa Pistoler, som Peters bar skjult paa sig, samt den store Tollekniv, der altid hang ved hans Buxerem. Desuden var der visse Ting, der tydede paa, at Styrmanden havde begyndt at fatte Mistanke — i hvert Fald til Dirk Peters — og pønsede paa en Lejlighed til at blive ham kvit; jeg nævner som Exempel, at Øxer og Haandspager var fjærnede fra de Steder, hvor de havde deres sædvanlige Plads. Det var indlysende, at hvad vi saa besluttede os til at foretage, saa gjaldt det om at handle hurtigt. Og dog var Overmagten saa stor, at vi var nødt til at gaa frem med den største Varsomhed og Forsigtighed.

Peters foreslog, at han skulde gaa op paa Dækket og indlade sig i Samtale med Udkigsmanden (Allen), han vilde saa nok finde en bekvem Lejlighed til at kaste ham udenbords i al Stilhed; derpaa skulde August og jeg komme op paa Dækket og se at finde et og andet, der lod sig bruge som Vaaben; og saa skulde vi springe frem og spærre Kahytten, før vore Modstandere endnu var blevet opskræmte. Jeg gjorde Indvendinger; jeg vidste, at Styrmanden fraregnet sine overtroiske Forestillinger var en kløgtig Fyr; han vilde næppe lade sig overrumple saa let. Selve den Omstændighed, at der var en Udkigsmand paa Dækket beviste, at han var paa sin Post; ti det plejer ikke at finde Sted paa et Skib, der ligger underdrejet, naar da ikke Disciplinen er meget stræng. Da mine Læsere vel hoved-

sagelig bestaar af Folk, der aldrig har været til Søs, er det maaske rigtigst, at jeg forklarer Sømandsudtrykket, „at ligge underdrejet“. Den Manøvre, der hentydes til med Ordet, foretages i flere Øjemed og paa forskellige Maader. I Magsvejrs foretages den for at bringe et Skib til at stanse, f. Ex. for at afvente et andet Skib. Naar et Fartøj lægger bi (som man ogsaa siger) for fulde Sejl, saa sker det ved at en Del af Sejlene brases bak, hvorved Vinden virker paa dem i tilbagegaaende Retning. Men her var jo Tale om at ligge underdrejet for at ride en Storm af. Det gør man, naar Blæsten er saa stærk, at man ikke uden Fare for Kæntring kan fortsætte Sejladsen. Man gør det ogsaa lejlighedsvis under gunstige Vindforhold; Søgangen kan være saa stærk, at det ikke er raadeligt at lade Skibet lænse af for Vinden; ti et Skib, der lænser under svær Søgang, er udsat for at blive alvorligt molesteret af Bølgerne, der vælter ind over dets Agterstævn, og dets Huggen i Søerne er heller ikke uden Fare. Derfor undgaar man denne Manøvre, naar den da ikke ligefrem paakræves af Nødvendigheden. Er Fartøjet læk, maa man ofte lænse, selv i den stærkeste Søgang; ti ved at ligge underdrejet udsættes Skibet jo for stærkt Pres, og der er Fare for, at Fugerne yderligere spændes fra hinanden. Ofte kan det ogsaa blive nødvendigt at lænse, enten fordi Stormen er saa voldsom, at de Sejl, der maa til for at holde Stævnen mod Vinden, sønderrives, eller fordi Skibet er slet bygget, saa Manøvren derved er umuliggjort.

En Storm rides af paa forskellig Vis alt efter Skibets særlige Bygning. Nogle ligger bedst underdrejede for et af Forsejlene; og det er vistnok de fleste. Store fuldriggede Skibe har Sejl, der udelukkende

er bestemt til det Øjemed; de kaldes Stormstagsejl. Undertiden anvendes Klyveren alene eller i Forbindelse med et Forsejl; somme Tider et dobbeltrebet Forsejl, og ikke sjældent Agtersejlene. Merssejlene viser sig ofte at være dem, der svarer bedst til Hensigten. Delfinen plejede at ligge underdrejet for et klosrebet Forsejl.

Naar et Skib ligger underdrejet, befinder dets Stævn sig saa højt oppe i Vinden som gør ligt, — Sejlet skal jo holdes udspilet —, og det bliver altså Luvart-Boug, der udsættes for Søernes Vælde. I denne Stilling er et velbygget Skib i Stand til at ride en endogsaa meget stærk Storm af uden at blive overskyllet af saa meget som en eneste Sø, og uden at kræve yderligere Indgriben fra Mandskabets Side. Rattet bliver sædvanlig surret fast; det er dog ganske overflødigt (uden for saa vidt man vil undgaa Støjen af dets Bevægelse); ti Roret er ganske uden Indflydelse paa et Skib, der ligger underdrejet. Og i og for sig er det raadeligt ikke at surre Rattet altfor fast; ti det sker, at Roret rives bort, naar det er ude af Stand til at give efter for Søernes Tryk. Saa længe Sejlene holder, vil et godt bygget Skib bibeholde sin Stilling og tage mod Søerne, som var det et levende Fornuftvæsen. Men hvis Blæsten sønderriver Sejlene (noget der under normale Forhold kun sker, naar det bliver en ligefrem Orkan), saa er der overhængende Fare paa Færde. Skibet falder af fra Vinden og vender Bred siden til Søerne; det eneste, der da er at gøre, er at bringe det for Vinden og lænse, til det lader sig gøre at sætte nogle andre Sejl. I øvrigt er der Skibe, der kan ligge underdrejede uden et eneste Sejl oppe; men det plejer at være daarlige Søkibe.

Men lad mig vende tilbage til min Fortælling.

Styrmanden havde ikke hidtil haft for Skik at sende en Udkigsmand op paa Dækket, naar Skibet laa og red en Storm af; at han nu gjorde det, samt den Kendsgerning, at Øxerne og Haandspagerne var bortfjærnede, overtlydede os til Fulde om, at hans Folk var paa deres Post og ikke lod sig tage ved en Overrumpling, som Peters havde tænkt sig. Men noget maatte der gøres og hurtigst muligt; ti nu da Mistanken mod Peters først var opstaaet, vilde han blive opofret, saa snart Lejlighed bød sig, og en saadan vilde man sikkert finde eller tilvejebringe, saa snart Stormen begyndte at lægge sig.

August foreslog nu, at Peters skulde se at finde et eller andet Paaskud til at fjærne Ankerkættingen, som laa ovenpaa Lemmen inde i hans Kahyt; paa den Maade vilde det maaske lykkes os at komme bag paa dem. Vi behøvede dog ikke tænke os længe om, før vi indsaa, at Skibet huggede og rullede i en Grad, der ganske vilde umuliggøre vor Fremtrængen gennem Lasten.

Til Slut fik jeg det lykkelige Indfald at benytte mig af Styrmandens overtroiske Frygt og brødebetungede Samvittighed. Det vil erindres, at en af Mandskabet, Hartman Rogers, var død om Morgenens, og at han to Dage forud havde faaet et Krampeanfald efter at have drukket et Glas Grog. Peters forsikrede os om, at denne Mand var blevet forgivet af Styrmanden; det havde han uomstødelige Beviser for — Beviser, som han dog ikke følte sig beføjet til at forelægge os, en Vægning, der i øvrigt faldt godt i Traad med hele hans ejendommelige Karakter. Men enten han nu havde andre og bedre Grunde til at mistænke Styrmanden end vi eller ikke, saa faldt det os naturligt at dele hans Mistanke og handle i Overensstemmelse dermed.

Rogers var afgaaet ved Døden Klokken elleve om Formiddagen under voldsomme Krampetrækninger; og det Syn, Liget frembød nogle Minutter efter Dødens Indtræden, var saa grufuldt og afskrækkende, at jeg ikke mindes nogen Sinde at have set noget lignende. Maven var umaadeligt opsvulmet, som paa et Menneske, der er druknet og har ligget flere Uger i Vandet. Det samme var Tilfældet med Hænderne, mens Ansigtet var indskrumpet, rynket og hvidt som Kalk paa nær tre gloende røde Pletter af et lignende Udseende som dem, der fremkommer af Rosen; en af disse Pletter strakte sig skraat ned over Ansigtet og skjulte helt det ene Øje som under et rødt Fløjls-Baand. I denne modbydelige Tilstand var Liget blevet bragt op fra Kahytten ved Middagstid for at kastes overbord, og Styrmanden, som ikke før havde haft det for Øje, havde nu set et Glimt af det og var maaske blevet grebet af Anger over sin Misgerning eller af Gru for det frygtelige Syn, han havde i hvert Fald befalet, at den døde skulde sys ind i Sækkelærred og begraves efter Ritualet til Søs. Derpaa var han gaaet ned som for at undfly Synet af sit Offer. Der blev nu truffet Forberedelser til at efterkomme hans Befaling, men imens var det at Stormen brød løs og lagde Beslag paa alles Opmærksomhed og Arbejde. Liget maatte passe sig selv og skylledes over mod Bagbords Spygatter, og der laa det og vaskede hid og did paa det Tidspunkt, som her er Tale om. Saa snart vi var blevet enige om Planen, skyndte vi os at bringe den til Udførelse. Peters gik op paa Dækket og blev, som han havde gjort Regning paa, strax tiltalt af Allen, der syntes at være stillet paa sin Post for at holde Udkig med Bakken og ikke af nogensomhelst anden Grund. Denne Misdæders Skæbne blev

imidlertid tyst og hurtigt beseglet; Peters slentrede roligt hen til ham, som vilde han snakke med ham, greb ham i Struben og slyngede ham ud over Rælingen, uden at han fik givet en Lyd fra sig. Derpaa kaldte han paa os, og vi steg op paa Dækket. Allerførst maatte vi se at faa fat i noget, der kunde bruges som Vaaben; vi maatte bevæge os med stor Forsigtighed; ti det var umuligt at staa paa Dækket, der hvert Øjeblik overskylledes af mægtige Søer, uden at holde sig fast; paa den anden Side havde vi god Grund til at skynde os; ti Styrmanden vilde sikkert med det allerførste komme op paa Dækket for at sætte Pumperne i Gang, der var jo ingen Tvivl om, at Briggen i høj Grad trak Vand. Vi søgte en Tidlang men kunde ikke finde noget bedre end de to Pumpehaandtag, hvorefter August og jeg tog hver sit. Dem gemte vi og trak derpaa Skjorten af Liget, som vi bagefter kastede overbord. Peters og jeg gik nu ned; August blev tilbage paa Dækket som Vagtpost, han stillede sig paa Allens Plads og vendte Ryggen mod Kahytten; han kunde derved gøre Regning paa at blive antaget for Allen, hvis en af Styrmandens Bande skulde kaste et Blik ud over Dækket.

Saa snart jeg var kommet ned, begyndte jeg at udstaffere mig som Rogers Lig. Skjorten, som vi havde taget fra den døde, hjalp os meget; den var meget aparte, let kendelig, nærmest en Slags Kittel, som han bar udenpaa sine øvrige Klæder. Den var af blaat uldent Tøj med store hvide Tværstriber. Da jeg havde iført mig den, forsynede jeg mig med falsk Mave for i den Henseende at frembyde Lighed med det skrækkeligt opsvulmede Lig. Jeg benyttede nogle Køjeklæder til at stoppe mig ud med, og det var snart besørget. Derpaa kom Turen til

Hænderne; jeg gemte dem i et Par hvide Uldvanter, som jeg derpaa udfyldte med hvad Klude jeg kunde faa fat i. Og nu tog Peters sig af mit Ansigt, først smurte han det ind i Kalk og derpaa stænkede han det med Blod, som han tog fra et Snit i sin Finger. Stregen over Øjet blev ikke glemt; den var meget uhyggelig at se paa.

VIII.

Jeg betragtede mit Ansigt i en Stump Spejl, der hang i Mandskabets Kahyt, og det tog sig saa uhyggeligt ud i den dunkle Belysning fra Lanternen, at jeg blev helt beklemmt ved Synet af det og ved Tanken om den grufulde Virkelighed, som jeg genfremstillede, saa jeg kom til at ryste over hele Kroppen og næppe nok kunde tage mig sammen til at spille Rollen videre. Men nu gjaldt det jo om at handle med Koldblodighed, og Peters og jeg gik op paa Dækket.

Foreløbig var der ingen Fare paa Færde, og vi sneg os alle tre forsigtigt hen til Kahytsnedgangen. Døren var ikke helt skudt til, og der var anbragt nogle Brændestykker paa øverste Trin, saa den heller ikke lod sig lukke uforvarende udefra. Vi havde gennem Dørsprækken frit Overblik over Salonen, og det viste sig at være vort Held, at vi ikke havde forsøgt os med en Overrumpling; vore Modstandere var ganske øjensynlig paa deres Post. Kun en af dem sov, og han laa ved Foden af Trappen med sin Musket ved Siden. De øvrige sad rundt om paa nogle Madrasser, der var taget fra Køjerne og anbragt paa Gulvet. De var fordybede i alvorlig Samtale, og skønt de havde drukket en Del, hvad man

kunde se af to tomme Dunke og nogle Tinbægere, der laa og flød paa Gulvet, saa var de dog ikke nær saa berusede som ellers. De var alle forsynede med Knive, et Par af dem havde Pistoler, og i en Køje laa en hel Mængde Musketter til Rede.

Vi stod og lyttede til deres Samtale en Tid uden rigtig at vide, hvorledes vi skulde gribe Sagen an; vi havde ikke lagt nogen bestemt Plan, naar undtages, at vi vilde søge at skræmme dem fra Sans og Samling ved Rogers Tilsynekomst. De drøftede deres Sørøver-Planer; saa vidt vi kunde høre, var det deres Agt at gaa i Kompagni med Mandskabet i en Skonnert, Gedehamsen, og om muligt ogsaa bemægtige sig Skonnerten for derpaa at indlade sig paa et stort Foretagende, de nærmere Enkeltheder desangaaende hindredes vi dog i at høre af Stormens og Bølgenes Larm.

En af Folkene talte om Peters, og Styrmanden gjorde en hviskende Bemærkning til ham, som vi ikke kunde høre, men derpaa tilføjede han højt: „Det undrer mig, at han opholder sig saa meget paa Bakken sammen med Kaptajnens Pøde; jo før de to bliver hevet overbord, des bedre er det nok.“ Ingen sagde noget til denne Udtalelse, men vi kunde se, at den faldt i god Jordbund — og i Særdeleshed hos Jones. I øvrigt var jeg meget urolig; thi det var gaaet op for mig, at hverken August eller Peters i Grunden havde nogen Mening om, hvordan vi skulde gribe Sagen an. Imidlertid besluttede jeg at sælge mit Liv saa dyrt som muligt og ikke lade mig overvælde af min Ængstelse.

Vindens Hyl i Rigningen og Søernes Vasken hen over Dækket hindrede os naturligvis i at opfatte ret meget af det, der blev sagt i Kahytten. I et Øjebliks Pause mellem Vindstødene hørte vi dog

Styrmanden opfordre en af Besætningen til at „gaa forud og hente de to Lømler ned i Kahytten, saa han kunde holde Øje med dem; han skulde ikke have noget af den Slags Lumskerier ombord i Briggen.“ Det var heldigt for os, at Fartøjets voldsomme Huggen umuliggjorde denne Befalings øjeblikkelige Udførelse. Kokken rejste sig fra sin Madras for at hente Peters og August, men en forfærdelig Overhaling (jeg troede Masterne vilde gaaet overbord ved den Lejlighed) kastede ham hovedkulds over mod en af Kahytsdørene til Bagbord. Det var lykkedes os alle tre at holde os fast, og vi skyndte os nu afsted til Forrummet og fik i al Hast lagt Planen for vor Fremgangsmaade, før Sendebudet kom eller rettere sagt, før han stak Hovedet ud af Kahytsdøren; ti han kom slet ikke ud paa Dækket. Der, hvor han stod, kunde han ikke se, at Allen var borte, men brølede blot Styrmandens Ordre ud i Luften. Peters svarede „Javel“ med fordrejet Stemme, og Kokken gik igen ned uden at fatte nogensomhelst Mistanke.

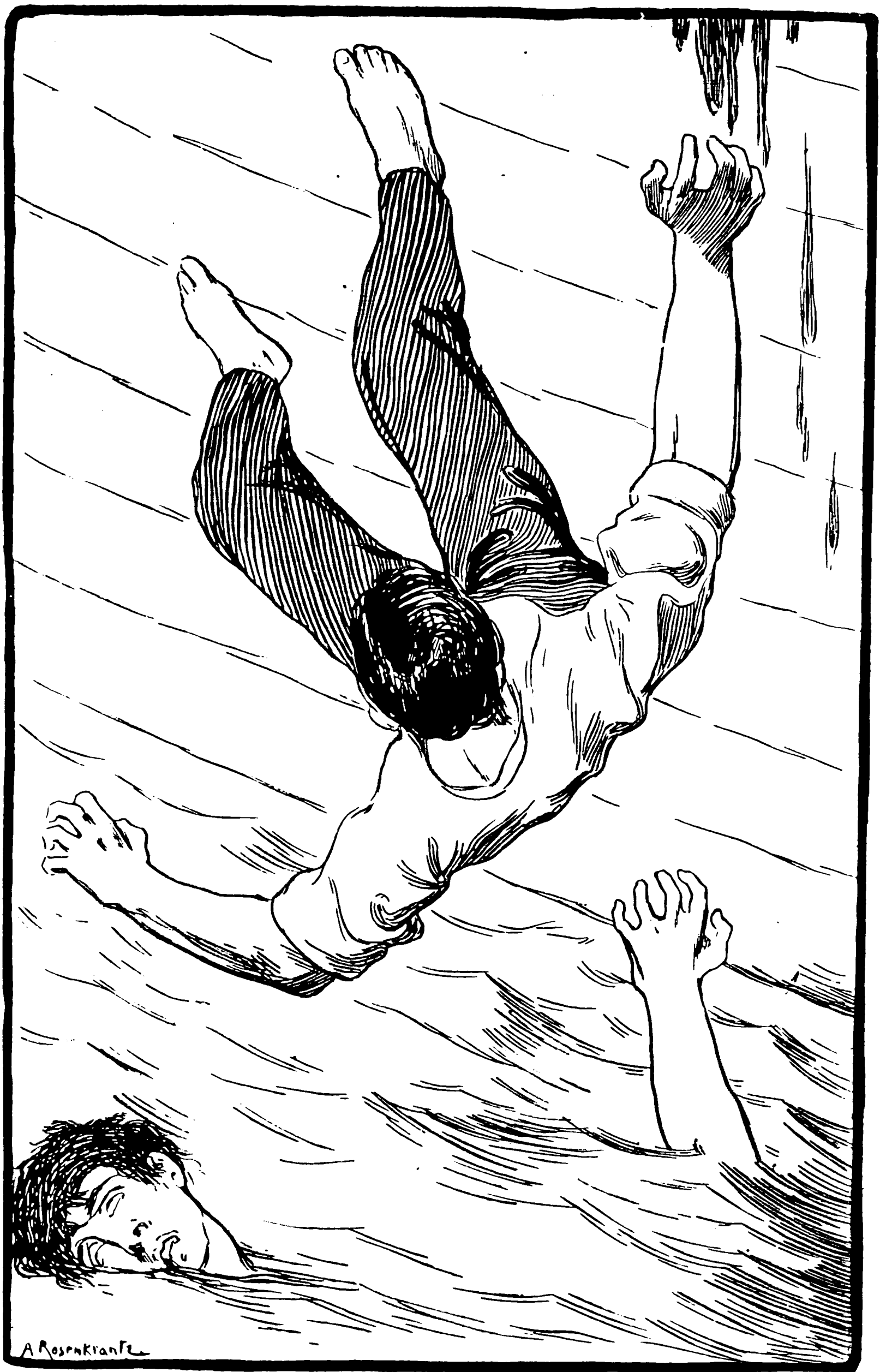
Mine to Kammerater gik nu dristigt agterud og ned i Kahytten. Peters trak Døren til efter sig, saa den kom til at staa halvvejs aaben som før. Styrmanden modtog dem med forstilt Venlighed og sagde til August, at siden han havde artet sig saa vel i den senere Tid, saa maatte han gærne slaa sig ned i Kahytten og for Fremtiden være en af deres. Derpaa skænkede han ham en Tumling halv fuld af Rom og lod ham drikke. Alt dette saa og hørte jeg; ti jeg havde fulgt mine Venner til Kahytten og indtaget min forrige Spejderpost. Jeg havde medbragt de to Pumpehaandtag; det ene af dem anbragte jeg paa et sikkert Sted i Nærheden af Kahytstrappen, hvor det kunde være rede til Brug.

Jeg sørgede for at faa saa godt Overblik over Salonen som muligt og søgte at stramme mig op til det Øjeblik, da jeg paa et aftalt Signal af Peters skulde træde frem mellem de oprørske Søfolk. Han fik snart drejet Samtalen hen paa Mytteriets Bloddaad og ledede saa lidt efter lidt Talen hen paa den Art Forestillinger, som er meget udbredte blandt overtroiske Søfolk. Jeg hørte ikke alt, hvad han sagde, men jeg kunde se paa de Tilstedeværendes Ansigter, at hans Ord gjorde stærkt Indtryk. Styrmanden var yderst ophidset; jeg troede, at han skulde besvimet, da en omtalte det skrækkelige Udseende, Rogers Lig frembød. Peters spurgte nu, om det ikke var bedre at kaste Liget overbord med det samme; det var et fælt Syn at se det ligge der og vaske i Spygatterne. Ved disse Ord ligefrem gispede Forbryderen efter Luft, drejede langsomt Ansigtet om mod sine Fæller og saa paa dem med hundske Øjne, som vilde han trygle en af dem om, at Arbejdet maatte blive gjort nu strax. Men der var ingen, der rørte sig; alle var øjensynlig stærkt skræmte. Og nu gjorde Peters Tegn til mig. Jeg aabnede Døren, steg ned ad Trappen uden at mæle et Ord og blev staaende midt iblandt de forsamlede.

Den umaadelige Virkning, som denne min pludselige Tilsynekomst frembragte, er let forstaaelig, naar man tager alle de foreliggende Omstændigheder med i Betragtning. Ved Tilfælde af lignende Art plejer der dog gerne at være en Gnist af Tvivl i Tilskuerens Hjerne, et om end nok saa svagt Haab om, at han er Genstand for et Bedrag og i Virkeligheden ikke hjemsøges af en Gæst fra Skyggernes Rige. Man gør sig ikke skyldig i nogen Overdriivelse ved at paastaa, at en saadan Rest af Tvivl har gjort sig gældende ved Synet af hver eneste

Genganger, og at den forfærdelige Rædsel, der er opstaaet ved adskillige saadanne Lejligheder, mere skyldes Frygt for, at Synet skal vise sig ægte nok end nogen virkelig fast Overbevisning derom. Men det ses strax, at der ikke i det foreliggende Tilfælde i de oprørske Matrosers Bevidsthed var saa meget som Skyggen af en Grundvold, hvorpaa der kunde opbygges en Tvivl om, at det Syn, de saa, ikke var den fra de døde genopvakte Rogers eller i hvert Fald hans Genfærd. Brigens Isolerthed, dens fuldstændige Utilgængelighed paa Grund af Stormen maatte indsnævre Mulighederne for Bedrag indenfor saa snævre Grænser, at de lod sig overskue i et eneste Nu. De havde været undervejs i 24 Dage, og i al den Tid havde de ikke haft andet Samkvem med andre Skibe end Udvexlingen af nogle faa Ord i Forbifarten. Og hele Besætningen var tilstede i Kahytten, med Undtagelse af Allen, og hans Kæmpeskikkelse paa 3 Alen og 6 Tommer var deres Øjne altfor fortrolige med, til at de blot et eneste Øjeblik skulde være faldet paa den Tanke, at det var ham, de saa for sig. Føj dertil det angstvækkende, forrygende Uvejr, de Emner, Peters havde ført Samtalen ind paa, det stærke Indtryk, som Ligets modbydelige Udseende om Morgenens havde gjort paa Søfolkenes Fantasi, min veltrufne Efterligning, samt den elendige Belysning i hvilken de saa mig; ti Kahytslanternen, der svajede voldsomt hid og did, kastede jo kun et usikkert og flakkende Skær over min Person, — tag alt dette i Betragtning, og det vil ikke undre, at Bedraget lykkedes i en Grad som endda overtraf vore Forventninger. Styrmanden sprang op fra Madrassen, hvorpaa han hvilede, og faldt uden at udstøde en Lyd stendød om paa Kahytsgulvet og slyngedes ved Ski-

bets Rullen i næste Nu som en Træklods over i Læsiden. Af de andre syv var der kun tre, som nogenlunde var i Besiddelse af deres Aandsnærværelse. De andre sad som fastnaglede til Gulvet, — et Billede paa en Ynk og Fortvivlelse som mine Øjne aldrig har set Magen til. Kun hos Kokken, John Hunt og Richard Parker mødte vi Modstand, og den var endda svag og forvirret. De to førstnævnte blev skudt ned paa Stedet af Peters, og jeg fældede Parker med et Slag i Hovedet af det Pumpe-Haandtag, jeg havde taget med. August greb nu en Musket, der laa paa Gulvet, og skød en anden af Oprørerne, Wilson, en Kugle gennem Brystet. Der var nu kun tre tilbage, men til Gengæld havde de rystet Dvalen af sig eller maaske det var gaaet op for dem, at de havde været Genstand for et Bedrag, de forsvarerede sig i hvert Fald som rasende og vilde vel ogsaa faaet Bugt med os til Slut, hvis Peters enestaaende Styrke ikke havde været paa vor Side. De tre Mænd, der endnu var tilbage, var Jones, Greely og Absalom Hicks. Jones havde kastet August om paa Gulvet og flænget hans højre Arm med sin Kniv, og der er næppe Tvivl om, at han i Løbet af kort Tid vilde gjort det helt af med ham; ti baade Peters og jeg havde i Øjeblikket nok at gøre med vore Modstandere, hvis ikke en Ven, hvem ingen af os havde skænket en Tanke, højst betimeligt var ilet til Hjælp. Denne Ven var Tiger. Med en sagte Knurren sprang den ind i Kahytten i en for August højst kritisk Stund, kastede sig over Jones og holdt ham fast paa Gulvet. Min Vens Saar var saa alvorlige, at han ikke kunde yde os yderligere Hjælp, og jeg, der besværedes meget af min Forklædning, var heller ikke synderlig kampdygtig. Hunden vilde ikke slippe sit Bid i Jones Strube,

men det gjorde heller ikke noget, Peters var en saa frygtelig Modstander, at han med Lethed kunde optage Kampen mod de to, der endnu var tilbage, og han vilde maaske allerede været færdig med dem, hvis Rummet ikke havde været saa snævert og hvis Skibets voldsomme Rullen ikke havde virket forstyrrende. Nu fik han fat i en tung Stol, — der laa adskillige af dem rundt omkring paa Gulvet, — og med den knuste han Hovedet paa Greely, der netop skulde til at affyre sin Musket mod mig; i næste Øjeblik slyngedes han ved Skibets Bevægelser i Armene paa Hicks, som han greb om Struben og kvalte i Løbet af Sekunder. Saaledes var vi nu blevet Herrer over Briggen og i langt kortere Tid, end det har taget at fortælle det.

Den eneste af vore Modstandere, der endnu var i Live, var Richard Parker. Det vil erindres, at jeg i Begyndelsen af Kampen havde slaaet ham ned med et Slag af Pumpestangen. Han laa nu ubevægelig paa Gulvet, men da Peters stødte til ham med Foden, begyndte han at tale og bede for sit Liv. Han var kun let saaret i Hovedet og ellers uden Men; han var blot blevet bedøvet af Slaget. Han rejste sig nu op, og foreløbig bandt vi hans Hænder bag paa Ryggen. Hunden laa stadig knurrende over Jones, som imidlertid viste sig at være stendød; Blodet flød ham i en tyk Strøm, ud af det dybe Saar, som Dyrets skarpe Tænder havde gravet ned i hans Hals.

Klokken var nu et Morgen, og Stormen rasede fremdeles. Briggen arbejdede haardere end før; der maatte foretages et eller andet for i nogen Grad at raade Bod herpaa. Næsten ved hver eneste Overhaling til Læ fik den en Sø over sig; adskillige af dem sprøjtede for Resten helt ned i Kahytten, mens

Kampen stod paa; ti jeg havde ladet Lugen staa aaben, da jeg gik ned. Hele Bagbordsskanseklædning var skyllet væk; det samme gjaldt Kabyssen og Hækjollen. Desuden lod Stormastens Slingren og Knagen befrygte, at den snart vilde slide sig løs. For at skaffe Plads til mere Gods i Agterlasten var denne Masts Hæl anbragt i underste Dæk (en yderst forkastelig Fremgangsmaade, som ukyndige Skibsbyggere undertiden indlader sig paa); og der var altsaa overhængende Fare for, at den vilde arbejde sig løs. Og som for at sætte Kronen paa alle vore Genvordigheder fandt vi ved at pejle Vandstanden ikke mindre end 7 Fod Vand i Lasten.

Vi lod Ligene blive liggende i Kahytten og gik strax i Arbejde ved Pumperne; Parker blev selvfølgelig sat i Frihed for at hjælpe til. Augusts Arm blev forbundet, saa godt det lod sig gøre, og han udrettede, hvad han formaaede, men meget var det rigtignok ikke. Imidlertid fandt vi, at vi lige kunde holde Lækken Stangen ved uafbrudt at have den ene Pumpe i Gang. Vi var jo kun fire, saa det var et strængt Arbejde; vi søgte dog at holde Modet oppe og imødesaa med Længsel Dagens Frembrud; det var vor Agt at kappe Stormasten i Haab om derved at lette Briggen.

Paa denne Maade tilbragte vi en frygtelig Nat fuld af Bekymring og Møje, og da Dagen endelig gryede, havde Stormen hverken aftaget det ringeste, og heller ikke var der mindste Tegn til, at den vilde lægge sig. Vi slæbte Ligene op paa Dækket og kastede dem overbord. Og derpaa gik vi i Gang med at skille os af med Stormasten. Efter at de nødvendige Forberedelser var truffene huggede Peters løs paa Masten (Øxer havde vi fundet i Kahytten), mens vi andre havde taget Opstilling ved Stag og

Vanter. I det Briggen tog en vældig Overhaling til Læ, blev vi varskoede om at kappe Vanterne i Vindsiden, og da det var gjort, faldt den hele Masse af Træ og Rigning udenbords og kom fri af Briggen uden at anrette synderlig Skade. Vi fandt nu, at Skibet ikke arbejdede slet saa meget som før, men desuagtet var vor Stilling dog yderst farlig; trods alle Anstrængelser var vi ude af Stand til at vinde ind paa Lækken uden ved at sætte begge Pumper i Gang. Den Smule Hjælp, August kunde yde os, var i Virkeligheden uden al Betydning. Og for at gøre vor Elendighed endnu større ramtes Briggen nu af en svær Sø, der kastede den adskillige Streger fra Vinden, og før den paany fik Bougen op i Vinden, overskylledes den af en ny Sø, der kastede den helt om paa Siden. Ballasten forskød sig over mod Læ (Ladningen havde allerede længe rullet hid og did), og vi tænkte, at nu var der ingen Redning for os, vi maatte kæntre. Skibet rejste sig dog noget men fik stærk Slagside, eftersom Ballasten blev liggende paa sin nye Plads; der kunde ikke længer være Tale om at arbejde ved Pumperne, hvad vi for øvrigt i hvert Tilfælde snart maatte have holdt inde med, da vore Hænder allerede sad i et blodigt Kød.

Mod Parkers Raad skred vi nu til at kappe Formasten, hvilket Arbejde voldte os stor Vanskelighed paa Grund af Skibets Stilling. Da Masten endelig gik overbord, tog den Bougsprydet med sig, og vi havde nu kun det nøgne Skrog tilbage.

Hidindtil havde vi haft Grund til at glæde os over vor Storbaad, der var sluppet uskadt fra de vældige Søer, der var skyllet hen over os. Men vi skulde ikke faa Lov til at glæde os længe; nu da Formasten var borte og med den Fokken, der havde holdt

Skibet til Vinden, brød Søerne uhindret ind over os, og i Løbet af fem Minutter var Dækket fejet rent fra For til Agter, Storbaad og Styrbordslønning var borte, ja selv Spillet var slaaet i Stumper og Stykker. Vor Stilling var overhovedet saa ynkelig, som den vel kunde være.

Ved Middagstid syntes Stormen at ville lægge sig, men det blev en sørgelig Skuffelse for os; ti den sagtnede kun en føje Stund for derpaa at bryde løs med dobbelt Raseri. Ved Firetiden var Stormen saa voldsom, at det var umuligt at staa paa Benene, og da Natten faldt paa, nærede jeg ikke Skygge af Haab om, at Skibet vilde holde sammen til næste Morgen.

Omkring ved Midnat laa vi meget dybt i Vandet, der nu stod helt op til Mellemdækket. Lidt senere mistede vi Roret; Søen, der rev det bort, løftede Skibets Agterende helt oven Vande og slyngede den atter ned mod Vandet med et Brag, som var vi stødt paa Grund. Vi havde alle gjort Regning paa, at Roret vilde holde ud til det sidste, da det var usædvanlig stærkt fastgjort, og for Resten paa en Maade, som jeg hverken før eller siden har set Magen til. Ned langs dets Hovedstok løb en Række svære Jærnskener, og en lignende Række var anbragt paa Agterstævnen. Gennem disse Øksener gik en solid Jærnstang, hvorved Roret holdtes fast til Agterstævnen, mens det kunde dreje sig frit om Stangen. Man vil forstaa, hvilken frygtelig Kraft den Sø, der rev det bort, var i Besiddelse af, naar man erfarer, at Øskenerne i Agterstævnen, der gik helt igennem den og var nittede indvendig, alle som en blev trukket ud af det stærke Træ.

Vi havde næppe faaet Tid til at trække Vejret efter det frygtelige Stød, da en af de vældigste

Bølger, jeg dengang havde stiftet Bekendtskab med, brød ind over os, bortskyllede alt det opstaaende af Kahytten, væltede sig ned gennem Lugerne og fyldte hver eneste Tomme af Skibet med Vand.

IX

Heldigvis havde vi alle fire lige før Aften surret os fast til Resterne af Spillet og laa nu fladt udstrakte paa Dækket. Denne Forsigtighedsforanstaltning var det eneste, der frelste os fra Undergang. Som det nu var, blev vi alle mer eller mindre bedøvede af den uhyre Vandmasse, der styrtede ned over os og først trak sig tilbage, da vi næsten var aandeløse. Saa snart jeg kunde faa Vejret, kaldte jeg paa mine Kammerater. Kun August svarede, han sagde: „Det er ude med os; Gud se i Naade til vore Sjæle.“ Lidt senere genvandt de andre to deres Mæle og formanede os til at fatte Mod, endnu var ikke alt Haab ude, Skibets Ladning vilde hindre det i at synke, og der var al Udsigt til, at Stormen vilde lægge sig ud paa Morgen. Disse Ord gav mig nyt Liv; ti det var jo indlysende, at et Skib, hvis Ladning bestod af tomme Tranfustager, ikke kunde synke, og dog havde jeg, hvor sært det end kan lyde, ikke skænket denne Omstændighed en Tanke men tværtimod gruet for, at vi skulde gaa til Bunds med det første. Da mit Haab paany vakte til Live, gjorde jeg mig al Umage for yderligere at fæstne de Reb, der holdt mig fast til Resterne af Spillet, og det varede ikke længe, inden jeg opdagede, at mine Lidelsesfæller var beskæftigede med det samme. Natten var bølgmørk; og den hylende Larm

og det vilde Oprør, der rasede om os, vil det være unyttigt at gøre noget Forsøg paa at beskrive.

Vort Dæk laa i Jævnhøjde med Søen eller rettere omsluttet af en opadvirvlende Kam af Skum, der hvert Øjeblik sønderbrødes og føg ind over os. Det er ikke for meget at sige, at vore Hoveder ikke var ude af Vandet mere end et Sekund af tre. Skønt vi laa tæt ved hinanden, kunde dog ingen af os se den anden eller overhovedet nogetsomhelst af Briggen, med hvilken vi tumledes saa voldsomt omkring. Med Mellemlum raabte vi til hinanden og søgte paa den Maade at holde Modet oppe og yde Trøst og Opmuntring til dem af os, som mest trængte dertil. Augusts Svaghed opvakte Bekymring hos os alle; da det paa Grund af hans højre Arms saarede Tilstand maatte have været umuligt for ham at gøre Fortøjningen synderlig paalidelig, ventede vi hvert Øjeblik at se ham blive skyllet overbord, og dog kunde der jo slet ikke være Tale om at yde ham nogen Hjælp. Til alt Held befandt han sig i større Sikkerhed end nogen af os andre; ti hans Overkrop laa inde under det søndrede Spil, altsaa brødes Søernes Vælde i nogen Grad, før de naaede ham. I enhver anden Stilling end denne (i hvilken han tilfældig var blevet slynget hen efter at have surret sig fast paa en meget udsat Plet), vilde han ufejlbarlig være gaaet til Grunde, inden Natten var omme. Paa Grund af Briggens stærke Slagside var der mindre Fare for, at vi skulde blive skyllede overbord, end der ellers vilde have været. Skibet krængede, som allerede fortalt, over til Bagbord, og halve Dækket var under Vand. Søerne, der ramte os om Styrbord, blev brudte af Skibets Side og naaede os kun i ringe Grad, mens Tilbageslaget

fra Bagbord ikke rigtig kunde faa Tag i os paa Grund af vor fladt udstrakte Stilling, i hvert Fald var Suget ikke stærkt nok til at slide os løs fra vore Fortøjninger.

I denne frygtelige Stilling laa vi, til Dagen brød frem og endnu klarere viste os de Rædsler, der omgav os paa alle Sider. Briggen var en ren Blok, fuldstændig i Bølgernes Vold, Stormen syntes nærmest at tage til, i hvert Fald blæste det en ren Orkan og for menneskelige Øjne at se syntes der ikke at være mindste Udsigt til Frelse. Der gik Timer, og vi tav stille; vi ventede hvert Øjeblik, at vore Reb skulde briste, at Resterne af Spillet skulde blive skyllet overbord, eller at en af de mægtige Søer, der i alle Retninger brølede om os og over os, skulde trykke Skroget saa langt under Vandet, at vi maatte drukne, før det igen naaede Overfladen. Men Gud holdt sin stærke Haand over os og udfriede os af disse Farer, og midt paa Dagen fik vi til vor inderlige Glæde Solens velsignede Lys at se. Kort efter kunde vi spore en kendelig Aftagen i Vindens Styrke, og nu talte August for første Gang siden den foregaaende Aften og spurgte Peters, om han troede, der var nogen Mulighed for vor Redning. Da der ikke strax blev givet noget Svar paa dette Spørgsmaal, troede vi alle, at Halvindianeren var druknet, dér han laa; men lidt efter begyndte han til vor store Glæde at tale om end med yderst svag Røst; han sagde, at han led store Smerter, Rebene snærede ham saa stærkt om Maven, at han sikkert vilde dø, hvis han ikke fik dem løsnet; ti det var ham umuligt at udholde sine Lidelser ret meget længer. Herover blev vi saare bedrøvede; ti det var ganske umuligt at komme ham til Hjælp, saaledes som

Søerne blev ved med at vaske hen over os. Vi formanede ham til at bære sine Lidelser med Standhaftighed og lovede at yde ham Hjælp, saa snart det paa nogen Maade blev muligt. Han svarede, at det snart vilde være for sent, at det vilde være forbi med ham, inden vi formaaede at yde ham Bistand. Derefter jamrede han sig nogen Tid, og faldt saa til Ro, hvorfor vi troede, at han var død.

Da Aftenen kom, havde Søen lagt sig saa meget, at der kunde gaa hele fem Minutter, uden at en Bølge brød ind over Skroget fra Luvart, og Vinden var ogsaa taget betydeligt af, hvorvel det endnu blæste en stærk Storm. Der var gaaet flere Timer, uden at jeg havde hørt nogen af mine Lidelsesfæller tale; nu kaldte jeg paa August. Han svarede — men saa svagt, at jeg ikke kunde skelne, hvad han sagde. Jeg talte nu ogsaa til Peters og Parker, men ingen af dem svarede mig.

Kort efter faldt jeg i en Slags Døs, under hvilken de mest tiltalende Fantasibilleder foresvævede mig: grønne Træer, Marker, der bølgede med modent Korn, Skarer af dansende Piger, Kavalleri og andet mere. Jeg mindes nu, at Bevægelse var det fremherskende Træk i alt, hvad jeg saa. Huse, Bjerge eller sligt foresvævende mig ikke men derimod Vejrmøller, Skibe, store Fugle, Balloner, Folk til Hest, Vogne, der kørte afsted i rasende Fart, og lignende Genstande i Bevægelse frembød sig for min Fantasi i endeløs Rækkefølge. Da jeg vaagnede op af denne Tilstand, var det Dag og havde allerede, efter Solens Stilling at dømme, været Dag en Times Tid. Det voldte mig uhyre Vanskelighed at bringe Rede i min Hukommelse og blive klar over min Stilling; en rum Tid følte jeg mig fast overtydet om,

at jeg endnu bestandig opholdt mig i Lasten ved Kassen, og at Parkers Legem var Tiger.

Da jeg endelig langt om længe kom til mig selv igen, skønnede jeg, at det nu kun blæste en jævn Brise, og at Søen var forholdsvis rolig, saa den kun midtskibs skyllede ind over Vraget. Min venstre Arm havde slidt sig løs af Fortøjningen og var meget øm ved Albuen; min højre Arm var helt følelsesløs og Haand og Haandled stærkt opsvulmede paa Grund af Rebets Tryk; dette havde nemlig arbejdet sig fra Skulderen og nedefter. Jeg generedes ogsaa meget af et andet Reb, som jeg havde om Livet, og som strammede ulideligt. Jeg saa mig om efter mine Lidelsesfæller og opdagede, at Peters endnu var i Live, skønt et tykt Reb var snøret saa fast om Livet paa ham, at det næsten saa ud, som om han var skaaret i to Stykker; da jeg rørte mig, bevægede han Haanden svagt og pegede paa Rebet. August forraadte ikke mindste Tegn paa Liv og laa næsten helt bukket sammen over et Brudstykke af Spillet. Parker talte til mig, da han saa, at jeg rørte mig, og spurgte, om jeg endnu havde saa mange Kræfter tilbage, at jeg kunde udfri ham af hans Stilling; han tilføjede, at vi endnu havde en Mulighed for Frelse, saafremt jeg ved at opbyde mine sidste Kræfter formaaede at løse ham; i modsat Fald vilde vi alle omkomme. Jeg bad ham fatte Mod, jeg skulde gøre mit yderste for at løse ham. Jeg følte efter i Buxelommerne og fandt min Lommekniv, som det efter adskillige frugtesløse Anstrængelser lykkedes mig at aabne. Og nu brugte jeg venstre Haand, befriede først højre Haand og overskar dernæst de øvrige Reb, der holdt mig fast. Men da jeg forsøgte at rejse mig, mærkede jeg, at Benene ganske

svigtede mig; heller ikke kunde jeg bevæge højre Arm i nogensomhelst Retning. Da jeg fortalte Parker det, raadede han mig til at ligge ganske stille i nogle Minutter og holde mig fast ved Spillet med venstre Haand, saa vilde Blodet faa Tid til atter at komme i Omløb. Det gjorde jeg, og snart efter begyndte Lammelsen at fortage sig; først kunde jeg bevæge det ene Ben og derefter det andet, ligesom jeg tildels genvandt Brugen af min højre Arm. Nu kravlede jeg yderst forsigtig uden at gøre noget Forsøg paa at rejse mig op hen til Parker og fik snart skaaret hans Reb over, hvorpaa han efter kort Tids Forløb saa nogenlunde genvandt sine Lemmers Brug. Vi tøvede nu ikke med at udfri Peters af hans Reb. Det havde skaaret en dyb Flænge gennem Linningen paa hans uldne Buxer og gennem to Skjorter og gnavet sig ind i Lysken paa ham. Saaret blødte meget stærkt, da vi fjærnede Rebet, men aldrig saa snart var dette borte, før han begyndte at tale og syntes at føle øjeblikkelig Lindring, i hvert Fald bevægede han sig med langt større Lethed end baade jeg og Parker, hvilket rimeligvis skyldtes Blodafsondringen.

Vi havde kun ringe Haab om, at August vilde komme sig, da han slet ingen Livstegn gav fra sig, men da vi kom hen til ham, gjorde vi den Opdagelse, at han kun var besvimet af Blodtab, idet Vandet havde revet Forbindingen af hans saarede Arm; intet af de Reb, der holdt ham fast til Spillet, var surret saa fast, at det kunde volde hans Død. Vi friede ham nu af Baandene og Spillet og anbragte ham paa et tørt Sted til Luvart, idet vi sørgede for, at hans Hoved kom til at ligge noget lavere end Kroppen, og derpaa gav vi os alle tre til at gnide hans Lemmer. I Løbet af en halv Times Tid vaag-

nede han til Bevidsthed, hvorvel han ikke før næste Dags Morgen var i Stand til at kende nogen af os eller formaaede at tale. Ved den Tid, da vi var blevet vore Baand kvit, var det begyndt at mørkne, og Himlen var ved at blive overtrukken, saa vi opfyldtes af den største Angst for, at det paany skulde blæse op til Storm; ti i saa Fald vilde Undergangen være os vis, dødtrætte som vi var. Til alt Held skete det ikke, og Bølgerne lagde sig mere og mere, hvorfor vi fattede Haab om tilsidst maaske dog at slippe fra det med Livet. En svag Brise blæste bestandig fra Nordvest, men Luften var slet ikke kold. August var surret omhyggeligt fast til Luvart, for at han ikke skulde glide udenbords under Skibets Rullen, han var jo endnu for svag til selv at kunne holde sig fast. Vi andre behøvede ikke ty til saadanne Forholdsregler. Vi sad tæt sammen med Tag i Rebstumperne, der var fastgjorte til Spillet, og drøftede, hvorledes vi skulde slippe ud af vor forfærdelige Stilling. Vi skaffede os ikke ringe Lindring ved at afføre os vore Klæder og vride Vandet af dem. Da vi tog dem paa igen, forekom de os helt lune og behagelige, og vi følte os meget styrkede deraf. Vi hjalp August af med hans Klæder og vred dem for ham; og han følte ligeledes stor Lindring derved.

Men nu begyndte Sulten og Tørsten at plage os, og da vi saa, at vi var uden Midler til at stille dem, sank vort Mod, og vi følte os næsten fristede til at beklage, at vi var undslupne Søens mindre frygtelige Farer. Vi søgte imidlertid Trøst i det Haab, at vi snart vilde blive optagne af et eller andet Skib, og opmuntrede hinanden til at vise Fasthed i Ulykken.

Langt om længe gryede endelig Morgenens den fjortende, og Vejret vedblev at være klart og mildt

med en støt men yderst svag Brise fra Nordvest. Søen var nu helt glat, og da Briggen — uvist af hvilken Aarsag — ikke længer havde saa stærk Slagside som før, var Dækket nogenlunde tørt, og vi kunde bevæge os frit omkring. Vi havde nu i mere end 3 Dage og Nætter hverken faaet Mad eller Drikke, og det var absolut nødvendigt, at der gjordes et Forsøg paa at faa noget op nedefra. Da Briggen var helt fuld af Vand, skred vi til Værket fulde af Fortvivlelse og med yderst ringe Forventning om at høste noget Udbytte. Vi skaffede os en Slags Dræg ved at slaa nogle Søm, som vi brød ud af Resterne af Kahytten, ind i to Stykker Træ. Dem bandt vi overkors, gjorde dem fast til Enden af et Reb, kastede dem ned i Kahytten og trak dem frem og tilbage i det svage Haab om muligt at faa Tag i noget spiseligt, eller i det mindste i noget, der kunde hjælpe os til at komme i Besiddelse af Føde. Med dette Arbejde tilbragte vi det meste af Morgenens; vi havde ikke Held med os, vi fiskede ikke andet end nogle faa Sengeklæder op, dem havde Sømmene jo let ved at faa fat i. Men vort Redskab var vel ogsaa for klodset, til at vi kunde vente os noget større Held.

Vi forsøgte os nu med Bakken men ligeledes uden Udbytte, og Fortvivlelsen var ved at overmande os, da Peters kom med det Forslag, at vi skulde binde et Reb fast til ham, saa vilde han forsøge, om han ikke ved Dykning kunde hente noget op fra Kahytten. Dette Forslag hilste vi med al den Glæde, der vakttes af vort genvaagnende Haab. Han afførte sig strax sine Klæder med Undtagelse af Buxerne, og nu blev et stærkt Reb omhyggeligt fastgjort om hans Liv og derpaa anbragt saaledes over hans Skuldre, at det umuligt kunde smutte af.

Foretagendet var overmaade vanskeligt og farligt; ti da vi ikke kunde vente at finde synderlig om overhovedet nogensomhelst Proviant i selve Kahytten, maatte Dykkeren efter at være gaaet ned vende sig til Højre og under Vandet arbejde sig ti —tolv Fod frem gennem en snæver Gang til Proviantrummet og vende tilbage uden i al den Tid at kunne drage Aande.

Da alt var i Orden, steg Peters ned i Kahytten, idet han først gik ned ad Trappen, til Vandet naaede ham til Hagen. Derpaa sprang han ud paa Hovedet, idet han tog Retning til Højre og søgte at bane sig Vej til Proviantrummet. Med dette sit første Forsøg havde han imidiertid slet ikke Held med sig. Mindre end et halvt Minut efter, at han var dykket under, følte vi, at der blev rykket hæftigt i Rebet, (det aftalte Signal, der betød, at nu vilde han trækkes op igen). Følgelig trak vi til, men vi gjorde det saa uforsigtigt, at han stødte sig slemt paa Trappen. Han havde intet med sig op, og det var kun lykkedes ham at trænge et lille Stykke ind i Gangen paa Grund af de store Anstrængelser, han hele Tiden havde maattet udfolde for at modvirke Opdriften. Han var yderst udmattet og maatte unde sig et Kvarters Hvile, før han atter turde tænke paa at stige ned.

Med det næste Forsøg gik det endnu værre; ti han blev saa længe under Vandet uden at give Signal til at trække ham op igen, at vi begyndte at blive urolige for hans Sikkerhed og trak ham op; han var da helt aandeløs og forsikrede, at han gentagne Gange havde rykket i Rebet, uden at vi havde mærket det. Dette skyldtes rimeligvis den Omstændighed, at Rebet var blevet indfiltret i Rækværket langs Trappen. Dette Rækværk var os i

Virkeligheden saa meget til Hinder, at vi besluttede om muligt at fjærne det, før vi gik videre med vore Forsøg. Vi havde jo kun vor Legemsstyrke at bringe i Anvendelse, vi gik da alle ned i Vandet ad Trappen, saa langt vi kunde komme; vi stemte os nu mod Rækværket af al vor Magt, og det lykkedes os virkelig at bryde det ned.

Det tredie Forsøg forløb lige saa uheldigt som de to første, og det stod os nu klart, at intet lod sig udrette paa denne Maade uden ved Hjælp af en Byrde, der kunde holde Dykkeren nede ved Kahytsgulvet, saa han kunde anstille sine Undersøgelser i Ro. Vi ledte længe forgæves efter noget, der kunde svare til Formaålet, men tilsidst opdagede vi til vor store Glæde, at en af Kættingerne til Luvart var saa løs, at vi uden mindste Besvær kunde vride den over. En Stump af denne Kætting blev nu fastgjort til en af Peters Ankler, og derpaa steg han for fjerde Gang ned i Kahytten, og denne Gang lykkedes det ham virkelig at trænge frem til Proviantkammerets Dør. Til sin usigelige Sorg fandt han den imidlertid laaset og maatte vende tilbage med uforrettet Sag, da han kun med den yderste Anspændelse var i Stand til at opholde sig højst et enkelt Minut under Vand. Det saa visselig sort ud for os nu, og hverken jeg eller August kunde holde Taarerne tilbage ved Tanken om alle de Vanskeligheder, der omringede os, og den ringe Udsigt vi havde til Redning. Men denne Svaghed varede ikke længe. Vi kastede os paa Knæ og anraabte Gud om at staa os bi i alle de Farer, der truede os, og vi rejste os med fornyet Haab og Styrke for at overveje, hvad der endnu med menneskelige Midler kunde udrettes til Iværksættelsen af vor Frelse.

X

Kort efter indtraf en Begivenhed, der voldte mig stærkere Sindsbevægelser — først jublende Fryd og siden den beskeste Fortvivlelse — end nogen som helst af de talløse Tilskikkelser, der senere hen faldt i min Lod i ni lange Aar, rige paa Hændelser af den sælsomste, ja i mange Tilfælde af den mest ufattelige Art. Vi laa paa Dækket henne ved Kahytsnedgangen og drøftede Muligheden for alligevel at trænge ind i Proviantrummet, da jeg kom til at se hen paa August, der laa lige overfor mig, og lagde Mærke til, at han med ét var blevet dødbleg, og at hans Læber skælvede paa en højst besynderlig og uforklarlig Maade. Jeg blev meget ængstelig til Mode og talte til ham, men han svarede ikke, og jeg begyndte at frygte for, at han pludselig var blevet syg, men jeg gjorde imidlertid den Opdagelse, at han øjensynlig stirrede stift paa en Genstand bag ved mig. Jeg drejede Hovedet, og aldrig skal jeg glemme den Henrykkelse, der gennemsitrede hver Trevl af mit Legem ved Synet af en stor Brig, der holdt ned paa os og knap nok befandt sig en halv Mil borte. Jeg sprang op, som om en Bøssekuhle havde ramt mig i Hjærtet; jeg udstrakte mine Arme i Retning af Skibet, og saaledes stod jeg ubevægelig og ude af Stand til at mæle et Ord. Peters og Parkers Bevægelse var lige saa stærk, om den end ytrede sig paa andre Maader. Peters sprang omkring paa Dækket som en Afsindig, Munden gik paa ham som Kæp i Hjul, nu og da udstødte han de vildeste Forbandelser; Parker derimod brast i Graad og vedblev i mange Minutter at græde som et Barn.

Skibet, som vi havde i Sigte, var en stor Skonnert-

brig; den kunde se ud til at være en Hollænder; den var sortmalet med flunkende forgyldt Gallionsfigur. Den havde aabenbart døjet adskilligt haardt Vejr og rimeligvis lidt meget af den Storm, der havde været saa skæbnesvanger for os; ti Fortoppen samt noget af Styrbordsskanseklædning var borte. Da vi først fik Øje paa den, var den som allerede fortalt en halv Mil borte til Luvart og holdt lige ned paa os. Brisen var meget svag, og det forbavsede os højlig at se, at den kun førte Fok, Storsejl og Mellemstagsejl; som Følge heraf nærmede den sig jo yderst langsomt, og vor Utaalmodighed steg næsten til Afsind. Den kejtede Maade, hvorpaa den styredes, lagde vi ogsaa alle sammen Mærke til, hvor ophidsede vi end var. Den girede saa stærkt, at vi flere Gange var ved at tro, at man slet ikke havde set os, eller bildte os ind, at de maaske nok havde set Vraget men ikke opdaget nogen om Bord og derfor var ved at gaa over Stag og ændre Kursen. Hver Gang dette hændte, raabte og skreg vi af vore Lungers fulde Kraft, og det fremmede Skib syntes da at betænke sig og paany styre ned mod os, — og denne besynderlige Adfærd gentog sig to—tre Gange, saa vi tilsidst ikke kunde tænke os anden Forklaring end den, at Rorgængerens maatte være beruset.

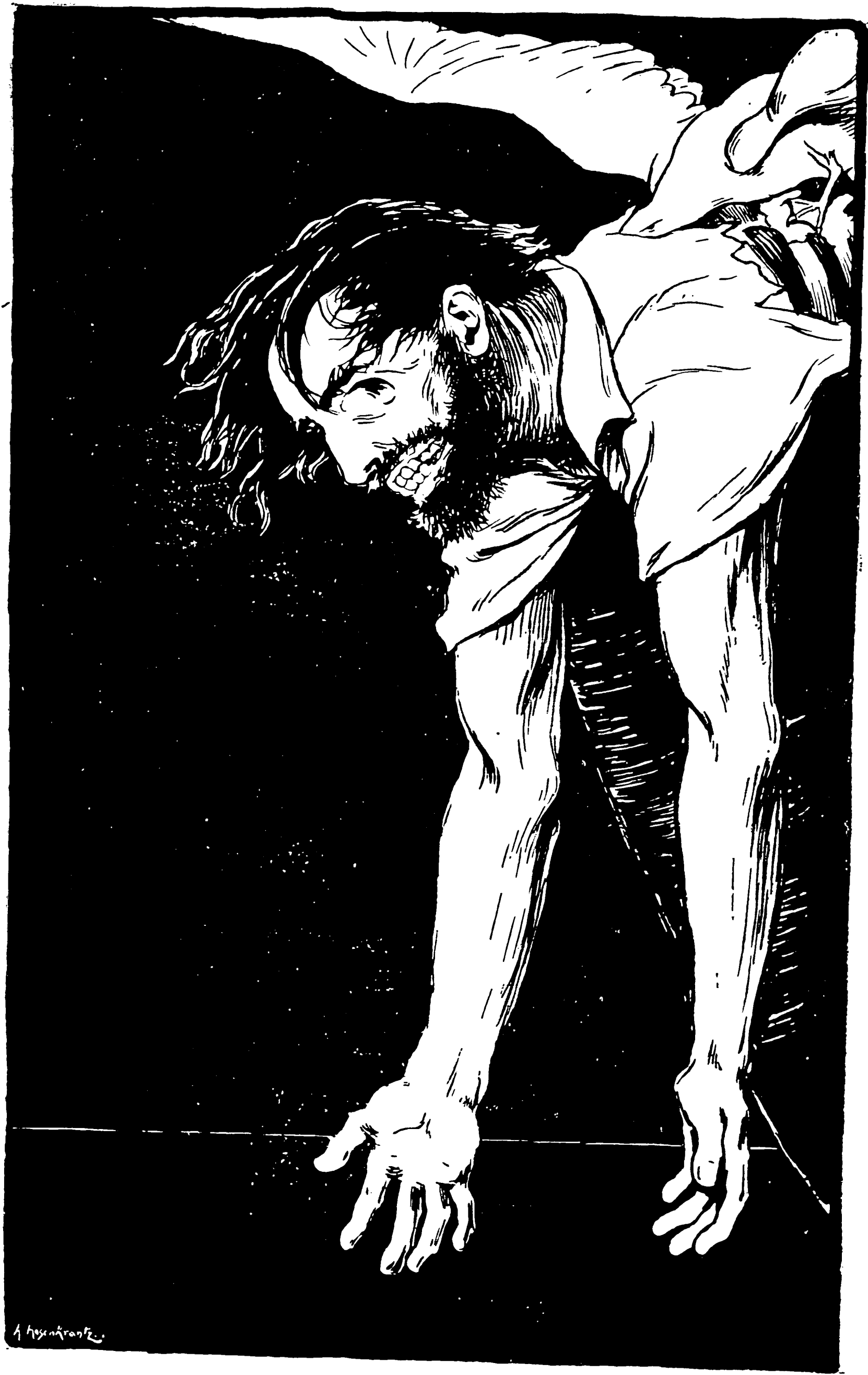
Vi saa ingen paa Skibets Dæk, før det ikke var mere end 6—700 Alen borte; da fik vi Øje paa tre Sømænd, som vi efter Klædedragten antog for at være Hollændere. To af dem laa paa nogle gamle Sejl nær Bakken, og den tredie, der syntes at betragte os med stor Nysgerrighed, lænede sig ud over Styrbords-Boug henne ved Bougsprydet. Sidstnævnte var en høj og svær Mand og meget mørk i Huden, Han syntes at ville opmuntre os til at vise Taal-

modighed; ti han nikkede venligt til os om end paa en løjerlig Maade, og han smilte hele Tiden, hvorved han fremviste en Række pragtfulde hvide Tænder. Da Skibet kom endnu nærmere, saa vi en rød Flonels Hue, som han havde paa Hovedet, falde ned i Vandet; deraf tog han dog liden eller ingen Notits men vedblev med sine sære Smil og Fagter. Jeg fortæller alt dette saa omstændeligt og nøjagtigt, og jeg fortæller det, vel et mærke, saaledes som det tog sig ud i vore Øjne.

Briggen nærmede sig langsomt men nu mere støt end før, og vore Hjærter hoppede af Glæde og vi udøste vore Sjæle i høje Raab og Taksigelser til Gud for den fuldkomne, uventede og herlige Redning, der var os saa nær, at vi blot behøvede række Haanden ud efter den. Men brat, i et Nu bølgede der fra det fremmede Skib (der nu var os ganske nær) en Lugt hen over Oceanet, en Stank, som der ikke i hele den vide Verden findes Navn for, ikke Begreb om, en satanisk, en djævelsk, kvælende, ulidelig og ufattelig Stank. Jeg gispede efter Luft, jeg vendte mig mod mine Kammerater og saa, at deres Ansigter var hvidere end Marmor. Men vi havde ingen Tid til at anstille Betragtninger, Briggen var kun halvtredssindstyve Fod borte og den syntes at ville løbe ind under vor Agterstævn, saa vi kunde springe om Bord i den. Vi styrtede agter ud, men nu gjorde den med et en Drejning, der bragte den fem—sex Streger ud af den hidtil fulgte Kurs, og passerede vor Agterstævn i en Afstand af en Snes Fod, hvorved vi fik fuldt Overblik over dens Dæk. Mon jeg nogen Sinde vil glemme dette Syns trefold store Rædsel? Femogtyve, tredive menneskelige Legemer, hvorblandt adskillige Kvinder laa spredte mellem Gillingen og Kabyssen paa det sidste og modbydeligste Trin

af Forraadnelse. Vi saa klarlig, at der ikke var en levende Sjæl ombord i dette usalige Skib, og dog kunde vi ikke lade være at raabe til de døde om Hjælp! Ja i vor Dødsens Angst tryglede og bønfuldt vi disse tavse og gruopvækkende Skikkelser om at bie efter os og ikke lade os tilbage for at gaa samme Skæbne i Møde som de; ja, vi anraabte dem, at de dog vilde tage imod os og tilstede os Adgang til deres Selskab. Vi var afsindige af Rædsel og Fortvivlelse — fuldstændig forrykte af vor forfærdelige Skuffelse.

Da vort første høje Rædselsskrik brød frem, besvaredes det etsteds i Nærheden af det fremmede Skibs Bougspryd af noget, der i den Grad lignede et Menneskes Skrig, at selv det skarpeste Øre kunde have ladet sig forvirre og bedrage. I dette Øjeblik bragte en ny, brat Drejning Skibets Bak indenfor vor Synsvidde, og vi saa med ét, hvorfra Lyden kom. Vi saa den høje, kraftigt byggede Matros, der fremdeles lænede sig ud over Rælingen og fremdeles virrede med Hovedet, men hans Ansigt var nu vendt fra os og derfor usynligt. Hans Arme laa ud over Rælingen og Haandfladerne vendte udad. Hans Knæer hvilede paa et stærkt Reb, der var fastspændt mellem Bougsprydets Hæl og en Kranbjælke. Hans Skjorte var flænget tilside fra et Stykke af Ryggen, og der sad en vældig Maage og fyldte sig graadigt med det modbydelige Kød; dens Næb og Kløer var helt begravede i Liget og dens hvide Fjerdragt helt overstænket med Blod. Da Briggen drejede endnu mere, hvorved vi fik end friere Overblik, trak Fuglen — aabenbart med stort Besvær — sit karmoisinrøde Hoved til sig, stirrede et Øjeblik forbavset paa os, lettede sig dovent fra Liget, hvor den havde gjort sig til Gode, og fløj lige hen over vort Dæk, hvor

den et Nu holdt sig svævende med en levret Klump i Næbet. Den skrækkelige Mundbid faldt tilsidst med et dumpt Klask ned for Fødderne af Parker. Maatte Gud forlade mig min Synd; ti i dette Øjeblik glimtede for første Gang en Tanke — som jeg ikke vil nævne — gennem min Hjerne, og jeg følte, at jeg gjorde et Skridt henimod den blodige Plet. Jeg saa op og mine Øjne mødte Augusts meget sigende og dybt forskende Blik, der i samme Nu bragte mig til Besindelse. Jeg sprang hurtigt frem og kastede med dyb Gysen den frygtelige Bid i Søen.

Det Lig, hvorfra den var taget, hvilede jo paa Rebet og var derfor let blevet bragt til at svinge hid og did under den kødædende Fugls graadige Indhug; det var disse Bevægelser, der fra først af havde bragt os den Tro, at det var et levende Menneske. Da det befriedes for Maagens Byrde, faldt det bagover, saa Ansigtet nu blev fuldt synligt. Hvor var det dog et modbydeligt Syn! Øjnene var borte og ligeledes Læberne, saa Tænderne blottedes i deres fulde Udstrækning. Dette Smil var det, der havde budt os velkommen og bragt os til at fatte nyt Haab, dette, — nej, lad mig ikke fordybe mig i disse Erindringer.

Briggen sejlede, som jeg allerede har fortalt, lige agter om os og gled langsomt men støt bort mod Læ. Med den og dens frygtelige Besætning svandt alle vore lyse Drømme om Befrielse og Glæde. Paa Grund af dens ringe Fart kunde vi maaske fundet Midler til at borde den, hvis vor brat indtraadte Skuffelse og den grufulde Opdagelse, den var ledsaget af, ikke fuldstændig havde lamslaaet vore Aands- og Legemsevner. Syn og Følelse havde overvældet os; at tænke og handle formaaede vi ikke, før det var for silde! I hvilken Grad vore

Aandsevner var blevet svækkede, kan ses deraf, at vi, da Skibet allerede var saa langt borte, at kun Halvdelen af dets Skrog var synligt, for ramme Alvor drøftede Muligheden af at indhente det ved Svømning! |

Jeg har senere hen i mit Liv forgæves søgt at finde Løsningen paa den hæslige Gaade, hvori det fremmede Skibs Skæbne var indhyllet. Dets Bygning og hele Udseende bragte os som allerede sagt til den Antagelse, at det var et hollandsk Koffardifartøj, og Mandskabets Dragter talte ogsaa for denne Formodning. Vi kunde let have læst Navnet paa dets Agterspejl og gjort andre Iagttagelser af Betydning for Bestemmelsen af dets Hjemsted, men vor stærke Ophidselse gjorde os blinde for alt sligt. Af de endnu ikke helt opløste Ligs Saffran-Farve sluttede vi, at alle Ombordværende var døde af den gule Feber eller en dermed beslægtet Farsot. Hvis det har været Tilfældet (og jeg har ingen anden rimelig Forklaring), saa maa Døden, efter Ligenes Stillinger at dømme, have indfundet sig med en Pludselighed og Vælde, der er ganske ukendt, selv naar Talen er om de frygteligste, mest dødbringende Farsoter, der hærger Menneskeheden. Det er ganske vist muligt, at Gift, der af Vanvare er kommet med mellem Provianten, kan have foraarsaget Ulykken; den kan ogsaa skyldes Fortæringen af en ukendt giftig Fiskeart, af et Sødyr, en Fugl, — men det er unyttigt at opstille Formodninger om noget, der er og sikkert altid vil vedblive at være indhyllet i et forfærdende og uigennemtrængeligt Mørke.

XI.

Resten af Dagen tilbragte vi i dump Sløvhed med at stirre efter det bortdragende Skib, til Mørket

skjulte det for vore Øjne og i nogen Grad vakte os til Besindelse. Sultens og Tørstens Kvaler meldte sig nu med fornyet Styrke og opslugte alle vore øvrige Sorger og Bekymringer. Men der var intet at gøre, før det blev Dag; vi sørgede derfor saa vidt muligt for vor Sikkerhed og prøvede paa at faa lidt Søvn. Mig lykkedes det over Forventning; jeg sov lige til Daggry, da jeg blev vækket af mine Kammerater til nye Forsøg paa at bringe Proviant op af Skroget.

Det var nu fuldstændig Havblik, og Søen laa blank som ingen Sinde, Luften var lun og mild. Briggen var ude af Sigte. Vi begyndte vore Forbedelser med at vriste endnu en Stump Kætting løs, hvad der lykkedes os efter en Del Besvær; vi fastgjorde derpaa begge Kæderne til Peters Fødder, for at han kunde gøre et nyt Forsøg paa at naa Provi-antrummet Dør og om muligt bryde den op; han grundede sine Forhaabninger derom paa den Omstændighed, at Vraget nu laa helt stille; det vilde derfor ikke tage saa megen Tid som før at naa frem til Døren.

Han naaede ogsaa i god Tid Døren, hvorpaa han løsnede den ene af Kæderne fra sin Ankel og søgte at skaffe sig Adgang ved Hjælp af den; men alle hans Anstrængelser viste sig frugtesløse, Tømmeret var langt stærkere, end han havde tænkt sig. Han var ganske forkommen af sit lange Ophold under Vand, det var absolut nødvendigt, at en af os andre traadte i hans Sted. Hertil var Parker strax villig; men det viste sig efter tre frugtesløse Forsøg, at han ikke engang var i Stand til at naa frem til Døren. Den Tilstand, hvori Augusts saarede Arm befandt sig, udelukkede ham fra at vove noget Forsøg; ti selv om han naaede hen til Døren, vilde han jo

være ganske uskikket til at bryde den op; det maatte derfor blive min Tur at udrette, hvad jeg formaaede, til vor Redning.

Peters havde efterladt den ene af Kæderne i Gangen, og jeg gjorde den Erfaring, da jeg dykkede ned, at jeg ikke var forsynet med tilstrækkelig Modvægt mod Opdriften. Jeg besluttede derfor udelukkende at se at genfinde Kæden denne Gang. Da jeg nu famlede om efter den paa Gulvet i Gangen, fik jeg fat i en haard Genstand, som jeg strax rev til mig; der var ingen Tid til at anstille Undersøgelser, og jeg steg ufortøvet op til Vandets Overflade. Min Prise viste sig at være en Flaske; og man kan tænke sig til, hvor glade vi blev, da vi saa, at den var fuld af Portvin. Vi takkede Gud for denne betimelige og opmuntrende Hjælp og trak strax Flasken op med min Lommekniv; vi drak hver en lille Slurk, og den Varme, Styrke og det Livsmod, Vinen indgød os, fyldte os med det ubeskriveligste Velvære. Vi tilproppede derpaa Flasken omhyggeligt og hængte den op ved Hjælp af et Lommetørklæde, saa der ingen Fare kunde være for, at den skulde blive slaaet i Stykker.

Efter dette lykkelige Fund tog jeg mig et kort Hvil, dykkede derpaa under og fandt denne Gang Kæden, som jeg strax steg op med. Jeg gjorde den fast og dykkede ned for tredie Gang og blev nu fuldt og fast overbevist om, at jeg i min vanskelige Stilling ganske vilde være ude af Stand til at bryde Proviantrumets Dør op. Jeg vendte derfor tilbage i meget nedtrykt Sindsstemning.

Alt Haab syntes nu ude for os, og jeg kunde se paa mine Kammeraters Ansigter, at de havde gjort sig fortrolige med Tanken om Døden. Vinen havde øjensynlig fremkaldt en Slags Delirium hos dem,

som jeg selv maaske kun var blevet skaanet for ved min Neddykning i Vandet. De talte usammenhængende om Ting, der slet ikke stod i Forbindelse med vor Stilling; Peters udspurgte mig f. Ex. gentagne Gange om Nantucket. Jeg husker ogsaa, at August kom hen til mig og med en alvorlig Mine bad, om han maatte laane min Lommekam, for hans Haar var helt fuldt af Fiskeskæl, og han vilde gerne have dem væk, før han gik i Land. Parker gjorde Indtryk af at være noget mindre paavirket end de andre og opfordrede mig ivrig til at dykke ned i Kahytten paa Maa og Faa og bringe op, hvad der faldt mig i Hænde. Det gik jeg ind paa og bragte første Gang efter at have opholdt mig et helt Minut under Vand en lille Læder-Kuffert, som tilhørte Kaptajn Barnard, med mig op. Vi aabnede den ufortøvet opfyldte af et svagt Haab om at finde et eller andet spiseligt eller drikkeligt i den. Vi fandt imidlertid ikke andet end en Æske med Barberknive og to Lærredsskjorter. Jeg gik paany ned og vendte tilbage uden Udbytte. Da jeg fik Hovedet oven Vand, hørte jeg et Brag mod Dækket; og da jeg kom op, saa jeg, at mine Kammerater utaknemligt havde benyttet sig af mit Fravær til at tømme Flasken, som saa var faldet fra dem i Skyndingen for at faa bragt den paa Plads, før jeg viste mig. Jeg bebrejdede dem det hjærteløse i deres Opførsel, og August gav sig til at græde. De to andre søgte at slaa Sagen hen i Spøg; det er mit Haab, at jeg aldrig tiere maa faa en saadan Latter at høre, saa frygteligt fordrejede Ansigter at se. Det var tydeligt nok, at Drikken paa Grund af Mavernes Tomhed havde virket øjeblikkeligt og voldsomt; de var alle overordentligt stærkt berusede. Efter megen Vanskelighed fik jeg dem til

at lægge sig, og de faldt da hurtig i en dyb Søvn ledsaget af stærk Snorken.

Jeg befandt mig nu saa at sige muttersalene ombord i Briggen, og mine Tanker var visselig af en alt andet end lys og lystelig Art. Saa vidt jeg kunde se, havde vi ingen anden Udsigt end den snigende Hungersnød eller, i bedste Fald, at gaa til Grunde i den første Storm, der rejste sig; ti i vor nuværende udmattede Tilstand kunde vi ikke gøre os noget Haab om at slippe fra endnu en Storm med Livet. Sulten, der nagede mig, var næsten uudholdelig; jeg følte mig parat til alt for at stille den. Med min Kniv skar jeg et lille Stykke af Læderkufferten og forsøgte at spise det; det var mig dog ganske umuligt at synke en eneste Bid, dog forekom det mig, at jeg opnaaede en ringe Mildning af min Lidelse ved at tygge paa smaa Læderstumper og bagefter spyttede dem ud. Henad Aften vaagnede mine Kammerater, en efter en, i en Tilstand af ubeskrivelig Svaghed og Rædsel: det var Eftervirkningerne af den nu bortdunstede Rus. De rystede som i Koldfeber og raabte ynkeligt paa Vand. Deres Tilstand gjorde mig inderligt bedrøvet, men samtidig glædede jeg mig over den Række tilfældige Omstændigheder, der havde hindret mig i at tage for mig af Vinen, saa jeg nu var uden Del i mine Kammeraters bitre og nedtrykte Sindsstemning. Deres Opførsel voldte mig imidlertid megen Uro og Bekymring; ti det var indlysende, at de, saafremt ingen Forandring til det bedre indtraf, vilde være ganske ude af Stand til at yde mig Støtte i mine Bestræbelser for vor fælles Redning. Jeg havde endnu ikke opgivet ethvert Haab om at faa noget op nedefra, men Forsøget kunde jo ikke gøres, før en af de andre var saa meget Herre over sig selv, at han kunde

holde fast i Enden af Rebet, mens jeg gik ned. Parker syntes at være noget mindre sanseløs end de andre, og jeg gjorde alt for at pirke Liv i ham. Jeg tænkte mig, at en Dukkert i Saltvand mulig kunde have en gavnlig Indflydelse paa ham og fastgjorde derfor Enden af Rebet om Livet paa ham — der hele Tiden forholdt sig passiv, — førte ham hen til Kahytstrappen, puffede ham ud og trak ham strax efter op igen. Jeg havde al mulig Grund til at ønske mig til Lykke med min Idé; ti han syntes at kvikne til, og da han slap op af Vandet, spurgte han meget fornuftig, hvorfor jeg behandlede ham saadan. Jeg forklarede ham min Hensigt, som vandt hans Paaskønnelse saa meget mere, som han følte sig betydeligt bedre efter Badet. Vi talte sammen om Sagerne og besluttede at lade August og Peters vederfares samme Behandling, hvilket vi strax iværksatte til stor Lindring for dem begge. Idéen til denne Behandling, havde jeg i øvrigt faaet fra et medicinsk Værk, hvor jeg havde læst om Styrtebades heldbringende Indflydelse i Tilfælde af Drankergalskab.

Jeg fandt nu, at jeg atter kunde betro mine Kammerater til at holde i Rebet, og dykkede paany tre — fire Gange ned i Kahytten, skønt det nu var helt mørkt og en svag men langtrukken Dønning fra Nord begyndte at tumle saa smaat med Skroget. Under disse Forsøg lykkedes det mig at bringe følgende op: to Knive, en 12-Pots, tom Lerkrukke og et Sengetæppe; derimod fandt jeg intet, der kunde tjene os til Føde. Jeg fortsatte mine Bestræbelser, til jeg var fuldstændig udmattet, men gjorde intet yderligere Fund. Hele Natten igennem skiftedes Parker og Peters til at dykke ned men uden Udbytte, og vi opgav nu dette Forsøg i Fortvivlelse; det stod os klart, at vi udtømte vore Kræfter til ingen Nytte.

Resten af Natten tilbragte vi i en Tilstand af usigelig, legemlig og sjælelig Nedtrykthed. Endelig gryede Morgen den 16de, og vi spejdede ivrigt Horisonten rundt efter Hjælp, men forgæves. Søen var stadig glat, kun med en lang Dønning fra Nord som Dagen forud. Der var nu gaaet sex Dage, uden at vi havde faaet noget at spise eller drikke med Undtagelse af Portvinen, og det var klart, at vi ikke kunde holde det ud ret meget længere, hvis vi ikke fik noget. Jeg havde aldrig set, og jeg ønsker heller ikke nogen Sinde tiere at faa saa frygteligt udtærede menneskelige Væsener som Peters og August at se. Havde jeg mødt dem i Land i deres daværende Tilstand, vilde jeg ikke haft fjærneste Mulighed for at genkende dem. Deres Ansigter var fuldstændig forvandlede, saa jeg kunde ikke faa mig selv til at tro, at det var de samme Mennesker, mellem hvem jeg havde færdedes for faa Dage siden. Parker var ganske vist sørgeligt medtaget og saa svag, at han ikke kunde løfte Hovedet op fra Brystet, men dog stod det ikke saa slet til med ham som med de to andre. Han viste stort Taalmod i Lidelsen, han klagede ikke og søgte paa enhver Maade at holde vort Haab i Live. Hvad mig angaar, saa stod mit Helbred paa svage Fødder ved Rejsens Begyndelse ligesom jeg altid har haft en temmelig svag Konstitution, og dog var jeg den af os alle, der led mindst; jeg havde ikke i saa høj Grad som de andre mistet mit Huld, og jeg havde bevaret mine Aandsevner i en forbavsende Grad, mens mine Lidelsesfæller var blevet fuldstændig aandssløve, ja syntes at gaa i Barndom, idet deres Ansigtsudtryk var blevet ganske fjogede, deres Smil idiotiske og deres Tale en Samling fjollede og fade Bemærkninger. Med Mellemrum syntes de imidlertid at leve op paany, som om deres virke-

lige Tilstand med et blev dem bevidst, og da sprang de op i Anfald af pludselig Energi og talte for en kort Stund om deres Udsigter til Redning, og deres Udtalelser var meget fornuftige om end prægede af den dybeste Fortvivlelse. Det er muligt, at mine Lidel-sesfæller kan have haft samme Opfattelse af deres egen Tilstand som jeg af min, og at jeg — mig selv uafvidende — kan have opført mig lige saaa fjoget og sindssvagt som de; — derom kan intet afgørende siges.

Ved Middagstid erklærede Parker, at han saa Land til Bagbord, og det voldte mig den yderste Vanskelighed at afholde ham fra at springe i Søen for at svømme ind mod Kysten. Peters og August brød sig ikke om, hvad han sagde; de var begravede i deres egne sørgelige Tanker. Jeg saa i den Retning, han pegede, men kunde ikke øjne den ringeste Antydning af Land; jeg vidste kun altfor vel, hvor langt borte vi befandt os fra ethvert Land, til at jeg skulde lade mig blænde af et saadant Haab. Men det varede længe, inden det lykkedes mig at overtøge Parker om hans Vildfarelse. Bagefter brast han i Graad og græd som et Barn jamrende og hulkende, til han efter et Par Timers Forløb faldt i Søvn af Udmattelse.

Peters og August gjorde nu forgæves Forsøg paa at spise noget af Kuffertens Læder. Jeg gav dem det Raad at tygge paa det og spytte det ud igen, men de var for svage til at kunne følge mit Raad. Jeg selv vedblev med Mellemrum med min Tygning, og det bragte mig nogen Lindring; Savnet af Vand var dog det, der pinte mig mest, og jeg afholdtes kun fra at drikke Søvand ved Tanken om de forfærdelige Følger, det har faaet for dem, der — i en Stilling som vor — ikke har kunnet modstaa Fristelsen.

Saaledes sled Dagen sig frem, da jeg pludselig opdagede en Sejler mod Øst, til Bagbord for os. Det var et stort Skib, dets Kurs gik noget nær paa tværs af os; det kunde vel være en tre—fire Mil borte. Ingen af mine Kammerater havde lagt Mærke til det, og jeg tav for ikke at udsætte dem for en ny Skuffelse. Da Skibet kom nærmere, saa jeg tydeligt, at det for fulde Sejl styrede ned mod os. Nu kunde jeg ikke længer holde min Hemmelighed for mig selv men udpegede Skibet for mine Liddelsesfæller. De sprang øjeblikkelig op og hengav sig til de mest ubeherskede Glædesytringer, lo og græd paa en Gang, hoppede og sprang omkring paa Dækket, rev sig i Haaret, bad og udstødte Forbandelser, som det kunde træffe sig. Jeg lod mig rive med af deres Opførsel som af Tanken om vor nære Redning og opførte mig lige saa forrykt som de, idet jeg gav min Glæde og Taknemlighed Luft ved at lægge mig ned og rulle mig rundt paa Dækket, ved at klappe i Hænderne og raabe højt, indtil jeg atter vendte tilbage til sund Sans og Samling og den dybeste menneskelige Elendighed og Fortvivlelse ved at se Skibet med ét vende Agterstævnen til os og styre omtrent i stik modsat Retning af den, hvori jeg først havde set det styre.

Det varede noget, inden jeg kunde bevæge mine Kammerater til at tro paa, at der virkelig var foregaaet en saadan Kuldkastelse af vore Forhaabninger. De besvarede alle mine Forsikringer med en Stirren og en Gestus, der sagde saa meget som, at jeg skulde ikke komme der og binde dem noget paa Ærmet. Augusts Opførsel berørte mig særlig smerteligt. Trods alt, hvad jeg sagde og foretog mig for at bevise det modsatte, vedblev han at paastaa, at Skibet hurtigt nærmede sig til os, og gjorde sig rede

til at gaa ombord i det. Der flød en Del Tang i Nærheden af Briggen, og den antog han for at være Skibets Baad og vilde springe ned i den; og da jeg med Magt afholdt ham fra at kaste sig i Søen, skreg og jamrede han sig paa den mest hjærteskærende Maade.

Da vi endelig var faldet lidt til Ro, vedblev vi at stirre efter Skibet, til vi langt om længe tabte det af Sigte, da Luften begyndte at blive sløret og en let Brise rejste sig. Saa snart vi helt havde tabt Skibet af Sigte, vendte Parker sig brat om mod mig, og der var i hans Ansigt et Udtryk, der fik mig til at gyse. Der var over ham et Præg af Beslutsomhed, som jeg ikke tidligere havde bemærket hos ham, og før han endnu havde aabnet sin Mund, vidste jeg, hvad han vilde sige. Han foreslog kort og godt, at en af os skulde dø for at bevare de andres Liv.

XII

Jeg havde i nogen Tid dvælet ved Tanken om, at vi kunde blive tvungne til at slaa ind paa denne sidste, forfærdelige Udvej, og jeg havde lovet mig selv heller at lide Døden under hvilken som helst Form, paa hvilke som helst Betingelser end at bekvemme mig dertil. Selv nu, da Hungeren pinte mig paa det frygteligste, stod denne Beslutning uvægerlig fast. Forslaget var hverken blevet hørt af Peters eller August. Jeg tog derfor Parker afsides; jeg opsendte i mit stille Sind en Bøn til Gud om Styrke til at afholde ham fra det frygtelige Forsæt, han nærede; jeg formanede og bønfuldt ham, jeg besvor ham ved alt, hvad der var helligt, jeg fremførte de

mest tvingende Argumenter for at bevæge ham til at lade Tanken fare og ikke nævne den for nogen af de andre.

Han hørte paa alt, hvad jeg havde at sige, uden at gøre noget Forsøg paa at omstøde mine Argumenter, og jeg begyndte allerede at nære Haab om, at han vilde føje sig efter mig. Men da jeg holdt inde, sagde han, at han fuldt vel vidste, at jeg havde Ret i mine Paastande, og at Tanken om at ty til en saadan Udvej var den skrækkeligste Tanke, der kunde opstaa i et Menneskes Hjærte; men nu kunde han ikke holde det ud længer, hans Kræfter var udtømte; heller ikke var det nødvendigt, at alle omkom, naar det var muligt, ja, endog sandsynligt, at de øvrige ved den enes Død kunde vinde Frelse; han tilføjede, det var til ingen Nytte at forsøge at afholde ham fra hans Forsæt; han havde fattet sin Beslutning allerede, før Skibet kom i Sigte, og det skyldtes alene dets Tilsynekomst, at han ikke før nu havde fremsat sit Forslag.

Jeg bønfaaldt ham nu, siden han ikke vilde opgive sit Forehavende, om dog i det mindste at opsætte det til næste Dag og se Tiden an, om ikke et Skib skulde komme os til Undsætning; jeg gentog paany mine Argumenter og gjorde ham alle de Forestillinger, som jeg ansaa for skikkede til at gøre Indtryk paa et Menneske af hans usammensatte Natur. Han gav mig det Svar, at han først var kommet med sit Forslag i yderste Øjeblik; han maatte have Føde af en eller anden Art; den af ham antydede Udvej vilde være til ingen Nytte for ham selv, hvis den opsattes.

Da jeg saa, at jeg intet formaaede at udrette med Venlighed, forandrede jeg min Opførsel og bad ham huske paa, at jeg var den, der havde lidt mindst af

os alle, og at jeg derfor i Øjeblikket var ham — saa vel som Peters og August — langt overlegen i Helbred og Styrke; jeg var kort sagt i Stand til at gøre min Vilje gældende med Magt om fornødent; hvis han derfor paa nogen Maade søgte at gøre de andre bekendt med sine blodbegærlige og kannibalske Lyster, vilde jeg ufortøvet kaste ham over Bord. Ved disse Ord fo'r han løs paa mig, greb mig i Struben og gjorde flere forgæves Forsøg paa at sprætte Maven op paa mig med sin Kniv, en Udaad, som hans store Svaghed ene og alene hindrede ham i at fuldbyrde. Imidlertid var jeg blevet tirret op til den hæftigste Vrede og pressede ham henimod Skibssiden i den bestemte Hensigt at kaste ham overbord. Han undgik kun sin Skæbne ved Peters' Indgriben; ti denne kom nu til, skilte os ad og spurgte, hvad der var paa Færde. Parker fortalte ham Grunden til vor Uenighed, før jeg fandt nogen Udvej til at hindre ham deri.

Virkningen af hans Ord var endnu forfærdeligere, end jeg havde forudset. Baade August og Peters, der, som det syntes, længe i al Stilhed havde næret den samme frygtelige Tanke, som Parker blot havde været den første til at aabenbare, sluttede sig strax til hans Plan og krævede, at den øjeblikkelig skulde bringes til Udførelse. Jeg havde gjort Regning paa, at i det mindste den ene af dem endnu skulde have Sjælsstyrke nok til at forene sig med mig om at hindre Udførelsen af en saa grufuld Daad; og at det i saa Fald skulde lykkes os, nærede jeg ingen Tvivl om. Men nu, da jeg skuffedes i min Forventning, blev jeg nødt til udelukkende at tænke paa min personlige Sikkerhed; yderligere Modstand fra min Side vilde muligvis af Mennesker i en saa frygtelig Stilling blive betragtet som skellig Undskyldning for ikke at

indrømme mig lige Vilkaar med de andre i den Tragedie, der, som jeg vel vidste, nu snart vilde blive udspillet.

Jeg erklærede mig nu villig til at gaa ind paa Forslaget og bad kun om en Times Udsættelse, for at Taagen, der havde samlet sig om os, kunde faa Lejlighed til at lette; muligvis vilde vi da igen faa det Skib i Sigte, som vi allerede en Gang havde set. Det var kun med stort Besvær, jeg opnaaede deres Løfte om at vente saa længe. Som jeg havde ventet, lettede Taagen, endnu før Timen var omme; ti det begyndte at blæse; og da intet Skib var i Sigte, beredte vi os til at trække Lod.

Kun med den største Uvilje formaar jeg at dvæle ved hint forfærdelige Optrin, som nu paafulgte, et Optrin, hvis Enkeltheder er uudsletteligt prægede i min Hukommelse, og hvorom Erindringen vil følge mig hele mit Liv og forbitre hvert eneste af mine kommende Øjeblikke. Lad mig gaa saa hastigt hen over denne Del af min Beretning, som de Begivenheder, hvorom Talen er, tilsteder. Den eneste Maade, hvorved vi kunde bringe det frygtelige Lotteri i Stand, hvori hver en af os skulde tage sin Lod, var ved at trække det korteste Straa. Smaa Træsplinter blev bragt i Anvendelse, og det bestemtes, at jeg skulde holde dem. Jeg gik hen i den ene Ende af Vraget, mens mine stakkels Kammerater i Tavshed begav sig hen i den anden og vendte Ryggen til mig. Den bitreste Angst, som jeg led under hele dette forfærdelige Drama, følte jeg i de Øjeblikke, da jeg var optaget af at ordne Splinterne. Der er faa Forhold, hvorunder Mennesket ikke føler en hæftig Trang til at bevare sit Liv; og jo skrøbeligere den Traad er, hvori hans Liv hænger, jo stærkere vil hans Selvopholdelsesdrift ytre sig. Det tavse,

afgørende og alvorsfulde Optrin, der nu forestod os, var i sin Natur saa forskelligt fra Stormens voldsomme Anfald og Hungerens langsomme Snigløb, at min Tanke uvilkaarlig maatte dvæle ved den ringe Udsigt, jeg havde til at undgaa Døden i dens forfærdeligste Skikkelse, — Døden i det forfærdeligste af alle Øjemed, og nu svandt hvert Gran af den Energi, der saa længe havde baaret mig oppe, som Avner for Vinden, nu blev jeg et hjælpeløst Bytte for den ynkeligste, den mest næsegruse Frygt. Strax kunde jeg end ikke tage mig sammen til at afrive og ordne de smaa Træsplinter, mine Fingre vægrede sig ved at gøre Tjeneste, og mine Knæer slog voldsomt mod hinanden. Jeg gennemløb i Tankerne et Utal af forrykte Planer, der kunde fri mig for at blive Parthaver i det frygtelige Foretagende. Jeg tænkte paa at knæle ned for mine Kammerater og bede dem fritage mig for denne Tvang; jeg tænkte paa at styrte løs paa dem, ombringe en af dem og saaledes gøre Lodtrækningen unødvendig; jeg tænkte paa alt muligt andet — kun ikke paa den Opgave, der var lagt i mine Hænder. Omsider, da jeg havde ødet megen Tid med disse taabelige Udflugter, blev jeg kaldt tilbage til Virkeligheden af Parker, der raabte til mig, at jeg skulde se at blive færdig og udfri dem af den frygtelige Angst, der opfyldte dem. Selv nu kunde jeg ikke faa mig til paa staaende Fod at sætte Splinterne til Rette men pønsede paa et eller andet Fif, hvorved jeg kunde lokke en af mine Lidelsesfæller til at trække det korteste Straa; ti vi var blevet enige om, at den, der trak den korteste af de fire Splinter, skulde dø, for at de andre kunde leve. Maatte ingen fordømme mig for min Hjærteløshed uden at have været i nøjagtig samme Stilling som jeg.

Ingen Forhaling var nu mulig længer, og mens Hjærtet var ved at sprænge mit Bryst, gik jeg henimod Bakken, hvor mine Kammerater stod og ventede. Jeg rakte Haanden med Splinterne frem, og Peters trak strax. Han var fri — hans var i hvert Fald ikke den korteste, og min Udsigt til Redning var nu blevet saa meget ringere. Jeg samlede al min Styrke og rakte Haanden ud mod August. Han trak ligeledes straks — og trak sig fri; nu var min Chance for Liv eller Død kun en mod en. I dette Øjeblik forvandlede jeg til en Tiger i Vildskab og opfyldtes af det voldsomste, mest djævelske Had til Parker, min ulykkelige Medskabning. Men denne Følelse varede ikke ved, og tilsidst rakte jeg med en krampagtig Skælven og med lukkede Øjne de to tiloversblevne Splinter frem mod ham. Det varede fulde fem Minutter, før han kunde tage Mod til sig og trække, og i al denne Tid fuld af den mest hjærteknugende Spænding aabnede jeg ikke mine Øjne en eneste Gang. Men nu blev en af de to Splinter hurtigt trukket ud af min Haand. Afgørelsen var truffen, men jeg vidste endnu ikke, om den gik mig imod eller ikke. Ingen talte, og jeg vovede ikke at erkyndige mig ved at betragte den Splint, jeg havde tilbage. Peters tog mig tilsidst ved Haanden; jeg tvang mig nu til at se op og læste strax i Parkers Ansigt, at jeg var frelst og han dømt til at lide. Jeg snappede efter Vejret og faldt bevidstløs om paa Dækket.

Jeg vaagnede af min Afmagt saa betids, at jeg saa Tragedien fuldbyrdes med hans Død, der havde været Hovedmanden for at bringe den i Stand. Han gjorde ingen Modstand; Peters stak ham i Ryggen og han faldt strax død om. Jeg skal ikke dvæle ved det frygtelige Maaltid, der nu paafulgte. Sligt lader

sig udmale i Fantasiën, Ord formaar ikke at gengive den forfærdelige Virkelighed. Lad det være nok at sige, at vi — efter først nogenlunde at have stillet den rasende Tørst, der fortærede os, i Offerets Blod og ligesom efter stiltiende Overenskomst afskaaret Hænder, Fødder og Hoved og kastet dem i Havet sammen med Indvoldene — fortærede Resten af Kroppen i Løbet af de fire evigt mindeværdige Dage, den syttende, attende, nittende og tyvende i Maaneden.

Den nittende faldt Vejret ind med en rask Byge, der varede 15-20 Minutter, og det lykkedes os at samle noget Vand ved Hjælp af et Lagen, som vi havde fisket op af Kahytten med vort Dræg strax efter Stormen.

Den enogtyvende var vi paany i den yderste Nød. Vejret var vedblivende varmt og behageligt, nu og da indtraf Taager eller lette Briser, disse sidste særlig fra Nordvest.

Da vi den toogtyvende sad og krøb sammen henskne i mørke Grublerier over vor fortvivlede Stilling, glimtede der pludselig en Tanke gennem min Hjerne, der fyldte mig med lysende Haab. Jeg erindrede, at Peters, der, da Fokkemasten blev kappet, stod ved Vanterne til Luvart, havde rakt mig en Øxe og bedt mig om muligt at bringe den i Sikkerhed, og jeg huskede paa, at jeg faa Minutter, før den sidste, svære Sø ramte Briggen og fyldte den med Vand, havde bragt Øxen ned i Bakken og lagt den i en af Køjerne til Bagbord. Jeg ansaa det nu for muligt, at vi, hvis det lykkedes os at faa fat i denne Øxe, vilde være i Stand til at gennemhugge Dækket over Proviantrummet og saaledes med Lethed forsyne os med Proviant.

Da jeg meddelte mine Kammerater denne Plan, ud-

stødte de et svagt Glædesskrik, og vi begav os ufortøvet hen til Bakken. Det var vanskeligere at stige ned her end i Kahytten, da Aabningen var meget mindre; alt det Opstaaende om Kahytten var jo, som man vil erindre, skyllet bort af Søerne, mens Nedgangen til Bakken, der kun udgjordes af en simpel Luge paa 3 Fod i Kvadrat, var forblevet uskadt. Jeg tøvede dog ikke med at forsøge Nedstigningen; og saa snart et Reb var blevet fastgjort om Livet paa mig ligesom før, sprang jeg dristigt ud med Fødderne forrest, banede mig hurtigt Vej til Køjen og bragte Øxen med mig op ved mit allerførste Forsøg. Den blev hilst med den mest jublende Glæde og Sejersfølelse, dens lette Erhvervelse blev betragtet som et gunstigt Varsel for vor kommende Skæbne.

Vi begyndte nu at hugge løs paa Dækket med al den Energi, som vort nyvakte Haab indgav os, idet Peters og jeg skiftedes til at tage Øxen, da Augusts saarede Arm ikke tillod ham at hjælpe os. Da vi stadig var saa svage, at vi knap kunde staa paa Benene og derfor højst kunde arbejde et Par Minutter uden Hvil, indsaa vi snart, at det vilde kræve mange og lange Timers Arbejde at naa vort Maal, det vil sige: at hugge et Hul tilstrækkelig stort til at skaffe fri Adgang til Proviantrummet. Men denne Betragtning svækkede dog ingenlunde vort Mod, vi arbejdede hele Natten i Maaneskin, og vi naaede vort Maal ved Dag gry den treogtyvende.

Peters tilbød nu at gaa ned, og efter at vore sædvanlige Forsigtighedsregler var trufne, steg han ned og vendte snart tilbage medbringende en lille Krukke, der til vor store Glæde viste sig at indeholde Oliven. Disse delte vi og fortærede med stor Graadighed og lod ham derpaa gaa ned igen. Denne

Gang havde han et Held, der overtraf vore dristigste Forventninger, idet han strax vendte tilbage med en stor Skinke og en Flaske Madeira. Af sidstnævnte tog vi os hver en forsigtig Mundsmag, vi havde jo Erfaring for, hvor fordærveligt det var at hengive sig til ubehersket Nydelse. Skinken var blevet ødelagt af at ligge i Saltvand, den var uspiselig — paa nær et Par Pund nærmest Benet. Det ubedærvede Stykke blev delt imellem os. Peters og August kunde ikke styre deres Appetit og slugte deres Andele paa staaende Fod; jeg var mere forsigtig og spiste kun et lille Stykke af min Part, idet jeg gruede for den Tørst, som jeg vel vidste vilde følge paa. Vi hvilede os nu ovenpaa vore Anstrængelser, der havde været ulideligt haarde.

Ved Middagstid følte vi os styrkede og forfriskede og rettede igen vore Bestræbelser paa at hente Proviant op, idet Peters og jeg skiftedes til at dykke ned lige til Solnedgang, stadig med mere eller mindre Held. Det lykkedes os i Løbet af Eftermiddagen alt i alt at hente følgende op: endnu fire smaa Krukker Oliven, endnu en Skinke, en Kurveflaske, der indeholdt 12 Potter fortrinlig Kap-Vin, samt, hvad der glædede os endnu mere, en lille Skildpadde af den Art, der har hjemme paa Gallipagos-Øerne; af disse Dyr havde Kaptajn Barnard faaet adskillige ombord fra Skonnerten Mary Pitts, der netop var vendt hjem fra et Sælfangertogt i Stillehavet, som Delfinen skulde til at forlade Havn.

Senere hen i min Fortælling vil jeg tit faa Lejlighed til at omtale denne Skildpaddeart. Den findes hovedsagelig, som de fleste af mine Læsere vil vide, paa den Øgruppe, der gaar under Navn af Gallipagos-Øerne, hvis Navn i øvrigt er afledet af Dyrets, det spanske Ord Gallipago betyder nemlig

en Ferskvands-Skildpadde. Paa Grund af deres ejendommelige Udseende og Bevægelser har man ogsaa kaldt dem Elefantskildpadder. De findes tit i uhyre Størrelse. Jeg har selv set adskillige, hvis Vægt maatte anslaaes til tolv-femten hundrede Pund, skønt jeg ikke mindes nogen Søfarer ellers, der omtaler at have set dem paa mere end 800 Pund. Deres Udseende er sælsomt, ja endog frastødende. Deres Gang er yderst langsom, afmaalt og tung; de bærer Kroppen saadan noget som en Fod fra Jorden. Deres Hals er lang og overordentlig tynd, halvanden indtil to Fod er en meget almindelig Længde, og jeg dræbte en Gang en, hvor Afstanden fra Skulder til Snudespids udgjorde ikke mindre end tre Fod og ti Tommer. Hovedet minder i høj Grad om Slangens. De kan leve utroligt længe uden Føde; der kendes Exempler paa, at de er blevet stængt ned i Lasten af et Skib og har ligget der to Aar uden at faa nogensomhelst Næring, og de har da været lige saa fede og i enhver Henseende i lige saa god Kondition ved Udløbet af denne Tid, som da de spærredes inde. Paa et særskilt Punkt ligner disse mærkelige Dyr Dromedaren eller Ørken-Kamelen. I en Pose ved Roden af Halsen opbevarer de til Stadighed en vis Beholdning af Vand. Der er Exempler paa, at man har ladet dem mangle enhver Art af Næring et helt Aar igennem og derpaa dræbt dem, og man har da fundet indtil tolv Potter fuldstændig fersk og frisk Vand i deres Poser. Deres Næring bestaar hovedsagelig af vild Persille og Selleri samt Portulak, Blæretang og Kochenille-Kaktus; især disse sidste Planter trives de fortræffeligt af, og de findes da ogsaa sædvanlig voxende i Mængde paa Højenes Skraaninger i Nærheden af de Kyster, hvor Dyrene holder til. De er en fortræffelig og

yderst nærende Spise, og de har utvivlsomt bidraget til at opholde Livet hos Tusinder af Søfolk beskæftigede med Hvalfangst eller anden Dont i Stillehavet.

Den, vi havde Held til at bringe op fra Proviantrummet, var ikke synderlig stor; den vejede kun en femogtreds—halvfjerds Pund. Det var en Hun, den var overordentlig fed, og den havde over en Pot klart og frisk Vand i sin Pose. Det var i Sandhed en Skat for os, og vi faldt endrægtig paa Knæ og opsendte en brændende Takkebøn for denne betimelige Hjælp.

Det voldte os i øvrigt megen Vanskelighed at faa Dyret op gennem Aabningen; det gjorde den voldsomste Modstand, og dets Styrke var vidunderlig. Det var ved at frigøre sig for Peters' Tag og smutte ned i Vandet, da August kastede det en Løkke om Halsen og paa den Maade holdt det oppe, til jeg slap ned i Hullet ved Siden af Peters og hjalp ham at løfte det op.

Vandet fra Posen samlede vi omhyggeligt i den Krukke, vi, som det vil erindres, tidligere havde bragt op fra Kahytten. Da vi havde besørget det, brød vi Halsen af en Flaske, saa den med Proppen kom til at danne et Slags Glas, der rummede saa meget som en kvart Pægl. Vi drak nu hver en saadan Ration og besluttede at nøjes dermed, saa længe Vandet strakte til.

De sidste to-tre Dage havde Vejret været tørt og behageligt; de Sengeklæder, vi havde fisket op fra Kahytten, saa vel som vort eget Tøj var blevet gennemtørt, og vi tilbragte derfor denne Nat — den treogtyvende — i forholdsvis Velvære og nød en rolig Slummer efter at have nydt et rigeligt Aftensmaaltid bestaaende af Oliven og Skinke samt en

Smule Vin. Da vi frygtede at miste noget af vort Forraad om Natten, i Fald det pludselig gav sig til at blæse, surrede vi det hele saa fast som muligt til Stumperne af Spillet. Vor Skildpadde, som vi gerne vilde holde i Live saa længe som muligt, væltede vi om paa Ryggen og surrede den derefter fast.

XIII.

Fireogtyvende Juli. Denne Morgen fandt os vidunderligt styrkede til Legem og Sjæl. Trods den farlige Stilling, hvori vi fremdeles befandt os, uden Kendskab til vor Afstand fra Land, der dog sikkert maatte være meget betydelig, uden Føde til mere end allerhøjst fjorten Dage, næsten helt uden Vand og drivende om som Bytte for Vind og Vove paa det usseligste Vrag af Verden, saa bragte den langt frygteligere Elendighed og de langt større Farer, som vi nys ved Forsynets Styrelse var udfriede af, os dog til at betragte vor nuværende Elende næsten som en Hverdagsbegivenhed — i den Grad er Ondt og Godt afhængige af hinanden.

Ved Solopgang gjorde vi os rede til at genoptage vore Bestræbelser for at hente noget op fra Proviantrummet, da en rask Tordenbyge trak op og fik os til at rette vor Opmærksomhed paa at indsamle Vand ved Hjælp af det Lagen, som vi tidligere havde anvendt i samme Øjemed. Vi havde intet andet Middel til at indfange Regnen end ved at holde Lagenet udspændt med en Jærnklods anbragt i Midten. Vandet ledtes derved hen mod Lagnets Midte og sivede igennem og ned i vor Krukke. Vi havde næsten faaet den fyldt, da der pludselig kom en svær Byge fra Nord, der nødte os til at holde inde,

eftersom Skroget paany begyndte at rulle saa stærkt, at vi ikke kunde staa paa Benene. Vi gik nu forud og surrede os fast til Resterne af Spillet og afventede Begivenhedernes Gang med langt større Sindsro end venteligt under slige Omstændigheder. Ved Middagstid var Vinden frisket op til en torebet Mersejlskuling og ved Aften til en stiv Storm ledsaget af meget stærk Søgang. Belærte af Erfaringen om, hvorledes vore Surringer bedst skulde anbringes, stod vi denne uhyggelige Nat ud i forholdsvis Sikkerhed, hvorvel vi hvert Øjeblik overskylledes af Søerne og hele Tiden maatte frygte for at blive skyllede overbord. Heldigvis var Vandet saa varmt, at det i Grunden slet ikke forekom os ubehageligt.

Femogtyvende Juli. Dags Morgen var Stormen aftaget til en ti Knobs Brise, og Søen havde lagt sig saa meget, at vi kunde holde os tørre paa Dækket. Vi gjorde imidlertid til vor store Sorg den Opdagelse, at to af vore Krukker med Oliven samt hele Skinken var skyllede over Bord, trods al den Omhu, vi havde anvendt paa at surre dem fast. Vi besluttede os til ikke at dræbe Skildpadden endnu og nøjedes med en Frokost bestaaende af nogle faa Oliven og hver en Ration Vand, som vi gav en Til sætning af et lige saa stort Maal Vin, en Blanding, der lindrede og styrkede os meget uden at hidføre den knugende Rus, som Portvinen havde skaffet os paa Halsen. Søen gik endnu altfor højt til, at vi kunde forny vore Bestræbelser for at hente Proviant op fra Forraadskamret. Adskillige Sager, som vi i vor nuværende Stilling ingen Brug havde for, flød i Dagens Løb op gennem Aabningen og skylledes strax efter overbord. Vi lagde nu ogsaa Mærke til, at Skroget havde stærkere Slagside end nogen

Sinde, saa vi ikke kunde staa fast paa Dækket men maatte forlade os paa vore Reb. Af disse Grunde tilbragte vi en trist og uhyggelig Dag. Ved Middagstid stod Solen næsten lodret over vore Hoveder, og vi nærrede nu ingen Tvivl om, at vi af en Række nordlige og nordvestlige Vinde var blevet ført ned i Nærheden af Ækvator. Henad Aften saa vi en hel Del Hajer og blev noget ængstelige ved den Dumdristighed, hvormed en af dem, en vældig Tamp, nærmede sig til os. En Gang, da en Overhaling bragte Dækket langt under Vand, svømmede den løs paa os, stod nogle Øjeblikke lige over Kahytsnedgangen og gav Peters et voldsomt Slag med sin Hale. Tilsidst kom en svær Sø og kylede den udenbords, til stor Lettelse for os. Havde det været Magsvejr, kunde vi let have fanget den.

Sexogtyvende Juli. Denne Morgen var Vinden næsten helt ophørt og heller ikke. Søen var videre urolig, vi besluttede derfor at gøre fornyede Anstrængelser i Proviantrummet. Efter haardt Arbejde hele Dagen igennem indsaa vi, at der intet yderligere var at vente fra den Kant, eftersom Rumets Vægge var blevet sprængte i Nattens Løb og dets Indhold fejet ud i Lasten. Som tænkes kan, fyldte denne Opdagelse os med Fortvivlelse.

Syvogtyvende Juli. Søen næsten glat, svag Vind, som hidtil fra Nordvest. Om Eftermiddagen skinnede Solen hedt, og vi gav os til at tørre vore Klæder. Vi fandt megen Lindring for vor Tørst, og vort Befindende i det Hele taget bedredes ved Bade i Søen. Vi maatte imidlertid udvise stor Forsigtighed af Hensyn til Hajerne; vi saa i Løbet af Da-

gen adskillige svømme omkring i Nærheden af Briggen.

Otteogtyvende Juli. Stadig godt Vejr. Briggen havde nu saa stærk Slagside, at vi frygtede, den ved Lejlighed skulde vende Bunden i Vejret. Vi beredte os saa godt vi kunde paa denne Mulighed, idet vi surrede vor Skildpadde, Vandkruset og de to Krukker Oliven, vi endnu havde tilbage, fast saa langt ovre til Luvart som muligt, helt udenpaa Skroget, nedenfor Ankerkættingerne. Søen rolig hele Dagen, liden eller ingen Vind.

Niogtyvende Juli. Bestandig samme Vejr. Augusts saarede Arm havde begyndt at vise Tegn til Koldbrand. Han klager over Døsighed og hæftig Tørst men føler ingen videre Smerter. Vi kunde ikke gøre andet for at lindre ham end indgnide Saarene med lidt af Eddiken fra Olivenen, og det syntes ikke at gøre nogen Gavn. Vi gjorde alt, hvad der stod i vor Magt, for at indrette det lidt bekvemt for ham og tredoblede hans Vand-Ration.

Tredivte Juli. En yderst hed og vindstille Dag. En vældig Haj holdt sig nær til Vraget hele Formiddagen igennem. Vi gjorde adskillige frugtesløse Forsøg paa at fange den ved Hjælp af en Løkke. Det gik stærkt tilbage med August, hvilket aabenbart lige saa meget skyldtes Mangel paa god og passende Næring som Saarene. Han bad hele Tiden om at blive befriet for sine Lidelser; han ønskede kun at dø. Denne Aften spiste vi vore sidste Oliven og fandt Vandet i Kruset saa raaddent, at vi ikke kunde drikke det uden Tilsætning af Vin. Vi besluttede at dræbe Skildpadden næste Morgen.

Enogtredivte Juli. Efter en Nat tilbragt i Ængstelse og Anspændthed paa Grund af Skrogets Stilling gav vi os til at dræbe Skildpadden og skære den op. Den viste sig at være langt mindre, end vi havde anslaaet den til, hvorvel den var godt i Stand; alt i alt var der ikke mere end ti Pund Kød paa den. I den Hensigt at bevare en Del af det saa længe som muligt skar vi det i smaa Stykker og fyldte det paa de tre Oliven-Krukker, vi havde tilbage, og paa Vinflaskerne (dem havde vi alle i Behold) og hældte bagefter Oliven-Eddiken paa. Paa denne Maade nedlagde vi omtrent tre Pund af Kødet; og det var ikke vor Agt at røre det, før det øvrige var fortæret. Vi besluttede at nøjes med en Ration paa fire Unser daglig; det vilde da strække til for 13 Dage. En hæftig Byge med stærk Torden og Lynild kom paa i Skumringen men varede saa kort, at vi ikke fik samlet mer end en Pægl Vand. Vi lod August faa det altsammen, han syntes at være paa sit yderste. Han drak Vandet fra Lagenet efterhaanden som vi opfangede det; vi holdt nemlig Lagenet hen over ham og lod Vandet løbe ned i hans Mund; ti vi havde nu intet til at opsamle det i, med mindre vi vilde hælde Vinen ud af Kurveflasken eller det raadne Vand ud af Krukken. Hvis Bygen havde været, vilde vi taget vor Tilflugt til en af disse Udveje.

Den syge syntes kun at føle ringe Lindring af Drikken. Hans Arm var ganske sort fra Haandled til Skulder, hans Fødder som Is. Vi ventede hvert Øjeblik at se ham opgive Aanden. Han var frygteligt udtæret, ja, i den Grad, at han, skønt han vejede Hundrede og syvogtyve Pund, da han forlod Nantucket, nu ikke vejede mer end fyrre eller højst halvtreds Pund. Hans Øjne var sunket saa

langt ind i deres Huler, at de knap kunde ses, og Huden paa hans Kinder hang saa løst, at den gjorde det umuligt for ham at tygge, ja selv yderst vanskeligt at synke en Væske.

Første August. Fortsættelse af det samme rolige Vejr, voldsom Solhede. Vi led meget af Tørst, Vandet i Krukken var gennemraaddent og fuldt af Maddiker. Ikke des mindre lykkedes det os at synke noget af det ved at blande det med Vin, men vor Tørst mildnedes kun lidt. Det skaffede os mere Lindring at bade i Søen, men deraf turde vi kun benytte os med lange Mellemrum paa Grund af Hajerne, der til Stadighed opholdt sig i Skibets Nærhed. Vi saa nu klart, at August ikke stod til at redde; han droges øjensynlig allerede med Døden. Vi kunde intet gøre for at lindre hans Lidelser, der syntes at være store. Omtrent Klokken tolv udaandede han i stærke Krampetrækninger og uden at have talt i flere Timer. Hans Død fyldte os med de mørkeste Anelser og gjorde saa stærkt Indtryk paa os, at vi blev siddende ubevægelige ved Liget hele Dagen igennem og kun talte til hinanden i en hviskende Tone. Først efter Mørkets Frembrud tog vi Mod til os og rejste os for at kaste Liget overbord. Det var da i en saa modbydelig Tilstand og saa stærkt opløst, at det ene Ben gik af, da Peters tog fat i det. Da den raadne Masse gled ud over Skibssiden og ned i Vandet, viste den Fosforlysning, der udstraalede fra det, os tydeligt en 7—8 store Hajer; den Larm, hvormed deres frygtelige Tænder smækkede sammen, da de søndersled Byttet, maatte vel kunne høres en Fjerdingvej borte. Og Lyden fyldte os med en saadan Rædsel, at vi ligesom krøb sammen og blev borte i os selv.

Anden August. Samme dræbende stille og hede Vejr. Den gryende Dag fandt os ynkeligt nedtrykte til Sjæl og Legem. Vandet i Krukken var nu ganske uanvendeligt, det var forvandlet til en geléagtig Masse, en Blanding af Slim og væmmeligt Ormekryb. Vi tømte den og vaskede den omhyggeligt af i Søen; bagefter heldte vi lidt Eddike i den fra vore Flasker med nedlagt Skildpadde. Vor Tørst var nu paa det nærmeste uudholdelig, og vi søgte forgæves at slukke den med Vin; det var kun at gyde Olie paa Ilden, og det hensatte os i en Tilstand af stærk Beruselse. Senere hen søgte vi at dulme vore Lidelser ved at blande Vinen med Søvand, men dette frembragte strax den heftigste Kløgen, saa vi ingen-
 sinde gentog Forsøget. Hele Dagen igennem søgte vi ihærdigt efter en Lejlighed til Badning men forgæves; Vraget omsværmedes nu paa alle Sider af Hajer, vel sagtens de samme Udyr, der Aftenen før havde fortæret vor arme Lidelsesfælle og som nu hvad Øjeblik det skulde være ventede sig en lignende Nydelse. Dette forvoldte os den bitreste Ve og fyldte vort Sind med tunge og mørke Forud-
 anelser. Vi havde følt usigelig Lindring ved at bade, og at blive afskaaret derfra paa denne forfærdelige Maade var mer end vi kunde holde ud. Heller ikke var vi udenfor øjeblikkelig Fare; det mindste Fejltrin, den mindste Gliden vilde have bragt os indenfor disse graadige Rovfiskes Rækkevidde; de styrede nemlig hyppig lige løs paa os, idet de svømmede op fra Læsiden. Vore Raab og Fagter syntes ikke i mindste Maade at anfægte dem. Selv da en af de største blev ramt af et Øxehug, som Peters langede ud efter den, og stærkt saaret, afstod den ikke fra sine Forsøg paa at trænge frem til Stedet, hvor vi opholdt os. En Sky trak op henad Aften men drev

til vor usigelige Fortvivlelse over uden at udløse sig i Regn. Det er ganske umuligt at forestille sig, hvad vi led af Tørst. Vi tilbragte en søvnløs Nat af denne Grund saa vel som af Frygt for Hajerne.

Tredie August. Ingen Udsigt til Frelse. Briggen ligger stadigt mere og mere om paa Siden, saa vi nu ikke længer kan finde Fodfæste paa Dækket. Vi gav os til at fastsurre vor Vin og vort Skildpadde-Kød, saaledes at det ikke vilde gaa tabt, selv om Skroget vendte Bunden i Vejret. Ved Hjælp af Øxen slog vi et Par store Spir ind i Skroget paa Vindsiden omtrent en Alen over Vandet, det vil sige: ikke langt fra Kølen; saa stærk Slagside havde nemlig Skibet. Og nu surrede vi vor Proviant fast til disse Spir i Forvisning om, at den befandt sig sikrere der end paa sin forrige Plads ved Ankerkættingen. Vi led Dagen igennem de frygteligste Kvaler af Tørst, vi fandt ingen Lejlighed til at bade paa Grund af Hajerne, der nu ikke forlod os et Øjeblik. Det var os umuligt at sove.

Fjerde August. Lidt før Dag gry blev vi opmærksomme paa, at Skroget var ved at krænge rundt, og bestræbte os for ikke at blive kastede i Søen, mens det gik for sig. I Begyndelsen gik Krængningen langsomt og gradvis for sig, og det lykkedes os at klatre ned i Vindsiden ved Hjælp af Reb, som vi havde været saa betænksomme at fastgøre til Spirene. Men vi havde glemt at tage Bevægelsens voxende Hastighed med i vore Betragtninger; med et blev Bevægelsen saa hurtig, at vi ikke længer kunde holde Skridt med den, og før nogen af os var rigtig klar over Situationen, blev vi med rasende Hast slyngede ned i Søen og befandt

os favnedybt under Vandets Overflade med hele det vældige Skrog lige over os. Da jeg kastedes i Vandet, havde jeg maattet give Slip paa Rebet, og da det nu gik op for mig, at jeg befandt mig inde under Skibet, og da mine Kræfter var fuldstændig udtømte, opgav jeg al Kamp for Livet og gav mig Døden i Vold. Men her havde jeg allerede gjort mig skyldig i en fejl Beregning, jeg havde nemlig ikke taget Skibets naturnødvendige Tilbagerullen mod Luvart med i Betragtning. De opadvirvlende Vandstrømme, der var en Følge af Skibets Tilbageslag, bragte mig op til Vandets Overflade med endnu større Voldsomhed, end jeg var blevet slynget ned i det. Da jeg kom op, befandt jeg mig — saa vidt jeg kunde skønne — ca. 30 Alen fra Skibet, som laa med Kølen i Vejret og rullede stærkt, mens Vandet var opfyldt af sydende Strømhvirvler. Peters saa jeg ikke noget til. En Tranfustage svømmede nogle faa Fod borte fra mig, og forskelligt andet Tilbehør fra Briggen var spredt hid og did.

Min største Frygt gjaldt nu Hajerne, der som jeg vidste var i Nærheden. I den Hensigt om muligt at skræmme dem plaskede jeg Vandet til Skum med Hænder og Fødder, mens jeg svømmede henimod Vraget. Uden Tvivl har jeg dette i og for sig lidet snilde Paafund at takke for min Frelse; ti umiddelbart forud for Skibets Krængning vrimlede Søen i den Grad af Haje, at det — som det ogsaa viste sig — vilde være ganske umuligt ikke at komme i Berøring med dem. Til al Held og Lykke naaede jeg imidlertid hen til Skibet i god Behold, hvorvel jeg var saa udmattet af de udstaaede Anstrængelser, at det aldrig vilde være lykkedes mig at klatre op paa det, hvis ikke Peters i rette Tid var kommet til Hjælp; men til min store Glæde dukkede han frem

just nu (han var klatret op paa Vraget fra den modsatte Side) og tilkastede mig Enden af et Reb, et af dem, der havde været fastgjort til Spirene.

Ligesom vi var undslupne denne Fare, fik vi strax en ny og frygtelig Fare for Øje: Udsigten til at dø Hungersdøden. Al vor Proviant var skyllet overbord trods alle Forsigtighedsforanstaltninger, og da vi nu ikke øjnede den fjærneste Mulighed for at skaffe os nogen ny, bukkede vi under for Fortvivlelsen og gav os til at græde højt som Børn; og ingen af os søgte at yde den anden Trøst. En saadan Svaghed er næppe til at fatte, og den vil vel forekomme den, der ikke har været i en lignende Stilling, helt unaturlig; men man huske paa, at vore Aandsevner var blevet svækkede af alle de Savn og Rædsler, vi havde udstaaet, saa vi ikke længer med Rette kunde anses for Fornuftvæsener. Under senere Farer, der var lige saa store ja maaske endnu større, viste jeg mig standhaftig, og Peters lagde — som man vil erfare — en stoisk Sindsro for Dagen, der var lige saa forbavsende som hans nuværende barnlige Nedtrykthed og Uforstand —, det var i Sjælstilstanden, at Forskellen stak.

Briggens Kæntring, ja selv Tabet af Vinen og Skildpadden kunde ikke gjort vor Stilling elendigere end den var i Forvejen, hvis vi blot ikke havde mistet Sengeklæderne, der hidtil havde sat os i Stand til at indsamle Regnvand, og Krukken, som vi havde opbevaret det i; ti vi gjorde den Opdagelse, at hele Bunden fra 2—3 Fod nedenfor Barkholterne og til Kølen saa vel som selve Kølen var dækket af et tykt Lag af store Andeskæl, der viste sig at være en fortrinlig, yderst nærende Spise. Og saaledes viste det sig, at den Ulykke, vi havde gruet saa stærkt for, paa to meget væsentlige Punkter var

blevet til Fordel for os; vi havde nu faaet Proviant, der kunde vare en hel Maaned, hvis vi ikke tærede altfor stærkt paa den, og vor Stilling var blevet langt bekvemmere og mere farefri.

Men Vanskeligheden ved nu at komme i Besiddelse af Vand gjorde os blinde for alle de Fordele, vor nuværende Stilling frembød. For at være rede til at høste størst muligt Udbytte, hvis en Byge skulde indtræffe, trak vi vore Skjorter af for at benytte dem paa samme Maade som hidtil Lagnerne vel vidende, at vi — selv i gunstigste Tilfælde — kun vilde være i Stand til at opsamle saa meget som en Ottendedel Pægl. Ingen Skyer viste sig i Løbet af Dagen, og vor Tørst blev ulidelig. Om Natten opnaaede Peters en Times urolig Slummer, mens mine hæftige Lidelser ikke tillod mig at lukke Øjnene et eneste Minut.

Femte August. I Dag blæste en svag Brise, der førte os afsted gennem uhyre Tangmasser, hvor vi var saa heldige at finde elleve smaa Krabber, der skaffede os adskillige behagelige Maaltider. Deres Skaller var meget bløde, vi spiste dem med, og vi fandt, at disse Dyr ikke øvede samme æggende Virkning paa vor Tørst som Andeskællene. Mens vi befandt os mellem Tangen, saa vi ikke noget til Hajerne, vi vovede derfor at bade og opholdt os 4—5 Timer i Vandet, og i den Tid mærkede vi ikke saa meget til vor Tørst. Vi følte os i Virkeligheden helt vederkvægede og Natten blev mindre slem; vi fik begge to lidt Søvn.

Sjette August. Denne Dag velsignedes vi med en stærk og stadig Regn, der varede omtrent fra Middag til efter Solnedgang. Vi beklagede nu bittert

Tabet af Krukken og Kurveflasken; ti trods de ringe Midler, vi havde til at opsamle Vandet, vilde vi været i Stand til at fylde den ene, ja maaske dem begge. Under de forhaandenværende Omstændigheder maatte vi indskrænke os til at slukke vor Tørst, vi gjorde det ved at vride de vædemættede Skjorter og lade de kvægende Draaber dryppe ind i Munden. Paa denne Vis tilbragte vi hele Dagen.

Syvende August. Lige ved Dag gry fik vi begge to samtidig Øje paa en Sejler mod Øst, og den styrede lige ned mod os! Vi hilste det frydefulde Syn med et langt om end svagt Henrykkelsens Raab og begyndte strax at gøre alskens Signaler; vi svang Skjorterne i Luften; vi sprang til Vejrs saa højt vor Skrøbelighed tillod det, vi raabte af vore Lungers fulde Kraft — og det uagtet Skibet maatte være tre—halvfjerde Mil borte. Imidlertid blev Skibet ved at nærme sig, og hvis det blot holdt sin Kurs, vilde det sikkert komme saa nær Vraget, at man vilde faa Øje paa os. En Times Tid efter at vi havde opdaget det, kunde vi tydeligt se Folkene paa Dækket. Det var en lang, dybtliggende Skonnertbrig med stærkt skraanende Master; i Formerssejlet saas en sort Skive. Skibet var aabenbart fuldt bemandet. Vi begyndte at blive urolige; vi kunde jo ikke tro andet, end at de havde faaet Øje paa os, og frygtede nu for, at de skulde lade os i Stikken — en djævelsk Grusomhed, der, hvor utroligt det end lyder, gentagne Gange er udvist paa Søen under lignende Forhold og af Væsener, der gik under Navn af Mennesker.¹⁾

¹⁾ Den Skæbne, der overgik Briggen Polly fra Boston er saare betegnende, og da den i mange Henseender minder om vor, kan jeg ikke lade være at skænke den en flygtig Omtale. Dette Skib,

I dette Tilfælde gjorde vi os dog — Gud være priset for sin Miskundhed — skyldige i en højst glædelig Fejltagelse; ti strax efter sporede vi en pludselig Bevægelse paa det fremmede Skibs Dæk, som i næste Nu lod det brittiske Flag flyve til Vejrs og nu holdt lige ned paa os. En Time senere var vi i dets Kahyt. Skibet hed Jane Guy; det var fra Liverpool, førtes af Kaptain Guy og var udrustet til et Sælfanger- og Handelstogt i Stillehavet og det sydlige Polarhav.

XIV

Jane Guy var en flot Skonnertbrig paa 180 Tons Drægtighed. Den var meget slank og — i frisk Blæsevejr — den skrappeste Sejler, jeg nogensinde har set. Derimod klarede den sig ikke saa godt i haardt Vejr, og den laa altfor dybt i Betragtning af

der var af 130 Tons Drægtighed, sejlede den 12te December 1811 fra Boston til Sanct Croix med en Ladning Tømmer og Levnetsmidler. Kaptain Casneau førte Skibet. Foruden ham var der otte Sjæle ombord, Styrmanden, fire Matroser og Kokken, samt en Hr. Hunt og en Negerpige, der tilhørte ham. Den femtende, ligesom Georgs-Skæret var passeret, sprang Skibet læk i en Storm fra Sydost og kæn-trede men rejste sig paany, da Masten gik overbord. Og de Skib-brudne forblev i denne hjælpeløse Stilling — uden Ild og med grumme lidt Proviant — i hele 191 Dage (fra 15de December til 20de Juni), efter hvilken Tids Forløb de to eneste, der endnu var i Live, Kaptain Casneau og Samuel Badger blev optagne af „Æren“ fra Hull, der ført af Kaptain Featherstone var for Hjemgaaende fra Rio. Da de blev optagne, befandt de sig paa 28 Graders nordlig Bredde og 13 Graders vestlig Længde, de havde da drevet en Distance af 500 Mil! Den 9de Juli traf „Æren“ paa Briggen Dromeo, Kaptain Perkins, der tog de to Lidelses-fæller ombord og landsatte dem i Kennebeck. Den Beretning, som jeg henter disse Oplysninger fra, slutter med følgende Ord: „Det Spørgsmaal frembyder sig naturligt, hvor de dog kunde drive en saa umaadelig Strækning i den mest befærdede Del af

den Opgave, den havde for sig. Til denne særlige Fart er et større Skib og et, der ligger nogenlunde let paa Vandet, ønskeligt; 300—350 Tons turde være det mest passende. Det skal være bark-rigget og i flere Henseender anderledes indrettet end de sædvanlige Sydhavsfarere. Fremfor alt maa det være godt forsynet med Vaaben. Det skal have saadan noget som ti—tolv tolv pundige Skibskanoner og to—tre lange Tolv pundigere og Musketter. Dets Ankere og Kabler skal være stærkere end det behøves i hvilkensomhelst anden Fart, og dets Besætning skal være talrig og handlekraftig, til et Skib som det af mig beskrevne ikke færre end 50—60 sunde og stærke Mænd. Jane Guy havde en Besætning paa 35 Mand, allesammen dygtige Søfolk, foruden Kaptainen og Styrmanden, men den var ikke nær saa godt bevæbnet eller paa anden Vis udrustet, som den, der kendte de Farer og Vanskeligheder, der forestod, kunde have ønsket.

Kaptain Guy var en brav Mand, overmaade høflig og elskværdig i sin Optræden, og han sad inde med betydelig Erfaring vedrørende Handelen paa de sydlige Have; ti han havde tilbragt Størstedelen af sit Liv paa Sydhavsfarter. Men han manglede Energi, han var blottet for den hensynsløse Foretagsomhed, som her er ubetinget nødvendig. Han var Parthaver i det Skib, han førte, og havde Bemyndigelse til at gaa paa Krydstogt i de sydlige Have og indtage

Atlanterhavet uden at blive opdagede i al den Tid. De blev passerede af mer end et Dusin Sejlere, og en af disse kom dem saa nær, at de tydeligt kunde se Folkene betragte dem fra Dæk og Rigning; men disse overhørte Medlidenhedens Røst til usigelig Skuffelse for de hungrende og frysende Mennesker, højste Sejl og overlod dem grusomt til deres Skæbne.“

hvad Ladning, der maatte byde sig. Som sædvanlig paa slige Rejser var han forsynet med Glasperler, Spejle, Fyrtøjer, Øxer, Save, Tængsler, Høvle, Mejsler, Hulmejsler, Vridbor, File, Blokkedrejerhøvle, Raspe, Hamre, Søm, Knive, Saxe, Barberknive, Naale, Traad, Lervarer, Bomuldstøjer, Galanterivarer og lignende Sager.

Skonnerten sejlede fra Liverpool den tiende Juli, passerede Krebsens Vendekreds den femogtyvende paa 20 Graders vestlig Bredde og naaede den niogtyvende Sal, en af de Kapverdiske Øer, hvor den indtog Salt og andre Nødvendighedsartikler. Den forlod de Kapverdiske Øer den 3. August og styrede mod Sydvest, over ad Brasiliens Kyst til, saaledes at den maatte passere Ækvator mellem 28. og 30. Grads vestlig Længde. Dette er den Rute, der sædvanlig følges af Skibe fra Evropa, der er bestemte til Kap eller Ostindien. Derved undgaar de de vindstille Regioner og de stærke kontrære Strømme, der er fremherskende ved Guineakysten, og Vejen viser sig naar alt kommer til alt at være den korteste; ti senere hen skorter det ikke paa vestlige Vinde, der kan føre dem til Kap. Det var Kaptain Guys Hensigt først at lægge til ved Kerguelens Land, — hvorfor er mig ubekendt. Den Dag vi blev optagne, befandt Skonnerten sig paa Højden af Kap Roca paa 31te vestlige Breddegrad, saa vi, da vi fandtes, efter al Rimelighed maa have drevet 25 Grader fra Nord til Syd.

Ombord i Jane Guy blev vi behandlede med al den Omhu, vor elendige Tilstand krævede. I Løbet af 14 Dage, i hvilket Tidsrum vi stadig havde godt Vejr og en jævn Brise, der førte os mod Sydost, havde baade Peters og jeg ganske forvundet Følgerne af vore udstaaede Savn og Lidelser, og vi kom nu

til at se paa det, der var sket, snarere som paa en ond Drøm, af hvilken vi lykkeligt var vaagnede end som paa Begivenheder, der havde fundet Sted i den nøgterne og nøgne Virkelighed. Jeg har siden gjort den Erfaring, at denne Art delvise Glemsel sædvanlig opstaar ved bratte Omskiftelser fra Glæde til Sorg eller omvendt, og at Glemselens Omfang er afhængigt af det mer eller mindre stærke Modsætningsforhold mellem før og nu. Saaledes føler jeg nu, hvad mig selv angaar, at det er mig umuligt at genkalde mig den Elendighed, som jeg udstod i hine Dage paa Vraget, i dens fulde Udstrækning. Begivenhederne erindrer jeg vel, men ikke de Følelser, der vakttes af dem, da de indtraf. Jeg ved kun, at da de hændte, var jeg opfyldt af den Følelse, at større Kvaler formaaede ikke den menneskelige Natur ikke at udholde.

Vi fortsatte vor Rejse nogle Uger, uden der indtraf større Begivenheder end et og andet tilfældigt Møde med et Hvalfangerskib eller — endnu hyppigere — med Slethvalen eller den rigtige Hval, som den kaldes til Forskel fra Spermacethvalen. Disse fandtes imidlertid hovedsagelig syd for den femogtyvende Breddegrad. Den sextende September, da vi befandt os i Nærheden af Kap det gode Haab, blev Skonnerten overfaldet af den første svære Storm siden Afrejsen fra Liverpool. I dette Himmelstrøg men dog især syd og øst for Forbjærget (vi befandt os vest for det) bliver de Søfarende ofte overfaldne af frygtelige Nordenstorme. De sætter altid svær Sø og rummer store Farer paa Grund af Vindens Tilbøjelighed til pludseligt at springe om, hvilket næsten altid indtræffer, naar Stormen er paa sit højeste. Der kan blæse en hel Orkan fra Nord Nordost, og i næste Nu er ikke en Vind at spore

fra den Kant, mens Stormen med ufattelig Voldsomhed bryder løs fra Sydvest. En klar Plet paa Himlen mod Syd er det sikre Varsel om den kommende Forandring, og Skibene er derfor i Stand til at træffe de fornødne Forsigtighedsforanstaltninger.

Klokken var sex om Morgen, da Stormen brød løs fra klar Himmel; den kom som sædvanlig fra Nord. Klokken 8 var den steget betydeligt og slyngede en af de vældigste Bølger, som nogensinde er kommet mig for Øje, ind over os. Alt var surret omhyggeligt fast, men Skonnerten arbejdede haardt og viste sig nu som et alt andet end godt Søslib; hvert Øjeblik stak den Forskibet under Vand og havde næppe arbejdet sig op igen, før den atter begravedes af Søerne. Lige før Solnedgang viste den lyse Plet, som vi havde været paa Udkig efter, sig i Sydvest og en Time efter saa vi det lille Forsejl, vi førte, daske slapt mod Masten. Og to Minutter senere blev Skibet trods alle Forsigtighedsregler som ved et Trylleslag slynget om paa Siden, og et fraadende Ocean af Skum væltede sig ind over os. Blæsten fra Syd indskrænkede sig heldigvis til dette ene Vindstød, og Skibet rejste sig paany uden at have mistet saa meget som en Rundholt. En svær Krapsø gav os nok at bestille de paafølgende Timer, men henimod Morgen var vor Stilling noget nær lige saa gunstig som før Stormen. Kaptajn Guy var lige ved at betragte vor Redning som et Mirakel.

Den trettende Oktober fik vi Prins Edwards Ø i Sigte paa $46^{\circ} 53'$ sydlige Bredde og $37^{\circ} 46'$ østlig Længde. To Dage senere befandt vi os i Nærheden af Øen Possession og passerede derefter Crozets Øerne paa $42^{\circ} 59'$ sydlig Bredde og 48° østlig Længde. Den attende naaede vi Kerguelens eller Ødets Ø i den sydlige Del af det indiske Ocean

og kastede Anker i „Julehavnen“ paa 4 Favne Vand.

Denne Ø — eller rettere sagt Øgruppe — ligger sydøst for det gode Haabs Forbjærg og befinder sig i en Afstand af næsten 800 Mil derfra. Den opdagedes 1772 af Baron Kergulen eller Kerguelen, en Franskmand, der fik den Tro, at Landet udgjorde en Del af et stort sydligt Fastland og bragte disse Tidender hjem, hvilket den Gang fremkaldte stærkt Røre. Regeringen fattede Interesse for Sagen og udsendte Baronen næste Aar, for at han kunde undersøge den ny Opdagelse nærmere; og derved opdagedes saa Fejltagelsen.

1777 kom Kaptain Cook til samme Gruppe og gav den største af Øerne Navnet „Ødets Ø“, en Benævnelse den med Rette fortjener. Den Søfarende, der nærmer sig Kysten, er imidlertid udsat for at faa en anden Opfattelse; ti de fleste Bakkeskraaninger praler fra September til Marts med de livligste grønne Farver. Blændværket skyldes en lille, stenbræklignende Plante, der forefindes i Mængde og i store Kager voxer paa en Art hensmuldrende Mos. Fraregnet denne Plante er der næppe Tegn til Vegetation paa Øen, naar undtages noget grovt, stridt Græs, der voxer i Nærheden af Havnen, nogle Lavarter og en Buskvæxt, der minder om Kaal, der er gaaet i Frø, og har en skarp og bitter Smag.

Landet er bjærgfuldt, dog er ingen af Bjærgene synderlig høje. Deres Toppe er dækkede af evig Sne. Der er adskillige Havne; af dem er „Julehavnen“ den bedste. Det er den første, man træffer paa Øens nordøstlige Side efter at have passeret Kap François, Øens Nordspids, der ved sin særlige Form bidrager til at skabe Ankerpladsen. Forbjærget løber ud i en høj Klippe, gennem hvilken der er en stor

Aabning, der danner en naturlig Hvælving. Denne Indgang findes paa $48^{\circ} 40'$ sydlig Bredde og $69^{\circ} 6'$ østlig Længde. Søger man ind her, finder man en god Rhed i Læ af adskillige Smaaøer, der yder tilstrækkeligt Værn mod alle østlige Vinde. Gaar man øst paa fra denne Ankerplads, kommer man til Hvepse-Bugten ved Havnens Bund. Selve Havnen er et lille Bassin med Land til alle Sider, hvor man kan flyde ind paa 4 Favne Vand og finde Ankergrund paa 3—10 Favnes Dybde i fast Lerbund. Et Skib kunde ligge her Aaret rundt for sit Daglig-Anker uden at udsætte sig for det mindste. Imod Vest, i det inderste af Hvepse-Bugten, har en lille Bæk sit Udløb; dens Vand er fortræffeligt og let tilgængeligt.

Nogle Pelssæler findes endnu paa Kerguelens Ø, og Sø-Elefanter forekommer i Mængde. Ogsaa Fugle træffes i stort Antal. Pingvinerne er meget talrige, og der er fire Arter af dem. Konge-Pingvinen, hvis Navn skyldes dens Størrelse og prægtige Fjerdragt, er den største. Ryggen er sædvanlig graa, stundom med et Anstrøg af Lilla; Bugen er blændende hvid. Hovedet er glinsende sort, Fødderne ligeledes. Fjerdragtens største Skønhed bestaar dog i to brede gyldne Striber, der strækker sig fra Hoved til Bryst. Næbet er langt og enten koralrødt eller lyst skarlagen. Fuglene gaar oprejst med statelig Holdning. De bærer Hovedet højt, Vingerne hænger ned som to Arme, og da Halen gaar i Flugt med Benene, bliver Ligheden med den menneskelige Skikkelse slaaende, i al Fald stor nok til at vildlede den uopmærksomme Tilskuer. De Konge-Pingviner, vi traf paa Kerguelens Ø, var noget større end en Gaas. De tre andre Arter er meget mindre, ikke saa smukke

af Fjerdragt og desuden i flere andre Henseender forskellige fra Kongepingvinen.

Foruden Pingvinen findes mange andre Fugle; hvoriblandt kan nævnes Lommen, den blaa Stormsval, Krikanden, forskellige Dykænder, Port Egmonts Høns, Skarve, Kapduer, Skalleslugere, Stormfugle, Terner, Maager, Mór Careys Kyllinger, Mór Careys Gæs eller den store Stormfugl og endelig Albatrossen.

Den store Stormfugl er saa stor som den almindelige Albatros, og den er kødædende. Den kaldes hyppig Benbryderen eller Ørne-Stormfuglen. Den er slet ikke sky og — passende tilberedt — en behagelig Spise. Naar den flyver, svæver den tit tæt hen over Vandfladen paa udstrakte Vinger, uden at det ser ud til at den i mindste Maade bevæger disse.

Albatrossen er en af de største og graadigste Fugle, der holder til i de sydlige Have. Den hører til Maagernes Art; den griber sit Bytte i Flugten og søger kun Land for at yngle. Mellem denne Fugl og Pingvinen bestaar der det mærkeligste Venskab. Deres Reder bygges ufravigelig efter en ligesom mellem begge Fuglearter aftalt Plan — Albatrossens anbringes midt i en lille Firkant dannet af fire Pingvin-Reder. Søfolkene kalder saadanne Rede-Kolonier for Ynglepladser. Disse Ynglepladser er ofte blevet beskrevne, men da der jo kan være nogle af mine Læsere, der ikke har set disse Beskrivelser og da jeg endnu ofte kommer til at omtale Pingvinen og Albatrossen, turde det maaske ikke være af Vejen her at sige et Par Ord om deres Redebygning og Levevis.

Naar Rugetiden kommer, samles Fuglene i store Flokke og synes i nogle Dage at overveje, hvorledes

de nu skal indrette sig. Tilsidst skrider de til Handling. En jævn Flade af passende Udstrækning vælges; den er gerne 2—3 Tønder Land stor og beliggende nær ved Havet, dog udenfor dets Rækkevidde. Stedet vælges med Henblik paa Overfladens Jævnhed, og det Sted, der er mindst belemret med Stene, foretrækkes. Naar dette er i Orden, skrider Fuglene endrægtig og som besjælede af en Vilje til med matematisk Nøjagtighed at afgrænse enten et Kvadrat eller et andet Parallelogram, saadan som det nu passer bedst med den valgte Grund, og de gør den netop saa stor, at den kan afgive rummelig Plads til de forsamlede Fugle, men heller ikke større, — med denne Forholdsregel synes de at ville udelukke senere tilkommende Løsgængere, der ikke har deltaget i Arbejdet med at grundlægge Redepladsen. Den ene Side af den saaledes afstukne Plads løber parallelt med Havet og lades aaben for Indgang og Udgang.

Saa snart Ynglepladsens Grænser er trukne, begynder Nybyggerne at rense den for alskens uvedkommende Ting; de tager saaledes Sten for Sten i Næbet, bringer dem udenfor Grænseskellet og anbringer dem tæt derved, saaledes at der dannes en Vold paa de tre indad mod Land vendende Sider. Lige indenfor denne Vold dannes en fuldstændig jævn og glat Gang, der i en Bredde af 6—8 Fod strækker sig rundt om hele Lejren og saaledes gør Tjeneste som fælles Spaserevej.

Dernæst skrider man til at dele hele Arealet i smaa, nøjagtigt lige store Firkanter. Dette gøres ved at danne smalle, meget jævne Stier, der skærer hinanden under rette Vinkler, over hele Rugepladsen. Hvert Sted, hvor disse Stier skærer hinanden, bygges en Albatros-Rede, og i hver Firkants Midte

bygges en Pingvin-Rede; paa den Maade bliver alt-saa hver Pingvin omgivet af 4 Albatrosser og omvendt hver Albatros omgivet af 4 Pingviner. Pingvinens Rede bestaar af en ubetydelig Fordybning i Jorden — blot saa stor, at den kan hindre dens eneste Æg i at trille. Albatrossen skiller sig ikke slet saa nemt fra sit Arbejde; den bygger en lille Høj, der er omtrent en Fod høj og to Fod i Tværmaal. Højen bygges af Jord, Tang og Muslingeskal-ler. Reden indrettes paa dens Top.

Fuglen passer nøje paa aldrig at forlade Reden, mens Rugningen varer, eller overhovedet saa længe Afkommet endnu ikke er kraftigt nok til at tage Vare paa sig selv. Mens Hannen er ude paa Havet for at søge Føde, bliver Hunnen paa sin Post og vover sig først bort, naar dens Mage vender tilbage. Æggene lades aldrig helt udækkede; den ene Fugl forlader ikke Reden, før den anden har taget Plads ved dens Side og kan brede sig ud over dem. Denne store Forsigtighed er nødvendig paa Grund af de tyvagtige Tilbøjeligheder, der er fremherskende paa Redepladsen, hvis Beboere uden Betænkning stjæler Æg fra hverandre, saa snart Lejlighed byder sig.

Skønt der er nogle Redepladser, hvor Pingvinen og Albatrossen udgør de eneste Beboere, saa træffer man dog paa de fleste af dem en Mængde forskellige Søfugle, der nyder alle Borgerrettigheder og opslaar deres Reder overalt, hvor de kan finde Plads uden dog nogensinde at trænge ind paa de større Arters Omraade. En saadan Yngleplads frembyder i nogen Afstand et sælsomt Skue. Luften over Bygden mørknes fuldstændig af de umaadelige Sværme af Albatrosser og mindre Fugle, der svirrer omkring enten dragende ud til Oceanet eller paa Vejen hjem

derfra. Paa samme Tid faar man Øje paa et Mylder af Pingviner; nogle vandrer ud og ind ad de smalle Stier og andre bevæger sig med den dem egne martialske Holdning ad den store Spaserevej, der omslutter Redepladsen. Hvorom alting er, saa udviser disse fjerede Skabninger en Omtanke, der turde være vel egnet til at vække Eftertanke i enhver velordnet Menneskehjerne.

Morgenens efter vor Ankomst til Julehavnen lod Førstestyrmand, Hr. Patterson, Baadene sætte i Søn og begav sig afsted paa Sælfangst (skønt Aarstiden endnu ikke rigtig var til det); Kaptainen og en ung Slægtning landsatte han paa en øde Pynt mod Vest; de havde et mig ukendt Hverv at udrette i det indre af Øen. Kaptain Guy medtog en Flaske, der indeholdt et forseglet Brev, og begav sig paa Vej henimod en af Øens højeste Bakkeknuder. Det var rimeligvis hans Hensigt der at efterlade et Brev til et Skib, som han ventede vilde følge efter ham. Saa snart vi tabte ham af Syne, drog vi videre (Peters og jeg var med i Styrmandens Baad), mens vi hele Tiden holdt skarpt Udkig efter Sæler. Denne Beskæftigelse optog os i tre Uger og i den Tid undersøgte vi omhyggeligt hver Bugt og Vig ikke blot paa Kerguelens Land men tillige paa Smaøerne i Nabolaget. Vor Møje kronedes dog ikke af synderligt Held. Vi saa en overordentlig Mængde Pelssæler, men de var meget sky, og kun ved de største Anstrængelser lykkedes det os at komme i Besiddelse af en halvfjerde Hundrede Skind. Søelefanter var der Overflod af, især ved Hovedøens vestlige Kyst, men af dem dræbte vi kun tyve og det voldte os endda Vanskelighed. Vi vendte tilbage til Skonnerten den ellefte og traf der sammen med Kaptain Guy og hans Nevø, der gav en alt andet

end indbydende Skildring af Øens Indre, som de beskrev som et af de ødeste og ufrugtbareste Lande i Verden. De havde opholdt sig to Døgn paa Øen som Følge af en Misforstaaelse af Andenstyrmand, der havde undladt at sende Jollen efter dem.

XV.

Den tolvte forlod vi Jule-Havnen, drog atter mod Vest og tabte snart Marions Ø, en af Crozets Øerne, af Sigte til Bagbord. Senere hen passerede vi Prince Edwards Ø, som vi ligeledes havde til Bagbord; derefter satte vi Kursen noget nordligere og fik efter 15 Dages Forløb Land i Sigte; det var Tristan d'Akunhas Øerne paa $37^{\circ} 8'$ sydlig Bredde og $12^{\circ} 8'$ vestlig Længde.

Denne nu saa velkendte Gruppe, der bestaar af 3 kredsrunde Øer, opdagedes først af Portugiserne og gæstedes siden af Hollænderne 1643 og af Fransk-mændene 1767. De tre Øer, der tilsammen danner en Trekant, ligger to-tre Mil fra hverandre, og der er gode Sejlløb mellem dem. De er meget høje, især den egentlige Tristan d'Akunha, den største af Øerne, der er halvfjerde Mil i Omkreds og rager saa højt til Vejrs, at den i sigtbart Vejr kan ses 18-20 Mile borte. En Del af Kysten mod Nord stiger mer end Tusind Fod lodret op af Havet og strækker sig som Højslette ind mod Øens Midte, og fra denne Højslette hæver sig en høj Kegel ligesom den paa Teneriffa. Den nederste Halvdel af denne Kegel er skovbevoxet, den øverste er en nøgen Klippe, sædvanlig hyllet i Skyer og dækket af Sne en stor Del af Aaret. Der er ingen Grunde og farlige Rev ved Kysterne, der overalt rejser sig stejlt

af dybt Vand. Mod Nordvest er en Bugt, hvis Strand bestaar af sort Sand, og der er det let at lande med Baade, forudsat Vinden er sydlig. Her er der nok af udmærket og let tilgængeligt Drikkevand; desuden er der Lejlighed til at fiske Torsk og anden Fisk med Snøre.

Den næststørste af Øerne ligger længst mod Vest og gaar under Navnet „den Utilgængelige“. Dens nøjagtige Beliggenhed er $37^{\circ} 17'$ sydlig Bredde og $12^{\circ} 24'$ vestlig Længde. Den er 'to Mil i Omkreds og hæver sig stejlt og truende. Toppen af den er fuldkommen flad, gold og øde, kun bevoxet med nogle forkrøblede Buske.

Nattergale-Øen, den mindste og sydligste, ligger paa $37^{\circ} 17'$ sydlig Bredde og $12^{\circ} 12'$ vestlig Længde. Udfor dens Sydspids ligger en høj Bræmme af klippefulde Smaaøer; enkelte lignende Holme ses mod Nordøst. Jordbunden er uregelmæssig og gold; en Dalkløft skærer sig dybt ind i Øen.

Paa den rette Aarstid vrimler disse Øers Kyster af Søløver, Søelefanter og Pelssæler og mange forskellige Slags Havfugle. Der er ogsaa fuldt op af Hvaler der omkring.

Paa Grund af den Lethed, hvormed disse forskellige Dyr forhen blev fangede her, er Øgruppen blevet hyppigt besøgt siden dens Opdagelse. Hollænderne og Franskmændene gæstede den fra tidlig Tid af. I 1790 kom Kaptajn Patten med Skibet Fliden af Philadelphia til Tristan d'Akunha, hvor han blev liggende i syv Maaneder (fra August 1790 til April 1791) med det Formaal at indsamle Sælskind. I Løbet af den Tid lykkedes det ham at samle ikke mindre end fem Tusind og sex Hundrede Skind, og han paastaar, at det ikke vilde voldet ham nogen Vanskelighed i Løbet af tre Uger at lade et stort

Skib med Tran. Ved sin Ankomst forefandt han ingen firføddede Dyr paa Øen med Undtagelse af nogle faa vilde Geder; nu vrimler Øen af alle vore mest værdifulde Husdyr, der er blevet indførte af senere Rejsende.

Det var, saa vidt jeg ved, kort efter Kaptajn Patens Besøg at Kaptajn Colquhonn, Fører af den amerikanske Brig Betsey, lagde til ved den største af Øerne for at indtage Forfriskninger. Han plantede Løg, Kartoffler, Kaal og mange andre Køkkenurter, som nu forefindes i Overflod.

Aar 1811 gæstede en vis Kaptajn Haywood, Fører af Nereus, Tristan d'Akunha. Han traf tre Amerikanere, som opholdt sig paa Øerne for at berede Sælskind og koge Tran. En af dem hed Jonathan Lambert, og han havde udnævnt sig til Landets Herre. Han havde ryddet og opdyrket nogle fyrretyve Tønder Land og forsøgte nu at faa Kaffeplanten og Sukkerrøret til at voxer; disse Planter havde han faaet sendende fra den amerikanske Gesandt i Rio Janeiro. Denne Nybygd blev imidlertid opgivet, og 1817 blev Øerne tagne i Besiddelse af den engelske Regering, som med det Formaal afsendte en Deling Tropper fra Kaplandet. Landet holdtes imidlertid dog ikke ret længe besat, men da Tropperne blev trukne bort, opslog et Par engelske Familier deres Bopæl paa Øen uafhængigt af Regeringen. Den femogtyvende Marts 1824 kom Berwick, Kaptain Jeffrey, paa Rejse fra London til Van Diemens Land til Pladsen og traf der en Englænder ved Navn Glass, der tidligere havde gjort Tjeneste som Korporal i det britiske Artilleri. Han optraadte som Landets Herre, og 21 Mænd og 3 Kvinder var hans Myndighed undergivne. Han skildrede Klimaets Sundhed og Jordbundens Frugtbarhed i de lyseste Farver. Befolkningen

beskæftigede sig hovedsagelig med at indsamle Sæl-skind og Tran af Søelefanter; disse Varer afsatte de i Kaplandet; Glass ejede en lille Skonnert. Han sad endnu inde med Magten, da vi gæstede Øerne, men hans lille Samfund var blevet forøget; der levede nu sexoghalvtreds Mennesker paa Tristan, og paa Nattergale-Øen var der en lille Koloni bestaaende af syv Personer. Vi havde ingen Vanskelighed ved at erholde Forfriskninger af næsten enhver Art; en saadan Rigdom var der paa Faar, Svin, Hornkvæg, Kaniner, Fjerkræ, Geder, forskellige Slags Fisk og Grøntsager. Vi lagde os for Anker paa atten Favne Vand tæt ved den store Ø, og alt blev nu meget bekvemt bragt ombord. Kaptain Guy købte tillige fem Hundrede Sælsskind og en Del Elfenben af Glass. Vi opholdt os en Uge, og i den Tid var nordlige og vestlige Vinde fremherskende med sløret Luft. Den femte November hejste vi Sejl og satte Kursen mod Sydvest i den Hensigt nøje at undersøge Aurora-Øerne, om hvis Tilværelse, der har hersket stor Meningsforskel.

Disse Øer paastaas at være blevet opdagede saa tidlig som i Aaret 1762 af Skibet Auroras Kommandør. Kaptain Manuel de Oyarnido paastaa, at han 1790 med Skibet Prinsessen tilhørende det kgl. philippinske Handelsselskab 1790 sejlede midt imellem dem. Aar 1794 sejlede den spanske Korvet Atrevida ud for at bestemme deres nøjagtige Beliggenhed, og i et Aktstykke, der offentliggjordes af det kgl. Søkortsselskab i Madrid, findes følgende Meddelelse om Expeditionen: „Korvetten Atrevida anstillede i Øernes umiddelbare Nærhed fra den enogtyvende til den syvogtyvende Januar alle fornødne Observationer og maalte med Kronometre Længdeforskellen mellem disse Øer og Soledads Havn paa

Malvinerne. Der er tre Øer, de ligger omtrent paa samme Længdegrad; den midterste er temmelig lav, de to andre befinder sig i 7—8 Miles Afstand fra den.“ De Observationer, der anstilledes ombord i *Atrevida*, giver følgende Resultater med Hensyn til de enkelte Øers nøjagtige Beliggenhed. Den nordligste ligger paa $52^{\circ} 37' 24''$ sydlig Bredde og $47^{\circ} 45' 15''$ vestlig Længde; den midterste paa $55^{\circ} 2' 40''$ sydlig Bredde og $47^{\circ} 55' 15''$ vestlig Længde; den sydligste paa $53^{\circ} 15' 22''$ sydlig Bredde og $47^{\circ} 57' 15''$ vestlig Længde.

Den syvogtyvende Januar 1820 sejlede Kaptain Weddell af den britiske Marine fra Staten Land ligeledes for at opsøge Aurora-Øerne. Han beretter, at han anstillede de omhyggeligste Efterforskninger, at han ikke blot sejlede lige hen over de Steder, der var opgivne som Øernes Beliggenhed af *Atrevidas* Øverstbefalende, men at han ogsaa gennemkrydsede Farvandet i alle Retninger der omkring uden at opdage Tegn til Land. Disse modstridende Beretninger har bevæget andre Sømænd til at holde Udkig efter Øerne; og nogle har — hvor mærkeligt det end lyder — gennemsejlet hver Tomme Hav, hvor de antages at ligge, uden at støde paa dem, mens ikke saa faa andre ligesaa bestemt hævder, at de har set dem, ja endogsaa været nær ved deres Kyster.¹⁾ Det var Kaptain Guys Hensigt at gøre alt, hvad der stod i hans Magt, for at faa en Afgørelse paa det sære Tvistemaal.

Vi fortsatte vor Kurs mod Sydvest med foranderligt Vejr til den tyvende i Maaneden; da befandt vi

¹⁾ Af Skibe, der til forskellige Tider har erklæret at have stødt paa Aurora-Øerne, kan nævnes *San Miguel* 1769, *Aurora* 1774; Briggen *Perlen* 1779, og *Dolores* 1790. De er alle enige om at anslaa den gennemsnitlige Breddegrad til 53° s. B.

os paa det omstridte Sted, nemlig paa $53^{\circ} 15'$ sydlig Bredde og paa $47^{\circ} 58'$ vestlig Længde — altsaa noget nær paa det Sted, der var angivet som den sydligste Øs Beliggenhed. Da vi ikke saa noget Tegn til Land, fortsatte vi Sejladsen mod Vest følgende den treoghalvtredssindstyvende sydlige Breddegrad, til vi naaede den halvtredssindstyvende vestlige Meridian. Derpaa sejlede vi nord paa saa langt som til tooghalvtredssindstyvende sydlige Breddegrad og fulgte Breddegraden mod Øst ved Hjælp af dobbelte Polhøjder, som vi tog Morgen og Aften, og Meridianhøjder af Planeterne og Maanen. Da vi nu var kommet saa langt mod Øst som til den Meridian, der følger Vestkysten af Georgia, fulgte vi denne Meridian, til vi befandt os paa den Breddegrad, hvorfra vi var draget ud. Vi fulgte nu Diagonalen gennem det allerede omsejlede Stykke Hav; vi havde hele Tiden en Udkig i Mastetoppen, og vi fortsatte vore Efterforskninger hele 3 Uger igennem og havde i al den Tid overmaade smukt og sigtbart Vejr. Vi blev da ogsaa fuldt og fast overtydede om, at hvilke Øer der end maatte have existeret paa dette Strøg i tidligere Tid, saa var der nu ikke mindste Spor tilbage af dem. Efter min Hjemkomst har jeg bragt i Erfaring, at samme Havstrækning i 1822 blev undersøgt med en lignende Grundighed som vor af Kaptain Johnson, Fører af den amerikanske Skonnert Henry, og af Kaptain Morrel, Fører af den amerikanske Skonnert Hvepsen, — de kom begge til samme Resultat som vi.

XVI

Det havde oprindelig været Kaptain Guys Hensigt efter først at have anstillet Efterforskninger efter

Auroragruppen at gaa gennem Magelhaens-Strædet og derpaa op langs Patagoniens Vestkyst; men nogle Efterretninger, han fik paa Tristan d' Akunha, bevægede ham til at styre mod Syd i det Haab at støde paa nogle smaa Øer, der sagdes at ligge omtrent paa tredssindstyvende sydlige Breddegrad og 41 Grader og 20 Minutter mod Vest. Saaframt han ikke opdagede disse Øer, agtede han, om ellers Aarstiden viste sig gunstig, at gøre et Forsøg paa at trænge frem til Polen. Altsaa hejste vi Sejl og satte Kursen mod Syd den tolvte December. Den attende befandt vi os paa det af Glass angivne Sted og krydsede 3 Dage i Nabolaget uden at finde noget Spor af omtalte Øer. Den 21de var Vejret udsædvanlig smukt, og vi satte nu atter Kursen mod Syd i den Hensigt at trænge saa langt frem som muligt i den Retning. Før jeg gaar videre med denne Del af min Beretning, kan det maaske være hensigtsmæssigt af Hensyn til de Læsere, der ikke har skænket Opdagelsesrejserne i disse Egne synderlig Opmærksomhed, kortelig at anføre de meget faa Forsøg, der hidtil er gjort paa at naa Sydpolen.

Kaptain Cooks Forsøg er det første, hvorom vi har nogen bestemt Efterretning. 1772 sejlede han sydpaa i Viljen ledsaget af Løjtnant Turneaux i Eventyret. I December befandt han sig paa otteoghalvtredssindstyvende sydlige Breddegrad og paa en østlig Længde af $26^{\circ} 57'$. Her traf han paa Drivis i en Tykkelse af 8—10 Tommer; den var i Drift fra Nordvest til Sydøst. Isen laa i store Flager og sædvanlig saa fast sammenskruet, at Skibene havde stor Møje med at bane sig Vej. Ved denne Tid sluttede Kaptain Cook af de mange Fugle, der saas, og af andre Kendetegn, at han befandt sig i Nærheden af Land. Han fortsatte Rejsen mod Syd under stærk Kulde, til han naaede den fireogtredssindstyvende Breddegrad paa 38 Graders

og 14 Minutters østlig Længde. Her havde han mildt Vejr og svage Vinde i fem Dage; Termometret viste to Graders Varme. I Januar 1773 passerede Skibene den sydlige Polarkreds, men meget længere lykkedes det dem ikke at trænge frem; ti da de naaede $67^{\circ} 15'$ mod Syd, fandt de al videre Fremtrængen afskaaret af en umaadelig Ismasse, der strakte sig langs hele den sydlige Horisont, saa langt Øjet rakte. Isen var af forskellig Art, enkelte milestore Blokke hævede sig atten til tyve Fod over Havfladen. Da det allerede var sent paa Aaret og der intet Haab var om at slippe uden om disse Ishindringer, drog Kaptain Cook atter — om end modstræbende — nordpaa.

I November det paafølgende Aar genoptog han sine Efterforskninger i det sydlige Polarhav. Paa $59^{\circ} 40'$ sydlig Bredde stødte han paa en stærk, sydgaaende Strøm. I December, da Skibene befandt sig paa $67^{\circ} 31'$ sydlig Bredde og $142^{\circ} 54'$ vestlig Længde, herskede stærk Kulde med Storm og Taage. Her saas ogsaa talrige Fugle; især Albatrosser, Pingviner og Stormfugle. $70^{\circ} 23'$ mod Syd stødte Søfarerne paa vældige Isflager, og snart efter viste Skyerne mod Syd sig af en Snehvidhed, der tilkendegav, at Ismarken var nær. Og paa $71^{\circ} 10'$ sydlig Bredde og $106^{\circ} 54'$ vestlig Længde stansedes Søfarerne lige som forrige Gang af en umaadelig Isørken, der fyldte hele den sydlige Horisont. Den nordlige Rand af denne Ismark var sprængt og sønderreven og opfyldt af Blokke paa en Strækning af en Fjerdingsvej og derfor ganske utilgængelig. Bagved denne Bræmme saa Isen ud til at være nogenlunde jævn, men længst borte mod Synsranden taarnede det ene gigantiske Isbjærg sig oven over det andet. Kaptain Cook antog, at denne uhyre Ismark naaede Sydpolen eller stødte op til et Fastland. Hr. J. N. Reynolds, der ved sin

store Energi og Udholdenhed endelig har formaaet at faa en national Expedition udrustet, der blandt andet ogsaa har til Opgave at udforske disse Egne, udtaler sig om det af „Viljen“ anstillede Forsøg paa følgende Maade: „Det forbavser os ikke, at Kaptain Cook ikke var i Stand til at trænge længere frem end til $71^{\circ} 10'$; det forbavser os, at han naaede dette Punkt paa $106^{\circ} 54'$ vestlig Længde. Palmers Land ligger syd for Shetland paa 64 Graders Bredde og strækker sig længere mod Syd og Vest end nogen Søfarer endnu er naaet. Cook styrede mod dette Land, da hans Fremtrængen stansedes af Isen, hvilket altid, befrygter vi, vil være Tilfældet paa det Sted saa tidligt paa Aaret som den sjette Januar, og det vilde ikke forbavse os, om en Del af de beskrevne Isbjærge befandt sig paa Palmers Land eller paa andre Landstrækninger længere mod Sydvest.“

Aar 1803 udsendtes Kaptainerne Kreutzenstern og Lisiausky paa en Jordomsejling af den russiske Kejser Alexander. Under deres Forsøg paa at trænge frem mod Syd naaede de kun til $59^{\circ} 58'$ paa $70^{\circ} 15'$ vestlig Længde. Her mødte de stærke, østgaaende Strømme. Hvaler forekom i Mængde; Is saa de ingen af. Med Henblik paa denne Rejse bemærker Hr. Reynolds, at Kreutzenstern vilde have truffet Is paa det anførte Sted, hvis han var kommet dertil tidligere paa Aaret; hans Komme faldt i Marts. De fremherskende sydvestlige Vinde havde, hjulpne af Havstrømmene, ført Isflagerne bort til den Is-Region, der mod Nord begrænses af Georgia, mod Øst af Sanwich Land og de sydlige Ørkenøer og mod Vest af de sydlige Shetlandsøer.

Aar 1822 trængte Kaptain James Weddell af den engelske Marine med to smaa Skibe længere sydpaa end nogen Søfarer endnu var naaet, tilmed uden at

støde paa særlige Vanskeligheder. Han konstaterer, at han, hvorvel han tit mødte Ishindringer, før han naaede den tooghalvfjerdsindstyvende Breddegrad, da han først havde naaet den, fandt Havet fuldstændig isfrit, og at han, da han naaede $74^{\circ} 15'$ mod Syd, kun saa tre store Isøer og slet ingen Ismarker. Det ser besynderligt ud, at Weddell, skønt der saas store Fugleflokke og andre Tegn paa Lands Nærhed, og skønt der syd for Shetlandsøerne fra Mastetoppen skimtedes Land mod Syd, dog stiller sig afvisende til Tanken om et Land ved Sydpolen.

Den ellefte Januar 1823 sejlede Kaptain Benjamin Morrel med den amerikanske Skonnert Hvepsen fra Kerguelens Land i den Hensigt at trænge saa langt frem sydpaa som muligt. Første Februar var han naaet til $64^{\circ} 52'$ s. B. og $118^{\circ} 27'$ ø. L. I hans Skibsjournal for den Dato findes følgende Bemærkninger: „Vinden blæste op til en elleve Knobs Brise, og vi benyttede Lejligheden til at gaa mod Vest; da vi imidlertid følte os overbeviste om, at jo længere vi gik syd paa hinsides den 64de Breddegrad, des mindre Is var der at vente, satte vi Kursen noget mod Syd, til vi passerede Polarkredsen og naaede ned til $69^{\circ} 15'$. Her saas ingen Ismark og kun ganske faa Isflager.“

Under Datoen af fjortende Marts finder jeg følgende Indførelse: „Søen var nu fuldstændig fri for sammenhængende Is, kun et Dusin Isflager var i Sigte. Samtidig var Luftens og Vandets Temperatur mindst 6 Grader højere (mildere) end den nogen Sinde havde været mellem 60de og 62de Breddegrad. Vi befandt os nu $70^{\circ} 14'$ mod Syd og Luften viste 7 Graders Varme, Vandet $5\frac{1}{2}$. Kompassets Misvisning udgjorde her $14^{\circ} 27'$ mod Øst Jeg har adskillige Gange passeret den sydlige Polarkreds paa forskellige Læng-

degrader, og jeg har ufravigelig fundet, at saavel Vandets som Luftens Temperatur steg, jo længere jeg trængte frem paa den anden Side den 65de Breddegrad, mens Kompassets Misvisning aftog i samme Forhold. Nord for denne Breddegrad — mellem tredssindstyvende og femogtredssindstyvende Breddegrad — havde vi derimod ofte stor Vanskelighed med at finde farbart Vand mellem de uhyre og næsten talløse Isflager, hvoraf nogle var over en Fjerdingsvej i Omfang og hævede sig til mere end 500 Fod over Havfladen.“

Da Kaptain Morrel omtrent var udgaaet paa Brændsel og Vand og savnede passende Instrumenter, og da det desuden var sent paa Aaret, saa han sig nødsaget til at vende om uden at gøre noget Forsøg paa at trænge frem mod Vest, skønt han havde fuldstændig aabent Hav for sig. Han udtaler som sin Formening, at han — saafremt ikke disse tvingende Grunde havde nødt ham til at gaa tilbage — vilde have formaaet at trænge frem om ikke just til Polen saa dog til femogfirssindstyvende Breddegrad. Jeg har anført hans Anskuelser temmelig omstændeligt, for at Læseren kan faa Lejlighed til at skønne over, hvorvidt de fandt Bekræftelse i mine egne senere Erfaringer.

I Aaret 1831 sejlede Kaptain Brisco med Briggen „Livlig“, der tilhørte Rhederne Enderby i London, til Sydhavet ledsaget af Kutteren Tula. Den 28de Februar, da han befandt sig paa $66^{\circ} 30'$ s. B. og $47^{\circ} 13'$ ø. L., opdagede han Land og „saa tydeligt gennem Sneen de sorte Toppe af en Række Bjerge, der strakte sig mod Ostsydost“. Han opholdt sig i denne Egn hele den følgende Maaned, men paa Grund af stormfuldt Vejr formaaede han ikke at komme Kysten paa nærmere Hold end 10 Mil. Da han fandt det umuligt at udrette mere det Aar, drog

han mod Nord for at overvintre ved Van Diemens Land.

I Begyndelsen af 1832 drog han atter sydpaa, og den fjerde Februar saas Land mod Sydost paa $67^{\circ} 15'$ s. B. og $69^{\circ} 29'$ v. L. Det viste sig snart at være en Ø nærved det Land, han først havde opdaget. Den enogtyvende i Maaneden lykkedes det ham at lande paa sidstnævnte, som han tog i Besiddelse i Kong William den fjerdes Navn og kaldte Adelaides Ø til Ære for den engelske Dronning. Da disse Oplysninger tilflød det kgl. geografiske Selskab i London, drog Selskabet følgende Slutning af dem: „at der eksisterer en sammenhængende Landstrækning mellem 47° og $30'$ ø. B. og $69^{\circ} 29'$ v. L., og at dens Nordgrænse falder mellem sexogtredssindstyvende og syvogtredssindstyvende sydlige Breddegrad“. Angaaende denne Slutning bemærker Hr. Reynolds: „Vi kan paa ingen Maade anse den for rigtig; heller ikke finder den nogen Støtte i de Opdagelser, Brisco gjorde. Det var indenfor dette Omraade, at Weddell trængte sydpaa følgende den Meridian, der skærer det østlige Georgia, Sandwich Land og de sydlige Ørken- og Shetlandsøer.“ Det vil ses, at de Erfaringer, jeg gjorde, fuldstændig omstøder den Slutning, Selskabet havde ment at kunne drage.

Jeg har nu opregnet de vigtigste Forsøg, der var blevet gjort paa at trænge langt frem mod Syd, og det fremgaar heraf, at der forud for Janes Rejse var næsten tre Hundrede Længdegrader, paa hvilke den sydlige Polarkreds slet ikke var blevet overskreden. Vi havde altsaa et vidtstrakt Opdagelsesfelt foran os, og det var med en Følelse af den dybeste Interesse, at jeg lyttede til Kaptain Guy, da han erklærede, det var hans Hensigt dristigt at trænge frem mod Syd.

XVII

Vi sejlede mod Syd i fire Dage efter at have opgivet vor Søgen efter Glass' Øer uden at støde paa nogensomhelst Is. Den sexogtyvende ved Middagstid befandt vi os paa $63^{\circ} 23'$ s. B. og $41^{\circ} 25'$ v. L. Vi saa nu adskillige store Isblokke og en Isflage, hvis Udstrækning dog ikke var ret betydelig. Vi havde næsten hele Tiden nordøstlige eller sydøstlige Vinde, der imidlertid var meget svage. Hver Gang Vinden var Vesten — og det indtraf sjælden — var den uvægerlig ledsaget af Regn. Hver Dag sneede det mer eller mindre. Den syvogtyvende viste Termometret en Grads Varme.

Første Januar 1828. Denne Dag blev vi fuldstændig indesluttet af Is og vore Udsigter var alt andet end lyse. Hele Formiddagen igennem blæste en stærk Storm fra Nordost og slyngede store Isflager mod Skibets Ror og Stævn med en saadan Voldsomhed, at vi alle skælvede for Følgerne. Henimod Aften, mens Stormen endnu blæste med fuld Styrke, revnede en stor Ismark foran os, og ved at sætte alle Sejl til lykkedes det os at presse os frem mellem de mindre Isflager, til vi naaede aabent Vande. Da vi nærmede os til det, mindskede vi Sejl lidt efter lidt; og da vi var blevet klar af Isen, drejede vi bi for enkeltrebet Fok.

Anden Januar. Taaleligt Vejr. Ved Middagstid befandt vi os paa $69^{\circ} 10'$ s. B. og $42^{\circ} 20'$ v. L., vi havde altsaa passeret den sydlige Polarkreds. Mod Syd saas meget lidt Is, hvorvel vi havde store Ismarker bag os. Denne Dag lavede vi os en Log af en Jærn-Beholder, der rummede firs Potter, og en

Line paa to Hundrede Favnes Længde. Vi fandt at Strømmen gik nordpaa med en Hastighed af 1200 Fod i Timen. Termometret viste $1\frac{1}{2}$ Grads Varme. Kompassets Misvisning befandtes at være $14^{\circ} 28'$ mod Øst.

Femte Januar. Vi havde fortsat Sejladsen mod Syd uden at møde særlige Vanskeligheder. Denne Morgen stansedes vi imidlertid paa $73^{\circ} 15'$ s. B. og $42^{\circ} 10'$ v. L. af en uhyre, fast Isstrækning. Ikke des mindre saa vi meget aabent Vand mod Syd og tvivlede ikke paa, at vi jo nok kunde naa det. Vi holdt mod Øst langs Isranden og kom tilsidst til en Aabning, der var omtrent en Fjerdingsvej bred; gennem den varpede vi os frem henad Aften. Det Hav, hvor vi nu befandt os, var opfyldt af Drivis men uden Ismarker, og vi sejlede dristigt videre som før. Kulden syntes ikke at tage til, skønt det sneede ret hyppigt, og der nu og da indtraf voldsomme Haglbyger. Umaadelige Flokke af Albatrosser fløj i Dagens Løb hen over Skonnerten i Retning fra Sydøst til Nordvest.

Syvende Januar. Vi havde stadig saa vidt aabent Vande, at vi uden Vanskelighed kunde holde vor Kurs. Mod Vest saa vi nogle mægtige Isbjærge; ud paa Eftermiddagen passerede vi tæt forbi et, hvis Top maa have været mindst 400 Favne over Havfladen. Dets Omfang var antagelig en tre Fjerdingsvej, og adskillige Vandstrømme sprang frem af Revner i dets Sider. Vi beholdt denne Isø i Sigte i to Dage; da blev den borte for os paa Grund af taaget Vejr.

Tiende Januar. Tidlig i Morges ramtes vi af den Ulykke, at en Mand gik over Bord. Han var Amerikaner, fra New York, og hed Peter Vredenburgh;

han var en af Skonnertens flinkeste Matroser. Han faldt fra Bougen ned mellem to Isflager og kom ikke op mere. Ved Middagstid befandt vi os paa $78^{\circ} 30'$ s. B. og $40^{\circ} 15'$ v. L. Kulden var nu overordentlig stærk, og hvert Øjeblik blev vi overfaldne af voldsomme Haglbyger fra Nordost. I denne Retning saa vi ogsaa flere umaadelige Isbjærge og hele Horisonten mod Øst syntes spærret af Ismasser, der rejste sig det ene Lag ovenpaa det andet. Noget Drivtømmer flød forbi om Aftenen; og utallige Fugle fløj hen over os, hvoriblandt Stormfugle, Albatrosser og en stor Fugl med skinnende blaa Fjerdragt. Kompassets Misvisning var nu mindre, end før vi passerede Polarkredsen.

Tolvte Januar. Det saa paany tvivlsomt ud for vor Fremtrængen mod Syd; ti i Retning af Polen saas intet uden en tilsyneladende endeløs Ismark, der afsluttedes med en Kæde sønderrevne Isbjærge, der rejste sig truende Tind ved Tind. Vi sejlede mod Vest til den fjortende i Haab om at finde en Gennemgang.

Fjortende Januar. Denne Morgen naaede vi den vestlige Ende af den Ismark, der havde spærret os Vejen; vi sejlede til Luvart for den og kom ind i et aabent Hav uden mindste Spor af Is. Vi lod Loglinen løbe ud paa 200 Favne og fandt en sydgaaende Strøm, hvis Hastighed var 2400 Fod i Timen. Luftens Temperatur var 7 Grader, Vandets 1 Grad Varme. Vi sejlede nu mod Syd til den 16de uden at møde nogen Hindring af Betydning; nævnte Dag befandt vi os ved Middagstid paa $81^{\circ} 51'$ s. B, og 42° v. L. Vi loggede paany, Strømmen gik stadig mod Syd, men nu med en Hastighed af

3600 Fod i Timen. Misvisningen var aftaget, og Luftens Temperatur var mild og behagelig, Termometret viste 9 Graders Varme. Der var ingen Is at se. Alle ombordværende følte sig nu sikre paa at naa Polen.

Syttende Januar. Denne Dag var rig paa Begivenheder. Talløse sydfra kommende Fuglesværme fløj hen over Skibet; det lykkedes at skyde en Del fra Dækket; en af dem, en Art Pelikan, viste sig at være en fortræffelig Spise. Omtrent ved Middag øjnedes fra Mastetoppen en mindre Isflage udfor Bagbords Boug, og paa Isflagen saas et stort Dyr. Da det var godt og næsten stille Vejr, beordrede Kaptain Guy to Baade til at gaa ud for at tage det nærmere i Øjesyn. Dirk Peters og jeg var sammen med Styrmanden i den største af Baadene. Da vi kom hen til Isflagen, saa vi, at den var taget i Besiddelse af et kæmpestort Dyr, der lignede en Isbjørn men var langt større. Da vi var godt bevæbnede, betænkte vi os ikke paa strax at skride til Angreb. Adskillige Skud blev affyrede hurtigt efter hverandre, og de fleste syntes at ramme i Hoved eller Krop. Bestiet lod sig imidlertid ikke forknytte heraf men sprang i Vandet og svømmede med aabent Gab henimod den Baad, hvor Peters og jeg fandt os. Paa Grund af den Forvirring, der opstod ved denne uventede Vending i Begivenhedernes Gang, var ingen rede med et nyt Skud, og Bjørnen havde naaet at faa det halve af sit uhyre Corpus ind over Baadens Ræling og grebet en af Mændene ved Krydset, før der blev foretaget noget for at slaa dens Angreb tilbage. I denne overhængende Fare var det ene og alene Peters' Hurtighed og Behændighed, der frelste os fra Ødelæggelse. Han sprang op paa

Uhyrets Ryg, plantede Bladet af sin Kniv i dets Nakke og naaede Rygmarven med et eneste Stød. Dyret faldt stendødt i Vandet og rev Peters med sig i Faldet. Han kom imidlertid strax op til Overfladen igen; vi kastede et Reb ud til ham, og han fastgjorde dermed Byttet, før han selv krøb ind i Baaden igen. Derpaa vendte vi i Triumf tilbage til Skonnerten med vort Bytte paa Slæb. Vi maalte Bjørnen, og den viste sig at være sine fulde femten Fod lang. Den var hvid, stridhaaret og tæt krøllet. Dens Øjne var større end Isbjørnens og de var blodrøde; dens Snudeparti var ret afstumpet, den mindede i saa Henseende om Bulldoggen. Dens Kød var mørt men overordentlig harsk og trannet; Skibsfolkene spiste det dog med stor Appetit og paastod, at det smagte fortræffeligt.

Vi havde knapt faaet vort Bytte slæbt hen til Skibets Side, før Udkigsmanden i Mastetoppen istemte det glade Raab: „Land forude til Styrbord!“ Alle Mand var nu paa deres Post, og da det yderst belejligt begyndte at lufte fra Nordost, naaede vi snart ind under Kysten. Det viste sig at være en lav Klippeø; den kunde vel være en Mil i Omfang; og den var fuldstændig blottet for Plantevæxt, naar undtages en Art Kaktus. Naar man nærmer sig til den nordfra, ser man en ejendommelig Klipperand, der minder stærkt om rebomslagne Bomuldsballer. Gaar man rundt om disse Skær, træffer man mod Vest en lille Bugt; der fandt vore Baade en bekvem Landingsplads.

Det tog os ikke lang Tid at underkaste Øen en omhyggelig Undersøgelse, men paa en enkelt Undtagelse nær fandt vi intet, der vakte vor Interesse. Paa Sydspidsen fandt vi halv skjult under nogle løse Stene et Stykke Træ, der saa ud til at have

dannet Forstavnen paa en Kano. Der var aabenbart gjort Forsøg paa at smykke den med Udskæringer; Kaptain Guy mente at kunne skelne en Skildpadde, Ligheden forekom mig dog ikke slaaende. Fraregnet denne Forstavn — om det da ellers var en saadan — fandt vi i øvrigt intet, der forraadte, at Mennesker tidligere havde gæstet Øen. Langs Kysten saa vi Drivis — dog meget lidt. Denne Ø, som Kaptain Guy til Ære for sin Medrheder kaldte Bennets Ø, laa paa $82^{\circ} 50'$ s. B. og $42^{\circ} 20'$ v. L.

Vi var nu kommet over 8 Grader sydligere end nogen Søfarer før os, og Havet laa fremdeles fuldstændig aabent foran os. Vi gjorde tillige den Opdagelse, at Misvisningen aftog, efterhaanden som vi nærmede os Polen, og hvad der var mere forbavsende, at Luftens og paa det sidste ogsaa Vandets Temperatur blev mildere og mildere. Vejret kunde ligefrem kaldes behageligt, og vi havde hele Tiden svage nordlige Vinde. Himlen var gennemgaaende klar, nu og da med en let Dis i den sydlige Horizont, hver Gang dog af kort Varighed. Vi havde egentlig kun to Vanskeligheder at kæmpe med; det begyndte at knibe med Brændselet, og der var udbrudt Skørbug blandt Mandskabet. Disse to Ting begyndte at gøre Indtryk paa Kaptain Guy, og han talte jævnlig om at vende om. Jeg følte mig overbevist om, at vi snart vilde komme til et eller andet Land, saafremt vi blot holdt vor Kurs; og at dømme efter de Erfaringer, vi allerede havde gjort, vilde det næppe bestaa af den øde og golde Jordbund, vi havde stødt paa under højere arktiske Breddegrader; jeg lagde derfor Kaptain Guy indtrængende paa Sinde at holde ud, i det mindste nogle faa Dage endnu. Saa fristende en Lejlighed til at løse det store Problem om et Fastland ved Sydpolen havde

endnu aldrig frembudt sig for noget Menneske, og jeg tilstaar, jeg var bristefærdig af Harme over vor Øverstbefalendes frygtsomme og lidet betimelige Forslag. Jeg gav min Tale frit Løb, og jeg tror virkelig, mine Ord gjorde saa stærkt Indtryk paa ham, at de bevægede ham til at drage videre. Hvorvel jeg dybt maa beklage de ulykkelige og blodige Begivenheder, der udsprang af mit Raad, kan jeg dog ikke andet end føle en vis Tilfredsstillelse over — om end i nok saa ringe Grad — at have medvirket til for Videnskabens Øje at blottlægge en af de Hemmeligheder, der allerhæftigst har vakt dens Interesse.

XVIII

Attende Januar. Denne Morgen¹⁾ fortsatte vi Rejsen mod Syd med samme behagelige Vejr som hidtil. Søen var fuldstændig glat, Luften nordlig og lun, Vandets Temperatur 9 Grader. Vi gjorde paany Loggen klar, lod den løbe ud paa 150 Favnes Line og fandt, at Strømmen gik mod Syd med en Hastighed af 4800 Fod i Timen. Denne Omstændighed, at baade Vind og Strøm stadig var sydgaaende, vakte adskillig Eftertanke, ja Uro ombord i Skonnerten; jeg kunde se, at selv Kaptain Guy var blevet

¹⁾ Udtrykkene Morgen og Aften, som jeg har brugt for at undgaa Forvirring, maa naturligvis ikke tages bogstaveligt. Det var jo længe siden, vi overhovedet havde haft Nat; det var Dag hele Døgnet igennem. Tidsangivelserne er overensstemmende med nautisk Tid, og Stedsbestemmelserne er foretagne efter Kompasset. Heller ikke tør jeg indestaa for stræng Nøjagtighed i Tids-, Længde- og Breddeangivelser i den første Del af mit Værk, da jeg ikke den Gang førte regelmæssig Dagbog. Jeg har altsaa i mange Tilfælde maattet forlade mig paa Hukommelsen.

meget betænkelig. Han var imidlertid yderst ømtaalig overfor Latterliggørelse, og det lykkedes mig tilsidst at le ham bort fra hans Bekymringer. Misvisningen var nu ganske ubetydelig. I Løbet af Dagen saa vi en Mængde Slethvaler; og utallige Sværme Albatrosser fløj hen over Skibet. Vi opsamlede ogsaa en Busk, der var fuld af røde Bær, noget lignende som Hyben, samt Aadselet af et mærkeligt Landdyr. Det var tre Fod langt men kun 6 Tommer højt; det havde fire korte Ben bevæbnede med lange Kløer, der var skarlagensrøde og i stofflig Henseende mindede om Koral. Legemet var bedækket med glat, silkeblødt, snehvidt Haar. Halen var spids som en Rottes og omtrent halvanden Fod lang. Hovedet mindede om Kattens med Undtagelse af Ørerne, der var nedhængende som paa en Hund. Tænderne var af samme skinnende Skarlagensfarve som Kløerne.

Nittende Januar. I Dag, da vi befandt os paa $83^{\circ} 20'$ s. B. og $43^{\circ} 5'$ v. L., fik vi paany Land i Sigte fra Mastetoppen; det viste sig at være en Gruppe store Øer. Kysterne var stejle; Indlandet syntes at være godt forsynet med Skov, hvad der voldte os stor Glæde. Omtrent 4 Timer efter at vi havde faaet Landet i Sigte, kastede vi Anker paa ti Favne Vand, i Sandbund, en Mil fra Kysten, da en stærk Brænding gjorde os betænkelige ved at gaa nærmere. De to største Baade blev nu satte i Vandet og en velbevæbnet Deling (hvorimellem Peters og jeg var) sejlede ud for om muligt at finde en Aabning i det Rev, der lod til at omslutte Øen. Da vi havde søgt en Tid, opdagede vi en Indgang og stod netop i Begreb med at løbe ind i den, da vi saa fire store Kanoer sætte af fra Kysten med mange, som det syntes velbevæbnede Mænd om-

bord. Vi ventede paa dem, og da de bevægede sig med stor Hastighed, var de snart indenfor Prajevidde. Kaptain Guy rakte et hvidt Lommetørklæde i Vejret paa Bladet af en Aare, og Mændene stansede nu brat og istemte en høj Pludren isprængt med Raab, hvoraf vi kunde skelne Ordene: Anamu-u og Lama-Lama! Det blev de ved med en halv Times Tid, saa vi havde god Lejlighed til at tage dem i Øjesyn.

I de fire Kanoer, der vel kunde være 50 Fod lange og 5 Fod brede, var der ialt 110 Vilde. De var paa Højde med Europæere men mere firskaarne og muskuløse. Deres Hudfarve var kulsort; deres Haar langt, tykt og kruset. De var klædte i laadne og bløde Skind af et os ukendt sort Dyr; og disse Dragter var afpassede til Legemet med ikke ringe Duelighed; Haarene vendte indad undtagen ved Hals, Haandledd og Ankler. Deres Vaaben bestod hovedsagelig af Køller, der var forfærdigede af en mørk, aabenbart meget tung Træsart. Vi fik dog ogsaa Øje paa nogle Spyd med Flintestensspidser, samt nogle faa Slynger. I Bunden af Kanoerne laa der fuldt op af sorte Stene paa et stort Ægs Størrelse.

Da de var kommet til Ende med deres Konference (de opfattede aabenbart selv deres Skraalen som en saadan), traadte en af dem, formentlig Høvdingen, frem i Kanoens Forstavn og gjorde Tegn til os, at vi skulde ro hid og lægge os langskibs med dem. Dette Vink lod vi, som vi ikke forstod, idet vi ansaa det for det klogeste om muligt at opretholde Afstanden mellem os, da de var over fire Gange saa mange som vi. Da Høvdingen blev vor Nølen var, lod han de tre af Kanoerne blive tilbage og nærmede sig i sin egen. Saa snart han var paa Siden af os, sprang han ombord i den største af

vore Baade, tog Plads ved Siden af Kaptain Guy og udbrød atter og atter, mens han pegede ud paa Skonnerten: „Anamu-mu! — Lama-Lama!“ Vi begav os nu tilbage til Skibet. De fire Kanoer fulgte efter i ringe Afstand.

Da vi kom paa Siden af Skibet, lagde Høvdingen den største Forbavselse og inderligste Henrykkelse for Dagen; han klappede i Hænderne, klaskede sig paa Laarene og Brystet og lo himmelhøjt. Hans Følgesvende tog Del i hans Lystighed, og i nogle Minutter herskede et aldeles øredøvende Spektakel. Da der langt om længe blev Ro paany, befalede Kaptain Guy, at Baadene — som en nødvendig Forsigtighedsregel — skulde hejses op og betydede Høvdingen, hvis Navn, som vi snart efter erfarede, var Tu-vit, at vi ikke kunde tilstede flere end tyve af hans Mænd at komme ombord ad Gangen. Han syntes velfornøjet med den trufne Bestemmelse, uddelte nogle Befalinger til Kanoerne, hvoraf en nu nærmede sig, mens de øvrige holdt sig i en Afstand paa ca. 150 Fod. Tyve af de Vilde kom ombord og gav sig til at fare rundt paa Dækket og kravle om i Rigningen; de lod i høj Grad som var de hjemme og undersøgte alt med stor Nysgerrighed.

De havde aabenbart aldrig før set et Menneske af den hvide Race, hvis Ansigtssfarve syntes at indgyde dem Angst. De troede, at Jane var et levende Væsen, og syntes at være bange for at saare det med Spidserne af deres Spyd, som de omhyggelig vendte opad. Vort Mandskab fik Lejlighed til at more sig kosteligt over Tu-vit. Kokken stod og kløvede Brænde i Nærheden af Kabyssen og kom af Vanvare til at hugge Øxen i Dækket, hvor der fremkom en ret dyb Revne. Høvdingen løb strax til, skubbede Kokken temmelig ublidt tilside og begyndte

at klynke og jamre sig af Medynk med Skonnertens formentlige Lidelser, idet han samtidig lod Haanden glide hen over Flængen, som han derpaa udvaskede med Havvand fra en Pøs, der stod tæt ved. En saa stor Uvidenhed var vi ikke forberedte paa; hvad mig angaar, kunde jeg ikke væрге mig mod den Tanke, at den til Dels var fremhyklet.

Da vore Gæster havde tilfredsstillet deres Nysgerrighed oven Dæk, førte vi dem neden under og her gik deres Forbavselse ud over alle Grænser. De blev helt maalløse og strejfede om i dyb Tavshed, der kun nu og da afbrødes af sagte Udraab. Vore Vaaben gav dem meget Stof til Eftertanke, og de fik Lov til at fingre med dem og undersøge dem efter Behag. Jeg tror ikke, de havde nogensomhelst Mistanke om deres virkelige Anvendelse, de antog dem vist snarere for Afgudsbilleder paa Grund af den Omhu, vi viste dem, og den Opmærksomhed, hvormed vi vogtede paa deres Bevægelser, mens de undersøgte dem. Ved Synet af de store Kanoner steg Forundringen til det dobbelte. De nærmde sig til dem med ethvert Tegn paa den dybeste Ærbødighed og Ærefrygt, men de undlod at undersøge dem nærmere. Nede i Kahytten hang to store Spejle og her naaede deres Forbavselse sit Højdepunkt. Tu-vit var den første, der kom i Nærheden af dem; han var kommet midt ud paa Gulvet med Ansigtet til det ene og Ryggen til det andet, før han opdagede dem. Da den Vilde nu løftede sine Øjne og saa sit Billede i Spejlet, troede jeg, han skulde blive gal; men da han vendte for at undfly og for anden Gang fik Øje paa sig selv i den modsatte Retning, da blev jeg bange for, at han skulde opgive Aanden paa Stedet. Ingen Overtalelse kunde formaa ham til at se efter endnu en Gang; han kastede sig ned paa

Gulvet, skjulte Ansigtet i Hænderne og blev liggende saaledes, til vi saa os nødsagede til at slæbe ham op paa Dækket.

Alle de Vilde fik Lov til at komme ombord i Hold paa tyve Mand ad Gangen; Tu-vit opholdt sig hos os hele Tiden. Vi fandt ingen Tyvetilbøjeligheder hos dem; vi savnede heller ikke nogetsomhelst, da de havde forladt os. Under hele Besøget optraadte de særdeles venskabeligt. Der var imidlertid adskiligt i deres Opførsel, som det var os umuligt at forstaa; vi kunde f. Ex. ikke formaa dem til at nærme sig til enkelte saare uskyldige Genstande, saa som Skonnertens Sejl, et Æg, en opslaaet Bog eller en Pande med Mel. Vi søgte at bringe i Erfaring, hvor vidt de besad Artikler tjenlige til Handelsvare; vi havde dog meget vanskeligt ved at gøre os forstaaelige. Vi erfarede dog til vor store Forbavselse, at Øerne vrimlede af Gallipagos-Skildpadder; vi saa et af disse Dyr i Tu-vits Kano. Vi saa tillige en af de Vilde i Besiddelse af nogle Søpølser, som han fortærede med stor Graadighed i raa Tilstand. Disse Anomalier —; ti som saadanne maatte de opfattes paa denne Breddegrad —, vakte hos Kaptain Guy Ønsket om at underkaste Landet en grundig Undersøgelse i det Haab, at hans Opdagelse skulde vise sig at være en god Forretning. Jeg selv var ganske vist interesseret i at erfare noget nærmere om disse Øer, men jeg var ganske anderledes alvorligt opsat paa at fortsætte Rejsen mod Syd uopholdeligt. Vi havde godt Vejr nu, men ingen kunde sige, hvor længe det vilde vare; vi befandt os paa fireogfirsindstyvende Breddegrad, foran os laa aabent Hav, Strømmen var stærkt sydgaaende og Vinden gunstig, jeg kunde da kun med Utaalmodighed høre paa Forslag, der vilde medføre længere Ophold end strængt

nødvendigt for Mandskabets Sundhed og Indtagningen af et passende Forraad af Brændsel og friske Levnetsmidler. Jeg forestillede Kaptainen, at vi let kunde anløbe disse Øer paa Tilbagevejen og overvinde der i Tilfælde af Ishindringer. Han gik tilsidst ind paa min Tankegang; ti jeg havde paa en eller anden Maade erhvervet mig en ikke ringe Indflydelse paa ham, jeg ved knap selv hvorledes; og det besluttedes, at vi, selv om vi fandt Søbølser, kun skulde blive liggende en Uges Tid for at komme til Kræfter og derpaa drage mod Syd, mens det endnu var Tid. Vi traf de nødvendige Forberedelser og fik med Tu-vit som Vejviser bragt Jane velbeholden indenfor Revet, hvor vi forankrede den i en udmærket, landomsluttet Bugt paa Hovedøens sydøstlige Kyst, hvor der var ti Favne Vand og sort Sandbund. Ved denne Bugt fandtes, fortalte man os, tre smukke Kilder med godt Vand, og vi saa, at der var Brændsel nok i Nærheden. De fire Kanoner fulgte os men holdt sig dog i ærbødigt Afstand. Tu-vit selv blev ombord, og da vi lod Ankeret falde, indbød han os til at gaa med i Land og besøge hans Landsby i det indre. Kaptain Guy samtykkede; ti af de Vilde blev holdt tilbage som Gidsler, og tolv af os gjorde sig rede til at følge Høvdingen. Vi sørgede for at være velbevæbnede uden dog at lægge nogen Mistillid for Dagen. Skonnerten havde sine Kanoner i Skudstilling og Entrenættene rede; ligesom der iøvrigt var truffet alle mulige Forsigtighedsregler mod en Overrumpling. Første Styrmand fik Ordre til ikke at lade nogen komme ombord under vor Fraværelse; hvis vi ikke vendte tilbage i Løbet af tolv Timer, skulde han sende Storbaaden rundt om Øen med en Drejekanon og lede efter os.

For hvert Skridt vi gjorde ind i Landet, paatvang

den Overbevisning sig os mere og mere, at vi var kommet til et Land, der paa væsentlige Punkter afveg fra ethvert andet, hvor civiliserede Mennesker indtil nu havde sat deres Ben. Vi saa ikke den Ting, hvormed vi i Forvejen var fortrolige. Træerne lignede ingen os bekendt Væxt i de hede, de tempererede eller den nordlige kolde Zone, og de var ganske ulig Vegetationen paa de lavere sydlige Breddegrader, som vi allerede havde gennemkrydset. Selv Klipperne var nye med Hensyn til Masse, Farve og Lagdannelse; og Vandløbene havde, hvor utroligt det end lyder, saa lidt til fælles med andre Himmelstrøgs Vande, at vi betænkte os paa at drikke af dem, ja havde Vanskelighed ved at anse deres Egenskaber for helt naturlige. Ved en lille Bæk, der krydsede vor Vej — det var den første, vi traf paa — stansede Tu-vit og hans Ledsagere for at drikke. Paa Grund af Vandets ejendommelige Beskaffenhed afslog vi at smage paa det i den Tro, at det var snavset; først senere kom vi til den Erkendelse, at Vandløbene overalt paa Øerne havde samme Udseende. Jeg ved knap, hvorledes jeg skal fremkalde en tydelig Forestilling om denne Væske; jeg kan i hvert Fald ikke gøre det uden mange Ord. Skønt den flød hurtigt, overalt hvor Terrainet skraanede, ligesom andet Vand, saa gjorde den dog ikke Indtryk af at være klar, undtagen hvor den faldt i en Kaskade. Og dog var den lige saa klar som alt andet rindende Vand, Forskellen var kun tilsyneladende. Ved første Øjekast lignede dette Vand — især hvor Jordbunden kun skraanede lidt — en tyktflydende Gummiopløsning. Men det frembød ganske anderledes mærkelige Egenskaber. Det var ikke farveløst men heller ikke ensartet farvet, det fremviste under sit Løb alle Afskygninger af Purpur

som et changerende Silkestof. Disse Afskygninger frembragtes paa en Maade, der vakte lige saa stor Forbavselse hos os, som Spejlet havde vakt hos Tu-vit. Vi opfangede noget Vand i en Skaal, lod det falde fuldstændig til Ro og gjorde nu den Opdagelse, at den hele Væskemasse bestod af et vist Antal skarpt adskilte Aarer af forskellig Farve, og at Sammenhængskraften mellem de enkelte Aarers Smaadele var fuldstændig men ikke mellem de tilstødende Aarers. Naar man jog en Kniv tværs gennem Aarerne, lukkede Vandet sig øjeblikkeligt om den, ligesom Tilfældet er med Vandet hos os; og naar man trak den tilbage, udslettedes ligeledes i samme Nu hvert Spor efter den. Men hvis Kniven blev stukket ind mellem to Aarer, frembragtes en fuldstændig Adskillelse, som Sammenhængskraften ikke strax raadede Bod paa. Dette sælsomme Vand dannede ligesom det første Led i den store Kæde af tilsyneladende Mirakler, som det var min Skæbne tilsidst at blive omsluttet af.

XIX

Vi brugte næsten Timer om at naa Landsbyen, der laa 2 Mil inde i Landet, mens Vejen dertil gik gennem et bakket Strøg. Undervejs forstærkedes Tu-vits Skare — Kanoernes 110 Vilde — jævnlig med smaa Afdelinger paa fra 2 til 6—7 Mand, der ligesom tilfældigt stødte til os paa forskellige Steder. Dette foregik saa planmæssigt, at jeg begyndte at fatte Mistanke og betroede Kaptain Guy mine mørke Anelser. Nu var det imidlertid for sent at vende om, og vi blev enige om, at vi ikke kunde drage bedre Omsorg for vor Sikkerhed end lade, som vi

fuldt og fast stolede paa Tu-vits Redelighed. Vi fortsatte altsaa vor Vandring men holdt et vaagent Øje med de Vilde og tillod dem ikke at dele vor Styrke ved at trænge sig ind mellem os. Paa denne Maade drog vi frem, passerede en dyb Dalkløft og naaede endelig den eneste Samling Boliger, der efter Sigende fandtes paa Øen. Da vi fik Øje paa dem, udstødte Høvdingen et Raab og gentog hyppig Ordet „Klock-Klock“; vi antog, det maatte være Landsbyens Navn eller muligvis en Fællesbenævnelse paa Landsbyer.

Boligerne var af den elendigste Slags, som tænkes kan; og de var ikke byggede efter en ensartet Plan, hvilket dog er Tilfældet selv hos de laveststaaende af de hidtil kendte vilde Racer. Nogle af dem — vi erfarede, at de tilhørte Landets Stormænd, Vampuerne eller Yampuerne — bestod af et Træ, der var overhugget omtrent 4 Fod fra Roden og et stort sort Skind, der var udbredt over det og i løse Folder hang ned til Jorden. Derunder boede den Vilde. Andre af Boligerne bestod af utilhugne Trægrene, hvorpaa det visne Løv endnu sad, og som under en Vinkel paa 45 Grader skraanede over mod en Lervold, der uordentligt var hobet op til en Højde af 5—6 Fod. Andre igen var ikke andet end Huler, der var gravet lodret ned i Jorden og dækkedes af lignende Grene; disse fjærnedes, naar Beboeren skulde ind, og blev derpaa atter trukne for. Nogle enkelte var byggede mellem Træernes Tveger, og de øvre Grene var da halvvejs skaaret over, saa de bøjede sig sammen over de lavere, hvorved bedre Beskærmelse mod Vejret opnaaedes. Men langt det største Antal bestod imidlertid af smaa, lidt dybe Huler, der ligesom var nedkradsede i Skrænten af en mørk Stenaas, som lignede Valkejord, og som omsluttede Landsbyen paa de tre Sider. Foran

Døren af hver af disse primitive Huler saas en lille Klippeblok, som Beboeren omhyggeligt anbragte for Indgangen, naar han forlod Boligen, — af hvad Grund fattede jeg ikke, eftersom Stenen aldrig var stor nok til at dække mer end en Trediedel af Aabningen.

Denne Landsby, om den ellers fortjener et saadant Navn, laa i en ret dyb Dal og var kun tilgængelig sydfra, da den stejle Aas, som jeg allerede har nævnt, udelukkede Adgang fra alle andre Sider. Midt gennem Dalen løb en larmende Strøm af det samme vidunderligt udseende Vand, som jeg har beskrevet. Vi saa adskillige mærkelige Dyr i Nærheden af Boligerne; og de syntes alle at være fuldstændig tamme. Det største af dem lignede vort almindelige Svin med Hensyn til Legemsbygningen og Snudepartiet; men det havde en busket Hale, og dets Ben var slanke som Antelopens. Det bevægede sig overordentlig kejtet og usikkert, og vi saa det aldrig gøre noget Forsøg paa at løbe. Vi lagde ogsaa Mærke til adskillige Dyr af lignende Udseende, som imidlertid var længere i Kroppen og dækkede af sort Uld. En stor Mængde tamt Fjerkræ løb omkring, og det syntes at udgøre de Indfødtes vigtigste Næring. Til vor Forbavselse saa vi sorte Albatrosser i fuldstændig tæmmet Tilstand blandt disse Fugle; de søgte regelmæssig til Havs efter Føde men vendte altid tilbage til Landsbyen som til deres rette Hjem og benyttede den nære, sydlige Kyst som Rugested. Der traf de som sædvanlig sammen med deres gode Venner, Pingvinerne, men disse fulgte dem aldrig til de Vildes Boliger. Af andre tamme Fugle var der Ænder, der mindede meget om vore egne Brunnakker, sorte Suler og en stor Fugl, der af Udseende lignede en Musvaage

men ikke var nogen Rovfugl. Af Fisk syntes der at være Overflod. Vi saa under vort Besøg en Mængde tørret Laks, Klipfisk, Sværdfisk, Makrel, Kuller, Rokker, Havaal, Elefantfisk, Muller, Tunger, Papegøjefisk, Ulke, Knurhaner, Stokfisk, Flyndere, Paracutaer og utallige andre Arter. Vi gjorde den Iagttagelse, at det noget nær var de samme Fisk som ved Lord Aucklands Øerne paa enoghalvtreds-sindstyvende sydlige Breddegrad. Gallipagos-Skildpadden fandtes ogsaa i Mængde. Vi saa kun faa vilde Dyr, intet af betydelig Størrelse, og intet som vi kendte. Et Par Slanger af et gruopvækkende Ydre krydsede vor Vej, men de Indfødte tog ringe Notits af dem, hvoraf vi sluttede, at de ikke var giftige.

Da vi nærmede os Landsbyen i Følge med Tu-vit og hans Mænd, ilede en stor Folkesværm os i Møde udstødende høje Raab, hvoriblandt vi kun formaaede at skelne de evindelige Anamu-mu! og Lama-Lama! Det forbavsede os at se, at disse nyankomne paa faa Undtagelser nær var fuldstændig nøgne; det var kun Kano-Mændene, der var klædte i Skinddragter. Alle Landets Vaaben syntes ogsaa at være i deres Besiddelse; thi der saa ikke ud til at være nogle blandt Landsbyens Beboere. Der saas en Mængde Kvinder og Børn; førstnævnte manglede ikke helt personlig Skønhed. De var høje, ranke og velskabte og bevægede sig med en Ynde og Let-hed, som man ikke træffer paa i de civiliserede Samfund. Deres Læber var imidlertid tykke og plumpe ligesom Mændenes, saa man aldrig saa deres Tænder, selv ikke naar de lo. Deres Haar var blødere end Mændenes. Blandt disse nøgne Landsby-Beboere var der en ti-tolv Stykker, der ligesom Tu-vit og hans Følge var klædte i sort Skind og

bevæbnede med Lanser og tunge Køller. Disse syntes at besidde stor Indflydelse over de andre og talttes altid med Titelen Vampu. De beboede tillige de sorte Skindpaladser. Det, der tilhørte Tu-vit, laa midt i Landsbyen og var meget større og adskilligt bedre indrettet end de andre Boliger af samme Slags. Træet, som bar det oppe, var savet over omtrent 12 Fod fra Roden, og man havde ladet adskillige Grene blive siddende lige under det gennemsaveede Sted, hvorved Telttaget blev holdt udspændt og hindredes i at hænge og flagre om Stammen. Desuden var Taget, der bestod af fire med Træpinde sammenhæftede Skind, fastgjort ved Hjælp af Kæppe, der var drevet gennem det og ned i Jorden. En Mængde vissent Løv var strøet ud over Gulvet og tjente som Tæppe.

Til denne Hytte førtes vi med stor Højtidelighed; og de Indfødte trængte sig ind efter os, saa længe der var Plads. Tu-vit satte sig ned paa de visne Blade og opfordrede os ved Tegn til at følge hans Exempel. Det gjorde vi og kom derved i en Situation, der var meget ubekvem, om ikke ligefrem kritisk. Vi sad paa Jorden tolv i Tallet, mens de Vilde, hvoraf der vel var en fyrretyve Stykker, sad rundt om os og saa tæt op ad os, at det ikke vilde været os muligt at gøre Brug af vore Vaaben, ja blot saa meget som rejse os, hvis der var opstaaet Tumult. Trængslen var ikke blot stor indenfor men ogsaa udenfor Teltet, hvor hele Øens Befolkning sandsynligvis var forsamlet, og Mængden hindredes kun ved Tu-vits uophørlige Anstrængelser og Tilraab i at trampe os ihjel. Den bedste Garanti for vor Sikkerhed havde vi dog i Tu-vits Tilstedeværelse blandt os, og vi besluttede at holde os nær til ham som det bedste Middel til at redde os ud af den

vanskelige Situation og strax angribe ham, hvis de Vilde gik over til Fjendtligheder.

Med noget Besvær bragtes endelig en vis Ro til Veje, og Høvdingen henvendte sig nu til os i en lang Tale, der meget lignede den, han havde holdt i Kanoen, med Undtagelse af at Udtrykket Anamu-mu nu forekom noget hyppigere end Vendingen Lama-Lama. Vi hørte paa Talen i dyb Tavshed, og da den var til Ende, svarede Kaptain Guy med at forsikre Høvdingen om sit evige Venskab og sin gode Vilje; han afsluttede sine Bemærkninger med Overrækkelsen af én Gave bestaaende af nogle Snore med blaa Perler og en Kniv. Ad Perlerne rynkede Majestæten til vor store Forbavselse temmelig foragteligt paa Næsen; Kniven derimod voldte ham megen Glæde, og han beordrede Middagen fremsat ufortøvet. Den blev rakt ind i Teltet over Hovedet paa de Tilstedeværende og bestod af de bævrende Indvolde af et os ukendt Dyr, sandsynligvis et af de tyndbenede Svin, som vi havde set, da vi nærmede os Landsbyen. Da hans Majestæt saa, at vi ikke vidste, hvorledes vi skulde bære os ad, begyndte han for at give os et godt Exempel at fortære Alen efter Alen af den henrivende Ret, til vi absolut ikke kunde holde det ud længer men utvetydigt forraadte vor Maves oprørte Tilstand, hvad der noget nær forbavsede Tu-vit lige saa meget som Spejlene før. Vi vægrede os imidlertid ved at nyde noget af de fremsatte Delikatesser og søgte at gøre ham begribeligt, at vi slet ingen Appetit havde, eftersom vi lige havde sat en solid Frokost til Livs.

Da Monarken havde endt sit Maaltid, rettede vi en Mængde snildt udtænkte Spørgsmaal til ham i den Hensigt at komme under Vejr med Landets vigtigste Frembringelser og bringe i Erfaring om nogen

af dem kunde drages til Nytte. Langt om længe syntes han at forstaa, hvad vi mente, og tilbød at følge os ned til en Del af Kysten, hvor der efter hans Forsikring skulde findes Søpølser (han pegede paa et af disse Dyr) i Overflod. Vi var glade ved allerede nu at finde Lejlighed til at slippe ud af Trængslen og tilkendegav, at vi var ivrige efter at komme afsted. Vi forlod nu Teltet, og ledsagede af hele Landsbyens Befolkning fulgte vi Høvdingen til den sydøstlige Del af Øen, ikke langt fra den Bugt, hvor vort Skib laa til Ankers. Her ventede vi omtrent en Time paa Kanoerne, der blev roet hid af nogle af de Vilde. Vi gik nu alle ombord i en af dem og blev roede ud langs Randen af førømtalte Rev og langs et, der laa endnu længere ude, og vi saa en saadan Mængde Søpølser, at de ældste Sømænd iblandt os aldrig havde set noget lignende ved de Øer paa lavere Breddegrader, som er mest bekendte for denne Handelsvare. Vi opholdt os længe nok ved disse Rev til at føle os forvissede om, at vi om fornødent vilde være i Stand til at lade et Dusin Skibe med Søpølser, hvorpaa vi bordede Skonnerten og skiltes fra Tu-vit efter dog først at have taget det Løfte af ham, at han i Løbet af 24 Timer skulde bringe os lige saa mange Ænder og Gallipagos-Skildpadder, som hans Kanoer kunde rumme. Under hele vor Udflugt var der intet i de Indfødtes Opførsel, der kunde vække vor Mistanke, med Undtagelse af den systematiske Maade, hvorpaa de øgede deres Styrke, mens vi var undervejs fra Skonnerten til Landsbyen.

XX.

Høvdingen var en Mand, der stod ved sit Ord, og det varede ikke længe, inden vi var rigeligt for-

synede med frisk Proviant. Skildpadderne var ualmindeligt gode, og Ænderne overtraf vort bedste Fuglevildt, de var overordentlig møre, saftige og velsmagende. Desuden bragte de Vilde os, da vi havde tilkendegivet dem vore Ønsker derom, en stor Mængde brun Selleri og Kokleare, samt en Kanoladning Fisk, hvoraf den meste var fersk, en Del tørret. Sellerien var en rigtig Lækkerbidsken, og Koklearen viste sig af uberegnelig Værdi for de af Folkene, der havde vist Tegn til Sygdom. I Løbet af kort Tid havde vi ikke en eneste Mand paa Sygelisten. Vi fik ogsaa megen anden frisk Proviant, f. Ex. en Slags Skaldyr, der i Udseende mindede om Muslinger men i Smag om Østers. Rejer og Krebs var der ogsaa nok af, Albatrosæg og andre mørktskallede Fugleæg ligeledes. Vi indtog ogsaa en rigelig Forsyning Kød af det førmtalte Svin. De fleste af Folkene syntes, det var en velsmagende Spise; mig forekom det trannet og ubehageligt. Til Genæld for disse gode Sager forsynede vi de Indfødte med blaa Perler, Messingkram, Søm, Knive og nogle Stykker rødt Klæde; og de var fuldstændig tilfredse med Byttet. Vi indrettede et rigtigt Torv inde paa Kysten lige under Skonnertens Kanoner, og her foregik vore Tuskhandeler i god Forstaaelse og med en Orden, som de Vildes Opførsel i Landsbyen Klock-Klock ikke havde ladet os vente.

Saaledes gik alt meget venskabeligt i flere Dage, og i den Tid var der ofte Indfødte ombord hos os, mens vore Folk ofte gik i Land og foretog lange Ture i det Indre, uden at nogen tilføjede dem mindste Overlast. Da Kaptain Guy indsaa, at det vilde være let at forsyne Skibet med en Ladning Sølser paa Grund af Øboernes venlige Holdning og deres Beredvillighed til at hjælpe os med at ind-

samle Varen, besluttede han at indlede Underhandlinger med Tu-vit om Opførelsen af passende Huse, hvor Artiklen kunde tilberedes; Høvdingen og Stammen skulde saa paatage sig at indsamle saa meget som muligt, mens Kaptain Guy selv benyttede sig af de gunstige Vejrforhold til at drage længere mod Syd. Høvdingen stillede sig meget imødekommende overfor det gjorte Forslag, og der blev følgelig afsluttet en for begge Parter tilfredsstillende Overenskomst, der gik ud paa, at Skonnerten skulde fortsætte sin Rejse, saa snart de nødvendige Forberedelser var trufne, det vil sige: saa snart Grundene var afstukne, en Del af Bygningerne rejste og andet Arbejde, der krævede hele Besætningens Medvirken, udført; tre Mand skulde saa blive tilbage paa Øen for at føre Tilsyn med Arbejdets Fuldbordelse og for at oplære de Indfødte i Tørringen af Søbølserne. Hvad Lønnen angik, skulde den være afhængig af de Vildes Flid under vor Fraværelse. De skulde have en vis Mængde blaa Perler, Knive, rødt Tøj o. s. fr. for et vist Antal Pikuls Søbølser, naar de havde disse færdige ved vor Tilbagekomst.

En nærmere Omtale af denne vigtige Handelsvares Natur og Maaden at tilberede den paa vil antagelig have nogen Interesse for mine Læsere, og jeg kan ikke finde et mere passende Sted til at hidsætte en Beskrivelse end her. Den er taget fra en for kort Tid siden udkommet Skildring af en Rejse i Sydhavet.

„Det er hint Bløddyr fra det indiske Ocean, der i Handelen gaar under det franske Navn *bouche de mer* (en Mundfuld fra Havet). Hvis jeg ikke tager meget fejl, kalder den berømte Cuvier det *gasterapoda pulmonifera*. Det samles i Mængde ved Stillehavs-Øernes Kyster og gaar særlig til det

kinesiske Marked, hvor det opnaar høj Pris, maaske lige saa høj som de meget omtalte spiselige Fugle-reder, der rimeligvis bestaar af den slimede Masse, som en vis Svaleart opsuger af disse Bløddyr's Legemer. De har ingen Skal, ingen Ben, overhovedet intet fremspringende Lem, kun to hinanden modstillede Organer, et til Optagelse og et til Udskilning; de bevæger sig ved Hjælp af deres udvidelige Sider ligesom Larver eller Orme og kryber ind paa Flakket, hvor en vis Art Svaler ved Lavvande faar Øje paa dem, borer deres skarpe Næb ind i de bløde Legemer og opsuger en gummiagtig og traadet Masse, der, naar den er tør, lader sig forarbejde til de faste Vægge i deres Reder. Deraf Navnet *gasteropeda pulmonifera*.

Dette Bløddyr er aflangt og af forskellig Størrelse, fra tre til atten Tommer langt; jeg har set nogle faa Stykker, der var ikke mindre end to Fod lange. De er omtrent runde, kun lidt fladtrykte paa den Side, der vender nedad mod Havbunden, og de er fra en til otte Tommer tykke. De kryber ind paa grundt Vand paa visse bestemte Aarstider sandsynligvis i den Hensigt at formere sig, da de ofte ses Parvis. Det er paa den Tid, da Solen har mest Magt og gør Vandet lunkent, at de nærmer sig Kysten, og de søger ofte ind paa saa lavt Vand, at de ved Ebбетid bliver liggende paa det tørre, udsatte for Solens Hede. Men deres Unger kommer ikke til Verden paa grundt Vand, eftersom vi aldrig ser noget til deres Afkom, og de fuldt udvoxne altid ses at komme ind fra dybt Vand. De lever hovedsagelig af Koraldyr.

Søpølserne indsamles almindelig paa 3—4 Fod Vand, hvorpaa de bringes i Land og skæres op; Snittet er en Tomme dybt eller mere eftersom Blød-

dyret er stort til. Gennem denne Aabning presses Indvoldene ud, og de ligner i øvrigt andre smaa Havdyrs Indvolde. Derpaa udvaskes Varen og faar et Opkog, der hverken maa være under eller gaa over en vis Grænse. Og nu nedlægges de i Jorden i fire Timer, og koges derpaa atter en lille Tid for saa bagefter at tørres ved Ild eller Solvarme. De, der er tilberedt ved Solvarme, er de værdifuldeste; men for hver en Pikul ($133\frac{1}{3}$ Ibs), man tilbereder paa den Maade, kan man ganske vist tilberede 30 Pikul ved Ild. Naar Behandlingen er tilendebragt, kan Varen godt opbevares paa et tørt Sted i to-tre Aar uden nogen Risiko, dog maa man tilse den med nogle Maaneders Mellemrum f. Ex. en fire Gange om Aaret og passe, at Fugtighed ikke faar Adgang til den.

Kineserne anser som sagt Søpølser for en stor Lækkerbidsken og nærer den Tro, at de nærer og styrker Organismen paa det vidunderligste og fornyer den tøjlesløse Vellystnings udtømte Livskraft. Første Sort betales i Kanton med en høj Pris, nemlig 90 Dollars pr. Pikul; anden Klasses Vare betales med 75 Dollars, og tredie med 50 Dollars, fjerde med tredive Dollars, femte med tyve, sjette med tolv, syvende med otte og ottende med fire Dollars. Små Ladninger kan imidlertid ofte indbringe mere i Manilla, Singapore og Batavia.“

Saa snart vor Overenskomst med Høvdingen var i Orden, skred vi strax til at ilandbringe alt, hvad der var nødvendigt til Grundens Rydning og Byggearbejdets Forberedelse. Til Byggegrund valgte vi en stor flad Plads nær Bugtens Østkyst, hvor der fandtes baade Tømmer og Vand i Mængde, og hvorfra der heller ikke var ret langt til de Rev, hvor Søpølserne fornemmelig skulde indsamles. Vi tog nu

fat paa Arbejdet for ramme Alvor, og det varede ikke længe, inden vi til stor Forbavselse for de Vilde havde fældet et for vort Øjemed tilstrækkeligt Antal Træer og tilhugget dem til Bygningstømmer til Husene, der i Løbet af et Par Dage var saa vidt fremskredne, at vi trøstig kunde overlade Resten af Arbejdet til de tre Mænd, der skulde blive tilbage. Det var John Carson, Alfred Harris, og Peterson; de var alle, saa vidt jeg ved, fra London og tilbød sig frivillig til dette Arbejde.

Den sidste i Maaneden var vi klare til at gaa under Sejl. Vi var imidlertid gaaet ind paa at aflægge en Afskedsvisit i Landsbyen, og Tu-vit holdt saa haardnakket paa, at vi skulde staa ved vort Ord, at vi ikke ansaa det for raadeligt nu at krænke ham med et Afslag. Jeg tror ikke, en eneste af os paa det Tidspunkt havde den ringeste Tvivl om de Vildes Ærlighed. De havde udvist den største Sømmelighed i al deres Opførsel, de havde med Glæde hjulpet os med vort Arbejde, de havde tilbudt os deres Varer ofte uden at tage Betaling for dem, de havde ikke rapset saa meget som en eneste Genstand fra os, hvorvel de satte højlig Pris paa vore Ejendele, som det fremgik af den overstrømmende Glæde, de lagde for Dagen, naar vi gjorde dem en Foræring. Især Kvinderne var meget forekommende i enhver Henseende, og vi skulde kort sagt have været de mest mistroiske Mennesker af Verden for at mistænke de Folk, der behandlede os saa godt. Vi skulde imidlertid snart komme til den Erkendelse, at dette tilsyneladende Venskab kun skyldtes en vel gennemtænkt Plan, der havde vor Tilintetgørelse til Formaal, og at de Vilde, for hvem vi nærede saa stor Agtelse, hørte til de mest barbariske, lumske

og blodtørstige Uslinge, hvis Tilværelse nogensinde har besudlet Jordens Overflade.

Den første Februar gik vi i Land i den Hensigt at aflægge Landsbyen Besøg. Skønt vi som sagt ikke nærede den svageste Mistanke, blev dog ingen passende Forsigtighedsregel forsømt. Sex Mand blev ladte tilbage i Skonnerten med Paalæg om ikke at tillade nogen af de Vilde under nogetsomhelst Paa-skud at nærme sig Skibet, mens vi var borte; selv skulde de hele Tiden opholde sig paa Dækket. Entrenættene var ude, Kanonerne forsynede med dobbelte Ladninger af Skraa-Kardætsker, og Svingbasserne var ladede med Kardætsker, fyldte med Bøsse-kugler. Skibet laa for Anker en Kvartmil fra Kysten, og ingen Kano kunde nærme sig til den fra nogen af Siderne uden strax at blive set og udsat for det glatte Lag fra Svingbasserne.

Da de sex Mand var ladte tilbage, bestod vor Landgangstrop af i alt toogtredive Personer. Vi var bevæbnede til Tænderne med Bøsser, Pistoler og Hugerter, desuden var vi alle forsynede med en lang Sømandskniv, der noget lignede Bowiekniven, der nu er saa meget i Brug i de vestlige og sydlige Egne af Landet. Hundrede af de skindklædte Krigere indfandt sig ved Landgangsstedet for at ledsage os til Landsbyen. Vi lagde imidlertid med nogen Forbavselse Mærke til, at de var fuldstændig vaabenløse, og gjorde i den Anledning Tu-vit et Spørgsmaal, som han kun besvarede med: „Matti non ve pa pa si,“ hvilket vil sige: „Blandt Brødre behøves ingen Vaaben“. Disse Ord gjorde et godt Indtryk paa os, og vi begav os paa Vej.

Vi havde passeret det Kildevæld, som jeg tidligere har omtalt, og traadte nu ind i en snæver Kløft, der skar sig gennem den Kæde af Fedtstens-Høje,

hvorimellem Landsbyen laa gemt. Kløften var overordentlig stenet og ujævn, saa vi havde haft stor Møje med at bane os Vej, første Gang vi aflagde Besøg i Klock-Klock. Hele Slugten kunde vel være halvanden Fjerdingsvej til en halv Mil lang. Den snoede sig frem mellem Højderne i alle mulige Retninger — den havde øjensynlig en Gang i Tidernes Morgen dannet et Flodleje — og den gik aldrig mer end højst 30 Alen i lige Linie. Dalkløftens Sider var gennemsnitlig halvfjerds til firsindstyve Fod høje, og paa enkelte Punkter hævede de sig til en endda meget betydelig Højde og overskyggede Passet saa fuldstændigt, at kun lidt af Dagens Lys trængte ned til os. Kløftens Bredde var gennemgaaende 40 Fod, men enkelte Steder indsnævredes den saa stærkt, at højst 5—6 Personer kunde passere Side om Side. Kort sagt, der kunde ikke opdrives det Sted i Verden, der var bedre egnet for et Baghold; intet Under, at vi eftersaa vore Vaaben omhyggeligt, før vi vovede os hid. Naar jeg nu tænker tilbage paa den udsøgte Daarskab, vi gjorde os skyldige i, forekommer det mig besynderligst af alt, at vi overhovedet kunde give os saa fuldstændigt i nogle ukendte Vildestes Vold, at vi tillod dem at gaa baade foran og bag os paa vor Vandring gennem Kløften. Og dog var vi blinde nok til at vælge denne Marchorden i taabelig Tillid til vort Antal, Tu-vits og hans Mænds Vaabenløshed og vore Ildvaabens Virkning, der endnu var en Hemmelighed for de Vilde, og fremfor alt i Tillid til det Venskab, som disse æreløse Slyngler saa længe havde fremhyklet. Fem-sex af dem gik i Forvejen som for at vise Vej og gav sig meget at bestille med at fjærne de største Stene og Brokker fra Stien. Derefter fulgte vi. Vi gik i sluttet Trop og sørgede for ikke at blive skilte. Efter

os kom de Vildes Hovedstyrke under lagttagelse af mer end almindelig Orden og Anstand.

Dirk Peters, en Mand ved Navn Wilson Allen og jeg gik paa højre Side af vore Kammerater og havde vor Opmærksomhed rettet paa den ejendommelige Lagdannelse i den os overludende Bjærghænt. Vi fik Øje paa en Revne i den bløde Klippe. Den var stor nok til at en enkelt Person uden Besvær kunde trænge ind, og den strakte sig atten til tyve Fod lige ind i Højen, hvorefter den skraanede til Venstre. Aabningens Højde var, saa vidt vi kunde se det fra Hovedkløften, en treds til halvfjerds Fod. Der voxede et Par forkrøblede Buske ud af Revnerne; de bar en Slags Hasselnødder, som jeg fik Lyst til at undersøge paa nærmere Hold; jeg sprang derfor rask ind og greb en Haandfuld Nødder for lige saa hurtigt at vende tilbage. Da jeg vendte mig om, gjorde jeg den Opdagelse, at Peters og Allen var fulgt efter mig. Jeg opfordrede dem til at vende om, da der ikke var saa megen Plads, at to Personer kunde trænge sig forbi hinanden; til Gengæld lovede jeg at dele mine Nødder med dem. De vendte nu om og gik tilbage, og Allen var kommet nær hen til Revnens Indgang, da jeg pludselig sporede en Rystelse, som var ganske uden Tilknytningspunkt i mine Erfaringer, og som — for saa vidt jeg overhovedet tænkte i det Øjeblik — fyldte mig med en vag Forestilling om, at Jordens Grundvold sønderbrødes og at Verdensopløsningens Dag var nær.

XXI.

Saa snart jeg atter blev Herre over mine Sanser, genfandt jeg mig selv halvkvalt ravende omkring i

Bælgmørke mellem en Mængde løs Jord, der fra alle Sider væltede ned over mig og truede med at begrave mig helt. Tanken herom fyldte mig med Rædsel, jeg kæmpede for at komme paa Benene, og tilsidst lykkedes det mig. Jeg forholdt mig nu rolig nogle Øjeblikke og søgte at komme til Klarhed over, hvad der var sket, og hvor jeg befandt mig. Med et hørte jeg en dyb Stønnen og strax efter naaede Peters' Stemme mit Øre; han anraabte mig halvkvalt om for Guds Skyld at komme ham til Hjælp. Jeg famlede mig et Par Skridt frem og faldt nu hen over min Kammerats Hoved og Skuldre; han var, som jeg snart opdagede, begravet til midt paa Livet i en løs Jordmasse og kæmpede fortvivlet for at fri sig ud af dens knugende Favntag. Jeg opbød al min Energi og flaaede Snavset tilside, og tilsidst lykkedes det mig at faa ham fri.

Saa snart vi havde forvundet vor Forskrækkelse og Overraskelse saa vidt, at vi atter kunde tale fornuftigt sammen, kom vi begge til det Resultat, at Revnens Vægge maatte være styrtede sammen foroven enten som Følge af en Naturkatastrofe eller maaske snarere som Følge af deres egen Vægt; vi var altsaa evig fortabte, begravne her i levende Live. For lang Tid sank vi fuldstændig sammen under Byrden af en Dødsangst og Fortvivlelse, der vanskeligt vil kunne fattes af dem, der ikke selv har været i en lignende Stilling. Jeg kom til den faste Overbevisning, at ingen af de Tilskikkelser, der ellers kan ramme et Menneske, virker i den Grad nedslaaende paa Legem og Sjæl som det at blive levende begravet. Det tunge Mørke, der indhyller Offeret, det forfærdelige Tryk, der hviler paa Lungerne, de kvælende Dampe, der stiger op fra den fugtige Jord, i Forbindelse med den frygtelige

Bevidsthed om at befinde sig hinsides Haabets yderste Grænse tilmaalt en Skæbne, som ellers er de Dødes, opfylder Menneskehjærtet med en forfærdende Gru og Rædsel, som ikke er til at udholde, ikke til at fatte.

Tilsidst foreslog Peters, at vi skulde udgranske vor Ulykke i dens fulde Omfang ved at famle os frem i vort Fængsel, da der jo dog, som han sagde, var en ringe Mulighed for, at der kunde være ladet os en Udvej til Frelse. Jeg klamrede mig ivrigt til dette Haab, mandede mig op og forsøgte at bane mig Vej gennem den løse Jord. Jeg havde næppe gjort et Skridt, før jeg opfangede et Lysglimt; det overtydede mig i al Fald om, at vi ikke strax vilde omkomme af Mangel paa Luft. Vi fattede nu lidt Mod og opmuntrede hinanden til at haabe det bedste. Da vi var klavrede hen over en Bunke Jord, der hindrede os i at trænge frem i Retning af Lyset, følte vi os mindre hæmmede i vore Bevægelser, og desuden blev Trykket paa vore Lunger mindre end i Forvejen. Vi var nu i Stand til at skelne Genstandene omkring os og opdagede, at vi befandt os omtrent ved Enden af den lige Del af Revnen, der hvor den bøjede af til Venstre. Endnu nogle Anstrængelser, og vi naaede Bøjningen, hvor der til vor usigelige Glæde viste sig en lang Reyne eller Spalte, der strakte sig opad i betydelig Længde, for det meste under en Vinkel paa 45 Grader, men paa sine Steder langt stejlere. Vi kunde ikke overskue denne Spalte i hele dens Udstrækning, men da der kom meget Lys ned gennem den, tvivlede vi ikke om, at der fra Enden af den (om vi ellers kunde naa derhen) maatte være Udgang til den fri Luft.

Jeg kom nu i Tanker om, at vi var tre, da vi fra Hovedkløften trængte ind i Spalten, og Allen

havde vi ikke siden da set noget til; vi besluttede strax at vende om og søge efter ham. Vi maatte søge længe udsatte for stor Fare for at Jorden paany skulde skride sammen over os, men endelig raabte Peters til mig, at han havde fat i Foden paa vor Kammerat, og at han var saa dybt begravet under de nedstyrtede Jordmasser, at det var ganske umuligt at grave ham ud. Jeg saa snart, at han kun havde talt altfor sandt, og at Livet følgelig allerede længst maatte være udslukt. Med Sorg i Hjertet overlod vi da Liget til dets Skæbne og begav os paany hen til Ombøjningen.

Spaltens Bredde var knap stor nok til at rumme os, og efter et Par forgæves Forsøg paa at stige op i den hensank vi paany i Fortvivlelse. Jeg har allerede fortalt, at Bjærgkæden, hvorigennem den store Kløft løb, bestod af en blød Stenart, der lignede Fedtsten. Siderne i den Spalte, som vi nu søgte at stige op igennem, var af samme Stof, og da de var vaade, var de yderst glatte, saa vi næsten slet ikke kunde faa Fodfæste paa dem, selv dér hvor Stigningen var mindst; paa de Steder, hvor Stigningen næsten var lodret, mangedobledes selvfølgelig Vanskeligheden, og i Virkeligheden ansaa vi den i nogen Tid for ganske uovervindelig. Men Fortvivlelsen gav os Mod, vi huggede Trin i den bløde Sten med vore Bowieknive, vi svang os med Fare for vore Liv fra det ene fremspringende Punkt til det andet af en haardere Stenart, en Slags Skifer, der hist og her sprang frem af den øvrige Masse, og naaede tilsidst en naturlig Afsats, hvorfra vi havde Udsigt til en Plet blaa Himmel for Enden af en tæt skovbevokset Dal-kløft. Vi saa nu med nogenlunde Ro tilbage paa den Gang, gennem hvilken vi var naaede saa vidt, og skønnede klart efter Udseendet af dens Sider, at

den maatte være af ny Dannelse; og vi drog deraf den Slutning, at den Jordrystelse — eller hvad det nu var —, der saa brat havde overvældet os, samtidig havde aabnet os denne Udvej til Frelse. Da vi var fuldstændig udmattede af Anstrængelse, ja saa svage, at vi knap kunde staa paa vore Ben eller tale, foreslog Peters, at vi skulde forsøge at kalde vore Kammerater hid til Undsætning ved Affyring af Pistolerne, som vi endnu bar i vore Bælter; Musketterne saa vel som Huggerterne var gaaet tabt i den løse Jord paa Bunden af Kløften. Senere Begivenheder belærte os om, at vi bitterlig vilde være kommet til at angre det, saafremt vi havde affyret vore Pistoler; men til alt Held var Mistanken om Forræderi allerede da begyndt at dæmre i min Sjæl, og vi undlod at henlede de Vildes Opmærksomhed paa vort Opholdssted.

Da vi havde hvilet os en Times Tid, trængte vi langsomt videre frem gennem Kløften. Vi var ikke naaet langt, før vi hørte en Række forfærdelige Hyl. Tilsidst naaede vi, hvad man vel kan kalde Jordens Overflade; ti vor Vej havde, siden vi forlod Afsatsen, ført hen under en Hvælving bestaaende af Klipper og Løv højt oppe over vore Hoveder. Med stor Forsigtighed stjal vi os hen til en snæver Aabning, hvorfra vi havde frit Overblik over det omliggende Land, og Jordrystelsens hele frygtelige Hemmelighed afslørede nu for os i et eneste Nu og ved et eneste Blik.

Det Sted, hvorfra vi saa os om, var ikke langt fra Toppen af den højeste Tinde i Fedtstenskæden. Den Kløft, i hvilken vore toogtrediv Mand var vandrede ind, laa en halvtreds Fod til Venstre for os. Men i en Strækning af mer end 300 Fod var denne Kløfts Hulrum opfyldt af de kaotiske Ruiner af en

Jord- og Stenmasse paa mindst en Million Tons, som paa kunstig Vis var bragt til at skride ud. Den Maade, hvorpaa denne Masse var blevet sat i Bevægelse, var lige saa simpel som aabenbar; Mordgerningen havde nemlig efterladt sig sikre Spor. Adskillige Steder langs Randen af Kløftens østlige Side (vi befandt os paa den vestlige) kunde ses Træpæle, der var hamret ned i Jorden. Paa disse Steder havde Jorden ikke givet efter; men hele Vejen, hvor Skredet havde fundet Sted, saas der Riller, der lignede dem der fremkommer ved Stenhuggernes Minesprængninger, og det fremgik heraf, at lignende Pæle, som de vi saa staaende endnu, havde været nedrammede med tre Fods Mellemrum i en Længde af ca. 300 Fod og i en Afstand fra Randen af 10 Fod. Stærke Ranker var bundet fast til de Pæle, der endnu stod paa Højen, og saadanne Baand havde selvfølgelig ogsaa været fastgjort til de andre Pæle. Jeg har allerede omtalt den ejendommelige Lagdannelse, der særtegnede disse Fedtstens Høje, og Beskrivelsen af den dybe og snævre Kløft, gennem hvilken vi undslap, kan tjene til yderligere at fæstne Forestillingen om dens Natur. Den var en saadan, at næsten enhver Naturomvæltning ufravigelig vilde skille Jorden i lodrette, med hinanden parallelle Lag, og at en meget ringe Anvendelse af Kunst vilde være i Stand til at frembringe samme Virkning. Af denne Lagdannelse havde de Vilde benyttet sig til Fuldbyrkelse af deres forræderske Planer. Der kan ikke være Tvivl om, at der ved Nedramningen af den fortløbende Række Pæle er blevet frembragt en Revne i Jordbunden — sandsynligvis paa et Par Fods Dybde —; og naar der nu blev anbragt en Vild ved Enden af hvert af de til Pælenes Top fastgjorte Reb, kom

disse til at virke som Vægtstænger, og de Vilde blev i Stand til paa et givet Signal at slynge hele Højens Skrænt ned i Afgrunden. Vore arme Kammeraters Skæbne svævede ikke længer i det uvisse. Vi alene var undslupne hin frygtelige Ødelæggelsens Uvejr. Vi var de eneste levende hvide Mænd paa Øen.

XXII.

Som vor Stilling nu viste sig for os, forekom den os knap mindre grufuld, end da vi ansaa os for levende begravne. Vi havde kun Udsigt til at blive dræbte af de Vilde eller henleve et ynkeligt Liv som Fanger imellem dem. Vi kunde ganske vist skjule os for dem en Tid mellem Højene og som sidste Tilflugtssted i den Kløft, som vi lige var sluppet ud af; men vi maatte enten gaa til Grunde af Kulde og Sult i den lange Polarvinter eller omsider blive opdagede under vore Forsøg paa at friste Livet.

Hele Landet rundt om os syntes at vrimle af Vilde; hele Flokke af dem var, som vi nu saa, kommet over fra de sydlige Øer uden Tvivl i den Hensigt at være behjælpelige med Erobringen og Plyndringen af Jane. Skibet laa stadigvæk trygt for Anker i Bugten; de Ombordværende anede aabenbart intet om den Fare, der truede dem. Hvor længtes vi ikke efter at være hos dem for at staa dem bi med at undfly eller for at dø sammen med dem under Forsøget paa at forsvare os. Vi saa end ikke nogen Mulighed for at underrette dem om Faren uden i samme Nu at nedkalde Fordærvelsen over vore egne Hoveder, mens der endda kun var ringe Udsigt til at gavne dem. Affyringen af en Pistol vilde fortælle

dem, at der var noget galt paa Færde; men Knaldet kunde ikke underrette dem om, at deres eneste Mulighed for Frelse bestod i ufortøvet at trække sig ud af Havnen, og det kunde ikke fortælle dem, at de ikke længer var forpligtede til at blive paa deres Post, fordi deres Kammerater ikke længer var i Live. Skuddet vilde ikke gøre dem mere rede til at møde Fjenden, der nu gjorde sig klar til Angreb, end de allerede var i Forvejen og hele Tiden havde været. Affyringen af Pistolen vilde altsaa ikke gøre nogen Gavn men derimod uendelig megen Skade, hvorfor vi efter moden Overvejelse undlod dermed.

Vor næste Tanke var at forsøge paa at styrte ned mod Skibet, bemægtige os en af de Kanoer, der laa i Bugten, og prøve paa at slippe om Bord. Men det gik snart op for os, at et saa desperat Foretagende nødvendigvis maatte mislykkes. Landet var som sagt bogstavelig talt oversvømmet af Vilde, der luskede om mellem Buskene og Bakkerne for ikke at blive opdagede fra Skibet. Og i vor umiddelbare Nærhed og saaledes at de spærrede os den eneste Vej, ad hvilken vi kunde haabe at naa Kysten paa et bekvemt Sted, stod Tu-vit og alle hans skindklædte Krigere opstillede; de ventede øjensynlig kun paa Forstærkning for at paabegynde Angrebet paa Jane. Desuden var Kanoerne, der laa i Bunden af Bugten, bemandede med Vilde; disse var ganske vist vaabenløse, men de havde sikkert deres Vaaben indenfor Rækkevidde. Hvor nødig vi end vilde, var vi derfor tvungne til at holde os i Skjul som Tilskuere til den Kamp, der nu fulgte.

En halv Time senere saa vi 60—70 Tømmerflaader eller fladbundede Baade, der var forsynede med udenbords Aaretolle, komme rundt Havnens sydlige Pynt vel bemandede med Vilde. De syntes ikke at

have andre Vaaben end korte Køller og Stene, der laa i Bunden af Flaaderne. Strax efter kom en anden, endnu større Deling fra den modsatte Side; den var udrustet med samme Slags Vaaben. Og nu blev de fire Kanoer ligeledes hurtigt fyldte med Indfødte, der kom springende fra Buskene omkring Bugten og hurtigt stødte fra Land for at forene sig med de andre. Saaledes saa Jane sig i kortere Tid, end det har taget mig at fortælle det, som ved et Trylleslag omringet af en uhyre Mængde forvovne Krigere, der øjensynlig var bestemte paa at erobre den, koste hvad det koste vilde.

Der kunde heller ikke et Øjeblik være Tvivl om, at det vilde lykkes dem. Hvor tappert de sex Mand, der var efterladte i Skibet, end forsvarede sig, var de dog altfor faa til at betjene Kanonerne og til overhovedet at kunne staa sig i en saa ulige Kamp. Jeg kunde knap tro, at de i det Hele taget vilde forsøge Modstand, men deri tog jeg fejl; ti i næste Øjeblik saa jeg dem stikke Liner ud paa Kabelet og dreje Skibets Styrbordsside om mod Kanoerne, som nu befandt sig i et Pistolskuds Afstand, mens Tømmerflaaderne var en 600 Alen borte til Luvart. Af en eller anden Grund, rimeligvis som Følge af vore stakkels Venners Ophidselse ved at se sig i en saa haabløs Stilling, mislykkedes Salven totalt. Ikke en eneste Kano blev ramt, ikke en eneste Vild blev saaret; Skuddene gik for kort og ricocheterede hen over Hovederne paa dem. Den eneste Virkning, der frembragtes, var Forbavselse over Røgen og det uventede Knald; og den var saa overvældende, at jeg i nogle Øjeblikke næsten troede, de helt vilde opgive deres Forsæt og vende tilbage til Kysten; og det havde de sandsynligvis ogsaa gjort, hvis vore Folk havde ladet en Salve fra Haandvaabnene følge

efter Kanonernes glatte Lag; i saa Fald vilde de sikkert, saa nær som Kanoerne nu var, bragt Ødelæggelse over de Vildes Rækker, og i hvert Fald opholdt dem saa længe, at der blev Tid til at give Tømmerflaaderne det glatte Lag. Men vore Folk valgte en anden Fremgangsmaade, de ilede over mod Bagbord for at tage mod Tømmerflaaderne; dermed overlod de Kanoernes Mandskab til sig selv og gav dem Lejlighed til at forvinde deres Skræk og ved at se sig omkring opdage, at der ingen Skade var sket.

Salven til Bagbord frembragte den frygteligste Virkning. De store Kanoners dobbelte Kardætskladninger sønderslog fuldstændig 7—8 af Tømmerflaaderne og dræbte 30—40 Vilde paa Stedet, mens mindst Hundrede blev slynget i Vandet, deraf de fleste i haardt saaret Tilstand. Resten var skræmmet fra Vid og Sans og skyndte sig bort i ilsom Flugt uden saa meget som at vente og opsamle deres saarede Kammerater, der svømmede omkring i alle Retninger skrigende og hylende om Hjælp. Dette store Held kom imidlertid for sent til at frelse vore trofaste Folk. Kanoernes Mandskab, en Flok paa halvandet Hundrede Stykker, var allerede om Bord i Skonnerten; det var lykkedes de fleste af dem at klatre op ad Kættingerne og ind over Entrenættene endnu før Lunterne var stukket til de Bagbords Kanoner. Intet kunde modstaa deres dyriske Raseri. Vore Folk blev i et eneste Nu overvældede, nedtrampede og revne i Stumper og Stykker.

Da de Vilde, der var ombord i Tømmerflaaderne, saa dette, vandt de Bugt med deres Frygt og flokkedes nu i Sværme for at deltage i Plyndringen. Der var ikke gaaet fem Minutter, før Jane frembød et sørgeligt Billede paa Vold og Ødelæggelse. Dækket

blev hugget itu og brudt op; Reb, Sejl og alt hvad der fandtes af løse Genstande oven Dæk forsvandt som ved Trolddom; til allersidst satte Slynglerne Skibet paa Land (Kabelet havde de ladet gaa overbord) ved at skyde paa Agterstævnen, bugsere fra Kanoerne og hale i Siderne, som de i Tusindvis svømmede omkring Skibet. Og nu overleverede de det til Tu-vit, der under hele Kampen som en klog General havde holdt sig i Baggrunden paa sin sikre Udkigspost mellem Bakkerne men nu, da Sejren var vunden til hans udelte Tilfredshed, nedlod sig til at ile hid med sine Krigere af det sorte Skind og tage sin Del af Byttet.

Tu-vits Nedstigning tillod os at forlade vort Skjulested og udforske Højen i Kløftens Nabolag. Omtrænt halvandet Hundrede Fod fra dens Munding saa vi et lille Kildevæld, hvorved vi slukkede den brændende Tørst, der nu fortærede os. Ikke langt fra Kilden opdagede vi adskillige af de tidligere omtalte Nøddebuske. Vi smagte paa Nødderne og fandt dem spiselige; deres Smag lignede meget den almindelige engelske Hasselnøds. Vi fyldte vore Hatte med Nødder med det samme, bar dem hen til Kløften og vendte tilbage efter flere. Mens vi havde travlt hermed, blev vi opskræmte af en Raslen i Buskene, og vi stod netop i Begreb med at stjæle os tilbage til vort Skjulested, da vi saa en stor, sort Fugl af Rørdrum-Arten langsomt og tungt hæve sig op fra Krattet. Jeg var for overrasket til at kunne foretage mig noget, men Peters havde Aandsnærverelse nok til at springe til og gribe Fuglen om Halsen, før den kunde slippe bort. Den sprællede og skreg noget ganske forskrækkeligt, og vi var lige ved at give Slip paa den, for at Støjen ikke skulde alarmere de Vilde; det kunde jo godt være, at nogle

Stykker af dem endnu luskede om i Nabolaget. Et Stik med Bowiekniven gjorde imidlertid tilsidst Ende paa Fuglen, og vi slæbte den hen til Kløften, idet vi ønskede os til Lykke med, at vi nu var blevet forsynede med Føde for mindst en Uge.

Vi gik paany ud for at se os om og vovede os et langt Stykke ned ad Højens sydlige Skraaning uden dog at støde paa noget, der kunde tjene os til Næring. Vi samlede derfor en Del tørt Brænde og vendte om, da vi fik Øje paa et Par store Flokke af de Indfødte, der var paa Vej til Landsbyen belæssede med Bytte fra Skibet, og da vi frygtede for, at de skulde opdage os, naar de passerede Højens Fod.

Det næste, vi drog Omsorg for, var vort Skjulested, som vi gjorde saa sikkert som muligt; i det Øjemed anbragte vi nogle Riskviste over den Aabning, hvorigennem vi som tidligere fortalt fik Øje paa en Plet blaa Himmel, da vi fra det Indre af Spalten naaede op paa Afsatsen. Vi lod kun en ganske lille Aabning blive tilbage, saa vi fik Udsigt til Bugten uden selv at løbe nogen Fare for at blive set nedefra. Da vi havde gjort det, glædede vi os over vor Stillings Sikkerhed; ti vi var nu fuldstændig unddragne Iagttagelse, saa længe vi foretrak at blive i selve Kløften og ikke vovede os ud paa Højen. Vi saa ingen Tegn til at de Vilde nogensinde havde været i Hulen; men da vi kom i Tanker om, at Spalten, hvorigennem vi var naaet til den, rimeligvis først nu var blevet dannet ved den modstaaende Klippes Fald, og ingen anden Vej, syntes at føre til den, da glædede vi os ikke saa meget over vor Stillings Farefrihed, som vi gruede for at være afskaarne fra enhver Mulighed for at stige ned. Vi besluttede at undersøge Højens Overflade

fra Ende til anden, saa snart gunstig Lejlighed bød sig. Imidlertid holdt vi gennem vort Kighul Øje med de Vildes Bevægelser.

De havde allerede forvandlet Fartøjet til et fuldstændigt Vrag og beredte sig nu til at stikke det i Brand. I Løbet af kort Tid saa vi uhyre Røgskyer stige op fra Storlugen, og et Øjeblik efter slog en tæt Flammemasse op fra Bakken. Rigningen, Masterne og hvad der var tilbage af Sejlene fængede i et Nu, og Ilden forplantede sig hurtig langs Dækket. Alligevel holdt mange af de Vilde endnu bestandig til ved Skibet, hvor de med store Stene, Øxer og Kanonkugler hamrede løs paa Boltene og andet Kobber- og Jærnværk. Paa Bredden, i Kanoer og Tømmerflaader var der i Skonnertens umiddelbare Nærhed mindst ti Tusind Indfødte foruden de Flokke, der belæssede med Bytte var undervejs til det Indre af Landet eller til Naboerne. Vi ventede nu, at det maatte komme til en Katastrofe, og vi blev heller ikke skuffede. Allerførst kom et hastigt Stød (vi følte det, der hvor vi opholdt os, som var vi blevet udsatte for en svag elektrisk Strøm), og det var ikke ledsaget af noget synligt Tegn paa en Explosion. De Vilde blev aabenbart forbavsede og holdt et Øjeblik inde med deres Hamren og Hysten. De skulde lige til at begynde igen, da pludselig en Røgmasse pulsede op fra Dækket som en sort og tung Tordensky, og fra dens Skød sprang en klar Ildsøjle til Vejrs til en Højde af omtrent sex Hundrede Alen, derpaa udvidede Flammen sig pludselig kredsformigt, og i næste Nu var hele Atmosfæren som ved et Trylleslag opfyldt af et vildt Kaos af Træ, Metal og Menneskelemmer, og nu tilsidst naaede Explosionen os i hele sit Raseri, rev os omkuld og rejste et tordnende Ekko fra Bakke til

Bakke, mens en tæt Byge sendte en Regn af uendeligt smaa Brudstykker ned over Landet i alle Retninger.

Blodbadet blandt de Vilde overtraf langt vore Forventninger. De havde nu i Sandhed høstet Frugterne af deres Forræderi. Der omkom vel nok et Tusind ved Explosionen, og mindst lige saa mange blev frygteligt lemlæstede. Hele Bugten var bogstavelig talt overstrøet med druknende og for Livet kæmpende Uslinge; og inde paa Kysten saa det endnu værre ud. De Vilde syntes lamslaaede af Rædsel over deres Nederlags Pludselighed og Omfang og søgte ikke at komme hverandre til Hjælp. Omsider indtraadte der en fuldstændig Forandring i deres Opførsel. Fra fuldkommen Sløvhed syntes de alle med et at gaa over til den højeste Ophidselse; de sprang hid og did kredsende om et bestemt Punkt paa Kysten, mens et sælsomt Udtryk af Rædsel, Raseri og hæftig Nysgerrighed stod præget i deres Ansigter, og mens de af deres Lungers fulde Kraft raabte: Tekeli-li! Tekeli-li!

Med et saa vi en stor Flok af dem gaa bort i Retning af Bakkerne, hvorfra de kort efter vendte tilbage med nogle Stager. Disse bragte de hen, hvor Hoben var tættest, og den skiltes nu saa meget, at vi fik Øje paa Genstanden for al denne Ophidselse. Vi saa noget Hvidt ligge paa Jorden men skønnede ikke strax, hvad det var. Tilsidst saa vi, at det var Aadselet af det besynderlige Dyr med de skarlagensrøde Tænder og Kløer, som Skonnerten havde fisket op af Søen den attende Januar. Kaptain Guy havde taget Dyret i Forvaring for at lade det udstoppe og bringe det med hjem til England. Jeg erindrer, at han netop havde givet nogle Anvisninger desangaaende, lige før vi fik Øen i Sigte, og Dyret var blevet

bragt ned i Kahytten og gemt i en af Kisterne. Nu var det af Explosionen blevet kastet ind paa Kysten; men hvorfor det vakte saa stor Opstandelse blandt de Vilde, var mer end vi kunde forstaa. Skønt de trængtes om Aadselet i ringe Afstand, syntes dog ingen tilbøjelig til at gaa helt hen til det. Lidt efter lidt sluttede Mændene med Stagerne Kreds om det, og saa snart denne Opstilling var iværksat, styrtede hele den øvrige vældige Hob ind ad Landet til under høje Raab: Tekeli-li! Tekeli-li!

XXIII.

De sex, syv følgende Dage blev vi i vort Skjulested og gik kun nu og da med største Forsigtighed ud efter Vand og Hasselnødder. Vi havde indrettet os et Slags Skur paa Afsatsen og udstyret det med Sengesteder af tørt Løv og med tre store flade Stene, der tjente os baa'de til Ildsted og Bord. Vi fik uden Vanskelighed Ild ved at gnide to Stykker Træ, hvoraf det ene var haardt det andet blødt, mod hinanden. Fuglen, som vi havde fanget i saa heldigt et Øjeblik, viste sig at være en fortræffelig Spise, skønt den var noget seig. Det var ikke nogen Søfugl men en Slags Rørdrum; dens Fjerdragt var sort- og graaspættet; Vingerne var meget smaa i Forhold til Kroppens Størrelse. Senere saa vi tre andre Fugle af samme Slags i Nærheden af Kløften; de søgte aabenbart efter den, vi havde fanget; men da de ikke satte sig, havde vi ingen Lejlighed til at fange dem.

Saa længe Fuglen varede, led vi ingen Nød, men den var nu fuldstændig fortæret, og det blev aldeles nødvendigt, at vi søgte at skaffe os ny Proviant.

Nødderne kunde ikke stille vor Sult, desuden forårsagede de stærke Mavekneb og, hvis vi spiste altfor mange af dem, voldsom Hovedpine. Vi havde set adskillige store Skildpadder nede ved Kysten øst for Højen, og vi skønnede, at det vilde være let at fange dem, hvis vi blot kunde undgaa at blive opdagede af de Vilde. Vi besluttede derfor at gøre et Forsøg paa Nedstigning.

Vi gik til at begynde med ned ad den sydlige Skraaning, der syntes at frembyde de færreste Vanskeligheder, men vi var ikke komne mer end 300 Fod frem, før vi stansedes af en Gren af den Kløft, hvori vore Kammerater var gaaede til Grunde. Vi gik nu en 600 Alen langs Randen, men stansedes paany af en umaadelig Afgrund; og da det viste sig umuligt at trænge frem langs Randen af den, saa vi os nødsagede til at vende tilbage til Hovedkløften. Vi forsøgte os nu paa Højens østlige Side og havde lige saa lidt Held med os her. Da vi havde klatret omkring en Times Tid med Fare for at styrte ned og knække Halsen, gjorde vi den Opdagelse, at vi blot var steget ned i en stor Grube, som var dannet af sort Granit og paa hvis Bund der laa et fint Lag Støv, og at den eneste Udvej derfra udgjordes af den bratte Sti, ad hvilken vi var komne. Vi asede os nu tilbage ad Stien og undersøgte derpaa Højens nordlige Side. Her var vi nødt til at udvise den størst mulige Forsigtighed i alle vore Bevægelser, eftersom den mindste Ubetænksomhed vilde udsætte os for at blive sete af de Vilde i Landsbyen. Vi kravlede derfor afsted paa Hænder og Knæer; paa sine Steder var vi endogsaa nødte til at lægge os helt udstrakte paa Jorden og hale os frem ved Hjælp af Buskene. Vi var imidlertid ikke komne ret langt paa denne forsigtige Maade,

før vi stansedes af en Kløft, der var langt dybere end nogen, vi endnu havde set, og som udmundede direkte i den store Kløft. Vor Frygt blev saaledes fuldtud bekræftet, og vi saa os fuldstændig afspærrede fra Verden dernede. Vi var ganske udmattede af Anstrængelse og søgte tilbage til Afsatsen, hvor vi kastede os paa vort Leje af visne Blade og faldt i en tryk Søvn, der varede Timer.

I adskillige Dage efter denne frugtesløse Undersøgelse beskæftigede vi os med en grundig Udforskning af Højens Top for at komme til Klarhed over dens virkelige Hjælpekilder. Vi fandt, at den ikke kunde yde os nogen Føde med Undtagelse af de usunde Nødder og en Slags grov Kokleare, der voxede paa en lille Plet, der ikke var mer end 60 Fod i Kvadrat og snart vilde være opbrugt.

Den femtende Februar, om jeg husker ret, var der ikke et Blad tilbage af den, og Nødderne var ligeledes i Færd med at slippe op; vor Stilling var da saa elendig som den vel kunde være¹⁾. Den sextende gik vi paany rundt langs Murene i vort Fængsel i det Haab at finde en Udvej, men til ingen Nytte. Vi steg ogsaa ned i Spalten, hvor Jorden var skredet sammen over os, med et svagt Haab om at finde en Aabning fra den ud til den store Kløft. Ogsaa her blev vi skuffede, derimod fandt vi en Musket, som vi tog med os op.

Den syttende drog vi ud med det Formaal nøjere at undersøge den Granitkløft, i hvilken vi var kommet ned under vor første Efterforskning. Vi erindrede, at en af Spalterne i Grubens Sider kun var

¹⁾ Denne Dag blev mærkbar derved, at vi mod Syd iagttog adskillige uhyre Bugtninger af hin graalige Damp, som jeg tidligere har talt om.

blevet flygtig efterset, og vi ønskede at underkaste den et nærmere Eftersyn, hvorvel vi ikke ventede at finde nogen Aabning her.

Det voldte os ikke synderlig Vanskelighed at naa til Hulens Bund ligesom forrige Gang, og vi var nu tilstrækkeligt rolige til at tage den opmærksomt i Øjesyn. Det var virkelig et af de besynderligst udseende Steder, som tænkes kan; og det faldt os vanskeligt at tro, at Hulen helt og holdent var Naturens Værk. Dens Udstrækning fra Øst til Vest var, naar man fulgte den i alle dens Vindinger, ca. 1500 Fod; men Afstanden fra Øst til Vest i lige Linie var (saa vidt jeg kunde skønne) ikke mer end 120-150 Fod. Væggene i den øverste Del af Kløften, det vil sige de første Hundrede Fod nedefter fra Højens Top, lignede hinanden ikke og havde aabenbart aldrig hørt sammen, da den ene bestod af Fedtsten, den anden af Mergel isprængt med en metalisk Substans. Afstanden mellem de to Vægge var her yderst uregelmæssig, gennemsnitlig ca. 60 Fod. Da vi kom længere ned end de omtalte 100 Fod, indsnævredes Mellemrummet og Kløftens Vægge begyndte at løbe parallelt, om de end et Stykke endnu var hinanden ulig i Masse og med Hensyn til Overfladens Form. Da vi kom Bundens paa halvtreds Fod nær, indtraadte fuldstændig Regelmæssighed. Væggene var her fuldstændig ensartede i Stof, Farve og Retning; de bestod af en meget sort og skinnende Granit, og Afstanden mellem dem var overalt nøjagtigt 60 Fod. Man vil lettest faa en rigtig Forestilling om Kløftens Form ved Hjælp af en Skitse, som jeg udkastede paa Stedet; ti jeg var heldigvis i Besiddelse af Lommebog og Blyant, som senere hen fulgte mig gennem mange Eventyr, og som jeg

staar i Gæld til for mange Enkeltheder, der ellers vilde være forsvundne af min Hukommelse.

Denne Tegning (se Fig. 1) gengiver Kløften i Omrids uden at medtage de smaa Udhulinger, hvoraf der var adskillige langs Siderne svarende til frem-springende Punkter lige overfor. Kløftens Bund var dækket af et tre til fire Tommer tykt Lag meget fint Støv, hvorunder den sorte Granit paany fandtes. Nederst til Højre vil man lægge Mærke til noget, der ser ud som en lille Aabning; det er den tid-

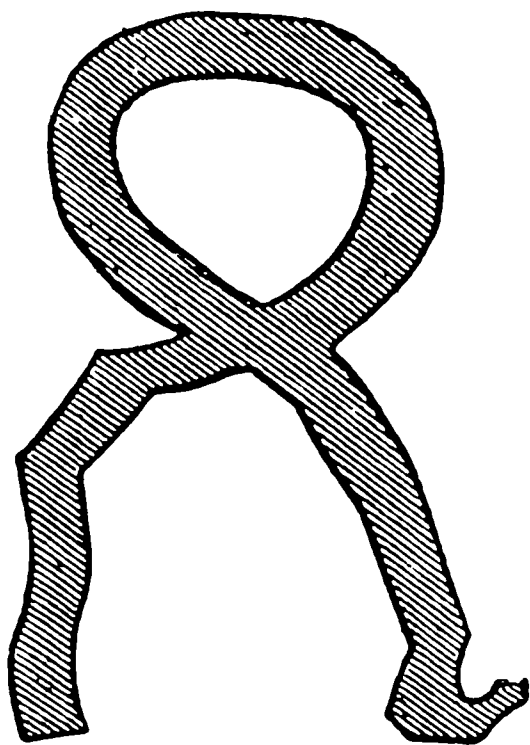

Fig. 1.

ligere omtalte Revne, som det netop var vor Hensigt at undersøge nøjere ved dette vort andet Besøg. Vi trængte nu energisk ind i den, idet vi bortskar en Mængde Ranker, der spærrede os Vejen, og fjernede en stor Hob skarpe Flintestene, der i Formen mindede en Del om Pilespidser. Vi trængte omsider en 30 Fod ind og skønnede, at Aabningen var en lav, regelmæssig Buegang, hvis Bund var dækket af samme fine Støv som fandtes i Hovedkløften. Et stærkt Lys trængte nu ned til os; vi drejede om et Hjørne og stod i et andet højt Rum, der ganske

lignede det, vi havde forladt, naar undtages dets Form. Dets Omrids gengives her (se Fig. 2).

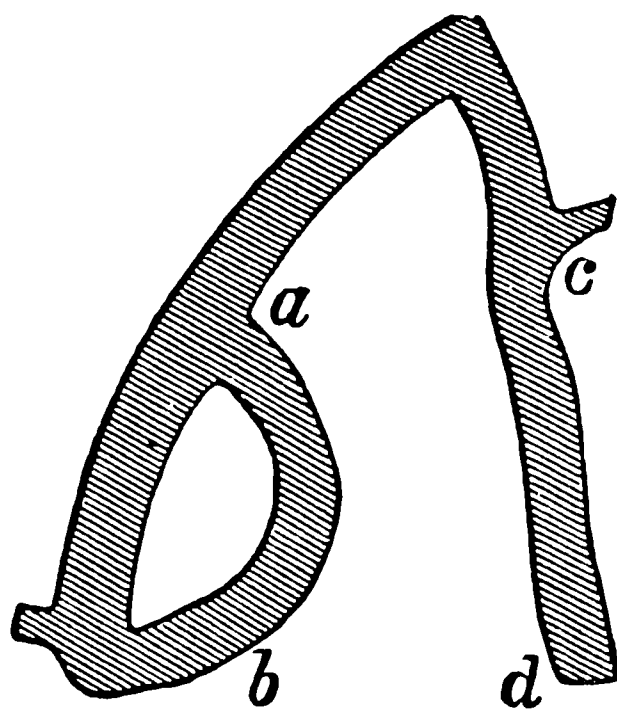

Fig. 2.

Denne Kløfts Længde regnet fra Aabningen *a*, rundt Krumningen *b* til Endepunktet *d* er 1650 Fod. Ved *c* opdagede vi en lille Aabning, der lignede den, gennem hvilken vi var komne fra den anden Kløft, og den var ligeledes spærret af Ranker og hvide Flintespidses. Vi banede os Vej gennem Spalten, der var omtrent 40 Fod lang, og kom ind i en tredie Kløft. Denne lignede ogsaa ganske den første undtagen i Form (se Fig. 3).

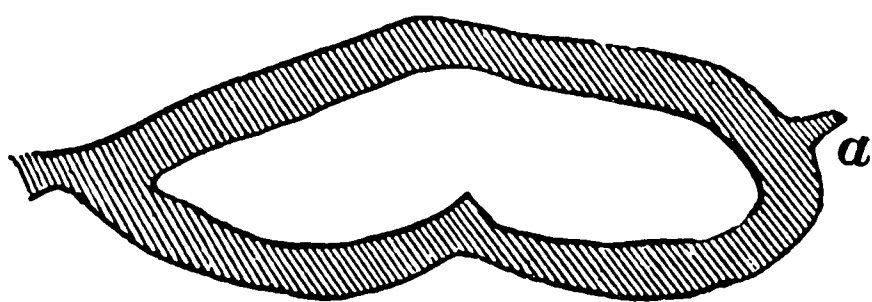

Fig. 3.

Fig. 5.

Vi fandt, at den tredie Kløfts Længde udgjorde 960 Fod. Ved Punkt *a* var en Aabning paa omtrent sex Fods Bredde; den strakte sig 15 Fod ind i Klippen og endte i en Mergelgrotte og ikke, som vi

havde ventet, i en ny Kløft. Vi stod i Begreb med at forlade denne Spalte, hvori kun meget lidt Lys trængte ind, da Peters henledte min Opmærksomhed paa nogle sært formede Fordybninger i Overfladen af den Mergel, der dannede Afslutningen paa denne Blindgade. Tog man Fantasien til Hjælp, kunde man nok antage den venstre eller nordligste af disse Fordybninger for et om end plumpt Forsøg paa at fremstille en menneskelig Skikkelse i oprejst Stilling og med udstrakt Arm. De øvrige Fordybninger frembød en Smule Lighed med Bogstaver, og Peters var meget opsat paa at tro, at de virkelig ogsaa var det. Jeg fik tilsidst overbevist ham om

Fig. 4.

hans Vildfarelse ved at henlede hans Opmærksomhed paa Kløftens Gulv, hvor vi mellem Støvet Stykke for Stykke opsamlede adskillige store Mergel-Fliser, der øjensynlig ved en Jordrystelse var sprængte ud af den Flade, hvor Fordybningerne fandtes; de passede godt i Hullerne, og deres Oprindelse maatte derfor tilskrives Naturen. Fig. 4 er en nøjagtig Kopi af det Hele.

Da vi var blevet overtydede om, at disse besynderlige Huler ikke bød os nogen Udvej til Flugt fra vort Fængsel, vendte vi nedslaaede og modløse tilbage til Højens Top. Intet af Interesse indtraf i de næste 24 Timer, naar undtages, at vi ved at undersøge Jordbunden øst for den tredie Kløft fandt to trekantede Huller af stor Dybde og ligeledes med

Vægge af sort Granit. Vi ansaa det ikke for Umagen værd at gøre noget Forsøg paa at stige ned i disse Huler, da de ganske lignede naturlige Brønde uden Udløb. De var ca. 60 Fod i Omkreds, og deres Form saa vel som deres Beliggenhed i Forhold til den tredie Kløft er fremstillet i Fig. 5.

XXIV

Den tyvende i Maaneden besluttede vi at gøre et fortvivlet Forsøg paa at stige ned af Højens sydlige Skrænt; vi fandt det ganske umuligt længer at friste Livet ved Hjælp af Hasselnødderne, der foraarsagede os de voldsomste Smerter. Højens Flade bestod her af den blødeste Fedtsten, men dens Fald var næsten overalt lodret, ja paa sine Steder fremludende, og der var mindst halvandet Hundrede Fod til Kløftens Bund. Efter lang Søgen opdagede vi en smal Klippeafsats omtrent tyve Fod under Svælgets Rand; herved lykkedes det Peters at springe hjulpet af mig med vore sammenbundne Lommetørklæder. Jeg slap ogsaa ned paa Klippehylden om end med nogen Vanskelighed, og vi saa nu den Mulighed for os at stige ned paa samme Maade, som vi var steget op fra Kløften, da vi var blevet begravede ved Skredet — nemlig ved at hugge Trin i Fedtstenen med vore Knive. Den Fare, der var forbundet med Forsøget, var ganske vist overordentlig stor, men vi havde ingen anden Udvej og besluttede at vove det.

Paa Afsatsen, hvor vi stod, voxede der nogle Nøddebuske, og til en af dem fastgjorde vi den ene Ende af vort Lommetørklæde-Reb. Den anden Ende blev bundet om Livet paa Peters, og jeg firede ham derpaa ned i Afgrunden, saa langt Lommertør-

klæderne rakte. Han gav sig nu til at grave et 8—10 Tommer dybt Hul ind i Fedtstenen og skrællede Klippen bort ovenover i en Højde af en Fod eller der omkring, saa han med Kolben af sin Pistol kunde banke en temmelig stærk Kæp ind i den udglattede Flade. Derpaa hejste jeg ham omtrent 4 Fod op, hvorpaa han huggede et lignende Hul og ligeledes drev en Kæp ind; nu havde han altsaa Fæste baade for Haand og Fod. Nu løsnede jeg Lommetørklæderne fra Busken; han bandt dem fast til Pælen i det øverste Hul og firede sig langsomt ned, saa langt Tørklæderne rakte, og naaede omtrent 3 Fod lavere end før. Han gravede et nyt Hul og drev igen en Kæp ind. Derpaa steg han op, tog Fodfæste i det sidst huggede Hul og holdt sig med Hænderne i Kæppen i Hullet oven over. Det var nu nødvendigt at løsne Tørklæderne fra den øverste Kæp og fastgøre dem til Nr. to; og det gik op for ham, at han havde begaaet en Fejl ved at skære Hullerne ud i saa stor indbyrdes Afstand. Efter et Par resultatløse og farlige Forsøg paa at faa Fingre i Knuden (han maatte jo holde sig fast med venstre Haand, mens han stræbte at løsne Tørklædet med den højre) skar han imidlertid Snoren over, hvorved han maatte lade en 6 Tommer af den, som blev siddende paa Pælen, i Stikken. Nu bandt han Tørklæderne til den anden Pæl og firede sig ned til en ny Station noget under den tredie, idet han sørgede for ikke at gaa for langt ned. Ved disse Midler — Midler, som jeg aldrig af mig selv vilde kommet i Tanker om, og for hvilke Peters Snille og Beslutsomhed alene skal have Æren — og ved Hjælp af Fremspring hist og her i Klippevæggen lykkedes det tilsidst min Kammerat at naa ned paa Jorden i god Behold. —

Det varede noget, inden jeg kunde tage Mod til mig og følge ham, men tilsidst vovede jeg Forsøget. Peters havde trukket Skjorten af, før han steg ned; den i Forbindelse med min egen forsynede mig med det til Vovestykket fornødne Reb. Først kastede jeg Musketen, som vi havde fundet i Kløften, ned, derpaa fastgjorde jeg Rebene til Buskene og firede mig selv hastigt ned, idet jeg ved mine Bevægelser Voldsomhed søgte at døve den Ængstelse, jeg ikke paa anden Vis kunde vinde Bugt med. Dette lykkedes mig for de første fire, fem Skridt, men med et kom min Fantasi i den hæftigste Bevægelse ved Tanken om det svælgende Dyb, der endnu var under mig, og de upaalidelige Kæppe og Fedtstenshuller, som var min eneste Støtte. Forgæves søgte jeg at banlyse disse Tanker og holde mine Øjne stift rettede paa Klippefladen foran mig. Jo mere ihærdigt jeg bestræbte mig for ikke at tænke, des mere levende blev mine Forestillinger, des mere forfærdende klare. Tilsidst naaede jeg til den Krise, der er saa farlig i den Art Tilfælde, den Krise, hvori man forudføler Faldet, hvor man udmaler sig Svimmelheden og Døsen, den sidste Kamp og Hendaanen og endelig den hastige og lidelsesfulde Nedtumlen i Afgrunden. Og nu antog mine Fantasier Virkelighedens Præg, mine indbildte Rædsler forvandlede til Kendsgerninger. Knæerne rystede under mig og mine Fingres Tag glippede langsomt men ufravigeligt. Det ringede for mine Øren og jeg sagde til mig selv: „Det er Dødsklokken, der ringer for mig.“ Og nu fortæredes jeg af et hæftigt Begær efter at se ned. Jeg kunde ikke, jeg vilde ikke indskrænke mig til at stirre paa Klippen; og i en vild, ubeskrivelig Følelse, der var en Blanding af Rædsel og Befrielse, kastede jeg Blikket ned i Afgrunden.

Et Nu klamrede mine Fingre sig krampagtigt fast, og under denne Bevægelse sneg et uendelig svagt Haab om Redning sig som en Skygge gennem min Bevidsthed —, men i næste Nu gennemtrængtes hele min Sjæl af en Længsel efter at falde, et Begær, en Higen, en helt ustyrlig Lidenskab. Jeg slap med et Taget, vendte mig halvvejs bort fra Klippen og stod et Øjeblik vaklende op mod dens nøgne Flade. Og nu begyndte det at svimle for mig, en skingrende og fantastisk Stemme skreg mig ind i Øret; en dunkel, satanisk, taage-indhyllet Skikkelse stod lige under mig; et Suk trængte sig over mine Læber, jeg faldt med bristende Hjærte og tumlede lige i Armene paa Skikkelsen.

Jeg var besvimet, og Peters havde opfanget mig, da jeg faldt. Han havde iagttaget mine Bevægelser fra sit Stade ved Klippens Fod; han var blevet klar over den overhængende Fare, hvori jeg befandt mig, og havde paa enhver Maade søgt at indgyde mig Mod; men jeg havde ganske vist været for sanseløs til at høre, hvad han sagde, ja, til blot at fatte, at han overhovedet talte til mig. Tilsidst, da han saa mig vakle, skyndte han sig op for at staa mig bi og kom lige tidsnok til at redde mig. Hvis jeg var faldet med hele min Vægt, vilde Rebet ufejlbarligt være bristet, og jeg vilde være styrtet ned i Afgrunden, nu kunde han fæste mig varsomt ned og lade mig blive hængende i Rebet; til Bevidstheden atter vaagnede. Det skete efter 15 Minutters Forløb. Da jeg atter kom til mig selv, var min Ængstelse som blæst bort; jeg følte mig som et nyt Menneske og naaede med en Smule yderligere Haandsrækning af min Kammerat i god Behold ned paa Jorden.

Vi befandt os nu ikke langt fra den Kløft, der var blevet vore Venners Grav, og syd for det Sted

hvor Højen var skredet sammen. Stedet udmærkede sig ved en ejendommelig Vildhed og mindede mig om de Beskrivelser, som Rejsende har givet af hine øde Egne, hvor Babylon en Gang laa. Rent bortset fra Ruinerne af den sprængte Klippe, der dannede en kaotisk Vold mod Nord, var Jordens Overflade i alle Retninger oversaaet med vældige Høje, aabenbart Levninger af gigantiske Værker skabte af Menneskehaand, hvorvel de ikke i nogen Enkelthed forraadte deres Oprindelse. Slagger forekom i Mængde, ligeledes store formløse Blokke af sort Granit og af Mergel;¹⁾ begge Slags var isprængte med Metal. Af Plantevæxt fandtes ikke mindste Spor i hele den øde Landstrækning, der laa udstrakt for vore Øjne. Vi saa adskillige meget store Skorpioner og adskillige Krybdyr, som ellers ikke forekommer paa saa høje Breddegrader.

Da vi mest af alt trængte til noget at spise, besluttede vi at begive os ned til Kysten, der kun var en halv Fjerdingsvej borte, for at fange Skildpadder; vi havde set adskillige af disse Dyr fra vort Skjulested paa Højen. Vi var kommet nogle Hundrede Alen frem ved forsigtigt at snige os afsted mellem de store Klippeblokke og Høje, da fem Vilde ved en Omdrejning sprang løs paa os fra en lille Hule og strakte Peters til Jorden med et Kølleslag. Da han faldt, styrtede hele Flokken løs paa ham for at sikre sig deres Offer, og jeg fik saaledes Tid til at forvinde Overraskelsen. Jeg havde stadig Musketten, men Løbet var blevet saa slemt medtaget, da jeg kastede den ned fra Klippen, at jeg nu slængte den fra mig som ubrugbar og holdt mig til mine Pistoler,

¹⁾ Mergelen var ogsaa sort; der fandtes overhovedet ingen lystfarvede Genstande paa Øen.

som jeg hele Tiden havde bevaret med Omhu. Med dem gik jeg løs paa Angriberne, idet jeg affyrede dem begge hurtig efter hinanden. To af de Vilde faldt, og en, som netop skulde til at gennembore Peters med sit Spyd, sprang op uden at fuldføre sit Forehavende. Min Kammerat var nu fri og Vanskelighederne overvundne. Han havde ogsaa sine Pistoler men afholdt sig klogelig fra at bruge dem, idet han stolede paa sin store Legemsstyrke, der langt overgik alle andre mig bekendte Mænds. Han greb en Kølle fra en af de faldne Vilde og knuste Hovedet paa de tre, der endnu var tilbage; han dræbte hver enkelt af dem med et eneste hastigt Slag, og vi var saaledes fuldstændig blevet Herrer over Valpladsen.

Disse Begivenheder var gaaet saa hurtigt for sig, at vi havde vanskeligt ved at tro paa deres Virkelighed og stod hensunkne i en Slags maabende Beskuelse af de døde, da Lyden af Raab langt borte atter vakte os til Besindelse. De Vilde var aabenbart blevet opskræmte ved Lyden af Skuddet, og vi havde nu kun ringe Udsigt til at undgaa Opdagelse. For at naa tilbage til Højen, maatte vi ile i den Retning, hvorfra Raabene hørtes, og selv om vi naaede hen til den, vilde det dog aldrig lykkes os at stige op uden at blive set. Vor Stilling var yderst farlig, og vi stod nølende og kunde ikke bestemme os, for hvilken Vej vi skulde slaa ind paa, da en af de Vilde, som jeg havde skudt og antaget for død, hurtig sprang op og forsøgte at flygte. Vi indhentede ham imidlertid snart og skulde til at ombringe ham, da Peters kom paa den Tanke, at vi mulig kunde have Nytte af at tvinge ham til at følge os paa vor Flugt. Vi slæbte ham da med og lod ham forstaa, at han blev skudt, hvis han

satte sig til Modværg. I Løbet af faa Minutter blev han ganske føjelig og løb ved Siden af os mellem Klipperne i Retning mod Kysten.

Hidtil havde Jordbundens Ujævnhed hindret os i at se mere end et Glimt af Søen nu og da; først da vi befandt os i en Afstand af 300 Alen fra den, laa den helt udstrakt for vort Blik. Og samtidig fik vi til vor store Skræk Øje paa en umaadelig Sværm Indfødte, der ilede ud fra Landsbyen og fra alle synlige Egne af Øen og satte efter os, mens de gestikulerede som rasende og udstødte vilde, bestialske Skrig. Vi stod paa Nippet til at vende om for at søge Tilflugt i den mere utilgængelige Del af Landet, da jeg fik Øje paa Stævnen af to Kanoer, der laa bag en stor, i Vandet fremspringende Klippe. Vi løb nu af alle Kræfter ned mod dem; vi naaede dem, fandt dem uden Bevogtning og uden andet Indhold end tre af de store Gallipagos-Skildpadder og det sædvanlige Antal Pagajaarer til tres Roere. Vi bemægtigede os strax den ene, tvang vor Fange ombord og satte fra Land det bedste, vi havde lært.

Vi var imidlertid ikke kommet stort mere end Hundrede Alen fra Kysten, før vi blev rolige nok til at indse, at vi havde gjort os skyldige i en stor Fejl ved at efterlade den anden Kano til de Vilde, der nu ikke var mer end dobbelt saa langt fra Strandbredden som vi selv og hurtigt nærmede sig for at sætte efter os. Der var ingen Tid at spille. Det var en fortvivlet Udvej, men vi havde ingen anden. Det var tvivlsomt, om vi selv med den yderste Anspændelse vilde være i Stand til at bemægtige os Kanoen før de, men der var dog en Mulighed for det. Hvis det lykkedes os, slap vi maaske derfra med Livet; ikke at vove Forsøget

betød det samme som at overgive os til uundgaaelig Nedslagtning.

Kanoens For- og Agterstævn var ens, vi behøvede derfor ikke at vende men blot ro i modsat Retning. Saa snart de Vilde blev klar over vor Hensigt, hylede de værre end nogen Sinde, fordoblede deres Hurtighed og nærmede sig med ufattelig Hast. Vi halede imidlertid ud med Fortvivlelsens Styrke og naaede det omstridte Sted samtidig med de Indfødtes første Mand. Han maatte dyrt betale sin overlegne Hurtighed; ti Peters skød ham en Kugle gennem Hovedet, i det Øjeblik han naaede Stranden. De næstforreste var en 20—30 Skridt borte, da vi lagde Beslag paa Kanoen. Først forsøgte vi at trække den ud paa dybt Vand udenfor de Vildes Rækkevidde, men den stod altfor fast, og der var ingen Tid at spille, hvorfor Peters brugte Musketkolben og sønderslog Stævnen og den ene Side. Derpaa satte vi af. To af de Indfødte havde imidlertid haget sig fast i vor Baad og vægrede sig halstarrigt ved at give Slip, til vi maatte skille os af med dem ved Hjælp af vore Knive. Vi var nu endelig blevet vore Forfølgere kvit og søgte ud i rum Sø. Da de Vildes Hovedstyrke naaede den sønderslagne Kano, afpressede Skuffelsen og Raseriet dem de forfærdeligste Hyl. Sandt at sige tydede alt paa, at disse Banditter var den nedrigste, den mest hykleriske, hævngherrige og blodtørstige Menneske-Race paa denne vor Jord. Vi kunde ingen Naade ventet os af dem, hvis vi var faldet i deres Hænder. De gjorde et taabeligt Forsøg paa at følge efter os i den ituslaaede Kano men maatte naturligvis opgive det, hvorpaa de paany gav deres Raseri Luft i en Række afskyelige Skrig og styrtede op i Bakkerne.

Faren var nu ikke længere overhængende, men

vor Stilling var trøstesløs nok endda. Vi vidste, at de Vilde ejede fire Kanoer, og vi anede ikke (hvad vi senere hen erfarede af vor Fange), at de to af dem var gaaede til Grunde ved Jane Guys Explosion. Vi gjorde derfor Regning paa at blive forfulgte, saa snart vore Fjender var naaede hen til Bugten, der laa 3 Kvartmil borte; der plejede Baadene nemlig at ligge. Besjælede af Frygt herfor søgte vi skyndsomst at slippe bort fra Øen og skød hurtigt gennem Vandet; vor Fange tvang vi til at ro med. Da vi efter en halv Times Forløb var naaet godt en Mils Vej syd paa, saa vi en stor Flaade af de fladbundede Kanoer eller Tømmerflaader stikke i Søen, aabenbart i den Hensigt at forfølge os. De vendte dog strax om; de indsaa, at de ikke vilde kunne indhente os.

XXV

Vi befandt os nu i det vidtstrakte og øde Sydpolarhav hinsides den fireogfirssindstyvende Breddegrad, vort Fartøj var en skrøbelig Kano, og al vor Proviant bestod af tre Skildpadder. Den lange Polarvinter kunde ikke være langt borte, vi havde al god Grund til at vælge vor Kurs med Omtanke. Der var sex eller syv Øer i Sigte, alle hørende til samme Gruppe og fjærnede 5—6 Mil fra hverandre; men vi havde ikke i Sinde at vove os i Land paa nogen af dem. Vi var jo kommet nordfra med Jane Guy og havde efterhaanden ladet de barske Isregioner bag os, dette var en Kendsgerning, som vi ikke kunde slippe udenom; ti den hjemledes af vor Erfaring, hvorvel den ikke staar i synderlig Samklang med de gængse Forestillinger om det syd-

lige Ishav. Et Forsøg paa at vende tilbage vilde derfor være Daarskab — i Særdeleshed saa sent paa Aaret. Kun en eneste Udvej syntes at staa os aaben. Vi besluttede at styre dristigt mod Syd, hvor vi havde en Mulighed for at opdage nye Lande og Vished for at komme til et endnu mildere Klima.

Saa vidt vor Erfaring gik, var det sydlige Ishav ligesom det nordlige skaanet for hæftige Storme og stærk Bølgegang, men vor Kano var jo kun et skrøbeligt Fartøj, og vi gik strax i Arbejde med at gøre den saa sikker som det var os muligt med de indskrænkede Midler, der stod til vor Raadighed, Kanoen var forarbejdet af et saa skrøbeligt Materiale som Bark — Barken af et os ukendt Træ. Spanterne bestod af sejge Vidjer, der var vel skikkede til det Brug. Kanoen var 50 Fod lang, 4—6 Fod bred og $4\frac{1}{2}$ Fod dyb; disse Fartøjer afveg altsaa i Form betydeligt fra de Baade, man har fundet hos andre Folkeslag i det sydlige Ocean. Vi havde aldrig troet, at de var forfærdigede af de uvidende Øboere, i hvis Besiddelse vi fandt dem, og da der var gaaet nogle Dage, fik vi ud af vor Fange, at de var byggede af de Indfødte paa en Øgruppe mod Sydvest og ved et Tilfælde faldet i Hænderne paa vore Barbarer. Det var kun grumme lidt, vi kunde gøre for at styrke vor Baad. Baade for og agter fandtes adskillige Sprækker, og dem tættnede vi med uldne Klude. Nogle af de mange overtallige Pagajer anvendte vi til et Slags Skanseklædning forude. Vi rejste ligeledes to Pagajer som Master, en ved hver Lønning lige overfor hinanden; paa den Maade sparede vi Raaen. Til disse Master fæstnede vi et Sejl, der var forfærdiget af vore Skjorter, et Arbejde, der i øvrigt voldte os nogen Vanskelighed, eftersom vor Fange, der hidtil beredvillig havde

staaet os bi, slet ikke vilde hjælpe os dermed. Synet af Lærredet syntes at gøre et sælsomt Indtryk paa ham. Han lod sig ikke formaa til at røre det eller blot nærme sig til det; forsøgte vi at tvinge ham, skælvede han og stønnede: Tekeli-li!

Da vi havde sikret Kanoen saa godt som muligt, satte vi Sejl og styrede nu Syd-Sydost for at passere den sydligste af Øerne til Luvart. Saa snart vi var kommet forbi den, satte vi Kursen stik Syd. Vejret kunde paa ingen Maade kaldes ubehageligt. Vi havde en støt og blid Brise fra Nord og rolig Sø; og saa var det Dag hele Tiden. Der var ingen Is at se — og for Resten har jeg ikke set den mindste Antydning af Is hinsides den Breddegrad, der skærer Bennets Ø. Vandet var overhovedet altfor varmt til at den kunde findes. Vi havde slagtet den største af vore Skildpadder og derved ikke blot erholdt Føde men tillige en rundelig Forsyning Vand og fortsatte Rejsen sydpaa en Uges Tid uden at der indtraf noget, der er værd at bemærke; kun maa vi i den Tid have tilbagelagt en meget stor Strækning, da vi hele Tiden havde Medvind og tillige førtes afsted af en stærk, sydgaaende Strøm.

Første Marts.¹⁾ Mangt og meget tydede paa, at vi nu trængte ind i en ny og sælsom Verden. Udstrømninger af en let graalig Damp viste sig hele Tiden mod den sydlige Horisont, snart glimtede den til Vejrs i høje Striber, snart kastedes den fra Øst til Vest eller omvendt, snart taårnede den sig mod

¹⁾ Det siger sig selv, at disse Datoangivelser ikke kan gøre Krav paa at være strængt nøjagtige. Jeg anfører dem for Over-skuelighedens Skyld, som jeg har fundet dem i min Lommebog.

Himlen som et Bjærg — frembød kort sagt den samme rige Mangfoldighed, som udmærker Nordlyset. Dampens Gennemsnitshøjde var — set fra vort Opholdssted ca. 35 Grader. Havets Temperatur syntes at stige for hvert Øjeblik; dets Farve forandrede mærkbart.

Anden Marts. I Dag rettede vi gentagne Spørgsmaal til vor Fange og erfarede adskilligt vedrørende Blodbadets Ø, dens Indbyggere, Sæder og Skikke, — men hvorledes skulde jeg kunne opholde Læseren med disse Ting nu? Kun saa meget: vi erfarede, at Gruppen bestod af otte Øer; at de regeredes af en fælles Konge, Tsalemon eller Psalemun, hvis Herskersæde fandtes paa en af de mindste Øer; at de sorte Skind, hvori Krigerne gik klædte, stammede fra et Dyr af vældig Størrelse, der kun fandtes i en Dal i Nærheden Kongens Residens; at Gruppens Beboere ikke forfærdigede andre Fartøjer end de fladbundede Tømmerflaader; de fire Kanoer var de eneste, de havde, og dem havde de ved et rent Tilfælde erholdt fra en stor Ø mod Sydvest; at vor Fanges Navn var Nu-Nu, at han ikke havde noget Kendskab til Bennets Ø, og at Navnet paa den Ø, vi havde forladt, var Tsalal. Den første Stavelse af Ordene Tsalemon og Tsalal udtaltes med en langtrukken Hvislelyd, som vi fandt det umuligt at efterligne, hvorvel vi gjorde adskillige Forsøg, og som nøje lignede Skriget af den sorte Rørdrum, som vi spiste, da vi opholdt os paa Højen.

Tredie Marts. Vandet var nu mærkværdig varmt og dets Farve var i Færd med at undergaa en hurtig Forandring; det var ikke længer gennemsigtigt men mælkeagtigt af Udseende. I vor Nærhed var det i Almindelighed roligt, i al Fald aldrig saa

oprørt, at det bragte Kanoen i Fare, — men vi overraskedes flere Gange ved til Højre eller Venstre for os, snart kortere snart længere borte, at se Overfladen pludselig oprøres i vid Omkreds; tilsidst gjorde vi den lagttagelse, at disse Bevægelser i Vandet altid fulgte efter voldsomme Dampudbrud mod Syd.

Fjerde Marts. I Dag var Nordenvinden ved at dø hen, jeg vilde derfor øge Sejlet og tog mit Lommetørklæde op af Lommen. Nu-Nu sad ved Siden af mig, det hvide Lærred flagrede tilfældig hen i Ansigtet paa ham, hvorpaa han faldt i de hæftigste Krampetrækninger. Bagefter blev han sløv og døsigt og laa og mumlede sagte: Tekeli-li! Tekeli-li!

Femte Marts. Det var blevet ganske stille, men det var aabenbart, at vi fremdeles bevægede os hastigt mod Syd førte af en kraftig Strøm. Det vilde kun været rimeligt, om vi — som Begivenhederne udviklede sig — nu havde følt en vis Uro; men det gjorde vi ikke. Den Følelse stod ikke at læse paa Peters' Ansigt, uagtet det til Tider havde et Udtryk, som jeg ikke formaaede at tyde. Polarvinteren syntes at nærme sig — men uden sine Rædsler. Jeg sløvedes paa Sjæl og Legem, mine Sanseindtryk kom til mig som i Drømme — men det var alt.

Sjette Marts. Den graa Damp var nu steget langt flere Grader over Horisonten, og dens graa Farve tabte sig lidt efter lidt. Vandet var meget varmt, ligefrem ubehageligt at røre ved og dets mælkeagtige Udseende mere udpræget end nogen Sinde. I Dag kom Vandet i hæftigt Oprør lige i

Nærheden af Kanoen. Bevægelsen i Vandet ledsagedes som sædvanlig af en hæftig Dampudstrømning. Et fint, hvidt Pulver, der lignede — men absolut ikke var — Aske, dryssede ned over Kanoen og over Vandet i vid Omkreds samtidig med at Vandets Oprør og Uroen i Dampen lagde sig. Nu-Nu kastede sig ned paa Bunden af Baaden, og ingen Overtalelse kunde formaa ham til at rejse sig.

Syvende Marts. Vi udspurgte i Dag Nu-Nu om hans Landsmænds Bevæggrunde til at dræbe vore Kammerater; men han syntes alt for omtaaget af Rædsel til at kunne give noget fornuftigt Svar. Han holdt sig fremdeles haardnakket paa Bunden af Baaden, og da vi gentog Spørgsmaalet flere Gange, udtrykte han sig blot ved nogle taabelige Gebærder, han skød f. Ex. Overlæben til Vejrs med Pegefingeren og viste sine Tænder frem. De var sorte. Det var første Gang, vi saa Tænderne paa en af Tsalals Indbyggere.

Ottende Marts. Et af de hvide Dyr, hvis Til-
synekomst paa Tsalals Kyst i sin Tid vakte saa stort Røre blandt de Vilde, flød i Dag forbi Kanoen. Jeg vilde taget det indenbords men lod mig overmande af en pludselig Ligegyldighed og undlod det. Vandet blev varmere og varmere; man kunde ikke længer holde Haanden i det. Peters talte yderst lidt; jeg vidste ikke rigtig, hvad jeg skulde tro om hans Sløvhed. Nu-Nu aandede men gav ellers ingen Livstegn.

Niende Marts. Det askelignende Pulver dryssede nu hele Tiden ned over os i store Mængder. Dampen mod Syd hævede sig nu umaadelig højt over Horisonten og fremtraadte klarere i sin Form. Jeg kan ikke ligne den ved noget bedre end ved et grænse-

løst Vandfald, der tyst rullede ned i Havet fra et fjærnt og umaadeligt Fald i Himlen. Det kæmpestore Forhæng skjulte hele den sydlige Horisont. Der hørtes ingen Lyd fra det.

Enogtyvende Marts. Et dumpt Mørke rugede nu over os; kun fra Havets mælkehvide Dybder sneg en Lysning sig op langs Baadens Sider. Vi blev næsten helt borte i de hvide Askedynger, der lejrede sig paa os og Kanoen; mens det, der faldt i Vandet, smeltede. Vi nærmede os aabenbart med forfærdende Hast til Dampvæggen. Nu og da aabnede der sig gabende Flænger i den; i disse Aabninger saas et Kaos af skiftende og utydelige Billeder, og fra dem udgik mægtige men lydløse Vinde, der sønderflængede Havet paa deres Vej.

Toogtyvende Marts. Mørket var blevet tykkere; det mindskedes kun af Vandets Glans, der kastedes tilbage af det hvide Tæppe foran os. Mangfoldige kæmpestore og gustent hvide Fugle fløj frem fra Dampsløret; og mens de fjærnede sig fra vor Synskreds, hørte vi dem skrige det evindelige: Tekeli-li. Nu bevægede Nu-Nu sig i Bunden af Baaden, vi rørte ved ham og saa, at han var død. Og nu nærmede vi os ilsomt det store Falds Favntag, en nyaabnet Spalte gabede os i Møde. Men foran rejste der sig en ligklædt menneskelig Skikkelse men langt større end Mennesker paa Jorden. Og Skikkelsens Hud var hvid som den hvideste Sne.

Anmærkning. De nærmere Enkeltheder, der staar i Forbindelse med Hr. Pym's for kort siden indtrufne ligesaa pludselige som sørgelige Dødsfald, er Offentligheden allerede blevet bekendt med gennem Dags-

pressen. Der er Fare for, at de faa resterende Kapitler, der skulde have afsluttet hans Beretning, er gaaet tabt ved det Ulykkestilfælde, der kostede ham selv Livet; han havde beholdt dem til Gennemsyn, da ovenstaaende gik i Trykken. Men det kunde jo tænkes, at Manuskriptet er i Behold; skulde det vise sig at være Tilfældet, vil det blive offentliggjort.

Der er gjort alt for at erstatte det manglende. Den Herre, der nævnes i Fortalen, og som efter den at dømme maatte antages at være i Stand til at udfylde det manglende, har undslaaet sig for det. Han anførte som gyldige Grunde dertil, at det Kendskab, han besad til Enkeltheder, var altfor upaalideligt, og at han ikke fuldtud følte sig overbevist om Sandheden af den sidste Del af Beretningen. Peters maatte vel kunne give nogle Oplysninger; han lever og opholder sig i Illinois, men han er ikke til at træffe for Tiden. Men han lader sig vel finde en Gang, og han vil da sikkert yde det fornødne Materiale til Afslutning af Hr. Pym's Beretning.

Tabet af de to eller tre Slutningskapitler (ti mere var det ikke) er saa meget mere at beklage, som det ikke kan betvivles, at de indeholdt Meddelelser om selve Polen eller i hvert Fald om Egnene i dens umiddelbare Nærhed, og som Forfatterens Efterretninger vedrørende disse Egne i Løbet af kort Tid kan vinde Bekræftelse eller blive gendrevne gennem den Expedition, som Regeringen for Øjeblikket udsender til Sydpolarhavet.

Der er et Punkt i Fortællingen, som det er fristende at knytte nogle Bemærkninger til; og det vilde glæde Forfatteren af dette Anhang meget, om det han her formaar at anføre, vilde bidrage til at skabe Tillid til det mærkelige Værk, som nu offentliggøres. Jeg

sigter hermed til de Kløfter, der fandtes paa Øen Tsalal og til de Figurer, der findes afbildede Side 425 o. flg.

Hr. Pym har gengivet Kløfternes Form uden at knytte nogen forklarende Bemærkning dertil, og han siger bestemt om Fordybningerne i den østligste af Hulerne, at de kun frembød en indbildt Lighed med Bogstaver, og at de ikke var Bogstaver. Denne Paastand fremsættes ganske ligefrem, og den belægges med et i og for sig rimeligt Bevis, nemlig Anførelsen af den Kendsgerning, at de Brudstykker, der fandtes i Støvet passede i Væggens Fordybninger, saa vi nødvendigvis maa tro, Forfatteren taler i Alvor; og ingen fornuftig Læser vil faa andet Indtryk. Men da nu Forholdet med disse Figurer er højst besynderligt — især set i Belysning af visse Meddelelser, der findes i selve Beretningen — kan det vel være Umagen værd at knytte et Par Bemærkninger til dem, saa meget mere som den her antydede Ejendommelighed synes at være undgaaet Hr. Poes Opmærksomhed.

Naar Figurerne 1, 2, 3 og 5 anbringes Side om Side nøjagtig som Kløfterne laa i Forhold til hverandre, og man ser bort fra de smaa Sidegrene (der jo ogsaa kun tjente til at sætte dem i Forbindelse med hinanden), da udgør de Roden i et æthiopisk Ord, Roden

„at være skyggefuld,“ hvorfra afledes alle Ord, der betyder Skygge og Mørke.

Hvad angaar den venstre eller nordligste af Fordybningerne i Fig. 4, saa er det højst sandsynligt, at Peters' Opfattelse var den rigtige, og at Hieroglyfen var frembragt af Menneskehaand og skulde forestille en menneskelig Skikkelse. Læseren har Afbildningen

for Øje; han maa selv dømme om den formentlige Lighed; men Resten af Mærkerne yder Peters' Idé stærk Støtte. Den øverste Række er aabenbart den arabiske Rod

„at være hvid,“ hvorfra afledes alle Ord af Betydningen hvid og lys. Den nederste Linie er ikke saa let at tyde. Bogstaverne er brudte og forvredne, og dog kan der ikke være Tvivl om, at de i fuldkommen Stand dannede det ægyptiske Ord

Π & Ψ Υ Ρ Η C ,

„Eggen mod Syd“. Man lægge Mærke til, at denne Tydning bekræfter Peters' Opfattelse af den nordligste af Figurerne. Armen er udstrakt mod Syd.

Slutninger som disse aabner et vidt Felt for Overvejelser og Antagelser. Maaske burde de ses i Forbindelse med nogle af de i Bogen flygtigst omtalte Hændelser, hvorvel Forbindelsen ikke er aabenbar. Tekeli-li var det Raab, som de forfærdede Indfødte udstødte, da de fik Øje paa Aadselet af det hvide Dyr, som var fisket op af Søen. Det var ligeledes den fangne Tsalaliers gysende Udbrud ved Synet af de hvide Genstande, der var i Hr. Pym's Besiddelse. Det var ogsaa det Skrig, som de hastigt-flyvende, hvide Kæmpefugle, der kom fra det hvide Taage-tæppe mod Syd, udstødte. Intet hvidt fandtes paa Tsalal og heller intet under Rejsen længere syd paa. Det er ikke umuligt, at „Tsalal,“ Navnet paa Kløfternes Ø, ved grundig filologisk Undersøgelse vil ses at have Tilknytningspunkter til selve Kløfterne eller til de sælsomme Ord, der paa æthiopisk var skrevet i deres Vindinger:

„Jeg har indgravet det i Højene og min Hævn paa Støvet i Klippen.“

INDHOLD AF ANDET BIND

	Side
Huset Ushers Fald	7
„Du er Manden“	33
Kong Pest	54
Hvad der virkelig hændte M. Valdemar	73
Aabenbaring ad hypnotisk Vej	88
Manuskript fundet i en Flaske	105
Ligeia	122
Metzengerstein	145
Berenice	159
Til Stævnemøde	174
Sfinxen	190
En Historie fra de øde Bjerge	199
Fortællingen om Arthur Gordon Pym fra Nantucket	215

*Published 31. Aug. 1907. Privilege of copyright on
the illustrations in The United States reserved under
the act approved March 3rd nineteen hundred
& five, by the designer Arild Rosenkrantz.*

